MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTA OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Sub patronajul I. P. S. IRINEU

Mitropolit al Moldovei și Sucevei

Biserica Golia

Bun de imprimat
† IRINEU

Anul XIX Ianuarie-Februarie 1943 Nr. 1-2

MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTA OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Sub patronajul I. P. S. IRINEU

Mitropolit al Moldovei și Sucevei

COMITETUL DE REDACȚIE :

Pr. Cic. Iordăchescu — Pr. Nec. Hodoroabă
„ Val. Iordăchescu — „ D. Furtună
„ Const. Roșescu — „ C. Munteanu
„ Gh. Petrovanu — „ C. Matasă

Diac. I. Gheorghiță

Secretari de redacție : **Pr. N. Donos**, **Pr. Const. Nonea**

Administrația la secția culturală a Sf. Mitropolii, Iași.

Abonamentul : 400 lei pe an :

SUMARUL :

Câteva considerațiuni de educație morală în spirit ascetic	**Pr. L. Stăcescu**
Un document al vremii	**N. D.**
Nașterea Domnului, Anul Nou și Bobotează la Sfânta Mitropolie a Moldovei . .	**Pr. Laur. Gh. Popovici**
Botezul pentru morți	**Preot Gh. Vartolaș**
Normativ pentru controlul învățământului religios	* * *
Alegeri pentru Organele reprezentative bisericești : *norme, circumscripții electorale, delegați eparhiali, instrucțiuni* . . .	* * *
Desființarea sectelor (Decret-Lege) . .	* * *
Concurs de pictură bisericească la parohia Precista-P. Neamț	* * *
Recenzii, Știri oficiale, Mulțumiri publice, parohii vacante și posturi de cântăreți . .	* * *

107 — TIPOGRAFIA ALEXANDRU ȚEREK, STR. MÂRZESCU 9 — IAȘI

ANUL XIX IANUAR-FEBRUAR 1943 Nr. 1-2

MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTĂ OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAŞILOR
APARE ODATĂ PE LUNĂ

CÂTEVA CONSIDERAŢIUNI DE EDUCAŢIE MORALA IN SPIRIT ASCETIC

Esenţa virtuţii este răbdarea şi sacrificiul. „Ce e virtutea?“ se întreabă Diderot şi tot el răspunde: „este—din orice parte ai privi-o o jertfă de sine însuşi“ [1]). Şi cu cât în alcătuirea ei se amestecă mai multe greutăţi şi amaruri, cu atât e mai de preţ.

„După cum mierea, care e făcută din florile de cimbru — iarbă mică şi amară — este cea mai bună miere — zice St. François de Sales, tot astfel şi virtutea care de formează în amărăciunea suferinţelor şi a nevoilor, este cea mai aleasă din toate“, şi cu drept cuvânt, fiindcă „superioritatea virtuţilor se apreciază după cantitatea de jertfă proprie ce ai depus-o“. [2])

De aceea fără jertfă şi fără lupta împotriva propriilor noastre pofte şi porniri instinctive noi nu suntem în stare să ajungem la virtute. „Să nu vă închipuiţi că veţi dobândi virtuţi cu adevărat creştineşti, dacă nu vă hotărâţi de a vă contrazice pe voi înşivă, propria voastră voinţă“, zice Scupuoli.

Că nu veţi izbuti uşor şi dintr'o dată? —Incepeţi din nou! „Nitor in adversum! (luptă împotriva neizbânzii) a fost principiul meu“ zice Bukle despre sine [3]).

„Intr'una din scrierile lui Goethe, în Călătoriile lui Meister, eroul ajunge într'o societate de oameni cu obiceiuri foarte ciudate; iată unul: „Noi pretindem“, spune dascălul, „ca fiecare din ai noştri să se constrângă pe sine într'o sin-

---

1) Cugetări şi maxime pentru vieaţă, N. Criveanu pag. 347.
2) Viitorul. Revista Bis. No. 10 din 1933,
3) Der Character, S. Smiles, Universal Bibl. No. 2992-2995 pag. 313.

gură direcţie, să meargă drept împotriva dorinţei sale într'o materie şi să se silească a face un lucru pe care nu-l doreşte chiar dacă ar trebui să-i îngăduim multe în alte tărâmuri". Găsesc o mare dreptate într'aceasta" observă Thomas Carlyle.

„A te bucura de lucruri plăcute nu este un rău, răul este dacă ele îţi robesc spiritul. Să afirme omul că este stăpân peste obişnuinţele lui, că vrea şi poate să le scuture jugul când cere trebuinţa: iată o lege excelentă", conclude Carlyle [1]).

„Trebue deci să se constrângă cineva, atât pe el cât şi pe ceilalţi; să nu-i fie frică, ci să se prezinte cu curaj şi fără să clipească, întocmai ca unui medic, pentru a fi operat şi cauterizat, urmărind ceea ce-i bine şi frumos şi neţinând socoteală de durere" [2]).

Să nu se sperie nimeni şi să nu se teamă că lupta omului cu sine însuşi este ceva himeric şi peste putinţă. Numai cine n'a încercat niciodată în mod benevol o asemenea luptă îi va tăgădui posibilitatea. In realitate „au trăit întotdeauna oameni cari s'au supus singuri la chinuri de tot felul, la lovituri, la lipsuri exagerate, socotind că vor pătrunde mai degrabă în templul înţelepciunii" [3]).

Adevărul este că a suferi dureri de bunăvoie n'a fost niciodată şi pentru nimeni o nenorocire atât de mare ca aceea de a nu şti să suferi. Biais spune că „cel mai nenorocit dintre oameni este cel care nu ştie să îndure nenorocirea" [4]). De aceea „copiii voluptăţi în toate timpurile, dela Aristip din Cirena şi până la Rolla au fost totodată apostolii morţii" [5]). Pe când „omul virtuos ştie să îndure suferinţa şi că trebue să-şi poarte partea sa, fără s'o arunce jos şi fără să blesteme", zice Lacordaire.

Deci pentru a dobândi virtutea, omul trecue să înveţi să sufere şi să jertfească.

* * *

Deprinzându-se a rezista cu hotărâre greutăţilor ce i se pun în cale, omul se imunizează oarecum faţă de durerile ce

---

1) Cultul eroilor, trad, C. Antoniade Buc. 1910 pag. 100.
2) Gorgias de Platon, trad. Th. Simenscky. Iaşi 1920 pag. 69.
3) Arta de a suferi, M. Florian pag. 30,
4) Cugetări şi maxime pentru veaţă N. Criveanu.
5) Pentru Ideal, G. Aslan, Bibl. Căminul pag. 42.

i le pricinuiesc ele de obiceiu şi dobândeşte acea linişte şi seninătate suverană, pe care nicio lovitură a soartei nu o mai poate tulbura. „De atâtea ori am tresărit de bucurie şi întristare, zice Shakespeare, încât acum nu mă mai stăpâneşte prima impresie a lucrurilor şi am scăpat de această slăbiciune femeiască“ [1]).

Vechii filosofi stoici atât de mult se distingeau prin impasibilitatea lor faţă de primejdii şi dureri, încât cu adevărat se putea zice despre dânşii:

„Si fractus illabatur orbis
„Impavidum ferient ruinae“.

(De s'ar nărui tăria cerului neînspăimântaţi i-ar lovi ruinele). Cu cât adevăr zice dar unul din poeţii noştrii:

„Furtùnile vieţii nu pot ca să mai ruine
Un suflet ce devine
Inobilat prin plânsuri şi mare prin dureri“.

Acuma, fireşte, că pe calea aceasta a suferirii te poţi întâlni cu moarte mult mai lesne, ca atunci când îţi păzeşti culcuşul ferit de orice vânt rece. Dar ce are de-a face! Pentru un om înarmat cu hotărârea morţii, e mult mai ferice a muri într'o luptă eroică, decât a lâncezi in nimicnicie şi laşitate, cum spune Cezar amicilor săi: „E mai bine să moară cineva odată, decât să se teamă în toate zilele de moarte“. [2]) O, de sigur că a te prăbuşi în neant într'o clipă, însă cu inimă plină şi suflet întreg, este de o mie de ori mai bine, decât să înduri un veac spaimele laşităţii şi tremurul netrebniciei, pentrucă în acea unică clipă omul eroic poate trăi mai multă vieaţă, decât ar fi în stare să trăiască un mişel într'o sută de ani.

De aceea numai cine a învăţat să moară trăieşte cu adevărat. „Vorba vieaţă nu are decât un sinonim: cuvântul sacrificiu,“ spune prinţesa Stephanie [3]) şi nu fără dreptate zice poetul că „decât o vieaţă moartă, mai bine o moarte vie“.

„Sunt oameni care trişti şi fricoşi aşteaptă să vină moartea şi sunt oameni, cari hotărîţi şi senini merg înain-

---

1) Aforisme, Arthur Schopenhauer pag. 373
2) Istoria lui Cezar, A. de Lamartine pag. 368
3) Picuri de adevăr şi înţelepciune N. Cerbulescu pag 37.

tea morţii ; şi cei ce aşteaptă, stau pe acelaşi loc, în acelaşi gînd şi găsesc vieaţa goală; dar cei care merg străbat vieaţa goală ; dar cei care merg străbat vieaţa, văd mereu bucurii noi, şi doresc puternic ca zeii. Şi moartea e, pentru cel ce aşteaptă, ultima oboseală a vieţii, dar pentru cei ce merg, ultima dorinţă a vieţii". [1])

Prin urmare „trebue să ne ridicăm peste frica de moarte, dar pentru aceasta trebue să începem a vedea vieaţa aşa cum e, să o trăim în plin, cu îndrăzneală şi în chip măreţ", scrie Henry Bordeaux în prefaţa romanului „Teama de Vieaţă" [2]). „Să avem cultul drapelului care indică sacrificiul de sine, martiriul!" — zice Gambeta. [3]) Toată mărimea omului într'asta stă. Tot cultul şi toată veneraţia noastră către aceasta se îndreaptă.

De aceea :

„Tu ne cede malis
„Sed contra audentior ito".

(Tu nu da înapoi, ci mergi şi cu mai mare curaj împotriva nenorocirilor). Iată cuvântul înţelepciunii şi pavăza contra necazurilor vieţii, iată adevărata reţetă a formării caracterului moral.

* * *

Fiziceşte moartea poate doborî pe om într'o clipă. Nici într'un caz însă ea nu-l poate sili să i se închine mişeleşte. Dacă deci nu suntem scutiţi de a-i da şi noi tributul ca orice vieţuitoare de pe lume, al nostru este ca să o bravăm cu vitejie ca şi eroicul Thomas Carlyle, care blestemă tofetul (iadul [1]) pe când tofetul îl sfărâmă. [4]). Al nostru este de a ne risca fericirea şi vieaţa, pentru a izbândi asupra morţii şi durerii.

In natură nu există lege care să ne oprească de a o face, fiindcă după cum spune J. M. Guyau: „Trestia gânditoare a lui Pascal poate fi ca orice trestie silită să se în-

---

1) Anatamaudoros, dialog platonic în „Idei şi forme istortce" de V. Pârvan-Buc. ed. Cartea Rom. pag. 206.

2) Tradus de M. Lungianu Buc. 1924 pag. 40.

3) Picuri de adevăr şi înţelepciune, N. Cerbulescu pag. 36.

4) Thomas Carlyle de C. Antoniade.

doaie, dar ea poate şi de bunăvoie să se plece însăşi şi să respecte legea care-o omoară". [1]) Şi-apoi „niciun sacrificiu nu e prea mare când onoarea şi libertatea sunt în joc", zice Asquith. [2]) Astfel în faţa nimicniciei fizice căreia suntem supuşi, noi putem afirma noblețea noastră morală ca şi Corneille care zicea: „ma vie est en votre mains, mais non ma dignitè".

Numai dobitoacele necuvântătoare nu sunt capabile de o asemenea noblețe, omul însă este. „D-l Brunetière, vorbind despre „minciuna pacifismului", zicea că vieaţa nu este cel dintâi dintre bunuri, dacă temelia oricărei morale e, că multe lucruri trebue să treacă înaintea vieţii; şi într'adevăr moartea nu e cel mai mare dintre rele, dacă nu suntem oameni, decât întru cât trecem peste frica de moarte". [3])

Omul poate înfrunta durerea şi moartea. „Simt curajul de a pătrunde în lume, de a purta suferinţa şi fericirea pământului, de a mă războiu cu furtunile şi de a nu tresări la vuetul naufragiului", zice Goethe.

Şi nu numai că omul e în stare a înfrunta moartea şi durerea, ci se simte chiar atras uneori a le căuta şi înfrunta. „Lucru ciudat, zice dl. Florian — omul modern nu mai fuge de durere ci luptă cu ea, iar unii prea îndrăzneţi o caută chiar. Timpul nostru simte îndemnul straniu de a privi durerea drept în ochi, unii dintr'o plăcere perversă, dar alţii fiindcă în durere există o excitare, o mişcare violentă." [3])

Ceva mai mult: cu cât riscurile sunt mai mari şi primejdiile mai iminente, cu atât omul hotărât ca să le înfrunte se simte mai ispitit de a piept cu ele. „Din însăşi disproporţia dintre nemărginirea ce ne omoară şi nimicul ce suntem zice Guyau, naşte în noi simţimântul oarecărei măriri ne place mai bine a fi zdrobiţi de un munte, decât omorâţi de o pietricică; în războiu preferim a muri într'o luptă împotriva a o mie, decât împotriva unuia; mintea arătându-ne, ca să zicem aşa, nemărginirea neputinţii noastre, ne înlătură părerea de rău pentru înfrângerea noastră." [4])

---

1) Spre mai bine, J. M, Guyau, Bibl. Minerva No. 87 pag. 78.
2) Tema de vieaţă, roman Henry Bordeaux, Buc. 1924 pag. 38.
3) Arta de a suferi, M. Florian pag. 13,
4) Spre mai bine, J. M. Guyan, Bibl. Minerva No. 87 pag. 78.

Aşa dar singura şi adevărata cale a slobozeniei şi înălţării noastre morale este previziunea greutăţilor vieţii şi dispoziţiunea spirituală de a le înfrunta cu vitejie. Acesta este principiul fundamental de educaţie atât la Spartani cât şi la Atenieni în epoca lor de înălţare, pentru a sluji apoi ca bază a hegemoniei romane cu deplina cunoştiinţă pe care Horaţiu o exprimă în viersuri ca acestea:

„Romana tinerime
„La oaste oţelită
„Deprindă-se să rabde
„Cu inima ticnită
„Strâmtoarea sărăciei".

Quocirca vivite fortes, fortiaque adversis opponite pectora rebus. (De aceea să trăiţi cu tărie şi puneţi piept contra greutăţilor) [1]) Iată principiul educaţiei morale în spirit ascetic, cules din gura gânditorilor de tot felul, dar care este totodată şi principiul adevăratei educaţii creştine.

ECON. LEON STĂCESCU
Prisacani

UN DOCUMENT AL VREMII

Sub titlul „Calvarul comunităţii mele suedeze" pastorul Hjalmar Pöhl, scrie din Stockholm, unde s'a refugiat, din cauza prigoanei bolşevice, următoarea scrisoare deschisă Arhiepiscopului de Canterbury:

Prea onorate Domnule Arhiepiscop!

Evenimentele prezentului au adus de mai multe ori pe primul plan al interesului mica ţărişoară Estonia. Ea este o *ţară de veche cultură germană* şi de credinţă evanghelică-luterană şi cuprinde un mic grup de suedezi, a cărei conducere spirituală mi-a fost încredinţată mie, ca superior, în anul 1935. De 14 luni, guvernarea comunistă a adus asupra acestei ţări

---

1) Aforisme, A. Schopenhauer pag. 379.

a locuitorilor şi bisericilor ei, *o groază de nedescris, ucideri, prigoană şi nenorocire. Am dreptul şi datoria de a mă plânge şi a aduce dovezi* de aceasta, împuternicit de nenumăratele jertfe, de martirii religiei creştine şi ai confesiunii evanghelice.

Dar în această împuternicire eu văd şi glasul providenţii: ea vrea să *cunoaştem* bine drumul, pe care ne a eliberat, prin luptă şi suferinţă, de biciul bolşevismului.

Căci nu cred să fi fost un îndemn ceresc acela, care v'a împins pe Dv. Domnule Arhiepiscop, să vă rugaţi pentru acelaş bolşevism şi biruinţa lui, ceeace înseamnă pentru o mai mare întindere a sângeroasei lui stăpâniri pentru mai multe popoare creştine ale Europei; căci doar chiar *D-v înşivă*, cu puţini ani mai înainte, v'aţi exprimat — şi aceasta o ştiu toţi cei ce-au putut să arunce o privire dincolo de zidurile temniţelor statului sovietic: acolo s'a săvârşit cea mai mare şi mai groaznică prigoană creştină din toate veacurile, dela întemeierea bisericii şi a doctrinei ei.

Postul de radio Moscova, Domnule Arhiepiscop, a transmis în casele estoniene rugăciunile noastre, ele au răsunat în oraşe şi sate, pe pieţile din faţa bisericilor, din care multe erau transformate în grajduri, după ce-au fost închise pentru slujbele dumnezeeşti iar preoţii, pentru credinţa lor, au suferit din partea călăilor moartea martirică.

Posturile de radio au adus sutelor de mii creştini, care se rugau pentru viaţa lor şi a zecilor de mii de persoane, smulse de bolşevici din mijlocul familiilor lor, vestea că, cel mai înalt păstor duhovnicesc al bisericii de stat anglicane se roagă pentru biruinţa bolşevismului! Şi bieţii oameni nu puteau pricepe: *Arhiepiscopul de Canterbury se roagă pentru călăii noştri?*

Bătrânul *episcop luteran al Estoniei, Dr. H. B Rohamägi* care, după cât ştiu vă era prieten personal, a fost arestat cu toată familia sa, încă din Martie a. c. târziu şi mai târziu — de va mai fi trăit pe atunci — a fost deportat, fără să se ştie pentru ce, în interiorul Uniunii sovietice. *Episcopul* locotenent *Jack Varik-Jöhv* a fost ucis în chipul cel mai groaznic. Mai târziu a suferit moarte de martir, dimpreună cu bătrâna sa mamă, Superiorul *Vooremaá*, în temniţa G. P. U. din Dorpat. In cadavrele desfigurate de torturi ale acestor doi înalţi cle-

rici nu s'au găsit urme de împuşcături, niciun semn că glonţul isbăvitor le-ar fi scurtat suferinţele.

Aceiaşi soartă a avut-o şi *protopopul greco-ortodox Päts*, unul din fraţii *ultimului preşedinte al statului estonian* Constantin Päts, care a fost trimis în surghiun. In fiecare zi se primesc veşti despre descoperirea altor grozăvii şi măceluri. Care dintre cei înhăţaţi mai este încă în viaţă, care a fost aruncat într'un loc necunoscut sau în vreun şanţ! Va mai trece multă vreme până ce se va afla tot ce s'a întâmplat.

Viaţa bisericească a tuturor confesiunilor, odată cu intrarea sovietelor în Estonia, a fost prigonită fără milă. Comuniştii ruşi doreau să introducă şi în ţara noastră aceiaşi situaţie, pe care o creaseră în Uniunea sovietică după o prigonire de douăzeci de ani a creştinilor. Bisericilor şi comunităţilor creştine din Estonia li s'au „naţionalizat" toate proprietăţile— pământ, clădiri. biserici — adecă au fost luate fără nicio despăgubire. S'a interzis încasarea veniturilor bisericeşti sau orice colecte bisericeşti. Nu s'a îngăduit alcătuirea şi editarea certificatelor tipărite. Invăţământul religios a fost interzis în şcoli şi înlocuit cu sila în programa de învăţământ, cu propaganda antireligioasă. Preoţii erau socotiţi ca elemente vrăjmaşe statului şi era primejdios lucru să ai raporturi cu ei. Erau excluşi dela distribuirea mijloacelor de trai. Imprumuturile făcute de pastori erau supuse, după lege, la o dobândă de zece ori mai mare decât cea obişnuită. Apoi a venit şi prigoana individuală a celor mai populari pastori, interogatorii, arestări, uciderі...

Numărul total al pastorilor evanghelici-luterani din Estonia era cam de 170; puţini au trecut prin prigoana bolşevică fără prea mari pagube, dar pe cea mai mare parte nu-i vom mai revedea niciodată. Această prigoană a bisericilor, începută mult înainte de începerea războiului din răsărit, a cerut neobişnuit de multe jertfe printre păstorii duhovniceşti cu rol de conducere. Aproape toţi membrii consisteriului provincial evanghelic-luteran al Estoniei au fost arestaţi şi au dispărut, aşa: Superiorul *Grünberg-Pernau*, Superiorul *Kuba-Reval*, Superiorul *Kivotar-Dago*, apoi pastorul *Iuhkental-Reval*, tânărul preot *Rüt* (arestat în timpul slujbei din ziua Cincizecimii) pastorul *Saarse-Reval*, pastorul *Hark-Jarven*, pastorul *Nemre-Dagö*, pastorul *Kerem-Dorpat*, pastorul *Kerm-Reval* şi mulţi alţii.

Nimeni nu ştie, dacă trupele germane vor isbuti să găsească în îndepărtatele ţinuturi ruseşti — sau vor mai găsi încă în viaţă — transporturile de deportaţi, plecate încă din primăvară. Numai câteva vagoane cu femei şi cu copii, uneori separaţi de ele, au fost prinse la Novgorod şi aduse înapoi. Despre bărbaţi, despre toţi bărbaţii deportaţi lipseşte absolut orice ştire Şi doar este vorba, după cea mai serioasă apreciere, de mai mult de 100000 de persoane (la o populaţie de 1,1 milioane), mai ales persoane din pătura intelectuală. Din aproximativ *o mie* din cei mai de seamă profesori, deputaţi, pastori, funcţionari înalţi şi moşieri din Estonia, abia vr'o 50 au scăpat din prigoana bolşevică. Toţi cei cu oarecare vază, au fost arestaţi mult înainte de începerea războiului şi... au dispărut. Chiar şi ruşii localnici anticomunişti au fost suprimaţi. De asemenea mulţi suedeji şi letoni, dar — după cât ştiu eu — niciun jidan. Suedezul *secretar în Ministerul Cultelor N. Blees, Preşedintele asociatiei culturale suedeze, maior A. Lindquist, Consilierul economic al minorităţii suedeze, Director M. Werterblom*, toţi aceşti trei bărbaţi, prieteni buni ai mei, au fost văzuţi pentru ultima dată în temniţa din Reval şi apoi, împreună cu mulţi alţi suedeji, au dispărut fără urmă. Dea Dumnezeu ca aceşti bieţi oameni să fi fost crutaţi de cea mai crudă soartă!

Biserica metodistă a suferit aceiaşi prigoană ca şi cea evanghelică. Conducătorul ei, *Jagupsoo*, a fost găsit la 12 Iunie a. c. într'o pădure, nu departe de Hapsal, ucis cu împunsături de baionetă. Primul predicator al Baptiştilor *Ivan Bönuberg*, suedez, a avut aceiaşi soartă; săptămâni întregi a fost căutat de bolşevici, dar putuse — ca şi mulţi alţi preoţi — să-şi salveze viaţa fugând şi ascunzindu-se în acea pădure.

Eu însumi am fost despărţit de soţia mea, care e *doctoriţă* (medic), în August 1940, abia după o lună dela căsătorie. Ea a fost cerută de autorităţile sovietice şi trimisă într'un ţinut îndepărtat, deşi nu practica medicine sau chiar de-ar fi fost să practice, ar fi făcut-o numai la Hapsal, la domiciliul nostru. Dela 1 Iunie a. c. am rămas *fără nicio ştire* despre dânsa. Fratele meu *Olof Pöhl*, învăţător la şcoala suedeză din Runö, a fost arestat în toamna anului 1940 şi, în caz că o fi mai trăind, desigur că a fost deportat în interiorul Rusiei.

La începutul verii am fost supus şi eu la interogatorii inchizitoriale, mai multe zile întregi.

Când arestarea mea era aproape, am fugit într'o pădure, pe coasta izolată nord vestică a Estoniei, care a fost eliberată de germani abia după cucerirea oraşului Reval. *Pe capul meu* a fost pus de autorităţile bolşevice (N. K. W. D.) ca premiu *o sumă mare de bani.* Timp de zece săptămâni, dimpreuuă cu colegii mei — la'nceput eram zece, la urmă treizeci de persoane — m'am ţinut ascuns în stufărie şi păpuriş. De două ori era aproape să fim descoperiţi şi prinşi de „batalionul de nimicire" care căuta prin pădure. In timpul cât am umblat fugari, zile întregi am fost lipsiţi de hrană.

Printr'un coleg al meu au ajuns şi la mine, Domnule Arhiepiscop, veştile despre *rugăciunile făcute de D-v pentru bolşevici.* Până'n ziua eliberării noastre am socotit totuşi aceste veşti drept născocire a propagandei moscovite. Acum a trebuit să vă scriu cât de *uimit* am rămas când din ziarele scandinave am aflat că mă înşelasem.

Domnule Arhiepiscop! Inainte ca dv. să fi cunoscut, din proprie experienţă (ca mine şi colegii mei) bolşevismul, mai înainte, cu multă dreptate, îl socoteaţi o *tiranie nelegiuită.*

Cu prilejul participării mele la congresul naţionaliştilor la Londra, în 1937, din convorbirile cu preoţii şi jurnaliştii englezi, am luat cunoştinţă de părerea domnieivoastre. *Pe atunci* rugăciunile Domnieivoastre se ridicau pentru nenumăratele mii de episcopi şi preoţi, care *zăceau în temniţele G. P. U-ului* sau în taberele de *deportaţi din ţinuturile îngheţate.* Vă este cunoscut că bolşevismul protivnic oricărei forme de religiositate şi idealism şi-a pus ca ţintă prigoana sângeroasă a bisericilor şi totala *dispiritualizare a omenirii* şi această ţintă cu adevărat drăcească a şi fost atinsă pe o şesime din suprafaţa globului pământesc. Cultura şi civilizaţia, toate operile care alcătuesc fiinţa rasei albe şi a oamenilor europeni, au fost nimicite c'o oarbă patimă de distrugere. A rămas doar o masă omenească adusă în stare de robie, privită şi tratată ca o *materie primă neînsufleţită a materialismului economic şi a celui mai mare aparat de război al istoriei universale.*

Domnule Arhiepiscop, pentru acest bolşevism şi pentru

biruința lui ați îndreptat rugăciuni către Cel atotputernic. Nu-i departe ceasul, când vă veți convinge singur, că prin aceasta ați abuzat și ați pierdut dreptul și împuternicirea de a vorbi lumii creștine în numele Celui prea înalt.

(Din: Junges Europa, Heft 3, 1942) N. D.

NAȘTEREA DOMNULUI, ANUL NOU ȘI BOBOTEAZA LA SFÂNTA MITROPOLIE A MOLDOVEI

Și anul acesta — ca întotdeauna — sărbătorile creștinești de iarnă au fost sărbătorite la Mitropolia noastră cu adâncă simțire religioasă și cu ales fast, păstrându-se bine'nțeles măsura vremurilor grele prin care trecem. Am putea spune că anul acesta, credincioșii s'au strâns cu și mai multă pătrundere pe lângă Casa Domnului, cerând Mântuitorului Iisus Hristos ocrotire și ajutor în nevoile care ne apasă pe toți și biruință în cumplita luptă pe care cei mai buni dintre noi o poartă împotriva celor fără de Dumnezeu. Românii — și în special Moldovenii noștri — au păstrat în toate timpurile o legătură neslăbită cu Biserica, cu Preotul, cu sărbătorile. Pentru ei, așa cum ne arată istoria și cum poate observa oricine și azi, credința în Domnul Dumnezeu a fost cea dintâi și cea mai sfântă comoară a sufletului, pe care au apărat-o împotriva oricui a îndrăsnit să o calce sau să o schimbe. Pe vremea Turcilor, multe popoare din cele ce zăceau sub călcâiul otoman se turceau, se mahomedanizau în mare parte, părăsindu-și credința moștenită dela înaintași și primind în schimb credința în Alah. Românii n'au făcut lucrul acesta niciodată. Incepând dela umilul țăran, muncitor de pământ, și până la domnitor, nu se găsea nimeni în stare să-și vândă credința în care a fost botezat, crescut și în care se sprijinea întreaga lui viață. Cazul Domnitorului muntean Constantin Brâncoveanu, care a preferat moartea dimpreună cu toată familia lui, decât să-și lepede credința lui Hristos în care trăise și prin care voia să se mântuiască, ne amintește de creștinismul primar, când credincioșii primeau martirul cu milioanele, din partea păgânilor prigonitori. Dealungul

glorioasei şi greu încercatei noastre istorii, noi nu numai că am slăbit în credinţa părinţilor şi strămoşilor noştri, ci din contra ne-am identificat şi mai mult cu ea, păstrând-o cu nemărginită dragoste şi, la nevoie, jertfindu-ne pentru ea.

Glorioasele oşti ale lui Mircea Vodă, Ştefan cel Mare, Mihai Viteazul, Carol I, Ferdinand I şi astăzi ale Majestăţii Sale Regelui Mihai I, au fost încununate de laurii biruinţelor nu numai pentru neîntrecuta lor vitejie ci în primul rând pentrucă îngerul Domnului, în care ei credeau nestrămutat şi al Cărui ajutor ei îl invocau oricând, era deasupra lor ocrotiind-i şi conducându-le pasul şi braţul la victorie deplină. Deaceea, aproape toate luptele pe care ei au avut a le purta, au fost duse în numele Sfintei Cruci şi a tezaurului lor de credinţă şi moştenire. In viaţa noastră de român trăitor pe acelaş pământ dintru începutul nostru ca Neam, cele două fire, unul al etnicităţii şi celălalt al credinţei creştine în forma ei cea adevărată a ortodoxiei, s'au împletit într'un chip desăvârşit, nemai putând fi despărţite de nimeni şi de nici o putere din lume. Noi am fost cruciaţi mereu, nu numai atunci când apusenilor le venea gând de a depresura locurile sfinte de islami. Domnitorul român se ridica din faţa altarului unde se rugase ferbinte şi din toată inima — nu fariseic— şi pleca în fruntea snopului său de oşteni să înfrunte puhoaiele năvălitoare şi hrapăreţe. Iar după trecerea vijeliei şi curăţirea hotarelor de necurăţia încălcătorilor de moşie, tot la altar se pleca genunchiul lui spre mulţumire şi laudă adusă Domnului Atotputernic. Iar în cele mai multe cazuri, sfârşitul glorios al bătăliilor era sfinţit prin ridicare de lăcaşuri de închinare, ce stau şi astăzi mărturie a trecutului credincios şi cari vor înfrunta toate protivniciile atâta vreme cât sufletul nostru nu va fi văduvit de însăşi suportul existenţei sale, credinţa în Dumnezeu.

Iată dece şi astăzi neîntrecuţii noştri oşteni, după ce luptă şi distrug cuiburile de vipere bolşevice, cea dintâi grijă pe care o au, e de a ridica şi reface sfintele locaşuri de închinare, în care pravoslavnicii de altădată n'au mai intrat de aproape un sfert de veac. Cu toată proslăvnicia ruşilor, noi ne-am dovedit a fi cu mult mai pătrunşi de credinţa şi de faptă închinată Stăpânului a toate Dumnezeu. Intotdeauna românii au ţinut la Biserică şi au înconjurat-o cu toată dragostea şi grija lor, vizitând-o des şi ascultându-şi slujbele şi învăţăturile cu adâncă înţelegere şi hotă-

râre de a le urma în viaţă. Dar mai ales în zile de praznice mari, Bisericile noastre sunt aşa de pline de mulţimea credincioşilor, încât par nişte stupi în cari albinele cele harnice făuresc mierea cea duhovnicească din care se vor îndulci până la sărbătoarea următoare.

Catedrala metropolitană şi în aceste sfinte sărbători s'a bucurat de dragostea ferbinte a fiilor săi duhovniceşti, în fruntea cărora au asistat spre adâncă pilduire şi vrednică de toţi urmare, înşişi autorităţile noastre civile şi militare. De data aceasta însă atât slujitorii Catedralei cât şi miile de credincioşi, au avut o umbră de tristeţe, pentrucă Inaltul nostru Păstor, I. P. S. Mitropolit Irineu n'a putut sluji, fiind suferind de mai multă vreme şi deci neavând îngăduinţă de a părăsi casa. Cel dintâi care a resimţit părerea de rău de a nu fi putut sluji, a fost însuşi Inaltul Arhipăstor, căruia atât de mult îi place să înalţe rugi ferbinţi către Cel ce pentru a noastră mântuire a primit a se face om. In prima zi de Crăciun au slujit toţi preoţii şi diaconiiCatedralei în frunte cu P. C. Arhimandritul Teoctist Stupcanu, profesor la Şcoala de cântăreţi bisericeşti. Biserica era neîncăpătoare de mulţimea miilor de creştini veniti să primească binecuvântarea Cerului la însemnata zi a Naşterii Mântuitorului.

Slujba a fost difuzată şi la Radio, pentruca undele hertziene să poarte pe aripele lor sfinţitele rugăciuni până departe pe frământatele câmpuri de luptă din răsăritul însângerat. Gândul tuturor era la Părintele nostru duhovnicesc care sufleteşte era printre noi diriguind în chip nevăzut slujba.

La sfârşitul Sf. Liturghii, tot soborul Catedralei s'a dus la Palatul Bunului nostru Arhipăstor pentru a săruta dreapta, cerând blagoslovenia şi pentru a ura grabnică şi deplină însănătoşire Celui ce are în grijă „conducerea turmei celei cuvântătoare pe calea mântuirei". S'a intonat în primul rând de către toţi, Axionul praznicului, după care s'a rostit o ectenie pentru sănătatea Părintelui nostru şi pentru biruinţa Sf. Cruci împotriva întunerecului. Apoi P. C. Arhimandrit Dionisie Velea, Marele Ecleziarh al Catedralei şi Exarh al Mănăstirilor din întreaga eparhie a vorbit în numele clerului slujitor, arătând toată dragostea şi tot respectul pe care fii duhovniceşti îl pocrtă conducătorului lor spiritual. A urat grabnică însănătoşire pentruca în cel mai scurt timp, I. P. S. Mitropolit să poată iarăşi sluji în fruntea preoţilor şi diaconilor catedralei.

P. C. Consilier Referent, Constantin Nonea, a rostit cuvântul său de urare şi supunere în numele administraţiei bisericeşti şi în numele întregei Eparhii, care doreşte că păstoria înalt Prea Sfinţitului să fie cât mai îndelungată şi bogată în măreţe realizări duhovniceşti. In numele cele mai bătrâne şcoli clericale din Ţară, a Seminarului „Veniamin Costache“ din Iaşi, vorbeşte P. C. Părinte Prof. Dr. Ilie Gheorghiţă, Directorul acestei şcoli vestite, aducând prinosul de recunoştinţă şi de ferbinţi urări de să-

I. P. S. S. Mitropolitul Irineu
(Gravură de prof. V. A. Gheorghiţă)

nătate şi mulţi ani, a conducătorilor şi elevilor şcoalei Mitropolitului Veniamin. Termină cu urarea ca această şcoală să înflorească şi să strălucească sub oblăduirea I. P. S. Mitropolitului Irineu, aşa după cum a strălucit ea sub conducerea şi grija vestitului ei ctitor, a Mitropolitului Veniamin.

Tuturor le-a răspuns mulţumindu-le pentru toată dragostea arătată I. P. S. Mitropolitul, făcând urări de sănătate întregului

cler şi popor binecredincios. Sărbătoarea Naşterii Domnului este temelia credinţei şi începutul mântuirei noastce, după făgăduinţa Domnului Atoate Creatorului. Prin înomenirea Fiului lui Dumnezeu ni s'a dat putinţa de a ne îndumnezei noi şi de a recăştiga locul pierdut de protopărinţii noştri. Să ne facem din acest prilej momentul crucial al trezirei tuturor la adevărata viaţă trăită după îndrumarea şi porunca lui Dumnezeu. Să izgonim din mijlocul nostru orice neînţelegere şi vrajbă pentruca să putem întona împreună cu oştile îngereşti: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pre pământ pace şi între oameni bunăvoire".

După acest cuvânt întremător şi plin de adâncă învăţătură părintească, s'a cântat de către toţi „Pre Stăpânul şi Arhiereul", după care I. P. S. Mitropolit s'a împărtăşit din sfântul Potir prezentat de către P. C. Econom Stavrofor Haralambie Vasilache.

S'a făcut apoi înălţarea la rangul de Arhimandrit şi s'a prohirisit în această treaptă P. C. Protosinghel Narcis Luchian dela Catedrala Sfintei Mitropolii. P. C. Consilier Referent Const. Nonea a cetit gramata Sfântului Sinod, după care s'a desfăşurat solemnitatea prohirisirei. La sfârşitul slujbei, a vorbit noul Arhimandrit, Părintele Narcis Luchian, mulţumind Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Irineu pentru bunavoinţa şi osteneala Sa. A arătat apoi în cuvinte alese, care este menirea monahismului şi ce rol trebuie să împlinească el mai ales astăzi când atâtea probleme noi se pun şi se cer a fi rezolvate. In trecut, Mănăstirile au fost focare de cultură şi adevărata viaţă duhovnicească şi pregătitoare a celor mai buni Ierarhi pe cari i-a avut Biserica noastră. Astăzi, când vremurile sunt mai grele ca oricând, când o parte din intelectualitatea noastră păstrează o rezervă faţă de problema religioasă, când fosta Rusie pravoslavnică pârjolită de focul bolşevismului pustiitor, cere a fi reintremată şi reînduhovnicită, când ostaşii noştri, adevăraţii şi neînfrânţii cruciaţi, luptă pe viaţă şi pe moarte împotriva balaurului ce se lasă greu doborât, când asistenţa socială cere Bisericii salvatoarea sa contribuţie, monarhismul trebuie să fie la înălţimea cerută, răspunzând tuturor acestor comandamente. Părintele Arhimandrit Narcis Luchian, face legământ solemn în faţa lui Dumnezeu şi a Inaltului Stăpân, de a se consacra cu toată fiinţa şi puterea sa, acestui măreţ scop pentru binele Bisericii şi al Neamului românesc.

Răspunzând, I. P. S. Mitropolit, felicită pe noul Arhiman-

drit care prin meritele şi ostenelele sale şi-a câştigat după dreptate noua treaptă, premergătoare Arhieriei, ia act de declaraţiile şi făgăduinţele făcute de Părintele Arhimandrit şi îi urează succes în realizarea tuturor planurilor frumoase pe care şi le-a făurit.

Fiecare cleric aflător de faţă, a trecut şi a sărutat dreapta Stăpânului nostru sufletesc, primind blagoslovenia părintească şi purtând în suflet adânc întipărită Icoana intimei dar atât de călduroasei manifestări a nesdruncinatei legături duhovniceşti dintre I. P. S. Mitropolit Irineu, al cărui, nu numai nume, ci şi chip si vorba, arată pe cel mai bun, mai blând şi mai înţelegător dintre Ierarhi. Mulţi dintre noi îl cunoaştem de muft, de pe vremea studenţiei noastre, când aceiaşi vorbă blândă şi privire duioasă ne îmbrăţişa atunci ca profesor şi decan, după cum ne înconjoară acum şi ne oblăduieşte ca Arhipăstor. Fiecare rostea în sine, afară de cele rostite cu voce tare de către reprezentanţii noştri autorizaţi, urări de sănătate şi de viaţă lungă Părintelui nostru sufletesc, pentruca multă vreme să ne poată fi îndrumător şi către Domnul mijlocitor pentru fericirea şi mântuirea noastră. Pentru fiecare dintre noi, chipul, vorba şi viaţa Inaltului Mitropolit este un curs viu de adevărată pastorală, pe care orice preot se cuvine a-l cunoaşte şi imita. Tactul, blândeţea înţelegerea, chibzuiala, totul caracterizează pe adevăratul Apostol al Domnului, care se face tuturor toate, ca, dacă se poate, de toţi să-i câştige. Cuvintele Mântuitorului „Eu am venit ca lumea viaţă să aibă şi mai mult să aibă" sunt verificate şi tcaduse în realitate de Inalt Prea Sfinţitul nostru Mitropolit, care prin viaţa şi reputaţia sa de savant şi de cel mai reprezentativ dogmatist al întregei noastre ortodoxii, luminează calea vieţii noastre, arătându-ne ce trebuie să facem pentru a fi bineplăcuţi Domnului şi de ce trebuie să ne ferim, pentru a ne întima şi a opri lucrul cel bun dela mersul rău spre înflorire. Deaceia, o zi ca cea din prima zi de Crăciun, a fost pentru noi un ales prilej de reconfortare şi de luare de angajament ca şi pentru mai departe să ne facem cu toţii datoria de adevăraţi şi credincioşi lucrători în via Domnului.

* * *

Cu prilejul noului an, 1943, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldovei şi Sucevei, a trimis Majestăţii Sale Regelui Mihai I, o telegramă cu urări de sanatate, glorie deplină împotriva duş-

manilor şi domnie lungă încununată de lumina izbânzilor tuturor drepturilor Neamului nostru. La această telegramă, Majestatea Sa Regele a binevoit să răspundă cu următoarea telegramă :

„Mulţumesc din inimă Inalt Prea Sfinţiei Voastre pentru bunele urări, exprimate în numele clerului, autorităţilor şi populaţiei Mitropoliei Moldovei, cu prilejul Anului nou".

Deasemenea Inalt Prea Sfinţitul Hitropolit, a trimis şi Domlui Mareşal Ioan Antonescu, Conducătorul Statului Român, o telegramă de urări pentru sănătatea şi izbânda deplină a celui mai ales dintre noi toţi, care şi-a luat greaua şi epocala sarcină de a ne salva Ţara şi onoarea noastră de Neam. La aceste urări, Domnul Mareşal Antonescu, a răspuns cu următoarea telegramă:

„Mulţumesc călduros şi trimit tuturor cele mai bune urări pentru noul an".

Deasemenea la Palatul metropolitan s'au primit mii de telegrame dela toate autorităţile din localitate, ca şi din intreaga Eparhie, precum şi din partea Chiriarhilor şi a multor personalităţi bisericeşti, civile şi militare din intreaga Ţară. La fel şi toate mănăstirile şi schiturile ca şi multe parohii în frunte cu Protoieriile lor din toată de Dumnezeu păzita noastră Eparhie, au adresat telegrame de felicitare şi fierbinţi urări de sănătate şi îndelungă păstorie. Tuturor li s'a răspuns, împărtăşindu-li-se binecuvântare.

Nici de anul nou, I. P. S. Mitropolit, nu a putut săvârşi slujba în Catedrala metropolitană, deaceia serviciul divin a fost săvârşit de întreg clerul deservent în frunte cu Părinţii Arhimandriţi şi Părintele Consilier Referent cultural Nonea. La sfârşit s'a oficiat „Tedeum-ul", la care au participat toate autorităţile civile, militare şi judecătoresti. S'au înălţat rugăciuni, pentru sănătatea Majestăţii Sale Regelui Mihai I, a Majestăţii Sale Reginei Mame Elena, a tuturor Conducătorilor destinului Neamului nostru, în frunte cu providenţialul Mareşal Conducător, precum şi pentru izbânda glorioasei noastre armate pe câmpul de luptă în cumplita încleştare împotriva bolşevismului şi pentru viitorul strălucit al scumpei noastre Patrii.

După slujbă, d. General comandant al Garnizoanei a trecut trupele în revistă, apoi şefii autorităţilor au mers în palatul metropolitan, prezentând I. P. S. Mitropolit urările lor cu prilejul noului an — Tuturor le-a răspuns Inalt Prea Sfinţitul, mulţumin-

du-le pentru bunele urări de sănătate şi păstorie lungă, urând tuturor şi neamului întreg un an fericit şi glorios, pentru împlinirea sfintelor noastre drepturi, pentru care luptă vitejii noştri ostaşi şi pentru care vom lupta cu toţii până la izbânda finală. In sufletul tuturor străjueşte ca o candelă nestinsă, nădejdea în mai binele Ţării şi în înflorirea ei, care oricând a fost ajutată de bunul Dumnezeu şi sprijinită să iasă din toate greutăţile, la luminişul cel sfânt al păcii. Dumnezeu să ne învrednicească şi pe noi, ca, chiar în cursul acestui an să vedem lucind soarele dreptăţit şi al păcii. Cu aceste urări, şi cu aceste gânduri şi dorinţe au cerut toţi binecuvântarea Cerului prin mâna Inalt Prea Sfinţitului, ca în noul an care începe darul lui Dumnezeu să fie cu noi, pentru binele şi fericirea tuturor.

A doua zi de anul nou, preoţimea ieşană în frunte cu P. P. C. C. consilieri referenţi, P. C. Revizor eparhial şi P. P. C. C. protoerei, precum şi toţi preoţii aflători în trecere prin oraşul nostru s'au prezentat la palatul metropolitan pentru a prezenta Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit urările de anul nou. Recepţia era ixată pentru ora 11 dim. Incă dela ora 10, preoţii, toţi adunaţi în uniformă reglementară, aşa după cum cere rânduiala noastră bisericească şi cum trebueşte toţi să o urmăm neşovăind şi cu toată dragostea faţă de Hristos şi faţă de sfânta şi dumnezeiasca noastră misiune, căutând a plăcea mai mult şi în primul rând Domnului Dumnezeu Căruia ne-am închinat viaţa din clipa hirotoniei şi nelăpădând antereul şi barba, care pentru unii preoţi au devenit nesuferite şi inutile, ele nereprezentând decât sălbăticie şi orientalism şi nicidecum ortodoxia noastră sfântă — şi având înfăţişarea de adevăraţi preoţi ai lui Hristos şi nu de cavaleri mondeni ai societăţii cu gusturi adeseaori greşite şi deadreptul protivnice nu numai moralităţii elementare, dar şi simplului bun simţ, fiind deci aşa cum cere spiritul legei noastre şi cum îi place şi conducătorului nostru sufletesc, toţi preoţii au venit cu drag şi cu nerăbdare să vadă, să audă şi să sărute dreapta celui pe care mulţi nu-l văzuseră de o bună bucată de vreme, pentrucă suferinţa nu-i îngăduise să părăsească nicidecum casa şi să coboare în mijlocul fiilor săi duhovniceşti, cum făcea în atâtea rânduri prin vizitele sale canonice, prin prilejul sfinţirii de bisesici sau prin alte prilejuri. Erau de faţă cei trei consilieri referenţi ai secţiilor: culturală, administrativă şi economică: P. P. C. C. părinţi: Con-

stantin Nonea, Constantin Vuiescu şi Gheorghe Niculea, P. C. Părinte Ştefan Gheorghiu, Revizor Eparhial, P. P. C. C. părinţi Protoerei: Dimitrie Ciolan şi Vasile Popa, P. C. Preot Prof. Dr. Ilie Gheorgbiţă Directorul Seminarului „Veniamin Costache" Iaşi, însoţit de amândoi Părinţii Spirituali, P. C. preot Grigore Constantinescu, şeful misiunii ortodoxe din Eparhia noastră în Transnistria şi Protoiereu de Dubăsari. Erau apoi toţi preoţii şi diaconii din Iaşi şi cei în trecere, precum şi funcţionarii Cancelariei Sfintei Mitropolii.

La ora 11 precis, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit vine din biuroul său în hoal-ul palatului, unde era adunată preoţimea. Din piepturile tuturor isbucneşte spontan imnul de întâmpinare a Arhiereului: „Pre Stăpânul şi Arhiereul nostru". Ochii tuturor privesc cu dragoste şi duioşie spre Inaltul Păstor. Privirea sa blândă şi liniştită ne învăluie pe toţi ca o binecuvântare divină. Cele câteva clipe de tăcere spun mai mult decât toate cuvântările. Este cuvântarea sufletului ce n'are nevoe de cuvinte rostite, ci el se leagă de celelalte suflete prin însăşi puterea de atracţie pe care i-o dă bunătatea şi căldura iubirii. Slujitorii altarelor îşi depun în aceste câteva clipe toată devoţiunea şi dragostea lor la picioarele celui numit cu nume mare căruia Dumnezeu i-a încredinţat chivernisirea şi îngrijirea grădenii duhovniceşti ce poartă numele de „Eparhia Moldovei şi Sucevei la cârma căreia au strălucit atâtea nume ce sunt astăzi inscrise în Cartea de aur a vieţii veşnice. După acest scurt dar intensiv discurs sufletesc fără de cuvinte, ia cuvântul P. C. Părinte Ştefan Gheorghiu revizor eparhial, în numele preoţimei din eparhie. P. C. Sa arată în cuvinte frumoase care vibrau de sentimentele adânci pe care o eparhie întreagă le are faţă de Stăpânul ei duhovnicesc, că tot gândul credincioşilor în frunte cu preoţii lor roagă pe bunul Dumnezeu să dea sănătate, putere şi păstorie îndelungată Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit. Astăzi când o lume întreagă clocoteşte frământată oe furia războiului, ochii tuturor privesc spre cel al cărui nume înfăţişează darul pe care-l doreşte aşa de mult lumea astăzi pacea. Termină cu adânc simţitele cuvinte, ca „să dea Dumnezeu să nu se termine anul în care am intrat acum, şi I. P. S. Mitropolit să săvârşească în Catedrala Mitropoliei slujba păcii, a izbândei depline şi a consfinţirei drepturilor noastre ca neam".

Cuvintează apoi P. C. Părinte Protoereu Dimitrie Ciolan în

numele preoţilor şi al credincioşilor din judeţul şi oraşul Iaşi. P. C. Sa arată că împotriva tuturor greutăţilor prin care trece Ţara şi Poporul nostru, s'au reparat şi s'au sfinţit anul trecut o mulţime de biserici care erau stricate de vreme, de cutremur sau bombardament. Mulţumiri se cuvin în primul rând Ministerului Cultelor care a dăruit bisericilor pentru reparaţiile lor câteva milioane de lei. Şi cu oeazia aceasta suntem datori a mulţumi Domnului Ministru Ioan Petrovici, care cu atâta înţelegere şi largheţă a îmbrăţişat cauza oraşului nostru, care este un oraş al bisericilor şi al nemurtioarelor monumente de artă ce trec peste veacuri amintirea importantelor momente istorice din trecutul Neamului cu care Iaşul se mândreşte cu drept cuvânt. La fel se cuvin mulţumiri Primăriei Municipiului şi D-lui Primar General Constantin Ionescu precum şi Prefecturei judeţului şi D-lui Prefect Colonel Ioan Adam, care n'au precupeţit nici o cheltuială atunci când li s'a cerut. Dar cel mai mare merit revine înşişi credincioşilor care s'au dovedit a fi vrednici urmaşi ai celor ce au ctitorit bisericile noastre. Ca în vremuri voevodale, creştinii noştri au dăruit din toată inima mult-puţinul lor care la un loc adunat a fost în stare să ducă lucrul la bun sfârşit. Printre aceştia vrednici de pomenit sunt negustorii români şi buni creştini din Iaşi, d-nii: Grigore Filip şi Vasile Petrescu, urmaţi de alţi numeroşi negustori cari vor să reînvie vremea când bisericile şi casele de ajutor social se ridicau şi se întreţineau prin osârdia breslelor. Faptul acesta ne arată clar că toţi îşi dau seama că numai Dumnezeu ne poate apăra şi scăpa de tot răul şi de toată îmbulzeala vrăjmaşilor şi că deci Lui în primul rând se cuvine lauda şi mulţumirea, după cum tot Lui îi adresăm în primul rând cererea noastră. Terminâ, urând I. P. S. Mitropolit sănătate deplină şi bucuria de a vedea tot mai mulţi înflorind credinţa şi fapta creştină.

In numele Seminarului „Veniamin Costache" vorbeşte P. C. Părinte Prof. Dr. Ilie Gheorghiţă, Directorul Seminarului, căre aduce omagiul şcoalei pe care o conduce şi pe care o vrea strâns lipită de chiriarhie pentru folosul şcoalei şi a generaţiilor ce se succed pe băncile ei precum şi pentru trebuinţa de a fi cât mai des controlată şi veşnic îndrumată de şeful spiritual al Eparhiei. Este o mare greşală ce încă se continuă, aceia de a ţine departe şcolile clericale de titularii autorizaţi şi răspunzători ai eparhiei din moment ce se ştie că actualii elevi vor fi mâine preoţii slu-

jitori şi îndrumători religioşi şi morali ai poporului drept credincios de pe cuprinsul întregei eparhii. Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Irineu a înţeles lucrul acesta dela începutul venirii sale în fruntea eparhiei şi deaceia s'a interesat îndeaproape de bunul mers al şcolii, ajutându-o şi vizitând-o des, luând parte chiar şi la examenele de diplomă. Pentru această grijă părintească, Seminarul prin glasul Directorului său, aduce toată recunoştinţa şi mulţumirea sa. Inalt Prea Sfinţitul Mltropolit fiind un cărturar desăvârşit, un savant, în jurul său trebuie să se adune tot ce are societatea şi universitatea mai reprezentativ. Făclia culturii nu trebuie să fie în mâinile ateilor ci în mâna celui dintâi slujitor al Bisericii. Termină cu urarea ca epoca I. P. S, Mitropolit Irineu să însemneze în istoria bisericii ceia ce a însemnat epopea de cultură a Mitropolitului Veniamin.

In numele administraţiei bisericeşti şi al Asociaţiei Clerului, vorbeşte P. C. Preot Constantin Nonea arătând că sub înţeleapta conducere şi privighere a I. P. S. Mitropolit treburile gospodăreşti, administrative şi culturale ale eparhiei merg pe drumul prosperării. Urează Inaltului Inaltului Chiriarch sănătate şi putere, depunând la picioarele sale întregul devotament al administraţiei şi preoţimei.

Ultimul ia cuvântul P. C. Preut Grigore Constantinescu protoiereu de Dudăsari-Transnistria, care face următoarea dare de seamă însoţită de călduroase urări:

Inalt Prea Sfinţite Stăpâne,

Din partea şi in numele preoţilor moldoveni, care au făcut şi încă fac misionarism în Transnistria, acum la încheierea anului 1942, şi începutul anului 1943, vă rugăm prea respectuos să ne îngăduiţi a ne bucura de realizările pe care le-am ascultat în expunertle făcute de Prea Cucernicii Părinţi antevorbitori şi să vă arătăm că şi cei care dintr'un sentiment de înaltă dorinţă misionară am plecat în Transnistria, am dus acolo departe la fraţii moldoveni dragostea noastră caldă creştinească, şi am răspândit cuvântul Domnului Isus, între acei la care de 23 ani nu se mai putea vorbi de Hristos şi Evanghelia sa.

Inalt Prea Sfinţite Stăpâne, la sfârşitul lui Aprilie al anului trecut, am plecat primii 10 misionari pe care Inalta Sfinţia Voas-

tră singur i-aţi indicat din tabloul prezentat şi am ajuns în Tiraspol unde neobositul vicar al misiunei P. C. Arhimandrit Antim Nica, cu pătrunderea şi îndelunga sa experienţă misionară, a repartizat pe fiecare în locuri parcă anume potrivite.

Şi aşa odată cu florile lui Mai cu cele dintâi licăriri de viaţă în natură, şi-a făcut instalările în posturile orânduite misionarii trimişi de I. P. S. Voastre.

Am primit instrucţiuni şi lămuririle necesare şi apoi fiecare pe cont propriu înarmaţi cu arma duhului am făcut cunoştinţa blânzilor şi bunilor moldoveni unde întâmplarea ne-a aşezat.

Câţiva pe malul Nistrului, alţii în alte judeţe în localităţi moldoveneşti ne-am putut da seama că noi cei care credeam că suntem veniţi pentru reîncreştinarea masselor dela început ni se uşurează munca, căci masele au rămas tot creştine, credinţa nu s'a pierdut, ci numai a fost înăbuşită, iar bătrânii şi oamenii în vârstă de mult ne aşteptau cu dorinţi fierbinţi pentru redeschiderea fostelor biserici, refăcute în cluburi, teatre sau magazii, pentru slujbele Sfintei Liturghii la care iau parte cu frumoase şi armonioase coruri ; pentru a le boteza copii şi tineretul cel care nu a putut fi încreştinet la trecerea trupelor desrobitoare; pentru a binecuvânta taina cununiei miile de perechi legaţi prin cununia bolşevică ca şi pentru pecetluirea miilor de morţi înmormântaţi fără preot şi fără cruce şi petrecuţi necreştineşte de foştii conducători cu steagul roşu şi cu muzică.

In faţa acestei situaţii preoţii I. P. S. Voastre au văzut că altele le vor fi armele misionare. Nici erudiţie, nici studii de sectologie, nici predici pentru convertire ci şi-au ales din toate acestea numai dragostea, care niciodată nu scade şi cu care au îmbrăţişat pe moldovenii de peste Nistru şi le-au încălzit inimile pentru refacerea sfintelor lăcaşuri dărâmate în parte sau dărâmate până în temelie şi pentru iubirea de neamuri şi fraţii lor de sânge — Românii Desrobitori — pe care din pricina veacurilor prin care au trecut şi din pricina propagandei îi făcuse să-şi uite adevărata lor obârşie.

Iar la aceasta au favorizat mai mult pe preoţii I. P. S. Voastre moldovenii urmaşi din plăeşii lui Ştefan cel Mare şi de ai lui Dumitre Cantemir, graiul şi blândeţea.

Aceste arme au răscolit în inimile moldovenilor transnistri-

eni obârşia, şi le-au deschis ochii amorţiţi ca să ne vadă şi să se bucure că s'au întâlnit după atâta amar de vreme iarăşi fraţii împreună, precum un cântec transnistrian cântă pe o melodie de o duioşie profundă.

Foaie verde sălcioară
La Nistru la mărgioară
S'au strâns fraţii grămăjioară.

In subconştientul sufletului moldovenesc din fosta Rusie pravoslavnică se găsea această dorinţă şi iată că prin vrerea bunului Dumnezeu care nu a mai putut răbda prigoana sa în Răsărit a luminat mintea marilor conducători ai Armatelor Române şi Germane şi a făcut minunea să strângă iarăşi, la marginea Nistrului grămăjoară pe fraţii de acelaş sânge şi credinţă.

Imi permit I. P. S. Stăpâne, să vă mărturisesc aceste bucurii, pe care dacă modestia m'ar face să le trec sub tăcere nu mă lasă dreptatea care cere să arătăm înfăptuirile săvârşite de preoţii misionari ai bisericii din Ţara Mamă — moldoveni, olteni, basarabeni şi ai altor eparhii trimişi în misiune şi cari şi-au achitat cu prisosinţă mandatul.

S'au reclădit biserici nu numai în satele moldoveneşti ci şi în cele ucrainene şi glasurile clopotelor din capacele de oţel ale tancurilor şi din obuzele tunurilor grele chiamă iarăşi pe foşti pravoslavnici la biserici, iar armonioasele coruri, cântă iarăşi cântecele de slavă Domnului în ţinuturile din răsăritul Nistrului.

Au ieşit la iveală din locuri tainice icoane încrustate cu aur, iar candelele iar pălpâie şi crucile au fost înălţate cu evlavie pe vârfurile turnurilor bisericilor şi la căpătâile mormintelor.

Copii şcoalelor primare încep să-şi respecte învăţătorii şi să rostească rugăciuni, iar cultul eroilor împrăştiaţi în mare măsură pe dealungul şoselelor este păstrat cu sfinţenie şi mormintele cu cruci de lemn şi căştile de oţel cucernic străjuite de câte o troiţă înălţată din dragoste şi recunoştinţa celor desrobiţi.

Transnistria a reparat într'un an, ceeace Rusia bolşevică a distrus în 23 ani. Sufletul s'a redresat şi aşteaptă cu încredere Victoria şi Pacea Generală. Pentru exemplu îngăduiţi-mi I. P. S. Stăpâne să vă arăt realizările din jud. Dubasari pe care am avut cinstea să-l conduc opt luni de zile.

In 1917, la intronarea regimului bolşevic în judeţul acesta erau 46 biserici monumentale şi 2 mânăstiri, tot atâţia preoţi şi un număr de aproximativ 30—40 călugări. La intrarea trupelor Române şi Germane acest judeţ nu avea nici un preot, căci toţi au fost deportaţi sau omorâţi şi 18 biserici din cele 48 dărâmate până în temelie, iar restul prefăcute în cluburi sau magazii.

După un an în jud. Dubăsari s'au redat cultului 47 biserici şi case de rugăciuni din care una, cea dela Cocieri unde am avut cinstea să vă invităm pe I. P. S. Voastră să o sfinţiţi şi care din cauza timpului nefavorabil s'a amânat, s'a ridicat din nou; iar la patru biserici li s'au construit turlele după planul iniţial.

Şi ca să vă încredinţaţi de dragostea arătată recládirii bisericilor pot să vă arătăm I. P. S. Stăpâne că pentru recládirea turlelor din satul Molovata depe malul Nistrului, s'au cheltuit 20,000 RKKS şi câte 16,000 kg. de porumb, cartofi, struguri de poamă şi 1000 kg. de grâu. Iată ce a putut să facă un sat de moldoveni de 400 capi de familie.

La fel în satul Dubău, unde a păstorit preotul Cicerone Stăcescu s'au cheltuit foarte mulţi bani şi multe alimente pentru a se râdica niste ziduri dărămate, acoperite cu strujeni şi paie cum rămăsese biserica satului, o mândră şi frumoasă biserică.

Exemple de acestea avem 47 în câte localităţi s'a redat cultului lăcaşe de închinare.

Iată opera misionară, iată dragostea pentru biserică ca răspuns la apelurile ieşite din dragostea creştinească a preoţilor misionari din Transnistria.

I. P. S. Stăpâne am datoria să vă aduc la cunoştinţă purtarea celor cinci preoţi moldoveni din judeţul Dubasari, pe care nu o pot trece cu vederea. Preoţii moldoveni din jud. Dubasari, au lăsat urme neşterse între cei care i-au păstorit. Nu pot uita despre tactul pastoral şi dragostea cu care se vorbeşte între păstoriţi de preoţii din Moldova.

Preotul Cicerone Stăcescu fiind transferat dela Dubău la Grigoriopol este petrecut cu lacrimi kilometri întregi de tot satul. A fost regretat şi este aşteptat să se întoarcă înapoi.

Preotul Odorel Opărică lasă în Doi Banî amîntiri neşterse în sufletul credincioşilor. O întreagă regiune aleargă la sfinţia sa pentru sfaturi şi rugăciuni.

Preotul Gh. Fântână subprotoereu la o pretură câştigă su-

fletul întregului raion, căci multă vreme a fost singurul preot în raion. Invaţă limba ucraineană şi are o purtare aleasă care-face cinste.

Protosinghelul Varahil Moraru, trimis anume de I. P. S. V. pentru a picta catapiteazma din Dubasari, are creaţii originale şi introduce caracterul bizantin în pictura din Transnistria.

Lucrează în cele 6 luni şi jumătate atăt de frumos icoanele catapetezmei încăt Domnul Prefect al Judeţului Colonel M. Dobriceanu opreşte Icoana Maicii Domnului în Biroul său la Prefectură până la terminare şi la sfărşit în ziua de 1 Decembrie cu ocazia Te-Deumului îmi spune în auzul tuturor „Frumoasa Catapeteazmă am făcut în Dubasari, Părinte Pr opop".

Ca recompensă Prefectura cu funcţionar i donează din partea lor 20.000 lei Părintelui Varahil.

Nu cunosc activitatea celorlalţi preoţi moldoveni din celelalte judeţe, dar din faptul că din 13 posturi de Protoereu şi 65 posturi de subprotoerei au fost ocupate 4 posturi de protoereu şi 6 posturi de sub protoerei din 17 preoţi din Eparhia noastră se vădeşte că preoţii moldoveni au fost apreciaţi şi munca lor răsplătită.

I. P. S. Stăpâne nu pot încheia cuvântul meu, fără a mă gândi cu recunoştinţă la şefii Misiunei Ortodoxe şi la I. P. S. Mitropolit Visarion pe care întreaga suflare creştinească din Transnistria l'a primit cu bucurie şi-l ascultă cu supunere.

Mă gândesc şi proslăvesc cucernic jertfele eroilor noştri creştini rămaşi pentru totdeauna străjerii credinţii noastre în răsăritul Nistrului.

Dumnezeu să trimeată Ingerul Păzitor care să ocrotească şi să întărească braţul viteaz al soldaţilor luptători la Volga şi Caucaz pentru a duce biruinţa până la sfărşit.

Iar pentru I. P. S. Voastre, prea bunul şi blândul nostru Arhipăstor ca şi întotdeauna ne rugăm la începutul acestui An Nou „Intăi Pomeneşte Doamne pe I. P. S. Arhiepiscopul şi Mitropolitul nostru Irineu pe care-l dăruieşte Sfintelor Tale Biserici intreg cinstit, sănătos, îndelung înzilit, drept, îndreptând cuvântul adevărului Tău" iar cu urarea românească, respectuos Vă spunem La Mulţi Ani I. P. S. Stăpâne !

In răspunsul său, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit a mulţumit tuturor preoţilor şi credincioşilor de pe tot cuprinsul eparhiei pen-

tru alesele sentimente exprimate prin reprezentanţii lor de astăzi. După ce arată pe scurt că sbuciumata noastră istorie cuprinde mai mult pagini negre de greutăţi şi necazuri, care însă sunt înseninate de puţinele pagini de viaţă liniştită în care timp noi ne-am reorganizat pregătindu-ne pentru alte încercări viitoare, formând aici la răsăritul Europei un zid de care s'au sdrobit toate indrăzneţele porniri ale duşmanilor, glorifică epopeeile fapte de arme ale ostaşilor noştri care luptă pentru neam, dreptate, cruce şi pentru slava lui Dumnezeu. Duşmanul de astăzi este mai înfricoşător decât alţii pentrucă el este înarmat cu tot ce civilizaţia a pus la îndemâna omului. Cu toate acestea ei vor fi biruiţi şi desfiinţaţi şi spulberaţi ca praful de către faţa vântului, ca ceara de faţa focului, cum se sting fumul aşa se vor pierde duşmanii, pentrucă şi în cartea sfântă ni se spune că aşa vor pieri toţi vrăjmaşii lui Dumnezeu, iar dreptii se vor veseli de puterea şi ajutorul lui. In continuare Inaltul Arhipăstor mulţumeşte tuturor pentru munca depusă în ogorul Domnului şi pentru toate realizări e expuse. In felul acesta Biserica va putea să-şi îndeplinească măreţul său rol de Maică iubitoare a poporului nostru pe care l-a ocrotit în toate timpurile şi pe care-l va aduce la izbândă deplină şi astăzi. Urează tuturor un an plin de bucurii şi de linişte pe care să ni le dea Dumnezeu cu al Său Dar şi cu a Sa iubire de oameni.

După terminarea cuvântărilor, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit s'a întreţinut cu cei de faţă, ciocnind un pahar cu vin pus la dispoziţie de către secţia economică. La ora 12 jum. Inaltul Păstor s'a retras condus de urările şi privirile celor de faţă, care din nou au cântat „Pre Stăpânul şi Arhiereul nostră...".

In felul acesta se manifestă legătura strânsă ce există între Chiriarh şi preoţime, legătură din care isvorăşte imboldul de a munci cu şi mai multă râvnă pentru realizarea Impărăţiei lui Dumnezeu pe pământ.

* * *

Boboteaza s'a serbat cu tot fastul obişnuit ca în toţi anii, mai puţin participarea la slujbă a I. P. S. Mitropolit. In faţa Catedralei era aşezată obişnuita cruce de ghiaţă foarte frumoasă sprijinită pe mai multe blocuri de ghiaţă, în faţa cărora stătea vasele cu apă ce aşteptau sfinţirea săvârşită de preoţii cari aveau să reediteze a atâtea oară dumnezeescul fapt al botezării Domnului Hristos în Iordan dela Ioan. După săvârşirea Sfintei Liturghii,

soborul preoţilor în frunte cu Părinţii Arhimandriţi: Teoctist Stupcanu şi Narcis Luchian, ajutaţi de Părintele Arhimandrit Dionisie Velea, Marele Eclesiarh al Catedralei, a ieşit din biserică în sunetele clopotelor şi în accentele cântărilor executate de către D-l Alexandru Cheorghiţă şef de serviciu în Cancelaria Sfintei Mitropolii şi Protopsalt al Catedralei. In fruntea Preoţilor mergeau proporele şi sfânta cruce, dimpreună cu felinarele şi sfeşnicile purtate de credincioşi. In partea despre Apus a crucii de ghiaţă era aşezată o tribună în amfiteatru în care au luat loc autorităţile, civile, militare şi judecătoreşti. Deoparte şi de alta, erau înşiruite trupele cu muzica militară. In clipa când preoţii au intonat „In Iordan botezându-Te Tu Doamne", muzica militară a intonat ruga. Pär. Arhim. N. Luchian, însoţit de diaconul Aurel Teodorescu au stropit cu aghiazmă trupele. Cei de faţă au luat apoi aghiazmă mare şi apoi anaforă, trecând cu toţii în stradă, în faţa comandamentului Corpului IV Teritorial, unde s'a primit defilarea trupelor. Ele au fost stropite cu aghiazmă în tot cursul defilării, de către Pär. Arhim. Narcis Luchian. In sunetele marşurilor executate de famfara militară toată lumea a plecat spre case mulţumită că asistase la o serbare creştinească ce într'adevăr înalţă sufletul oricui.

Cu ocazia sărbătorii Sf. Prooroc Ioan Botezătorul, I. P. S. Mitropolit a trimis o telegramă omagială, Domnului Mareşal Ioan Antonescu, Conducătorul Statului român, la care Domnul Mareşal a răspuns cu următoarea telegramă:

„Mulţumesc din inimă Inalt Prea Sfinţiei Voastre pentru urările de Sf. Ioan. Dumnezeu să ne ajute".

In felul acesta s'au sărbătorit prasnicele împărăteşti de iarnă la Catedrala şi palatul Sfintei Mitropolii a laşilor. In ziua II-a de Crăciun, Mitropolia a dăruit mâncarea şi vinul tuturor răniţilor din spitalele oraşului. Cu această ocazie, toţi preoţii Catedralei şi diaconii, în frunte cu P. P. C. C. Consilieri referenţi, Părinţii Nonea şi Niculea au vizitat pe toţi răniţii neamului din spitalele oraşului, stând de vorbă cu fiecare, împărţindu-li-se cruciuliţe, cărţi de rugăciune, cărţi de lectură, reviste, ziare şi ţigări. In ziua a III-a de Crăciun P. C. Consilier Pr. Nonea, delegat de I. P. S. Mitropolit a sfinţit biserica Sf. Teodor renovată.

Dumnezeu să ne ajute pe toţi să ajungem şi alţi mulţi ani să prăznuim aceste sfinte sărbători cu sănătate, cu linişte şi cu

pace, iar dreptatea şi mila Domnului ceresc să coboare din nou în mijlocul nostru, pentru ca astfel cu o gură şi cu o inimă să slăvim prea cinstitul şi de mare cuviinţă numele Său, al Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preot LAURENŢIU GH. POPOVICI

BOTEZUL PENTRU MORŢII

Un subiect discutat aprig şi controversat, problemă deschisă, deci nerezolvată, în directă legătură cu taina sfântului Botez, uşa prin care intră în Biserică şi la împărtăşirea cu celelalte sfinte taine. lucrare sfântă instituită de Mântuitorul Hristos, prin care, fiind cufundat cineva în apă de 3 ori, în numele Sfintei Treimi, se renaşte spiritualiceşte.

Sfânta Evanghelie, prin gura sf. apostol Matei, ne spune că Mântuitorul a trimis după înviere pe ucenicii Săi zicându le : „Drept aceea mergând, învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh". (Mat. XXVIII, 19) ; iar această poruncă este necesar a fi împlinită, pentrucă, „cel ce va crede şi se va boteza se va mântui iar cel ce nu va crede se va osândi". Marcu XVI, 16. Necesitatea botezului reiese din însăşi practica Bisericii de a boteza şi laicul în caz grav.

Botezarea pruncilor exprimă deasemenea necesitatea indispensabilă a acestei taine.

Prin lucrarea botezului căpătăm harul ceresc. „Au nu ştiţi, că oricâţi ne-am botezat în Isus Hristos, în moartea lui ne-am botezat ? Ne-am îngropat prin botez împreună cu El în moarte, pentrucă aşa cum IIristos s'a sculat din morţi prin mărirea Tatălui, aşa să împlinim şi noi întru învierea vieţii". Rom. VI. 3-4. „Pocăiţi-vă şi să se boteze fiecare din voi în numele lui Isus Hristos, spre iertarea păcatelor, şi veţi lua darul Sfântului Duh". Fapt. Ap., II, 38.

Efectele botezului sunt negative şi pozitive, bote-

zul curăţă pe cel cufundat în apă de păcatul strămoşesc şi de cele personale, nu numai îndepărtând vina şi pedeapsa, ci are influenţă asupra însăşi a păcatului şi-l desrădăcinează.

Pozitiv, sfântul botez dă viaţă sufletului întărind şi desvoltând virtuţile credinţei, iubirii şi speranţei şi prin aceasta, dăruieşte omului harul infierii şi a nemuririi, în felul acesta creştinul devine fiu al lui Dumnezeu, membru al Bisericii şi moştenitor al împărăţiei veşnice.

Sfinţii părinţi scot în evidenţă aceste efecte. Sfântul Grigore de Nazianz în cuvântarea XL. Sfântul Ciril în catiheza a III-a arată clar aceste efecte: curăţirea păcatelor, iertarea greşalelor. înoirea şi renaşterea sufletului.

Biserica ortodoxă nu cunoaşte alt mijloc extraordinar care să înlocuiască botezul. Pentru ortodoxie a rămas acea taină instituită de Mântuitorul şi practicat de Apostoli.

Biserica romano-catolică admite „baptismus flaminis". Acest botez este logic. Este logic că Dumnezeu poate da harul îndreptării şi pe altă cale celor ce doresc şi nu se pot folosi de calea orânduită sau celor ce doresc şi nu se pot folosi de calea orânduită sau celor ce se căesc şi sunt plini de iubire.

Dar ceece este logic, admisibil, nu este şi dogmatic în mod sigur. Dealtfel această învăţătură este bazată pe teoria Fericitului Augustin pe care romano-catolicii o pun în practică.

Biserica ortodoxă, am afirmat mai sus, nu cunoaşte o substituire pentru taina sf. botez. Plecând dela această afirmaţie ajungem la problema pusă în versetul 29 din epistola I-a către Corinteni, cap. XV, unde este clar exprimată ideea de un botez de vicariat ; unde se boteza un viu pentru mijlocirea fericirii celui mort nebotezat. Acea practică din Corint a degenerat în sectele veacurilor II, III şi IV, ajungându-se la practica botezării morţilor chiar, aşa cum astăzi se văd cazuri frecvente în ortodoxia română, moştenire de cel mult

2 veacuri, practică eronată dar în acelaş timp adânc înrădăcinată în unele colţuri din ţară.

Literatura este săracă în privinţa problemei de faţă. — Dacă ar voi cineva să afle ceva scris despre această practică nu ar avea ce, căci în afară de un articol de revistă, publicat de d-l Emilian Vasilescu, asistent universitar, în revista „Viitorul", anul XXII, nr. 13, şi acel articol publicat după informaţii mai mult sau mai puţin sigure, nu s'a scris nimic, spre o vrednică de condamnare laudă acelor cari au trecut cu vederea şi ascund încă. Am rămas şi eu nedumerit în faţa acestei practici nedogmatice din Biserica noastră ortodoxă care este în contradicţie cu conceptul stabilit de sf. Evanghelie despre botez.

A tăcea despre această practică înseamnă a te face vinovat de tăinuirea adevărului: „De aţi fi orbi n'aţi avea păcat, iar acum ziceţi: vedem. Deaceea păcatul rămâne asupra voastră". Ioan IX, 41.

Botezul acesta, de care va fi vorba mai jos, este una din practicile care prin obişnuinţă le acceptăm, fără însă a le lămuri gravitatea sau le-o trecem cu vederea. Nu căutăm a le lămuri căci fac parte din domeniul credinţei; sau ca fiind o parte din tezaurul tradiţiei şi ceeace este în tradiţia Bisericii este un bun spiritual şi se încadrează în isvoarele credinţei noastre.

Va fi necesar deci să stabilim dacă temeinicitatea acestei practici îşi are explicaţia ei în tendinţa bisericească străbătând secolele prin forţa adevărului şi dacă are raţiunea existenţii sale. Voiu începe în a arăta sistematic: pentru cine se săvârşeşte acest botez, dacă este răspândit în întreaga ortodoxie, ritualul botezului diferenţele de ritual, formula botezului, numele ce se dă pruncilor, origina accstei practici, rezoluţia dogmatică a problemei, părerea Bisericii ortodoxe şi care ar fi mijloacele de desrădăcinare a acestui uz eronat.

I. Pentru cine se săvârşeşte botezul?

A face o comparaţie cu botezul pentru morţi utilizat la Corint nu este posibil decât în privinţa nume-

lui. Acolo se săvârşea pentru catehumenul mort fără de botez; aici se face „un fel de botez“ pentru copilul născut fără vreme sau mort necreştinat. Subiectul tainei este deci un mort: la Corint un neofit, la noi un copil. In Corint se boteza, nu mortul, ci se substituia un viu pentru cel mort, aici se botează, în felul practicii, chiar mortul.

In general, se săvârşeşte, în unele părţi din Tara noastră, pentru copiii morţi, născuţi la timp chiar, dar printr'o împrejurare nebinecuvântată, n'a avut cine să-i rostiască formula botezului, stropindu-l cu apă sau în lipsa acesteia, să rostească numai formula pentru cel ce şi-a dat duhul necreştinat. In popor se obişnueşte a se numi acest copil născut fără vreme „pierzanie“ respectiv „cherzanie“.

Desigur, aceste pierzanii, în cele mai dese cazuri în lumea satelor noastre, sunt fără voe, întâmplări dintr'un efort prea mare de muncă al femeilor — sau alte cauze. La oraşe, ca şi la satele modate, intervin alte mijloace diabolice spre a se săvârşi intenţionat aceste nelegiuite naşteri. Oricum s'ar fi întâmplat, mama nu era scutită de vina cazului. In popor, unde acest modernism apusean a influenţat mai puternic ca în miragiul civilizat al oraşelor, conştiinţa mamei, în acest caz este viermele care roade pentru pacatul ei, care a cauzat această naştere.

Napractcarea acestui botez în oraşe se explică prin următoarele: preoţii sunt la un nivel mai ridicat de cultură teologică socotind acest botez nevalabil şi dând explicaţiile necesare la timpul oportun.

Mai sunt şi alte cazuri, criminale înfăptuiri, nu rare la sate ca şi la oraşe, când, pentru tăinuirea păcatului copilul este aruncat de mamă într'un loc dosnic, fie viu, fie mort. Dacă este aflat, acest copil este îngropat, în cazul când e mort, la cimitir de către un credincios şi apoi tot de el este botezat la timpul său, în ziua de sf. Ioan Botezătorul.

II. Acest obiceiu este o practică locală

Nu întreaga Biserică ortodoxă cunoaşte practica acestui botez; nu mai vorbim de celelalte confesiuni. Nici chiar Biserica ortodoxă română nu-l cunoaşte pretutindeni. A vorbi la Bucureşti despre acest obiceiu, pentru cei ce sunt iniţiaţi în materie de dogmatica va apăre ca o crasă rătăcire şi nu vor întârzia înfruntările. Nici Transilvania nu-l cunoaşte, precum nici sudul Moldovei şi Dobrogea.

Stabilim deci: obiceiul *este o practică locală* şi pentru a clarifica afirmaţia voiu enunţa părţile principale unde îl aflăm în uz mai pronunţat.

După cercetările personale această practică este, în masă, în părţile Moldovei de nord şi regiunea muntelui, în special. până la sud, în Basarabia şi în unele judeţe din Muntenia. Menţionez judeţele Neamţ, Baia, Roman (oparte din parohii), Bacău, în partea de nord a judeţului; Putna, în partea muntelui; judeţele de mijloc ale Moldovei sunt presărate numai în unele părţi cu această practică.

In judeţele Botoşani şi Iaşi deasemenea se practică dar nu în toate parohiile. Mai aflăm unele regiuni prin judeţul Buzău, Prahova şi chiar Olt unde a ajuns acest mijloc de creştinarea ţărânii. Mânăstirile nu cunosc obiceiul. Mânăstirea Bistriţa-Neamţ, care este în parohie practică acest botez.

III. Ritualul acestui botez

A prezenta ritualul acestui fel de botez, socot că nu este corect exprimat, ci mai nimerit este a zice: felurile de ritual ale acestui botez, deoarece ritualul diferă mult de la o regiune la alta şi chiar dela o parohie la alta. Deosebirile sunt evidente, mergând până la formula botezului, care este fundamentul tainei în sine.

Totuşi între aceste feluri de a săvârşi acest botez al morţilor sunt puncte comune şi anume: 1) Botezul se aplică copiilor morţi. 2) Toţi se botează în ziua de

Sf. Ioan Botezătorul şi numai în unele locuri, în ziua de Botezul Domnului (Bobotează). 3) Botezul se face cu agheasmă, *prin stropire*, aghiasmă de la şapte biserici. 4) Numele ce se dă băiatului este : Ioan. 5) După ce se săvârşeşte acest botez se face şi un parastas.

6) Locul acestor copii, până a nu fi botezaţi, este un colţ de cimitir, lăturalnic, unde au fost îngropaţi fără cruce şi numai după ce au fost botezaţî sunt strămutaţi în alt loc în rândul credincioşilor, unde li se pune cruce.

Acestea sunt trăsăturile comune din ritualurile în uz la botezul de faţă. Din aceste puncte înşirate reiese că nu există ca punct comun tocmai ceeace este important: formula de botez : „Se botează robul lui Dumnezeu (cutare) în numele Tatălui şi-al Fiului şi-al Sf. Duh, Amin".

IV. **Diferenţele de ritual**

Nefiind un ritual rânduit, şi pot afirma, inventat, după felul cum se săvârşeşte, acolo unde se practică, diferenţele sunt destul de evidente.

1) Unii desgroapă aceşti copii înainte de liturghie şi aduc sicriele în pridvorul Bisericii sau în faţa Bisericii, unde stau până la sfârşitul slujbei, când li se face botezul. In alte părţi se desgroapă dar nu se strămută sicriul, ci înmormântat se stropeşte cu aghiasmă. Este şi celălalt fel în practică, anume, se stropeşte peste mormânt numai.

2) Naşii sunt aleşi de cei în drept, desigur mai dinainte, cari pun cele necesare la botez ; sau, după cum am aflat în unele părţi, naş este chiar preotul săvârşitor. 3) Botezul se face de preot, îmbrăcat cu epitrahilul şi felonul, ritualul începând cu binecuvântarea mică a preotului şi începutul rugăciunilor ; sau troparul serbării în alte părţi după care urmează lepădările care se fac sau nu, după cum s'a păstrat obiceiul.

Nu voiu prezenta toate diferenţele de ritual, deşi le am notate din cercetările făcute personal pe teren

ci numai notele principale deosebitoare care vor fi și argumente de combatere pentru acest botez.

După ce s'au preparat cele pentru rânduială, urmează stropirea cu aghiasmă. Aghiasma dela șapte Iordane este punct comun al acestor obiceiuri. Cei interesați se grupează, căci desigur, într'un sat sunt mai multe cazuri de acest fel, și în ziua de Botezul Domnului pleacă în direcții diferite pentru a căpăta aghiasma de la Iordan. Aceasta este amestecată, după care, fiecare își ia într'o sticluță aghiasmă comună. Cu această aghiasmă va stropi preotul de 3 ori, peste sicriul cu rămășițele pământești sau peste mormânt, rostind formula obișnuită.

V. **Formula botezului**

Frecvent, există 3 formule: 1. Cea mai răspândită este formula molitvelnicului: „Se botează robul lui Dumnezeu Ioan,—de a fost parte bărbătească sau Ioana de a fost parte femeiască, sau amândouă aceste nume, dacă nu s'a cunoscut,—în numele Tatălui și-al Fiului și-al Sfântului Duh, Amin. Aceasta rostindu-se de trei ori. 2. O altă formulă mai puțin răspândită și care predomină în parohiile din jurul Ceahlăului este aceea care se rostește la stropirea cu paos peste mormântul celor răposați sau la parastas: „Stropi-mă-voiu cu isop și mă voiu curăți, spălă-mă-vei și mai vârstos decât zăpada mă voiu albi". 3. A treia formulă, aflată în satul Humulești Neamț, este: „Se stropește robul lui D-zeu Ioan sau Ioana spre luminare și crestinare, în numele Tatălui și-al Fiului și-al Sfântului Duh, Amin".

Diferențele acestea de formulă a botezului scot în evidență lipsa de unitate a acestei practici, precum și influența ce a exercitat preotul local asupra obiceiului. Prin formula a doua se înțelege că cel peste care se stropește cu aghiasmă nu este considerat ca luminat și creștinat, după acest ritual, ci este socotit ca orice mort peste care se stropește paosul spre curățire.

Din formula I-a și a III-a reiese concepția creștinării acestor suflete.

VI. Numele acestor prunci

Sfinţii sunt ocrotitori şi mijlocitori de rugăciune pentru creştini la Dumnezeu, cel ce stăpâneşte toate cu a sa putere.

In credinţa poporului nostru sunt unii sfinţi ai calendarului mai popularizaţi, mai cunoscuţi iar ziua serbării lor se bucură de un respect deosebit şi se petrece cu un fast aparte.

Numele unui copil se dă, în părţile Moldovei, ca şi în alte părţi, de obiceiu, dacă a fost născut la o zi mare, socotită astfel de credincioşi, după numele sfântului. Adesea i se dă numele şi după denumirea Sfântului serbat în apropiere de ziua botezului ; sau, însfârşit, se dă după voinţa naşilor şi chiar a părinţilor.

Numele pruncilor din problema de faţă este în strânsă legătură cu sfântul în ziua căruia se săvârşeşte botezul lor. Ziua de Sf. Ioan Botezătorul este socotită potrivită pentru botezarea copiilor acestora, ca o urmare a credinţii poporului despre acea zi.

Precedată de ziua Botezului Domnului, „când cerurile s'au deschis“ (Matei II, 16) şi când Mântuitorul „plineşte dreptatea, primind dela Ioan botezul“, în credinţa poporului stă această concepţie foarte puternică, că în această zi ca şi în timpul dela Duminica Invierii până la Duminica Tomii, cerurile sunt deschise, iar cei ce mor în acest timp sunt cu mult mai uşuraţi de ale lor păcate, decât ar fi murit în alt timp.

Aceşti prunci se botează tocmai în această zi a serbării celui ce a botezat pe Mântuitorul Hristos, ca prin darul de care s'a bucurat a primi pe Domnul la botez să fie şi aceste suflete de prunci primite în rândul celor creştinate. Deaceea şi *numele pruncilor de parte bărbătească este Ioan.*

Pentru fete, numele, prin unele părţi, este Ioana, nume derivat dela Ioan : Prin alte locuri se dă numele de „*Maria*“. nume ce este în relaţie cu Sfânta Fecioară Maria şi cu supracinstirea de care se bucură Ea în Biserica ortodoxă. Ea poate, ca Maică a Fiului

lui Dumnezeu, să roage pe Fiul Ei pentru sufletele acestor prunce, care au murit în afara comunităţii Fiului ei.

Un caz aparte în darea numelui este atunci când nu poate fi stabilit sexul. In această situaţie preotul rosteşte formula: „Se botează robul sau roaba lui Dumnezeu Ioan sau Ioana (respectiv — Ioan sau Maria) pentrucă Dumnezeu, în virtutea atotştiinţei Sale, cunoaşte cărui din cele două sexe a aparţinut pruncul.

După ce acestea toate s'au săvârşit, adică după botezul efectuat ca mai sus descris, dacă aceşti prunci au fost desgropaţi, se duc acele sicrie în Biserică, unde li se face parastasul ca la orice mort: la pomenirea lor de către preot se rosteşte doar: „ne rugăm pentru odihna robilor lui Dumnezeu Ioan şi a roabelor lui Dumnezeu Ioana — sau — Maria". Parastasul săvârşit, rămăşiţele cu sicriele sunt înmormântate la locul lor. De adăogat este că, în unele părţi este obiceiul, unde aceşti prunci se îngroapă într'un loc anumit, deosebit de al credincioşilor, înainte de a fi botezaţi, acum sunt strămutaţi în rândul credincioşilor, unde li se pune la cap şi cruce.

Acest obiceiu prezintă diferinţe şi în alte privinţe. Aşa în unele parohii li se fac acestor prunci mai întâiu şapte sau nouă slujbe mari, ca apoi, în ziua de sf. Ioan să fie botezaţi; sau acolo, unde se face stropirea peste mormânt, aceasta urmează timp de 3 ani consecutiv, după care se face şi parastasul.

Căutând acum a lămuri acest complex de obiceiuri, aflăm că nu au nimic strein de cele ale Bisericii afară de fondul central: Lipsa elementelor principale ale botezului: Apa şi Duhul precum şi sf. Mir. Celelalte elemente sunt cele orânduite de Biserici, la ceremonia sf. Botez sau la pomenirea unui răposat. Elemente necrestine nu găsim, împrumutate, din afară de Biserică. Nu-i nici o substituire; nu este nici o profanare a celor sfinte prin acest botez. Este, după cum afirmă mulţi preoţi, un simplu rit care satisface conştiinţa părinţilor. Pentru o parte din credincioşi acest

botez poate fi liniştirea conştiinţei, în deosebi pentru mamă. Pentru alte mame, acest rit prezintă sâmburile de încurajare la păcat şi crimă. Păcatul va fi repetat, cu convingerea că cel pierdut va fi creştinat şi uşurat, deci înrolat în turma lui Hristos, în urma unui rit, ca cel descris, sau a unei spălări.

VII. Origina botezului morţilor în România.

Problema originii acestui botez este un punct central al subiectului de faţă. Asupra acesteia nu s'a pronunţat nimeni.

De la început stabilim că între obiceiul din România şi cel corintinian, (Ep. I-a către Corinteni, cap. XV, 29), din timpul sfântului apostol Pavel nu este nici o legătură. Este o mare deosebire însă. La corintieni substituirea la botez, aici este o botezare a mortului însuşi. Obiceiul din România este acel botez practicat în nordul Africei în secolul IV, care, după mărturia lui Philastrius, s'a introdus la creştini de la Montanişti; iar după cum ne atestă Nicodim Milas, „afară din Africa a fost răspândit şi în alte părţi“ [1]) Biserica ortodoxă a fost nevoită să ia măsuri, pentrucă acest obiceiu de a boteza morţii şi se introdusese în massa credincioşilor ei, prin sinodul din Cartagina dela 397, combătând această naivitate, „căci nu se pot boteza morţii“; şi hotărăşte prin canonul 18: „Ut mortuis nec eucharistia nec baptimus datur“. Acelaş botez din Africa de Nord este şi la noi.

Pentru a vorbi de origina acestui obiceiu de la noi sunt necesare câteva consideraţiuni: 1) In literatura noastră nu aminteşte nimeni de aceasta. Este o tăcere mormântală. Este voită tăcerea sau din necunoştinţă ? Ambele ipoteze sunt admisibile. Unii cari se ocupă cu problemele religioase din popor nu-l cunosc. Cei ce-l cunosc şi-l practică, preoţii, îl trec cu vederea, fie, unii mai naivi, socotind-ul foarte bun şi

1) N. Milas, Comentar la Canonul 18 al sinod. al VIII-lea local din Cartagina.

logic, fie de teama unei sancţiuni din partea forurilor superioare, aşa cum în multe multe părţi au dat dovadă ; căci multora cerându-le explicaţii, în cercetarea executată prin parohii, refuzau a mi le da, socotindumă iscoditor sau inspector al sf. Patriarhii, etc. Aceştia erau conştienţi de greşala lor, deci, totuşi persistă în ea.

Obiceiul acesta este vechiu. Pentru a dovedi aceasta, documente nu sunt. Afirmăm vechimea sa bazaţi pe mărturiile unor cinstiţi preoţi bătrâni, moştenitori din tată în fiu a parohiei. Aşa, într'un sat din judeţul Neamţ, preotul, în vârstă de 75 ani, mi-a mărturisit că acest obiceiu l-a moştenit de la tatăl său, fost preot în acelaş sat, care, la rându-i, îl moştenise de la antecesorul său—tată—fost preot—tot în acelaşi sat. Deci o vârstă de 3 generaţii de om. Poate şi acel preot—bunic—îl va fi moştenit şi el sau îl va fi aflat în sat aşa—Cu trei generaţii de om în urmă ne situăm în epoca fanariotă. Nu putem însă pune început în acel timp, ca o provenintă din Grecia, deci adus de călugării greci, căci în această ţară, actualmente, nu se întâlneşte nici o urmă de această practică precum nici în Bulgaria.

Dimitrie Cantemir, în a sa operă „Descriptio Moldaviae", aminteşte de obiceiurile religioase din satele româneşti ; obiceiurile dela sărbători, de la nuntă şi petreceri ; vorbeşte de credinţa moldovenilor afirmând : „că în moravurile moldovenilor, afară de credinţa ortodoxă şi de ospitalitate cu greu putem găsi ceva ce putem lăuda cu drept cuvânt" [1]). Deci nu aminteşte nimic de botezul nostru.

Marele cărturar nu aminteşte nimic de acest obiceiu şi nici nu putem pretinde a afla de la el această practică ; căci, chiar dacă l-ar fi cunoscut nu l-ar fi socotit demn de a figura în cartea sa. Apoi putea fi trecut cu vederea foarte uşor deoarece făcea

---

1) D. Cantemir, Descriptio Moldaviae, traducere de Gh. Pascu, ed. II-a pag. 216.

parte din „treaba preoţilor“ şi atunci circula un „svon urât“, anume „că ştiinţa de carte este treaba preoţilor“ [2]).

Am stabilit că ipoteza introducerii acestui obiceiu din Peninsula Balcanică nu este verosimilă, chiar dacă N. Milaş afirmă că obiceiul african „s'a răspândit şi în alte părţi“, aceasta după referinţele lui Philastrius, căci ceeace ne spune acesta din urmă se referă la ţinuturile celelalte din jurul Cartaginei, Nordul Africei precum şi Asia Mică.

O altă ipoteză a originii obiceiului de faţă este următoarea: botezul copiilor morţi îşi are rădăcinile în misticismul şi credinţa poporului nostru în unire, deci influenţată şi de pravoslavnica Biserică de altă dată din Rusia. Practica s'a răspândit dela est către sud-vest şi în special în regiunea muntoasă. Aşa fiind, având în vedere că în Basarabia, se practică botezul iar punctul punctul de frontieră pentru trecere este ţinutul Iaşi, Baia-Neamţ, direcţia vest deci, ca apoi să se coboare spre sud, afirmăm că credinţa, în puterea celor sfinte şi chiar bigotismul cămpenesc a aflat un mijloc de alinare a conştiinţelor precum şi de creştinare a acelora cari n'au putut fi rânduiţi în ceata dreptilor, *Căci adevărata origină a acestei practici este simţul pios şi credinţa că botezul renaşte corpul omenesc.*

Nu putem admite ipoteza că această practică îşi are origina în mânăstiri. Mulţi monahi, bătrâni chiar, nu cunosc acest botez. Pietatea creştină a radiat din mânăstiri dar monahii cărturari nu vor fi admis niciodată această practică.

Astăzi acest botez este săvârşit de preoţii noştri cu toată pregătirea lor teologică, răspunzând adesea *că nu au cu ce înlocui această cerinţă a credincioşilor.* Deoarece înrădăcinarea adâncă a acestui obiceiu face pe credincioşi ca ei înşăşi să reclame acest botez.

VIII. **Rezoluţia problemei de faţă.**

In decursul istoriei, problema despre soarta aces-

3) D. Cantemir, op. cit,, pag. 217.

tor prunci nebotezaţi a preocupat cugetele limpezi şi minţile agere ale unora dintre Sfinţii Părinţi precum şi a altor scriitori moderni, etc. Problema s'a pus cu privire la starea de fericire sau nefericire ca rezultantă a vinei lor, precum şi ca rezultantă a condiţiilor de participare într'o parte sau alta : la bine sau la rău. Ei plecau dela premiza ; aceşti copii n'au primit apa botezului, cu virtutea purificatoare a Duhului Sfânt. „De nu se va naşte cineva din apă şi din Duh, nu va intra întru împărăţia lui Dumnezeu" [1]). Sfântul Grigore de Nazianz declară că aceşti copii nu vor avea gloria cerească dar nici chinurile veşnice" [2]). La fel aflăm la Autorul anonim al scrierii : „Intrebări şi răspunsuri către ortodoxi" [3]), la Cosma Indicoplevstul [4]), Atanasie Sinaiticul [5]) şi Eutimie Zigaben [6]).

Problema aceasta s'a discutat în sinoadele locale din Mileve la 416 şi Cartagina la 418, faţă de susţinerile Pelagienilor, cari concepeau un loc intermediar pentru aceşti copii morţi fără botez, situându-le o soartă mai fericită sau mai aproape de starea de fericire. Prin sinoadele mai sus menţionate se stabili că aceşti copii sunt excluşi de la starea de fericire. In termeni foarte clari, sinodul cartaginean din 418 afirmă imposibilitatea stării de fericire a copiilor fără botez, morţi. „Locus ubi beate vivant parvuli qui sine baptismo ex hac vita migrarunt sine quo in regnum caelorum quod est vita aeterna, intrare non possunt" [7]).

Fericitul Augustin condamnă părerea Pelagienilor. In cuvântarea 294,3 [8]), el spune că acei copii morţi fără botez sunt condamnaţi la chinurile infernului, căci aceştia nu pot sta de-a dreapta Judecătorului cu cei aleşi, pentrucă ei sunt excluşi dela vederea fericirii. Deci ei

---

1) Conf. Verbum salutis, Evangile selon S. Jean pag. 82, trad. par Alf, Durant.
2) Cuvântarea XL, despre sf. Botez, P. G., t. XXXVI, col. 389.
3) P. Gr., t. VI, col. 1298.
4) P. Gr., t. LXXXVIII, col. 378.
5) „Întrebări", P. Gr. t. LXXXIX, col. 710.
6) „Panoplia dogmatică", P. Gr., t. CXXX, col. 1282, cap. XXIV.
7) citat după : Dict. de The Cath., vol. I, col. 364.
8) P. L., t. XXXVIII, col. 1337.

vor sta de-a stânga cu cei condamnaţi. La această concepţie augustineană se poate opune părerea: Copilul în această stare nu are nici merit nici nemerit, deci după care criteriu este trimis acest copil iadului?

Botezul copiilor morţi practicat în România îl aflăm susţinut, tangenţial, de savantul cardinal Cajetanus. El spune textual că rugăciunile părinţilor pot să obţină pentru copii lor binefacerea justificării şi mântuirii, atunci când au intervenit fapte de imposibilitate spre a-i boteza. — Pentrucă, zice el, a da binecuvântare în numele sfintei Treimi pentru aceşti copii cari n'au putut primi taina, este un lucru înţelept şi cine ştie dacă Dumnezeu, în marea sa milă, nu va rândui şi pe acesta (copil) la locul său mai ales primind mărturisirea părinţilor, că aceasta n'a fost din neglijarea părinţilor ci dintr'o imposibilitate scuzabilă [1]).

La fel au susţinut Gerson, Durand şi Eusebiu Amort, ş. a., anume că rugăciunile părinţilor ar înlesni uşurarea sufletelor acestor copii morţi fără a fi fost botezaţi,

Papa Pius V-lea, deci Biserica de Apus, a condamnat părerea cardinalului Cajetanus. Didiot în cartea sa: „Morts sans haptême", Lille, 1896, pag. 112, susţine că, din moment ce păcatul original a fost înlăturat prin sacrificiul crucii, se poate crede că aceştia sunt mântuiţi şi fără botez.

IX. **Care este părerea Bisericii ortodoxe?**

O aflăm în cărţile de ritual ale Bisericii drept credincioase.

Despre starea sufletelor acestor prunci, discutată atât de mult în apus, care este o problemă eshatologică, concepţia Bisericii ortodoxe este aceea pe care a stabilit-o sf. Grigore de Nazianz şi ceilalţi scriilori bisericeşti citaţi, cari sunt în consensul marelui Grigore şi o aflăm şi citată în sinaxarul din Sâmbăta morţilor de la

---

1) Pallavicini, Histoire du Concile de Trente, 1. IX, cap. VIII, ad. Migne pag. 358. (citat după Dict. d. Th. Cath., vol. I, col. 365.

Triod: „Pruncii cei nebotezaţi şi ai păgânilor nici la bine nici în Gheena nu vor merge. Şi după ce iese sufletul din trup nici o grijă nu are de lucrurile pământeşti, ci numai se îngrijeşte de lucrurile cele de acolo".

Aceasta este concepţia Bisericii noastre. Ea nu admite botezul acesta pentru morţi căci nu l-a admis ecumenicitatea ei. Părinţii sinodului din Cartagina au condamnat şi oprit acest botez.

Sfânta Biserică ortodoxă n'a rămas nepăsătoare faţă de aceste suflete. Ea se roagă şi pentru aceşti copii. Şi rugăciunea aceasta o găsim la Liturghie, jertfa cea fără de sânge — din Sfântul Altar. Aşa la Proscomidie, la părticica a V-a preotul rosteste: „Pentru pomenirea celor răpiţi fără de veste"; şi se roagă „Pomeneşte, Doamne pe toată vârsta: Bătrâni, tineri, voinici, copii, pruncii cei fără vreme născuţi parte bărbătească şi femeiască... însuţi îi pomeneşte Dumnezeule, Cela ce ştii vârsta fiecăruia şi numirea".

Iar la Liturghia Sfântului Vasile, în rugăciunea rostită de preot în timpul cântării axionului găsim. „Şi pe cei ce nu i-am pomenit, pentru neştiinţă, sau uitare sau pentru mulţimea numelor. Insuţi pomeneşte Dumnezeule, cela ce ştie vârsta fiecăruia şi numirea, Cela ce ştii pe fiecare din pântecele maicii lui".

Iată, deci, că Biserica are grijă de aceşti copii nebotezaţi, născuţi fără timp şi ea are şi rugăciuni speciale pentru ei; apoi, botezul practicat, întrucât este dovedit ca nedogmatic, căci nu este viaţă, nu-i suflet care să primească purificarea prin apă şi prin duh, nu-i canonic ci anticanonic, aşa cum reiese din canonul 18 al sinodului VIII local din Cartagina; nu-i logic, căci raţiunea sănătoasă nu poate admite o posibilitate a creştinării unui suflet care nu există, acest botez apare ca fără raţiune. Chiar dacă admitem că origina sa este simţul pios al creştinului şi imboldul sufletesc al părinţilor de a afla un mijloc de împăcare a conştiinţei lor faţă de acest suflet pierdut, din punct de vedere dogmatic, botezul este fără valoare şi evident, este o erezie.

Deaceia afirm : această practică poate fi şi e necesar a fi înlăturată, deci desrădăcinată. Nu poate fi considerat acest obiceiu ca o moştenire a tradiţiei, consfinţit prin uzul Bisericii. Nu este apoi necesar acest botez fiindcă nu are raţiunea de a fi. Şi cum origina uzului este convingerea nemijlocită a membrilor unei societăţi că ceva, socotit ca absolut necesar, pentru societate, trebue să fie păstrat şi exercitat continuu, această practică nefiind necesară, trebue înlăturată.

Nu este o tradiţie bisericească întrucât nu îndeplineşte condiţiile Sf. Tradiţii.

Este o practică locală, o invenţie fără baze dogmatice; este o erezie de care Biserica noastră trebue să se sesizeze. Dacă această practică este considerată numai ca un simplu rit, care satisface numai conştiinţa nu şi refacerea ei, prin felul cum se practică prin unele părţi, şi cazurile sunt frecvente, cu avorturile voite, atunci, prin aceasta se încurajează imoralitatea [1]). Păcatul va fi repetat, cu convingerea că iertarea va fi căpătată prin îndeplinirea unui anumit botez.

Preoţii pot afla, în virtutea pregătirii lor teologice, prin mijloacele pastoraţiei lor, criterii de judecare a acestei practici, spre a desrădăcina o rătăcire.

X. **Care ar fi mijloacele de desrădăcinare a acestei practici eronate?**

Poziţia pe care trebue s'o ia Biserica noastră în faţa acestui botez pentru copiii morţi este una : de a-l combate ca fiind nedogmatic, necanonic şi nelogic. Ea poate îndeplini aceasta prin : 1. Dispoziţiile date preoţilor de către forurile conducătoare cu privire la această practică să-i lămurească asupra nevalabilităţii ei. Aceştia trebue să fie conştienţi că ceeace săvârşesc este o erezie;

2. Măsurile ce vor fi luate, vor fi cu tact, întrucât această practică este o chestiune sufletească destul de

---

1) Conf. „Orientări creştine", Pr. V. N. Popescu, pag. 23, Buc, 1937.

delicată ; iar aceste probleme trebuesc tratate cu tact şi delicateţe [1]).

3. Cu un timp mai îndelungat, înainte de ziua de 7 Ianuarie, Sf. Ioan Botezătorul, preotul respectiv va căuta, ca în 2 sau 3 predici consecutive, ţinute în Biserică şi mai ales în ziua de Anul Nou—circumciziunea Mântuitorului,—apoi în ziua de 6 Ianuarie, Botezul Domnului, să stabiliască principiile tainei Sf. Botez convingând pe nesimţite pe credincioşi şi în mod indirect, despre nevalabilitatea botezului pentru copii morţi. Nu-l va combate pe faţă, ci în mod indirect şi la urmă va arăta nefolosirea acestui obiceiu, convingând pe credincios că Biserica are grija de aceşti prunci şi-i pomeneşte la Sf. Liturghie în fiecare Duminică şi sărbătoare, iar Dumnezeu ştie pe fiecare, ca unul Atotputernic.

4. Forurile superioare vor controla, discret, dacă preoţii îndeplinesc dispoziţiile date, şi nu cumva le trec cu vederea şi pe acestea pentru a nu fi lipsiţi de banii ce i-ar fi încasat săvârşind aceste botezuri.

In felul acesta şi nu prin reforme pripite şi ordine biurocratice se va putea înlătura o erezie care dăinue, ca multe altele, consfinţite de vreme în Biserica noastră română.

Pr. GH. VARTOLAŞ
Piatra Neamţ

NORMATIV

pentru personalul de control al învăţământului religios ortodox din Patriarhia Română

Art. 1. Invăţământul religios ortodox român în şcoalele primare, supraprimare, de ucenici şi ucenice, industriali şi comerciali, secundare teoretice şi practice (profesionale) de orice grad şi categorie, publice de stat, confesionale şi particulare, pentru elevii lor ortodocşi este obligator şi se face sub controlul Bisericii şi al Ministerului Culturii Naţionale.

---

1) Conf. Articolul d-lui Eug. Vasilescu în: „Viitorul", 1 Iulie, anul XXIII, No. 13.

Art. 2. Controlul sau inspectarea lui în numele Bisericii se face :

a) în şcoalele primare, supraprimare şi în cele de ucenici şi ucenice de către protoierei (protopopi) sau — în caz de vacanţă — de către administratorii protopopeşti;

b) în şcoalele secundare de către Consilierii Referenţi ai Secţiilor Culturale sau de către delegaţii calificaţi ai consiliilor Eparhiale, pe teritoriul Eparhiei respective; ei vor inspecta şi învăţământul religios ort. rom. primar şi de ucenici şi ucenice, însă după un plan care să permită, ca în cursul unui anumit număr de ani să fi fost cercetată fiecare şcoală;

c) în toate şcoalele din Patriarhie de către Consilierul Secţiei Culturale a Consiliului Central Bisericesc, anume delegat pentru aceasta, sau de delegaţii Sf. Sinod, — exercitând suprema inspecţie.

Art. 3. Protoiereul este obligat a inspecta cel puţin odată pe an pe fiecare propunător de religie de pe teritoriul protopopiatului, care cade sub obligaţiunea sa de control.

Consilierul Cultural sau delegatul Consiliilor Eparhiale pe toţi profesorii şi profesoarele şi pe toţi cateheţii din şcoalele secundare de orice grad şi categorie, iar după necesitate pentru a se informa şi pentru a lua dispoziţii de unificare şi pe cei dela şcoalele primare şi de ucenici, conform normei dela art. 2, lit. b.

Consilierul Patriarhal va inspecta orice şcoală primară şi secundară şi pe oricare propunător de religie ortodoxă dela şcoalele educative din Patriarhie şi cu deosebire pe acelea şi pe aceia, despre care din rapoarte nu se poate culege informaţii precise.

Art. 4. Acest control se face numai în numele şi pentru Biserică, fără a stânjeni cu nimic controlul Statului.

Scopul lui este:

a) a se face mai simţită prezenţa Bisericii în şcoală;

b) a se informa direct despre mersul învăţământului religios;

c) a îndruma pe teren şi în spiritul ortodox acest învăţământ;

d) a-l intensifica şi unifica în spirit şi chiar în metodă.

Art. 5. Controlul va atinge următoarele laturi şi va culege următoarele date :

Date cu privire la catedră şi persoana propunătorului ;

Metoda de predare ;

Activitatea educativă-religioasă ;

Eventuale alte informaţii.

1. Datele privitoare la catedră şi propunător vor arăta :

a) din din câte ore e compusă catedra şi la cari şcoli şi clase cu numărul de ore săptămânal pentru fiecare clasă ;

b) numele, pronumele şi rangul preoţesc al propunătorului ;

c) în care an şi-a dat examenul de capacitate ;

d) câţi ani de suplinitor, de titular provizor şi de titular definitiv are ;

e) câţi ani de preoţie efectivă, la parohie a făcut ;

f) la ce biserică serveşte şi în ce calitate (paroh, preot ajutător, onorific, preot sau diacon) ;

g) de ce nume se bucură între colegi, la elevi, afară de şcoală, în societate ;

h) cum îşi îndeplineşte datoria (se prezintă regulat la lecţie şi la toate obligaţiile şcolare legate de catedră ; intră şi iese punctual la şi dela ore ; are *plan analitic* — pe săptămâni, zile şi ore cu indicarea subiectului ce va trata ; — face materia întreagă cerută de programa analitică) ;

i) câte absenţe motivate şi câte nemotivate şi de ce le are ;

j) ce activitate extraşcolară desvoltă, arătându-se cu date precise ce a făcut pe acest teren în ultimul an şcolar.

2. a) ce metodă întrebuinţează şi cu ce succes, urmărindu-se felul cum se face aprofundarea, generalizarea şi mai ales aplicarea ;

b) are tablouri mari religioase, de perete pentru intuiţie (câte şi de ce dimensiuni) la Vechiul şi Noul Testament, la istoria Bisericii Universale şi a celei naţionale ;

c) are hărţi potrivite pentru învăţământul religios ;

d) are tablouri sau obiecte din domeniul liturgiei ;

e) lucrează cu toţi elevii sau numai cu unii (cu ce interes e urmărit de elevi) ;

f) pe ce plan lasă în lecţii educaţia religios-morală.

3. a) ce mijloace educative mănueşte şi cum ;

b) şcoala are capelă şi face vreun serviciu religios la şcoală ;

c) ce serviciu religios a făcut la începutul şi la sfârşitul anului şcolar, unde şi în faţa cui, afară de elevi; la Bobotează a sfinţit şcoala clasă de clasă ;

d) de câte ori a administrat elevilor Sf. Taină a Mărturisirii păcatelor şi a Impărtăşirii (o face individual ori pe grupe sau clase întregi deodată; în ce zi îi împărtăşeşte, Duminica, sărbătoarea sau în altă zi ;

e) conduce regulat şi supraveghează pe elevi Duminică de Duminică şi sărbătoare de sărbătoare la Sf. Liturghie ;

f) ţine exortaţii (predici pentru elevi) Duminica şi sărbătoarea şi ce subiecte tratează (sunt trecute regulat în registrul de prezenţă al şcoalei) ;

g) dacă şcoala are internat, poartă grije de spiritul religios ce trebue să domnească între elevi, le-a făcut programul de rugăciuni şi exerciţii religioase, ia parte la rugăciunile de seară şi dimineaţă ale elevilor şi cam de câte ori pe săptămână, pe lună, sau pe an şi cum (asistă sau se roagă împreună cu ei);

h) şcoala are cor religios şi la ce biserică cântă. Ce rol are profesorul de religie la acest cor;

i) are bibliotecă religioasă, fie secţie în bibliotecile de clasă, fie separat şi câte cărţi numără (care a fost sporul ultimului an);

j) pentru elevi s'a înfiinţat vrea societate religioasă în cadrele şcolii şi ce nume poartă (are statute aprobate şi de cine, cum lucrează);

l) ce instituţii de asistenţă socială pentru elevi a întemeiat profesorul de religie (un fond de medicamente gratuite pentru cei săraci, de ajutorare cu cărţi, caete, haine, încălţăminte sau cu taxe şcolare);

m) la manifestările sportive, artistice sau culturale ale elevilor ia parte şi profesorul de religie.

4. Eventuale alte informaţii despre spiritul şcoalei, despre persoana şi activitatea profesorului de religie, cari privesc învăţământul religios sau pot interesa Biserica.

Art. 6. Inspecţia se face asistând la lecţiuni în toate clasele la care propune un profesor.

Despre fiecare inspecţie se va dresa proces verbal obiectiv.

Copii autentice de pe acest proces verbal vor trimite lunar :

Protopopii la Consiliul Eparhial,

Consilierii Eparhiali la Consiliul Eparhial respectiv şi la Consiliul Central Birericesc.

Consilierul Patriarhal la Consiliul Central Bisericesc.

Despre inspecţiile învăţământului religios primar, supraprimar şi de ucenici şi ucenice, Consiliile Eparhiale vor întocmi tablouri lunare, pe care cu observaţiile şi constatările făcute pe baza studierii proceselor verbale primite dela protopopi le vor trimite în luna următoare Consiliul Central Bisericesc.

Art. 7. Pentru inspecţiile făcute în afara oraşului sau comunei de reşedinţă a protopopului sau consilierului inspector, cei ce le fac au dreptul la rambursarea speselor de deplasare dela un centru la altul, fără a intra în ele costul trăsurilor, tramvaelor sau maşinilor folosite în interiorul unui oraş, şi la diurna legală corespunzătoare salariului conform Jurnalului Consiliului de Miniştri pentru funcţionarii publici protopopii dela parohii, consilierii din fondurile eparhiale, şi de folosirea cámerii de inspecţie la şcolile statului.

Art. 8. Neîmplinirea acestor obligaţii din partea organelor încredinţate cu controlul atrage după sine măsuri disciplinare.

Art. 9. Prezentul normativ e obligator pentru întreaga Patriarhie Ortodoxă Română, începând cu data de 19 Noembrie 1942.

Nr. 7043 | 942.

(L. S.) **Patriarhia Română**

ALEGERI PENTRU ORGANELE REPREZENTATIVE BISERICEȘTI

C I R C U L A R A

CATRE PREA CUCERNICII PROTOIEREI, CUCERNICII PREOȚI ȘI CATRE BINECREDINCIOȘII CREȘTINI DIN ARHIEPISCOPIA IAȘILOR

I. Noui alegeri bisericești.

In anul 1938, s'au făcut alegeri bisericești, numai pentru consiliile şi epitropiile parohiale, iar alegerile pentru Adunarea eparhială au fost amânate, prelungindu-se mandatele vechilor membri ai Adunării.

Acum însă, prin Decretul Lege Nr. 338 din 10 Fevruarie, publicat în Monitorul Oficial Nr. 35 din 11 Fevruarie a.c., s'a hotărît să se facă noui alegeri bisericești, atât de epitropi şi consilieri parohiali, cât şi de membri mireni şi clerici pentru Adunarea eparhială.

Ciclul de funcţionare a nouilor organe reprezentative, parohiale şi eparhiale, va fi de 6 ani, începând de acum înainte, adică pentru perioada dintre anii 1943-1949.

Lucrările de alegeri, se vor executa, după normele stabilite de *„Regulamentul pentru alegerea și constituirea organelor reprezentative și executive în parohiile, protopopiatele și eparhiile din Patriarhia română“*, publicat în Monitorul Oficial din 15 Septembrie 1937 şi din care câte un exemplar, s'a trimis fiecărei parohii în anul 1937.

II. Alegerea consiliilor și epitropiilor parohiale.

Deşi ciclul de 6 ani, pentru epitropiile şi consiliile parohiale alese în 1938, se încheia în anul 1944, se vor face totuşi alegeri şi pentru noui organe parohiale, odată cu alegerile pentru eparhie.

Atât alegerile de consilii şi epitropii parohiale, cât şi alegerea de membri mireni, pentru Adunarea eparhială, se vor face pe baza listei membrilor adunării parohiale. Listele rămase definitive, întocmite după prevederile art. 2-7 din Regulamentul de alegeri şi după formularul tip Nr. 1 şi 2 din acelaş Regulament, cu formalităţile stabilite pentru afi-

şarea, revizuirea şi vizarea de către Protoierie, vor fi la îndemâna fiecărei parohii, în vederea acestor alegeri.

Datele stabilite pentru alegerile de consilii şi epitropii parohiale, sunt următoarele:

Duminică 21 Martie a.c., în biserici, după terminarea Sf. Liturghii, preotul va anunţa convocarea Adunării parohiale, pentru Duminica următoare, pentru alegerea noului Consiliu şi epitropii parohiale, în condiţiunile arătate în art. 8 din Regulament.

In ziua de *Duminică 28 Martie*, la ora 11 dimineaţa, după terminarea Sf. Liturghii, Adunarea parohială va face în fiecare parohie, alegerea noului consiliu şi epitropii parohiale.

Duminică 4 Aprilie, se vor face aceste alegeri, în parohiile unde nu s'au putut săvârşi în Duminica anterioară, cum şi în parohiile vacante, unde vor fi prezidate de un preot delegat din vreme, de către Protoeria respectivă.

Locul unde se vor face aceste alegeri, va fi stabilit prin convocare, fie la Cancelaria parohiei, la un cămin, şcoală primară sau alt local potrivit, în nici un caz însă, nu vor avea loc în biserică (art. 14 din Regulament)

Pentru Consiliile parohiale se vor alege, pe lângă numărul legal de membri şi un număr de supleanţi, până la jumătatea numărului membrilor.

Procesul verbal de alegere, în dublu exemplar, întocmit după formularul tip Nr. 5, se va înainta prin Protoeria respectivă, Cancelariei Mitropoliei, pentru aprobare.

Protoeria va da aprobarea pentru alegerea epitropilor.

III. Alegerea membrilor mireni pentru Adunarea eparhială.

Pentru Adunarea eparhială se vor alege 40 membri mireni, şi anume câte doi din partea fiecărei circumscripţii electorale.

In ziua de *Duminică 4 Aprilie*, se va vesti în fiecare biserică, după terminarea Sf. Liturghii, convocarea Adunării parohiale, pentru Duminica următoare, în vederea alegerii de membrii mireni, pentru Adunarea eparhială.

In ziua de *Duminică 11 Aprilie*, ora 11 dimineaţa, după terminarea Sf. Liturghii, va avea loc în fiecare parohie, alegerea a doi membri mireni, pentru Adunarea eparhială din

partea Circumscripţiei electorale, din care face parte parohia. Alegerea se va face cu oricâţi membri vor fi prezenţi, neadmiţându-se nici o amânare, conform prevederilor art. 58 din Regulament, care de data aceasta, consideră Adunarea valabil constituită, cu orice număr de membri vor fi prezenţi.

In parohiile vacante, alegerile se vor face la aceiaşi dată, Protoieriile respective, îngrijindu-se de a fixa delegaţi pentru prezidarea adunărilor de alegere, dintre preoţii pensionari, ajutători, nebugetari, etc. Aceste alegeri se vor face numai în parohiile bugetare, la care vor lua parte filialele unde sunt preoţi nebugetari.

Locul de alegere, stabilit dinainte şi anunţat prin convocare, va fi într'un local potrivit pentru aceasta şi în nici un caz în biserică (art. 54 din Regulament).

Adunările parohiale nu vor alege decât dintre candidaţii mireni, anunţaţi la vreme parohiilor, de către Protoierie şi care, şi-au depus în termen, candidaturile la *„Biuroul electoral“*, dela Cancelaria Sf. Mitropolii, în condiţiunile prevăzute prin art. 55 57 din Regulamentul de alegeri.

Sumarul cu rezultatul alegerii, complectat pe formularul tip Nr. 12, în condiţiunile prevăzute de art. 63 şi 64 din Regulament, se va pune în plic, şi sigila cu sigiliul parohiei şi se va încredinţa unui bărbat de încredere, spre a-l preda personal Delegatului eparhial, la sediul circumscripţiei, la data stabilită pentru despuierea scrutinului şi centralizarea voturilor.

In ziua de *Vineri 16 Aprilie*, se va face la sediul Circumscripţiei electorale, la ora 10 dimineaţa, sub preşedinţia Delegatului eparhial, în localul stabilit şi anunţat prin revista eparhială, odată cu prezenta circulară, despuierea scrutinului şi centralizarea voturilor, dela toate parohiile din circumscripţie cu rezultatul alegerii, a doi membri mireni pentru Adunarea eparhială, din partea circumscripţiei electorale respective.

Bărbaţii de încredere, delegaţi de parohii, spre a prezenta la data arătată, Delegatului eparhial, plicul cu rezultatul alegerii ce a avut loc la 11 Aprilie în fiecare parohie vor forma sub preşedenţia Delegatului eparhial, colegiul mirenesc de despuierea scrutinului.

Sumarul despuierii scrutinului, întocmit după formularul tip Nr. 14, se va înainta împreună cu celelalte acte, de către Delegatul eparhial, Cancelariei Mitropoliei, — Biuroul electoral — în termen de 48 ore.

IV. **Alegerea membrilor clerici pentru Adunarea eparhială.**

Se vor alege pentru Adunarea eparhială, 20 membri clerici, câte unul din partea fiecărei circumscripţii electorale.

In ziua de *Marţi 13 Aprilie*, colegiul preoţesc din fiecare circumscripţie electorală, se va întruni la ora 10 dimineaţa, la sediul circ. în localul stabilit şi publicat în foaie, şi va alege, sub preşedinţia Delegatului eparhial, un cleric, ca membru al Adunării eparhiale, din partea acelei circumscripţii.

In cazul când la această dată, nu s'a întrunit majoritatea preoţilor alegători, din acea circumscripţie, alegerea se va amâna pentru *Miercuri 28 Aprilie*, când se va face, cu oricâţi preoţi alegători vor fi de faţă.

Se vor alege numai dintre clericii care au depus în termen, la Biuroul electoral dela Cancelaria Mitropoliei, candidatura în condiţiunile stabilite de art. 40-42 din Regulament. Delegatul eparhial va avea lista acestor candidaturi.

Sumarul alegerei, întocmit după formularul tip Nr. 10, se va înainta de către Preşedinte, Cancelariei Mitropoliei— biuroul electoral—în termen de 48 ore dela alegere.

V. **Lămuriri în complectare.**

a) Tabloul circumscripţiilor electorale din fiecare judeţ se publică în foaia eparhială, odată cu această circulară, cuprinzând sediul, localul de votare şi Delegaţii eparhiali pentru fiecare circumscripţie.

b) Imprimatele şi regulamentul de alegere nou tipărit, se va trimite din vreme, fiecărei parohii. Pentru imprimatele ce nu se vor primi, se va proceda după formularele model, dela sfârşitul regulamentului.

c) Candidaturile de mireni şi clerici, se vor depune la Biuroul electoral, dela Cancelaria Sf. Mitropolii, prin cerere timbrată până cel mai târziu cu 20 zile înainte de data stabilită pentru alegeri.

d) Actualele epitropii şi consilii parohiale, vor continua să funcţioneze până la alegerea şi constituirea celor aleşi din nou.

e) Preoţii vor da cu toată bunăvoinţa lămuririle ce li se vor cere de către credincioşii mireni, în legătură cu modalitatea alegerilor şi condiţiilor de candidare.

f) Se instituie, pe baza art. 36 din Regulament, pentru conducerea lucrărilor de alegere, un *„Biurou electoral eparhial“*, format din cei trei Consilieri Referenţi ai secţiilor Consiliului eparhial, cu sediul la Cancelaria Sf. Mitropolii şi care va funcţiona pe toată durata alegerilor.

g) Atragem luarea aminte Prea Cucernicilor Preoţi, de a proceda cu toată grija şi băgarea de seamă, ca alegerile să se desfăşoare, în cea mai deplină ordine şi legalitate, aplicându-se cu stricteţe dispoziţiunile Regulamentului de alegeri, spre a nu se produce nemulţumiri şi pentru ca biserica să obţină noui şi valoroşi colaboratori, dintre credincioşii devotaţi ai bisericii, în interesul sporirei prestigiului ei şi a vieţii creştineşti în mijlocul poporului.

Cu arhiereşti binecuvântâri.

† **IRINEU**
Mitropolitul Moldovei

Consilier Referent,
Pr. C. Gr. VUIESCU

No. 2461
1943 Februarie 23

CIRCUMSCRIPȚIILE ELECTORALE

DIN ARHIEPISCOPIA IAȘILOR, PENTRU ALEGEREA REPREZENTANȚILOR CLERICI ȘI MIRENI IN ADUNAREA EPARHIALĂ CU PERSONALUL PREOȚESC CU DREPT DE VOT.

JUDEȚUL IAȘI

Circumscripția I-a Nicolina Iași

Parohii urbane

1.	Biserica Sf. Spiridon	Preot	Th. Păucă
	„	„	I. Poiată
	„	Diac.	Al. Iacobeanu
	„	„	Al. Munteanu
2.	Biserica filială Moara de Vânt	Preot	D. Brânzei
3.	Parohia Sf. Andrei	Preot	C. Vuescu
4.	„ Bahlui	„	Th. Vrănescu
5.	„ Barnovschi	„	P. Chirica
6.	„ Sf. Const. și Elena	„	I. Dăscălescu
7.	„ Sf. Dumitru Misai	„	M. Petrovanu
8.	„ Frumoasa	„	C. Lungeanu
9.	„ Golia	„	C. Popovici
10.	„ Sf. Ioan Gură de Aur	„	Gr. Constantinescu
11.	„ Sf. Nicolai-Socola	„	N. Frățiman
12.	„ Nicorița	„	C. Dinescu
13.	„ Sf. Pantelimon	„	N. Oniceanu
14.	„ Sf. Sava	„	C. Leonte
15.	„ Sf. Vasile Nicolina	„	M. Manole
16.	„ Sf. Vasile-Tatarași	„	G. Niculiță

17. Parohia Sf. Voevozi-Roșca — Preot D. Ciolan
18. „ Ziua Crucei — „ Eug. Munteanu

Parohii Rurale

19. Parohia Bucium — Preot Ag. Condurache
20. „ Bogdănești — „ D. Dimitriu
21. „ Bârnova — „ V. Lazăr
22. „ Comarna — „ Oct. Oană.
23. „ Ciurea — „ V. Teleman
24. „ Covasna — „ I. Gheorghiu
25. „ Ciurbești — „ I. Lojniță.
26. „ Costuleni — „ I. Nicolau
27. „ Dumbrava — vacantă
28. „ Goruni — „ Gh. Agape
29. „ Galata — „ Fab. Bodnărescu
30. „ Grajduri — „ I. Grosu
31. „ Hiliția — „ I. Pantalon
32. „ Mogoșești — „ V. Negoiță
33. „ Măcărești — vacantă
34. „ Moreni — „ Iust. Gaşpar
35. „ Miroslava — „ Șt. Covalciuc
36. „ Mironeasa — „ C. Teodorescu
37. „ Mânjești — „ V. Pleoți
38. „ Osoi — „ I. Herea
39. „ Poeni — „ Ant. Cozma
40. „ Prisăcani — „ L. Stăcescu
41. „ Piciorul Lupului — „ Gh. Haivas
42. „ Pocreaca — „ I. Topală
43. „ Schitu-Duca — „ Alexandru Chirica
44. „ Slobozia — „ Pand. Diaconu
45. „ Socola — „ Vesp. Negoiță
46. „ Tomești — „ Gh. Ștefănescu
47. „ Trestiana — „ Ag: Ciorățianu
48. „ Voinești — „ D. Miron
49. „ Vorovești — „ Alex. Țurcanu

Votarea (alegerea unui cleric pentru Adunare la 13 Aprilie; centralizarea și despuerea scrutinului mirenesc la 16 Aprilie) se va face în localul școalei primare de băeți „*Vasile Conta*“, Nicolina.

Preşedintele acestor alegeri, delegat eparhial, este **Preotul M. Manole.**

Circumscripţia II-a Toma-Cozma Iaşi

Parohii urbane

1.	Mitropolia		Cu personalul deservent.
2.	Biserica Sf. Nicolai Domnesc		
3.	„ Trei Ierarhi		
4.	„ Bărboi		
5.	» Sf. Ioan Botezătorul		

Oraş

1.	Parohia Sf. Atanasie şi Chiril	Preot	V. Popa
2.	„ Banu	„	Th. Cojocaru
	„ „	Diac.	Gh. Iftimie
3.	„ Mitocul Maicilor	Preot	I. Tatulea
4.	„ Copou	„	P. Manole
5.	„ Sf. Gheorghe Lozonschi	„	N. Savin
6.	„ Sf. Haralambie	„	Gh. Niculea
7.	„ Cuvioasa Paraschiva	„	Vesp. Vasiliu
	„	Diacon	C. Popovici
8.	„ Sf. Nicolai-Ciurchi	Preot	Gh. Tudorache
9.	„ 40 Mucenici	„	Şt. Gheorghiu
10.	„ Sf. Ştefan	„	M. Ionescu
11.	„ Sf. Teodor	„	I. Constantinescu
12.	„ Toma-Cozma I	„	N. Todicescu
13.	„ Toma-Cozma II	„	M. Mănucă
14.	„ Sf. Treime	„	I. Ionescu
15.	„ Talpalari	„	V. Chirica
16.	„ Tataraşi Aviaţie	„	C. Sinescu
17.	Cimitirul Eternitatea	„	Gh. Leahu

Parohii Rurale

18.	Parohia Aroneanu	Preot	Al. Budescu
	„	„	C. Ţuchel
19.	„ Bosia	„	V. Filimon
	„	„	Florea Iliuţă
20.	„ Cucuteni-Dumeşti.	„	I. Perju

21.	Parohia	Cogeasca	Preot D. Leon
22.	„	Dorobanț	„ Gh. Coteț
23.	„	Golăești	„ I. Filimon
24.	„	Holboca	„ D. Călinescu
25.	„	Icușeni	„ I. Sauciuc
26.	„	Lețcani	„ S. Popovici
27.	„	Mânzătești	„ Adrian Dârțu
28.	„	Oprișeni	post vacant
29.	„	Podgoria	„ Eug. Grigoriu
30.	„	Petrești	„ N. Chiriac
31.	„	Ruseni	„ Alex. Oarză
32.	„	Rediu-Tatar	„ P. Ursache
33.	„	Tuțora	„ Th. Merișef
34.	„	Ungheni	„ Th. Daniilescu
35.	„	V. Lupului	„ V. Simiganovschi

Votarea (alegerea unui cleric pentru Adunare la 13 Aprilie; centralizarea și despuerea scrutinului mirenesc la 16 Aprilie) se va face în localul *Școalei de Cântări bisericești* lași.

Președintele acestor alegeri, delegat eparhial, este **Preotul Ioan Ionescu.**

Circ. III-a Tg. Frumos

1.	Parohia	Cuv. Paraschiva Tg. Frumos	Preot N. Dârângă
	„	„	„ Diacon Isidor Lupu
2.	„	Sf. Nec. Tg. Frumos	„ Val. Iordăchescu
3.	„	Buhalnița	„ G. Bosie
4.	„	Balș	„ V. Toma
5.	„	Bădeni	„ Ilie Pralea
6.	„	Belcești I	„ Iosif Țincoca
7.	„	Belcești II	„ G. Șuhan
8.	„	Brăești	„ G. Dimitriu
9.	„	Buda-Cristești	„ I. Bohan
10.	„	Buznea	„ Gr. Scripcaru
11.	„	Cârjoaia	„ Șt. Mardare
12.	„	Ceplenița	„ C. Enache
13.	„	Cotnari	„ V. Ghemu
14.	„	Crucea	„ I. Preotu
15.	„	Cucuteni-Băiceni,	„ C. Matei
16.	„	Doroșcani	„ V. Dumitraș

17.	Parohia	Dumeşti	Preot Al. Popescu
18.	„	Erbiceni	„ N. Negoiţă
19.	„	Goeşti	„ Ştefan Dimitriu
20.	„	Hodora	„ I. Paraschiv
21.	„	Horodiştea	„ Aurel Ionescu
22.	„	Hoiseşti	„ I. Niccară dela Covasna II
23.	„	Mădârjeşti	„ I. Popescu
24.	„	Mădârjac	„ Pimen Miron
25.	„	Munteni	„ C. Herţanu
26.	„	Păuşeşti	„ P. Pralea
27.	„	Podul-Iloaei,	„ V. Lăzărescu
28.	„	Popeşti	„ M. Butescu
29.	„	Prigoreni	„ A. Ursaciuc
20.	„	Românești	„ I. Nica
31.	„	Răsboeni	„ Paul Teodorescu
32.	„	Scobinţi	„ I. Pintilie
33.	„	Sineşti	„ N. Grigoraş
34.	„	Totoeşti	„ G. Enache
35.	„	Ulmi-Liteni	„ V. Danielescu
36.	„	Zagavia	detaşat Preot I. Istrate Preot Em. Danicescu
37.	„	Zbereni	Preot I. Budăi

Votarea (alegerea unui cleric pentru Adunare la 13 Aprilie; centralizarea şidespuerea scrutinului mirenesc la 16 Aprilie) se va face în localul *Şcoalei de fete din Tg. Frumos.*

Preşedintele acestor alegeri, delegat eparhial, este **Preotul N. Negoiţă-Erbiceni.**

Circ. IV-a Ţiganaşi

1.	„	Andrieşeni	Preot I. Florescu
2.	„	Avântul	„ Gh. Munteanu
3.	„	Arama	„ Liza Boris
4.	„	Bivolari	„ D, Argint
5.	„	Bulbucani	„ C. Stavilă
6.	„	Borşa	„ I. V. Grigoraş
7.	„	Borosoaia	„ N. Condurache
8.	„	Coarnele Caprei	„ D. Ichim
9.	„	Chişcăreni	„ M. Andrieş
10.	„	Cârniceni	„ Filip Achiţei

11.	Parohia	Epureni	Preot I. Negoiță
12.	„	Frăsuleni	„ G. Popovici
13.	„	Fântânele	„ Al. Popovici
14.	„	Focuri	„ I. Cososchi
15.	„	Glăvănești	„ Gavril Gheorghiu
16.	„	Gropnița	„ M. Andrieș
17.	„	Hălceni	„ Simion Duca
18.	„	Hermeziu	„ I. Sandu
19.	„	Iacobeni	„ Gh. Pogor
20.	„	Luceni	„ C. Bârsan
21.	„	Lupăria	„ Pav. Șovan
22,	„	Larga	„ M. Avasâlcăi
23.	„	Mălăești	„ I. Odorel Opărică
24.	„	Onești	„ Th. Țigănoiu
25.	„	Perieni	„ N. Maxim
26.	„	Popricani	„ D. Zamisnicu
27.	„	Probota	„ C. Maxim
28.	„	Rădeni	„ N. Dobrea
29.	„	Rediu-Glăvănești	„ N. Butnaru
30.	„	Spineni	„ N. Crasi
31.	„	Șipote	„ I. Ursu
32.	„	Tabăra	„ V. Vasilescu
33.	„	Țiganași	„ C. Dimitriu
34.	„	Trifești	„ P. Sinescu
35.	„	Vânători-Vultur	„ N. Lupan
36.	„	Zahorna	„ C. Stăcescu.

Votarea (alegerea unui cleric pentru Adunare la 13 Aprilie; centralizarea și despuerea scrutinului mirenesc la 16 Aprilie) se va face în *Școala Țiganași*.

Președintele acestor alegeri, delegat eparhial este **Preotul D. Argint-Bivolari.**

JUDEȚUL BOTOȘANI

Circumscripția 1-a electorală
Orașul Botoșani

Parohii Urbane

1.	Parohia	Duminica Mare	Preot D. Bordeianu
2.	„	Sf. Neculai	„ M. Grădinaru
3.	Intâmpinarea	Domnului	„ D. Tucaliuc
4.	„	Trei Ierarhi	„ Gh. Nepotescu
5.	„	Uspenia	„ Gh. Gheorghiu
		„	Diacon Gh. Lungu
6.	„	Sf. Gheorghe	vacantă
7.	„	Sf. Ilie	Preot Tr. Lucan
8.	„	Sf. Ioan	„ M. Gheorghiu
9.	„	Sf. Neculai	„ Gh. Ștefănescu
10.	„	Sf. Spiridon	„ I. Buhaciuc
11.	„	Sf-ții Voievozi	„ V. Arnăutu
12.	„	Vovidenia	„ N. Irimescu
13.	„	C. Paraschiva	„ C. Sumanaru
14.	Capela	Spit. Mavromate	„ R. Frunzeti

Parohii Rurale

15.	„	Burlești	Preot D. Buliga
16.	„	Buzeni	„ N. Scriban
17.	„	Băiceni	„ M. Barnea
18.	„	Bălușeni,	„ C. Fasniuc
19.	„	Călugăreni	„ D. Grigoraș
20.	„	Cotârgaci	„ Gh. Ioniță
21.	„	Costești	„ M. Gaşpar
22.	„	Costinești	„ T. Dăscălescu
23.	„	Curtești	„ C. Dănilă
24.	„	Chiscovata	„ Gh. Jescu
25.	„	Copolău I.	„ Gh. Popa
26.	„	Copolău II	„ D. Ciofu
27.	„	Coșula	„ T. Mihai
28.	„	Cristești	„ I. Buzilă
29.	„	Dorobanți	„ M. Ursuleac

30.	Parohia	Dracsini	Preot	M. Soiescu
31.	„	Epureni	„	L. Dănilă
32.	„	Gorbăneşti	„	Gh. Crâşmaru
33.	„	Joldeşti	„	N. Aramă
34.	„	Leorda	„	Oct. Popovici
35.	„	Lingurari	„	D. Darie
36.	„	Mănăstireni	„	Gh. Grigoraş
37.	„	Nicşeni	„	Gh. Constantinescu
38.	„	Orăşăni	„	Gh. Grigoraş
39.	„	Oneaga	„	Ant. Frunzeti
40.	»	Răchiţi	„	Gr. Hatman
41.	„	Roşiori	„	A. Maxim
42.	„	Roşcani	„	M. Vasiliu
43.	„	Starosilţa	„	L. Afloarei
44.	„	Stăuceni	„	I. Popovici
45.	„	Stăncesti	„	Gh. Vasiliu
46.	„	Schit Orăşăni	„	I Obuf
47.	„	Teişoara	„	C. Cârlan
48.	„	Tulbureni	„	vacantă
49.	„	Tudora I	„	C. Balan
50.	„	Tudora II	„	V. Ciornei
51.	„	Ungureni	„	V. Cumpătă
52.	„	Unţeni	„	D. Barbălată
53.	„	Vănători	„	P. Buga
54.	„	Tomeşti	„	M. Gontineac
55.	„	Vorona Mare	„	Nicolae Mihai
56.	„	Tocileni	„	D. Cârnici

Votarea (alegerea unui cleric pentru Adunare la 13 Aprile; centralizarea şi despuerea scrutinului mirenesc la 16 Aprilie) se va face la *Căminul preoţesc din Botoşani.*

Preşedintele acestor alegeri, delegat eparhial, este **Preotul Econ. Mihai Gheorghiu.**

Circumscripţia II-a electorală Bucecea

Parohii Rurale

1.	Parohia	Brehueşti	„	V. Văcăreanu
2,	„	Bucecea I	„	Gh. Cojocaru

3.	Parohia	Bucecea II	Preot	A. Puiu
4.	„	Bălușeni Stamate	„	Gh. Costiniu
5.	„	Băneşti	„	N. Ştiurcă
6.	„	Bursuceni		vacantă
7.	„	Călineşti	„	Arist. Popescu
8.	„	Cervicești	„	V. Niță
9.	„	Corocăești	„	D. Simionescu
10.	„	Corni I	„	Savin Apostiu
11.	„	Corni II	„	M. Chihaia
12.	„	Cucorăni	„	P. Scobai
13.	„	Dolina	„	N. Lazăr
14.	„	Dumbrăveni I	„	D. Rădăuceanu
15.	„	Dumbrăveni II	„	M. Rățoiu
16.	„	Fântânele	„	Gh. Gorcea
17.	„	Icuşeni	„	C. Huțupaşu
18.	„	Mândreşti	„	M. Gontineac
19.	„	M. Eminescu	„	G. Amitroaei
20.	„	Poiana	„	C. Simionescu
21.	„	Plopeni,	„	D. Neagu
22.	„	Prelipca		vacantă
23.	„	Siminicea Balş	„	D. Anuşca
24.	„	Siminicea Miclescu	„	T. Sava
25.	„	Salcea	„	D. Constantinescu
26.	„	Vlădeni	„	I. Gavriliu
27.	„	Văratec	„	H. Oniciuc
28.	„	Vereşti	„	V. Rădăşanu
29.	„	Sălăgeni	„	D. Creţu
30.	„	Huțani	„	V. Lazărescu
31.	„	Grigoreşti	„	Arist. Rotărescu

Votarea (alegerea unui cleric pentru Adunare la 13 Aprilie; centralizarea şi despuerea scrutinului mirenesc la 16 Aprilie) se va face în *Şcoala primară Bucecea*.

Preşedintele acestor alegeri, delegat eparhial,este **Preotul Econ. D. Rădăuceanu.**

Circumscripţia III-a Tg. Frumuşica

Parohii urbane

1.	Parohia	Sf. Gheorghe Hârlău	Preot	C. Constantinescu

2. Parohia Sf. Neculai Hârlău — Preot D. Ştefănescu
3. „ Pârcovaci „ — Preot Ioan Axinte

Parohii rurale

4. Parohia Albeşti — Preot Mihai Neculau
5. „ Bâznoasa — „ Const. Pantelimon
6. „ Buimăceni — vacantă
7. „ Calaraşi — „ Gh. Vieru
8. „ Cerneşti — „ Andrei Iancu
9. „ Cerchejeni — „ Mihai Lăpuşneanu
10. „ Chiţoveni — „ Mihai Panaitescu
11. „ Ciornohal — „ Vasile Codău
12. „ Cordun — „ Th. Cişmileanu
13. „ Coştiugeni — „ Emil Petrovici
14. „ Dracşani — „ Mihai Cumpătă
15. „ Deleni — „ Neculai Mihailovici
16. „ Feredeeni — „ Gh. Bârliba
17. „ Flămânzi — „ Const Baciu
18. „ Frumuşica — „ Ioan Pavliuc
19. „ Maxut — „ C. Romanescu
20. „ Măşcăteni — „ V. Ciubotaru
21. „ Pleşani — „ Mihai Bârsan
22. „ Poiana Flămânzi — „ Leandru Dragan
23. „ Prăjeni — „ D. Pavlov
24. „ Rădeni I — „ Const. Rusu
25. „ Rădeni II — „ C. Apostiu
26. „ Ringhileşti — „ C. Bunduc
27. „ Santa Maria — „ Andrei Ghirlea
28. „ Sulița — „ Christofor Ungureanu
29. „ Storeşti — „ V. Tărăboanță
30. „ Stroeşti — „ Iosif Popa
31. „ Stăneşti — „ Stelian Teodorescu
32. „ Uriceni I — „ Eugen Dimitriu
33. „ Uriceni II — „ Leonida Porembschi
34. „ Zlătunoaia — „ Vasile Ionescu

Votarea (alegerea unui cleric pentru Adunare la 13 Aprilie; centralizarea şi despuerea scrutinului mirenesc la 16 Aprilie) se va face în *Şcoala Primară Tg. Frumuşica.*

Președintele acestor alegeri, delegat eparhial, este **Preotul Dumitru Bordeianu.**

Circumscripția IV-a electorală Trușești

Parohii urbane

1.	Parohia	Bobulești	Preot	Traian Giosu
2.	„	Ștefănești-Tg.	„	Vasile Șova
3.	„	Ștefănești-Sat	„	Gh. Constantinescu
4.	„	Stânca	„	C. Curcă

Parohii rurale

5.	Parohia	Băbiceni	Preot	C. Sângeap
6.	„	Buhăceni	„	Toma Baciu
7.	„	Brăteni	„	Gh. Vasililiu
8.	„	Cucuteni	„	Gh. Chipail
			„	ajutor Mihai Parfin
9.	„	Dângeni	„	Gh. Negureanu
10.	„	Dobârceni	„	Victor Gagos
11.	„	Durnești	„	V. Gheorghiță
12.	„	Drislea	„	V. A. Zoiței
13.	„	Guranda	„	V. Honciuc
14.	„	Hulub	„	V. Hrușcă
15.	„	Hlipiceni	„	Gh. Cojocaru
16.	„	Iacobeni	„	I. Cornilă
17.	„	Ionășeni	„	V. Pavel
18.	„	Lehnești	„	M. Dimitriu
19.	„	Mihălășeni	„	I. Iordache
20.	„	Ostopceni	„	C. Botez
21.	„	Păun-Năstasă	„	Roman Vasiliu
22.	„	Răuseni	„	Gh. Cazacu
23.	„	Ripiceni-Vechi	„	N. Simion
24.	„	Ripiceni-Fabrica	„	N. Șeremet
25.	„	Sarata-Caraiman	„	Octav. Cumpătă
26.	„	Slobozia-Cișmănești	„	Vasile Popa
27.	„	Șoldănești	„	M. Gavril
28.	„	Todireni	„	Gh. Nichiforescu
29.	„	Trușești	„	V. Rugescu

30. Parohia Victoria Preot Aurel Zvâc

Votarea (alegerea unui cleric pentru Adunare la 13 Aprilie; centralizarea și despuerea scrutinului mirenesc la 16 Aprilie) se va face la *Școala Primară din Trușești.*

Președintele acestor alegeri, delegat eparhial, este **Preotul Vasile Pavel.**

JUDEȚUL NEAMȚ

Circ. l-a electorală Piatra Neamț

Parohii urbane:

1.	Parohia	Sf. Gheorghe	Preot I. Manoilescu
2.	„	Sf. Ioan Domnesc	„ D. Nourescu
		„	Diacon Traian Lefter
3.	„	Sf. Neculai	Preot Gh. Buzea
4.	„	Mărăței	„ N. Popovici
		„	„ T. Borș
5.	„	Precista	„ C. Matasă
6.	„	Sf. Trei Ierarhi	„ Ioan Chircă
7.	„	Valea Viei	„ Gh. Verșescu
8.	„	Vânătorii Pietrei	„ C. Andronic
9.	„	Sf. Inviere Buhuși I	„ V. Jigău
10.	„	Sf. Nicolai Buhuși	„ Gh. Crețu

Parohii rurale:

11.	„	Bărcu	„ C. Vartolaș
12.	„	Balcani	„ I. Nicolau
13.	„	Bărcănești	„ N. Comănescu
14.	„	Borlești de Jos	„ N. Gervescu
15.	„	Borlești de Sus	„ C. Gherasim
16.	„	Calu	„ I. Ungureanu
17.	„	Cândești	„ N. Capșa
18.	„	Cut	„ P. Bălănescu
19.	„	Doamna	„ F. Duiculescu
20.	„	Iapa	„ Gh. Roman
21.	„	Mastacăn	„ Har. Alupoaei

22.	Parohia	Podoleni I	Preot Ioan Cozma
23.	„	Podoleni II	„ Vl. Bârliba
24.	„	Rediu	„ Ioan Amarandei
25.	„	Roznov	„ M. Gervescu
26.	„	Săvineşti	„ V. Hârţescu
27.	„	Socea	„ Th. Lascar
28.	„	Tazlău	„ Gr. Puşcaşu
29.	„	Dumbrava Roşie	„ Gh. Ciupercă
30.	„	Oanţu	„ A. Ţifescu
31.	„	Pângarăcior	„ M. Galinescu
32.	„	Pângăraţi	„ Em. Niţă
33.	„	Vaduri	„ Chr. Bălănescu

Votarea (alegerea unui cleric pentru Adunare la 13 Aprilie: centralizarea şi despuerea scrutinului mirenesc la 16 Aprilie) se va face la *cancelaria Circ. I-a Piatra Neamţ.*

Preşedintele acestor alegeri, delegat eparhial este **Preotul V. I. Constantinescu.**

Circumscripţia II-a electorală Răpciune

1.	Parohia	Audia	Preot Aurel Vlad
2.	„	Bicaz	„ C. Corigescu
3.	„	Bistricioara	„ V. Săndulescu
4.	„	Borca	„ C. Ciuntu
5.	„	Broşteni	„ C. Gheorghiu
6.	„	Buhalniţa	„ V. Galinescu
7.	„	Coroi	„ Gh. Mihăianu
8.	„	Cotârgaşi	„ A. Mrejeriu
9.	„	Crucea	„ M. Mitocaru
10.	„	Cârnu	„ Em. Romanescu
11.	„	Călugăreni	„ I. Dimitriu
12.	„	Dreptu	„ P. Gavriil
13.	„	Farcaşa	„ Gh. Gheorghiu
14.	„	Galu	„ V. Gheorghiasa
15.	„	Grinţieş	„ Al. Romanescu
16.	„	Gura Largului	„ Pant Balan
17.	„	Holda	„ P. Jilavu
18.	„	Hangu	„ M. Coroamă
19.	„	Izvorul Alb	„ C. Panciu
20.	„	Madei	„ Paul Ungureanu

21.	Parohia	Popeşti	Preot C. Stăcescu
22.	„	Pârâul Pântei	„ D. Vârtolaş
23.	„	Răpciune	„ Pant Grigoriu
24.	„	Sabasa	„ D. Hriţcu
25.	„	Schitul Hangu	„ I. Ungureanu
26.	„	Secu	„ S. Ungureanu
27.	„	Tarcău	„ Gh. Buba
28.	„	Taşca	„ Octav Corigescu

Votarea (alegerea unui cleric pentru Adunare la 13 Aprilie; centralizarea şi despuerea scrutinului mirenesc la 16 Aprilie) se va face în *Şcoala primară din Răpciune.*

Preşedintele acestor alegeri, delegat eparhial, este **Preotul Pant. Grigoriu.**

Circumscripţia III-a electorală Tg. Neamţ

Parohii urbane

1.	Parohia	Adormirea Tg. Neamţ		Preot N. Gheorghiu
		„	„	Diacon I. Mironescu
2.	„	Sf. Ilie	„	Preot C. Andone
3.	„	Sf. Neculai	„	„ Gr. Hogea
4.	„	Sf. Voievozi	„	„ R. Teodorescu
		„	„	Diacon N. Avasilcăi
5.	„	Sf Haralambie	„	Preot Gh. Coşofreţ

Parohii rurale:

6.	Parohia	Agapia	Preot M. Hogea
7.	„	Bălţăteşti	„ G. Enăchescu
8.	„	Blebea	„ Gh. Munteanu
9.	„	Boboeşti	„ M. Politic
10.	„	Cetatea Neamţ	„ Erm. Stoian
11.	„	Crăcăoani	„ C. Vasiliu
12.	„	Crăcăoani de Sus	„ N. Micu
13.	„	Cracău Negru	„ Gh. Savin
14.	„	Davideni	„ Erm. Vasiliu
15.	„	Filioara	„ G. Topoliceanu
16.	„	Ghindăoani de Jos	„ V. Teodorescu
17.	„	Ghindăoani de Sus	„ C. Gheorghiescu
18.	„	Grumăzeşti	„ T. Danielescu

19.	Parohia	Nemţişor	Preot T. Vasilca
20.	„	Humuleşti	„ C. Cozma
21.	„	Oglinzi	„ D. Tanasă
22.	„	Oşlobeni	„ I. Macovei
23.	„	Păstrăveni	„ N. Atanasiu
24.	„	Petricani	„ C. Gheorghiu
25.	„	Pipirig	„ V. Munteanu
26.	„	Plotun	„ T. Roibu
27.	„	Rădeni	„ I. Şearpe
28.	„	Răuceşti de Jos	„ D. Săvescu
29.	„	Răuceşti de Sus	„ V. Popa
30.	„	Sacaluşeşti	„ V. Istrate
31.	„	Târpeşti	„ N. Fuiorea
31.	„	Ţibucani	„ N. Ravaru
33.	„	Topoliţa	„ N. Oceanu
34.	„	Totoeşti	„ I. Moroşanu
35.	„	Urecheni	„ N. Scobai
36.	„	Valea Seacă	„ P. Dănilă
37	„	Vânători I	„ Gh. Bârliba
38.	„	Vânători II	„ D. Andriescu
39.	„	Graşi	„ P. Vacaru

Votarea (alegerea unui cleric pentru Adunare la 13 Aprilie şi centralizarea şi despuerea scrutinului mirenesc la 16 Aprilie) se va face în *Şcoala Primară Nr. 11 Fete Tg. Neamţ.*

Preşedintele acestor alegeri, delegat eparhial este **Preotul N. Gheorghiu** Tg. Neamţ.

Circumscripţia IV-a electorală Girov

Parohii rurale

1.	Parohia	Almaş	Preot G. Gheorghiu
2.	„	Bârgăoani	„ Ioan Moraru
3.	„	Bârjoveni	„ Al. Mazilu
		„	„ Şt. Romanescu
4.	„	Bărcu Goşmani	„ C. Vartolaş
5.	„	Bodeşti de Jos	„ Gh. Grosu
6.	„	Bodeşti de Sus	„ Cezar Popescu
7.	„	Borniş	„ N. Ungureanu

8.	Parohia	Căciuleşti I	Preot	V. Negrea
9.	„	Căciuleşti II	„	V. Ghelase
10.	„	Cârligi	„	Eug. Grigoriu
11.	„	Corni Bordea	„	Ioan Chirica
12.	„	Costişa	„	I. Bârsan
13.	„	Dăneşti	„	D. Mihailescu
14.	„	Dărmăneşti	„	Gh. Crivăţ
15.	„	Dobreni	„	C. Cojocaru
16.	„	Dochia	„	Ioan Mancaş
17.	„	Dochia Bahna	„	Gh. Băncilă
18.	„	Dragomireşti	„	O. Săndulescu
19.	„	Gârcina	„	D. Danielescu
20.	„	Ghelăeşti	„	Ilie Popeanu
21.	„	Ghigoeşti	„	N. Lefter
22.	„	Girov	„	Gh. Teofănescu
23.	„	Hoiseşti	„	H. Mihailescu
24.	„	Itrineşti	„	Gh. Stan
25.	„	Mărgineni	„	C. Lefter
26.	„	Negreşti I	„	D. Calapăr
27.	„	Negreşti II Poiana	„	vacant
28.	„	Orbic	„	Gh. Gavrilescu
29.	„	Sarata	„	I. Panţiru
30.	„	Siliştea	„	V. Dimitriu
31.	„	Slobozia I	„	I. Mârcă
32.	„	Slobozia II	„	V. Cozma
33.	„	Şerbeşti I	„	C. Drăgoi
34.	„	Şerbeşti II	„	P, Filipescu
35.	„	Talpa	„	Gh. Rojniţă
36.	„	Traian	„	V. Petrescu
37.	„	Uscaţi	„	Gh. Antistescu
38.	„	Zăneşti	„	T. Hărăbor
39.	„	Zbereşti	„	Gh. Vremir
40	„	Vlădiceni	„	Ioan Negrea

Votarea (alegerea unui cleric pentru Adunare la 13 Aprilie; centralizarea şi despuerea scrutinului mirenesc la 16 Aprilie se va face la *Şcoala Primară din Girov.*

Preşedintele acestor alegeri, delegat eparhial, este **Preotul D. Mihăilescu Dăneşti.**

JUDEȚUL BAIA

Circumscripția 1-a electorală Fălticeni

Parohii urbane:

1.	Parohia Adormirea	Fălticeni	Preot	Iacob Chiticaru
			„	Diacon Vasile Grecu
2.	„	Sf. Ilie	„	Preot Leonida Gavrilescu
		„	„	Diacon Radu Dăscălescu
3.	„	Oprișeni	„	Preot Ilie Anisescu
4.	„	Soldănești	„	„ Pavel Todicescu

Parohii rurale:

5.	„	Boteşti	Preot	Vasile Dăscălescu
6.	„	Cotu Băii	„	Ioan Pascal
7.	„	Drăceni	„	Vasile Bostan
8.	„	Dumbrăviţa	„	Eugen Zaharescu
9.	„	Fântâna Mare	„	Constantin Cercel
10.	„	Găineşti	„	Gheorghe Şulea
11.	„	Hârtop	„	Octav Jescu
12.	„	Horodniceni	„	Constantin Butu
13.	„	Lămăşeni	„	Ioan Hurmuz
14.	„	Mălini	„	Corneliu Zaharescu
15.	„	Pârae	„	Petru Curcă
16.	„	Petia	„	Gavriil Apostol
17.	„	Petru Rareş	„	Vasile Titu
18.	„	Pleşeşti	„	Mircea Sfichi
19.	„	Preuteşti Huşi	„	Alexandru Râşca
20.	„	Rădăşeni I	„	Har. Teodoriu
21.	„	Rădăşeni II	„	Emanoil Manoliu
22.	„	Rotopăneşti	„	Victor Hatman
23.	„	Sasca	„	Alex. Zaharescu
24.	„	Ştefan cel Mare	„	Mihai Zaharescu
25.	„	Văleni Stânisoara	„	Ilie Ilisei

Votarea (alegerea unui cleric pentru Adunare la 13 Aprilie şi centralizarea şi despuierea scrutinului mirenesc la 16 Aprilie) se va face la *Cancelaria Protopopiei din Fălticeni*.

Preşedintele acestor alegeri, delegat eparhial, este **Preotul Vasile Titu**.

Circumscripţia II-a electorală Boroaia

1.	Parohia	Bărăşti	Preot Petru Moldovanu
2.	„	Bogdăneşti I	„ Mihai Cărlănescu
3.	„	Bogdăneşti II	„ Ioan Alexandrescu
4.	„	Boroaia	„ Ştefan Rafail
5	„	Brusturi	„ Iosif Lupescu
6.	„	Ciumuleşti	„ Gheorghe Baltag
7.	„	Cristeşti	„ Ioan Podariu
8.	„	Drăgăneşti	„ Modest Găitan
9.	„	Drăguşeni I	„ Ioan Mihailescu
10.	„	Drăguşeni II	„ Ioan Popa
11.	„	Forăşti	„ Alex. Varganici
12.	„	Hereşti	„ Vasile Manolache
13.	„	Homiţa	„ Vasile Vatamanu
14.	„	Ioneasa	„ Vasile Aramă
15.	„	Moişa	„ Nic. Iacob
16.	„	Oniceni I	„ Sebas. Mihailescu
17.	„	Oniceni II	„ Ioan Argatu
18.	„	Orţeşti	„ Vasile Varganici
19.	„	Plăeşu	„ Iosif Antistescu
20.	„	Râşca	„ Orest Bolohan
21.	„	Săveşti	„ Iancu Roşu
22.	„	Slătioara	„ Alex. Zaharescu
23.	„	Timişeşti	„ Dumitru Crăciun
24.	„	Ţoleşti	„ Mihai Grigoraş

Votarea (alegerea unui cleric pentru Adunare la 13 Aprilie şi centralizarea şi despuierea scrutinului mirenesc la 16 Aprilie se va face la *Cancelaria parohiei Boroaia.*

Preşedintele acestor alegeri, delegat eparhial, este **Preotul Ştefan Rafail.**

Circumscripţia III-a electorală Dolhasca

1.	Parohia	Arghira	Preot Vasile Amariei
2.	„	Bâdiliţa	„ Arghir Popa
3.	„	Buda	„ Vasile Doloiu
4.	„	Budeni	„ Nicolae Dăscălescu
5.	„	Bursuc	„ Vasile Florescu

6.	Parohia	Corni	Preot Ioan Marian
7.	„	Dolhasca	„ Nic. Topoliceanu
8.	„	Dolheştii Mari	„ Gh. Manoliu
9.	„	„ Mici	„ Const. Grigoraş
10.	„	Giurgeşti	„ Mihai Vizitiu
11.	„	Gulia	„ Dumitru Roată
12.	„	Hârtoapele	„ Ioan Hreamătă
13.	„	Heciu	„ Mihai Moişanu
14.	„	Lespezi	„ Toma Luca
15.	„	Liteni I	„ Gh. Anghelea
16.	„	Liteni II	„ Mihai Herţug
17.	„	Preuteşti Centru	„ Ioan Manoliu
18.	„	Probota	„ Gh. Tuleaşcă
19.	„	Rotunda	„ Const. Rădăşanu
20.	„	Sireţel	„ Petru Aramă
21.	„	Ştirbăţ	„ Nicolae Miron
22.	„	Stolniceni Ghiţescu	„ Nicolae Matei
23.	„	Valea Bourei	„ Mircea Diaconescu
24.	„	Valea Glodului	„ Const. Geanopol

Votarea (alegerea unui cleric pentru Adunare la 13 Aprilie şi centralizarea şi despuierea scrutinului mirenesc la 16 Aprilie) se va face la *Primăria Comunei Dolhasca.*

Preşedintele acestor alegeri, delegat eparhial, este **Preotul Constantin Grigoraş.**

Circumscripţia IV-a electorală Paşcani

Parohii urbane

1.	Parohia	Blăgeşti	Preot Vasile Minciună
2.	„	Gara Paşcani	„ Petru Pantelimon
3.	„	Lunca Paşcani	„ Ştefan Tuleaşcă
4.	„	Paşcani-Tg.	vacantă
	„	„	Diacon Gh. Titu
5.	„	Sodomeni Boşteni	„ Mihai Costea

Parohii rurale

6.	Parohia	Boureni	Preot N. Iordăchescu
7.	„	Brăteşti	„ Nicolae Filip
8.	„	Ciohorăni	„ Ioan Popa

9.	Parohia	Cozmeşti	Preot Gh. Atanasiu
10.	„	Găşteşti Topile	„ Victor Ionescu
11.	„	Iorcani	„ Ştefan Bejan
12.	„	Miroslovești	„ Nicolae Sfrijan
13.	„	Moţca	„ Gh. Iordăchescu
14.	„	Năvrăpeşti	„ Const. Movileanu
15.	„	Petrişuri	„ Const. Grigorescu
16.	„	Ruginoasa	„ Gh. Popovici
17.	„	Soci	„ Gh. Grigoriu
18.	„	Stolniceni Prăjescu	„ Ioan Rusu
19.	„	Stroeşti	„ Const. Popovici
20.	„	Tătăruşi	„ Mihai M. Grigoraş
21.	„	Tătăruşi Uda	„ Vasile Miron
22.	„	Todireşti	„ Vasile Sburlea
23.	„	Valea Seacă	„ Mihai Vulpe
24.	„	Vascani	„ Claudiu Petrovici
25.	„	Verşeni	„ Vasile Popuţoaia

Votarea (alegerea unui cleric pentru Adunare la 13 Aprilie şi centralizarea şi despuierea scrutinului mirenesc la 16 Aprilie) se va face la *Şcoala Primară C. F. R. Paşcani.*

Preşedintele acestor alegeri, delegat eparhial, este **Preotul Gh. Popovici.**

JUDEŢUL DOROHOI

Circumscripţia 1-a Dorohoi

Parohii urbane

1.	Parohia	Regele Ferdinand I	Preot D. Buţincu
2.	„	Grigore Ghica Vodă	„ V. C. Anghelea
		„ „	Diacon C. Sandovici
		„ „	Preot Const. Munteanu
3.	„	Ştefan Cel Mare	„ Const. Ştefănescu
4.	„	Vârgolici	„ Valerian Brânzei
5.	„	Herţa	„ Const. Bantaş

Parohii rurale

6.	Parohia	Bănceni	Preot Const. Stoleru
7.	„	Busuioceni	„ Ion Balan
8.	„	Broscăuţi I	„ Petru Grigoriu
9.	„	Broscăuţi II	„ Gh. Filip
10.	„	Buda	„ Neculai Tartacan
11.	„	Dimăcheni	„ Ion Arbore
12.	„	Fundul-Herţei	„ Petru Capră
13.	„	Hilişeu-Gafencu	„ Petru Gafiţeanu
14.	„	Hilişeu-Curt	„ Teodor Bârzu
15.	„	Hreaţca	„ Mihai Vâscu
16.	„	Molniţa	„ Adam Brânzei
17.	“	Oroftiana	„ D. Vasilică
18.	„	Prelipca	„ Neculai Axinte
19.	„	Pilipăuţi	„ D. Brânzei
20.	„	Probotești	„ Const. Alexa
21.	„	Pomârla	„ Vasile Amălinei
22.	„	Pătrăsceni	„ Ioan Scurtu
23.	„	Sinihău	„ Const. Tusciuc
24.	„	Şendriceni-Cananău	„ Eugen Saucă
25.	„	Şendriceni-Gherghel	„ Ilie Cojocaru
26.	„	Sauceniţa	„ C. Coroamă
27.	„	Târnauca	„ Gh. Bânzar
28.	„	Văculeşti	„ Toma Ionescu
29.	„	Vârnav	„ Teodor Amălinei

Votarea (alegerea unui cleric pentru Adunare la 13 Aprilie; centralizarea şi despuierea scrutinului mirenesc la 16 Aprilie) se va face în «*Cancelaria Protoieriei*» *localul Prefecturei.*

Preşedintele acestor alegeri, delegat eparhial este **Preotul Vasile C. Anghelea.**

Circumscripţia II-a electorală Mihăileni

Parohii urbane

1.	Parohia	Mihăileni	Preot D. Anton

Parohii rurale

2.	Parohia	Bălineşti	Preot V. Şandru
3.	„	Cândeşti	„ C. Popescu
4.	„	Dersca I	„ M. Ungureanu
5.	„	Dersca II	„ V. Dumbravă
6.	„	Dobrănăuţi	„ P. Grigoriu
7.	„	Dealu	„ Aurel Teodoru
8.	„	Grămeşti	„ Neculai Tomaziu
9.	„	Hănţeşti	„ V. Iacob
10.	„	Ionăşeni	„ H. Şoiman
11.	„	Lozna	„ Const. Filipeanu
12.	„	Nicani	„ Victor Bobu
13.	„	Maghera	„ V. Enache
14.	„	Mihoreni	„ Gh. Tincu
15.	„	Mitoc-Adâncata	„ Victor Fădur
16.	„	Poiana	„ D. Iliescu
17.	„	Serbăneşti	„ Vichentie Tudor
18.	„	Sinăuţi	„ Ilie Martiniuc
19.	„	Tureatca	„ I. Georgescu
20.	„	Ruşi-Străteni	„ Octav Perju
21.	„	Zvoriştea	„ V. Măcărescu
22.	„	Zamostea	„ C. Iliescu
23.	„	Mogoşeşti	„ Zaharia Arnăutu
24.	„	Vf. Câmpului	„ M. Enache
25.	„	Mamorniţa	„ Eugen Baconschi
26.	„	Godineşti	„ N. Buţincu
27.	„	Sinihău	„ C. Tusciuc
28.	„	Adâncata	„ D. Popovici

Votarea (alegerea unui cleric pentru Adunare la 13 Aprilie; centralizarea şi despuierea scrutinului mirenesc la 16 Aprilie) se va facc la *Şcoala primară de băeţi din Mihăileni*.

Preşedintele acestor alegeri. delegat eparhial, este **Preotul Petru Grigoriu**.

Circumscripţia III-a electorală Săveni

Parohii urbane:

1.	Parohia	Sf. Necolai	Preot I. Teodorescu

2. Parohia Sf. Gheorghe Săveni Preot V. Honciuc
3. „ Petricani „ St. D. Andriescu

Parohii rurale:

4. Parohia Adăşeni Preot Gh. Galeriu
5. „ Aurel Vlaicu „ M. Nichilciuc
6. „ Avrămeni „ V. Ciorăscu
7. „ Borolea „ M. Cojocaru
8. „ Codreni „ Gh. Fântână
9. „ Carasa „ I. Mihai
10. „ Corlăteni „ Adr. Botez
11. „ Cordăreni „ I. Leonte
12. „ Coţuşca „ Savel Mironescu
13. „ Crasnaleuca „ St. M. Mironescu
14. „ Drăguşeni „ Oct. Măriuţă
15. „ Dumeni „ Xen. Urzică
16. „ Fandolica „ V. Ciubotaru
17. „ Ghireni Curt „ Ştefan Constantin
18. „ Griviţa „ Gh. Comaniţă
19. „ Hăneşti „ M. Gherman
20. „ Ichimeni „ M. Apetroae
21. „ Manoleasa „ P. Ota
22. „ Mileanca „ D. Hadârcă
23. „ Mitoc „ Eugen Gavrilaş
24. „ Negreni vacantă
25. „ Plopeni „ C. Ghernvarschi
26. „ Principele Mihai „ Simeon Honciuc
27. „ Sârbi „ V. Nicolau
28. „ Stroici „ C. Buţureanu
29. „ Şerpeniţa „ V. Gheorghiu
30. „ Ştiubeeni „ Adrian Popovici
31. „ Tătărăşeni „ I. Axinte
32. „ Vlăsineşti „ Gh. Ştefănescu
33. „ Vorniceni I „ Gh. Tomaziu
34. „ Vorniceni II „ I. Drexler

Votarea (alegerea unui cleric pentru Adunare la 13 Aprilie; centralizarea şi despuierea scrutinului mirenesc la 16 Aprilie) se va face la *Şcoala primară din Tg. Săveni.*

Preşedintele acestor alegeri, delegat eparhial, este **Preotul Ioan Teodorescu.**

Circumscripţia IV-a electorală Darabani

Parohii urbane:

1,	Parohia	Bajura	Preot N. Amălinei
2.	„	Conceşti	„ Gh. Mironescu
3.	„	Darabani	„ A. C. Cucu
4.	„	Teioasa	„ Gh. Onofrei
5.	„	Cornești-Eşanca	„ Gh. Lazăr

Parohii rurale:

6.	Parohia	Alba	Preot N. Bidihon
7.	„	Arborea	„ T. Moga
8.	„	Başeu	„ N. Guragata
9.	„	Bivol	„ P. Suditu
10.	„	Balinţi	„ Victor Popuţoaia
11.	„	Crăiniceni	„ C. Scripcă
12.	„	Cristineşti	„ D. Stanciu
13.	„	Comăneşti	vacantă
14.	„	Cuza Vodă	„ C. Ciroianu
15.	„	Dumbrăviţa	„ P. Filip
16.	„	Damileni	„ Gh. Ivan
17.	„	Gheorghe Enescu	„ Eug. Zaharia
18.	„	Gârbeni	„ D. Haldan
19.	„	Havârna	„ St. Gh. Ştefănescu
20.	„	Horodiştea	vacantă
21.	„	Hudeştii Mari	„ Al. Corneanu
22.	„	Hudeştii Mici	„ I. Simionescu
23.	„	Ibăneşti	„ D. Botez
24.	„	Ivancăuţi	„ D. Goraş
25.	„	Lişna	„ Gh. Apopei
26.	„	Măgura	„ D. Petraru
27.	„	Păltiniş	„ T. Tomaziu
28.	„	Plevna	vacantă
29.	„	Rădăuţi	„ N. Sudor

30.	Parohia	Rediu	Preot Adr. Tencaru
		„	„ D. Stropşa
31.	„	Smârdan	„ Eugen Lungu
32.	„	Suharău	„ Sava Obadă
33.	„	Vatra	„ Tr. Cozacincu

Votarea (alegerea unui cleric pentru Adunare la 13 Aprilie ; centralizarea şi despuierea scrutinului mirenesc la 16 Aprilie) se va face la *Căminul cultural din târgul Darabani.*

Preşedintele acestor alegeri, delegat eparhial, este **Preotul A. C. Cucu.**

INSTRUCŢIUNI

1. In fiecare parohie din circumscripţii se face în ziua de Duminică 11 Aprilie 1943, de către Adunarea parohială, alegerea a doi mireni, pentru Adunarea eparhială, iar în ziua de Vineri 16 Aprilie 1943, se face la sediul circumscripţiei centralizarea rezultatelor dela parohii şi despuierea scrutinului.

2. In ziua de Marţi 13 Aprilie 1943, se face la sediul fiecărei circumscripţii, sub Preşedinţia Delegatului eparhial din acea circumscripţie, alegerea unui cleric pentru Adunarea eparhială.

DESPRE CANDIDATURILE MIRENEŞTI LA ALEGERILE EPARHIALE

Art. 55. Orice creştin ortodox, înscris în una din listele membrilor Adunării Parohiale, de pe teritoriul eparhiei respective, poate candida la alegerile pentru Adunarea Eparhială dacă are vârsta de cel puţin 30 ani.

Candidaţii pentru demnitatea de membri ai Adunării Eparhiale, vor trebui să fie creştini ortodocşi, cu o viaţă nepătată şi să aibă la activul lor, merite reale pentru Biserică, pe teren cultural social, de binefacere sau prin donaţiuni făcute Bisericii.

Candidaturile vor fi anunţate prin petiţie scrisă şi adresată «*Biuroului electoral eparhial*».

Ea va fi timbrată în regulă şi însoţită de o taxă de 500 lei.

Biuroul, înregistrând petiţia, va elibera candidaţilor o dovadă scrisă. In petiţie se va specifica adresa exactă, cum şi circumscripţiile, unde candidatul vrea să candideze.

Art. 56. La cererea de candidare se vor ataşa următoarele acte:

1. Certificatul parohiei, în care locuieşte candidatul, din care să se constate, că este înscris în lista membrilor Adunării Parohiale;

2. Un certificat de bună reputaţie şi de practicarea vieţii bisericeşti, eliberat tot de oficiul parohial;

3. Extras de naştere şi

4. Un memoriu, prin care candidatul să arate meritele sale reale pentru Biserică, pe teren cultural social, de binefacere, etc.

Petiţiile, care nu vor întruni condiţiunile de mai sus, nu vor fi ţinute în seamă.

Art. 57. Candidaturile trebuiesc depuse cel mai târziu cu 20 zile înainte de ziua fixată pentru alegeri. A doua zi după expirarea acestui termen, Biuroul electoral eparhial va întocmi lista tuturor candidaţilor pe circumscripţii electorale şi o va trimite imediat protopopilor spre ştiinţa parohiilor.

PARTEA OFICIALÀ

DECRET-LEGE

pentru modificarea şi abrogarea unor dispoziţiuni din legea pentru regimul general al cultelor

Art. I. Articolul 24 din legea pentru regimul general al Cultelor din 22 Aprilie 1928, cu modificarea din 3 August 1929, se modifică după cum urmează:

Art. 24. Asociaţiile religioase (sectele), pot fi autorizate să

funcţioneze de Ministerul Culturii Naţionale şi al Cultelor, în condiţiunile fixate prin jurnalul Consiliului de Miniştri.

Autorizaţia acordată este revocabilă.

Retragerea autorizaţiei nu trebue motivată, aceasta considerându-se act de guvnrnământ".

Art. II. Asociaţiile religioase (sectele) existente, de drept sau de fapt sunt şi rămân desfiinţate.

Art. III. Bunurile imobile înscrise în cartea funduară sau în registrele de transcripţiuni ale tribunalelor din Ţară, pe numele uneia din asociaţiile religioase (secte) desfiinţate, precum şi fondurile împreună cu arhiva acestor asociaţii, trec de drept în patrimoniul Statului.

Trimiterea Statului, prin Ministerul Culturii Naţionale şi al Cultelor, în posesia bunurilor arătate în acest articol, se face pe cale de ordonanţă preşedinţială a tribunalului locului, dată conform art. 66 bis. din Codul de procedură civilă.

Art. IV. Dispoziţiile art. 53 din legea pentru regimul general al Cultelor se abrogă.

Dat în Bucureşti la 28 Decembrie 1942.

ANTONESCU
Mareşal al României şi Conducătorul Statului

Ministrul Culturii Naţionale şi al Cultelor,
Prof. I. Petrovici

Nr. 3 792.

Raportul d-lui Ministru al Culturii Naţionale şi al Cultelor către d-l Mareşal Ion Antonescu, Conducătorul Statului

Domnule Mareşal,

Problema asociaţiilor şi sectelor religioase din România începe să intereseze pe o scară mai întinsă organele de conducere ale Statului român, cu începere dela 1919, adică după alipirea provinciilor româneşti.

Ca urmare a tratatului minorităţilor impus de războiul din 1914-1918, un curent de libertate exagerată şi de anarhie spirituală şi-a putut deschide drum în toate sectoarele vieţei noastre publice ameninţând însăşi fiinţa Neamului.

Religia constitue pentru poporul românesc un factor social

şi naţional, a cărui permanenţă a fost verificată şi confirmată prin toate actele, de care se leagă indisolubil trecutul nostru istoric.

Prezenţa unor asociaţii şi secte religioase, a căror doctrină şi ritual nu se încadrează în ideologia acestui neam, creează un pericol continuu nu numai în raporturile cu biserica dominantă, dar chiar din punct de vedere naţional şi de Stat.

In general, aceste secte denumite şi asociaţii religioase interzise sau autorizate să funcţioneze în prezent (baptiştii, adventiştii şi creştinii după evanghelie), sunt de origină străină, transplantate în ţara noastră prin acţiunea de prozelitism desfăşurată pe plan internaţional de acela care ţintesc disolvarea unităţii noastre naţionale, ce are la bază integritatea credinţei strămoşeşti, identificată cu însăşi raţiunea de vieţuire a românismului.

Sectele au fost încurajate în acţiunea lor de propagandă ilicită şi de ajutoarele în bani, pe care le-au primit dela centralele lor internaţionale.

Baptiştii şi adventişti au fost susţinuţi de către guvernele Statelor Unite şi Angliei, precum şi de presa acestor ţări, care prin diferite broşuri şi reviste au comentat tratamenrul inchizitorial aplicat în România membrilor acestei asociaţii religioase.

Ceea ce este mai semnificativ şi simptomatic în această chestiune este constatarea dureroasă, că sectanţii menţionaţi care apelează la concursul şi sprijinul unor puteri străine fac parte din comunitatea etnică românească, cum de exemplu sunt în majoritate baptiştii şi adventiştii.

Rândurile sectanţilor sau mărit prin dizidenţele frecvente făcute printre credincioşii ortodocşi, ceeace fixează şi mai precis scopul real politic urmărit de aceste formaţiuni religioase eretice, care sub masca adoptării unei discipline proprii bisericeşti, înceară să submineze coheziunea şi unitatea morală şi naţională a Statului ce nu poate fi despărţit de Biserica strămoşească, lucru adeverit cu prisosinţă şi cu prilejul actualului războiu, sfânt şi desrobitor.

Din informaţiile oficiale primite, bazate pe cercetări şi documente, rezultă că atât baptiştii cât şi adventiştii, în afară de restul sectanţilor, nu admit în principiu războiul, povăţuind pe aderenţii lor să nu participe la lupta ce se dă astăzi tocmai pentru salvarea existenţei poporului românesc.

Din rapoartele organelor Jandarmeriei din Basarabia, s'a putut vedea că sub ocupaţia sovietică asociaţiunile religioase ară-

tate şi sectele în general, s'au bucurat de un regim de favoare, întrucât propaganda ideilor lor uşura într'o mare măsură difuzarea principiilor comuniste constituind un mediu propice pentru desvoltarea anarhiei.

Predicatorii baptişti din Basarabia au primit însărcinări importante dela sovietici, casele de rugăciune baptiste servind în acelaşi timp şi pentru cluburile bolşevice.

De asemenea administraţia sovietică a permis acţiunea sectelor, plătind chiar predicatorilor anumite retribuţiuni fixe lunare

In împrejurările excepţionale dictate de conjunctura politică mondială, Statul Român este în drept a lua măsuri urgente pentru apărarea unităţii sale sufleteşti, a cărei destrămare încearcă s'o provoace diferite asociaţii religioase (baptişti şi adventişti) având adesea ca aliaţi coreligionari supuşi unor State cu care suntem în stare de război.

Asociaţiile şi sectele religioase existente în România trebuesc să dispară, ele fiind focare de răsmeriţă, paravane de desolidarizare naţională şi pe deasupra complect eterogene faţă cu noua structură a Statului Român naţional şi totalitar.

Pentru remedierea stării de lucruri semnalată mai sus, am socotit oportun să întocmesc alăturatul proect de decret-lege, abrogând art. 53 din legea pentru regimul general al Cultelor, text ce menţinea drepturile comunităţii baptiste acordate pe baza legii maghiare din 1895. Libertatea acordată baptismului în Transilvania, a coincis cu obiectivele guvernelor ungare, care aveau tot interesul să provoace sciziuni şi dezertări în rândurile ortodocşilor care alcătuiau piatra de rezistenţă naţională împotriva acţiunii de maghiarizare a elementului autohton românesc.

Am fost nevoit să înlocuesc prin acest proiect şi art. 24 din legea Cultelor, care reglementează funcţionarea asociaţiilor religioase, nefiind prudent a lăsa Ministerului posibilitatea ca pe cale de apreciere să îngăduiască perpetuarea asociaţiilor care s'au dovedit potrivnice siguranţei interne a Statului, ce trebue să rămână intactă pentru obţinerea victoriei finale.

Ţinând însă seamă că legea persoanelor juridice din 1942 admite constituiri de asociaţii cu caracter şi scop religios, am mai prevăzut în proiect facultatea Ministerului de a autoriza asociaţiuni religioase.

Am simplificat însă pentru consideraţiuni de interes superior de Stat, procedent legal al revocării autorizaţiilor eliberate.

Retragerile autorizaţiilor au fost caracterizate ca acte de guvernământ spre a nu fi supuse cenzurii Contenciosului administrativ, procedură care ar îngreuna libertatea de acţiune pe care Statul este dator s'o aibă în timpurile de faţă.

Ca o consecinţă firească a desfiinţării asociaţiilor şi sectelor religioase, am trecut în proiect şi principiul încorporării bunurilor acestora în patrimoniul Statului, prin intermediul justiţiei, în vederea evitării unor eventuale erori sau abuzuri în dauna terţilor proprietari care nu intră în prevederile legii.

Pentru motivele expuse mai sus în conformitate cu dispoziţiunile decretelor-legi Nr. 3.052 din 5 Septemvrie şi Nr. 3.072 din 7 Septemvrie 1940, avem onoare a vă supune pentru aprobarea şi semnătura Domniei Voastre, alăturatul proiect de decret-lege pentru modificarea şi abrogarea unor dispoziţiuni din legea pentru regimul general al Cultelor.

Primiţi, vă rugăm, Domnule Mareşal, asigurarea înaltei consideraţiuni.

Ministrul culturii naţionale şi al cultelor,
Prof. I. Petrovici

Nr. 68,580. 1942, Decembrie 28

CONCURS PUBLIC PENTRU PICTAREA BISERICEI PAROHIALE „PRECISTA" DIN PIATRA NEAMŢ.

In conformitate cu legea picturii bisericeşti din 3 Iunie 1938 şi cu articolele 27 şi 28 din regulamentul legii, se institue concurs public pentru decorarea picturală a bisericei parohiale „Precista" din Piatra Neamţ.

Termenul acestui concurs este de 3 luni, iar lucrările cerute concurenţilor, trebue depuse până în ziua de 15 Mai 1943.

Concursul va fi judecat de Comisia instituită de Ministerul Culturii Naţionale şi al Cultelor, potrivit dispoziţiilor legii.

Din Comisie va face parte şi Prea Cucernicul Părinte Paroh al Bisericei, precum şi un delegat al Parohiei.

Condiţiuni generale.

1. Pictura pe pereţi se va face în fresco, pe tencuială crudă.

2. Se cere o armonie de stil şi de culoare în toată lucrarea, care trebue să fie unitară şi să exprime puternic simţimântul religios.

Se va folosí stilul 'bun, cel mai ,fericit exprimat în pictura bisericilor vechi din Moldova şi Bucovina.

Ornamentele din spaţiile dintre zugrăveli, vor fi şi ele inspirate din aceleaşi isvoare.

3. In repartizarea scenelor se va ţine seama de spaţiul arhitectonic şi de regulele iconografiei bisericeşti.

4. Pictura se va executa în părţi bine stabilite şi succesive: a) cupola; b) absida principală; c) sânurile; d) naosul; e) pronaosul; f) pridvorul; g) cafasurile. Iar înaintea începerei fiecărui sector de pictură în fresco, se vor prezenta în mod obligatoriu toate desenele acelui sector, în dimensiunile de execuţie.

Lucrările unui sector se vor putea pregăti numai după recepţionarea de către Comisie a picturei sectorului precedent.

Condiţiuni pentru concurs.

1. Iau parte la concurs pictorii bisericeşti autorizaţi, cuprinşi, în tabloul publicat în Monitorul Oficial No. 94 din 24 Aprilie 1942.

2. Concurenţii vor prezenta la concurs, pe lângă oferte:

a) Proectul secţiunei longitudinale a Bisericei, executat în aquarelă;

b) O compoziţie în mărime de execuţie, în desen stilizat, care să facă parte din proectul prezentat;

c) O compoziţie în frescă, de 1 metru pătrat suprafaţă minimum, executată direct pe peretele bisericei.

d) Toate lucrările se vor prezenta cu motto, iar numele autorilor se vor prezenta în plicuri, având acelaş motto, odată cu ofertele şi devizele.

3. Concurenţii vor primi dela Parohie planurile bisericei, după cari se vor conduce la alcătuirea proectelor.

4. Lucrările prezentate la concurs, se vor expune în biserică după data primirei lor.

Conform legei se vor premia cele mai reuşite lucrări ale candidaţilor la acest concurs, în felul următor:

a) Premiul I — executarea lucrărei;

b) Premiul II — în numerar $2^0/_0$ din valoarea adjudecată;

c) Premiul III — în numerar $1^0/_0$ din valoarea adjudecată;

d) Menţiuni, după aprecierea Comisiei.

6. Recepţionările şi plăţile se vor face conform contractului treptat de fiecare sector, recepţionările parţiale se vor face de Comisia specială.

Dispoziţii generale.

1. La facerea contractului se va da pictorului executant un aconto de $30^0/_0$ din suma prevăzută pentru partea ce va executa;

2. Termenele de predare vor avea totdeauna o toleranţă de o săptămână;

3. Se vor reţine: a) Garanţia de $10^0/_0$ pe un an conform legei. b) Taxa de $2^0/_0$ pe seama Ministerului Culturii Naţionale şi al Cultelor.

4. Delegatul Sfintei Chiriarhii va avea dreptul să controleze dacă pictorul executant se conformează regulelor iconografice şi spiritului picturei religioase ortodoxe; iar delegaţii Comisiei speciale vor controla oricând dacă se respectă condiţiile technice şi artistice;

5. Atât varul vechi cât şi schelăria necesară lucrărilor cade în sarcina pictorului.

Poleiturile ce se vor cere făcute, se vor executa cu aur curat.

6. Devizul, caetul de sarcini şi planurile construcţiei stau la dispoziţia concurenţitor la sediul parohiei din Piatra Neamţ;

7. Ofertele şi proectele se vor prezenta la sediul parohiei din Piatra Neamţ, până în ziua de 15 Mai 1943.

RECENZII

Cartea unui propovăduitor al Naţionalismului.

Actualitatea literară a Iaşului înregistrează apariţia recentă a cărţii D-lui Profesor Gh. Obreja-Iaşi, Directorul căminelor culturale din Judeţul Iaşi, intitulată „Doctrina Comunistă".

Autorul acestei lucrări este cunoscut nu numai de intelectualitatea Iaşului, ci de întreagă populaţie a Judeţului Iaşi, în mijlocul cărei a păşit atât de des la numeroasele manifestări culturale ale satului.

Şi oriunde şi-a spus cuvântul său de luminător şi îndrumător, a produs însufleţire şi entuziasm prin sinceritatea şi convingerea cu care îşi exprimă gândirile sale.

Aceiaşi sinceritate şi convingere o exprimă Domnia-Sa şi în cartea „*Doctrina comunistă*".

Astăzi când frontul anti-comunist este în plină luptă contra bolşevismului, cea mai monstruoasă expresiune practică a acestei doctrine, oricine ar scrie despre comunism, riscă să-şi piardă caracterul obiectivităţii. Căci sentimentele de ură alimentate de persistenţa stăruinţă a bolşevismului de a se impune cu forţa lumei civilizate, ar întuneca gândirea oricui şi ar face pe ori cine să judece cu patima aceasta doctrina.

Domnul Profesor Obreja-Iaşi, cu incontestabila atitudine românească a Domniei-Sale, nu cade în această legitima pasiune de ura contra cumplitului vrăjmaş al neamului nostru şi analizează doctrina comunistă sub toate aspectele ei, în cel mai desăvârşit spirit de obiectivitate. Această onorabila ţinută ştiinţifică şi sistematică în tratarea subiectului, nu numai că face cinste autorului, dar sporeşte valoarea lucrării, impunând-o ca mijloc eficace de combatere, chiar în faţa minţilor infectate de ademenitoarele făgăduinţi de fericire ale acestei doctrine politice.

Lucrarea este cu atât mai valoroasă, cu cât ea este concepută nu acum când lupta contra comunismului este în plină desfăşurare, ci încă din 1937, când autorul tratează acest subiect în 2 conferinţe ţinute, una la Universitatea din Iaşi şi alta în sala Eparhială din Chişinău.

D-l Gh. Obreja-Iaşi, publică în cartea apărută acum materialul expus în cele 2 conferinţe, tocmai cu scopul de a demonstra opiniei publice că toate informaţiile culese de Domnia-sa atunci, se verifică astăzi prin desvăluirea primejdiei comuniste în intenţiile de expanziune ale bolşevismului.

Lucrarea cuprinde într'o expunere sistematică istoricul şi originea comunismului, născut încă din a doua jumătate a secolului trecut prin reacţiunea unor personalităţi ruse ca Neceaieff şi Bacunin. Ideile acestora n'au putut însă să se manifeste în fapt în cuprinsul Rusiei. Deaceia precursorii comunismului emigrând în ţările din apus. găsesc mediul prielnic desvoltării ideilor socialisto-comuniste în Italia în ţinutul Piemontului şi în Anglia în internaţională fondată în 1868. Cam în acelaşi timp ia naştere şi în Franţa-Proudhonismul — şi şcoala comunistă culminează în Germania prin Engels şi Karl Marx, doctrinarul comunismului internaţional. Karl Marx, la început e un adept al revoluţiei pe cale intelectuală, pe când Bacunin dorea fără tergiverzări întronarea domniei proletariatului. In conflictul dintre ei se distruge prima Internaţionala şi la 1869 Karl Marx iese triumfător, prin înfiinţarea celei de-a doua Internaţională, în care intră alţi apostoli ai comunismului rusesc: Plehanov, Axelrod şi Vera Suslici, sub denumirea de şefi ai mişcării social-democratice ruseşti. Cu aceştia face legătura Martof şi Lenin, fondatorii comunismului rusesc Dacă Lenin şi cu Trotzki cereau în numele partizanilor lor răsturnarea ţarului şi întronarea socialismului integral, Plehanov crede că pentru moment este nevoe numai de urmărirea scopului politic în mod teoretic şi apoi punerea lui în practică. Chestiunea fiind pusă la vot, leniniştii obţin cele mai multe voturi—bolşe—spre deosebire de Plehanov care obţine voturi mai puţine—Menşe, — de unde iau numirea cele 2 grupări socialisto-comuniste în Rusia, Bolşevismul şi Menşevismul.

Aceste 2 grupări, dau naştere la 3 curente puternice care au pregătit spiritele spre revoluţia din Octombrie 1917.

I. Socialiştii-Revoluţionari în frunte cu Cernov şi Kerenski.

II. Socialiştii Democraţi-Menşevici în frunte cu Tzereteli şi Cekeidze.

III. Socialişti Democraţi-Bolşevici în frunte cu Lenin şi Trotzki.

Autorul continuă intr'o frumoasă expunere, să relateze cum din conflictul celor 3 curente, bolşevismul capăta adeziunea majorităţii proletare şi acestea odată pornite pe calea anarhiei, desvălue războiul civil cu toate ororile şi devastările lui. După dărâmarea ordinei vechi, abea atunci se văd apostolii Comunismului în faţa greutăţii de organizare a statului comunist pe care n'au dovedit să-l creeze şi să-l menţie decât numai cu teroare şi silnicie. Comisari politici, Ceka, G. P. Uul, Sov-hoz, Col-hoz şi o sumedenie de alte organizaţii de spionaj şi silnicie comunistă au făcut din blajina populaţie a provoslavnicei Rusii de altă dată, o adunătură de oameni ce se tem şi se suspectează unii pe alţii.

Lucrarea este captivantă prin frumuseţea stilului şi prin expunere sistematică a materialului documentar. Căci autorul foloseşte informaţii preţioase culese din aproape toată literatura foştilor comunişti desamăgiţi de această doctrină odioasă şi pe care o denunţă marelui public nu numai ca o utopie, ci ca o monstruozitate. De exemplu autorul citează lucrarea lui André Gide „Retouches à mon Retour de l'U. R. S. S., precum şi altor comunişti pocâiţi.

Bolşevismul aşa precum îl descopere autorul, deşi este comunismul aplicat după concepţia rusească, el este o primejdie pentru că tinde să se impue omenirii întregi. In cei 25 de ani de dăinuire al lui, n'a cruţat nici o jertfă şi a folosit toate mijloacele, spre a-şi face loc în conştiinţa popoarelor europene. In toate statele, bolşevismul şi-a recrutat partizani în special prin intermediul evreimei. Rezultatele funeste ale acestei tendinţe de expanziune s'au arătat însă tocmai în Spania unde această propagandă criminală, a isbutit să pună în luptă fraţii de acelaşi sânge. Incendiul general al Europei a fost loculizat numai datorita naşterii Fascismului şi Naţional-Socialismului, ideologii ce-au neutralizat puterea de infecţie bolşevică.

Autorul exemplifica barbaria metodelor de lupta bolşevice, prin groaznicele devastări, masacre şi abominabile crime, petrecute în timpul războiului civil din Spania. Atitudinea de vrăjmă-

şie contra credinţelor religioase şi în special contra creştinismului, autorul o arata prin exemplul atentatelor criminale săvârşite contra bisericilor şi a clerului.

Cu acest cuprins, cartea D-lui Obreja-Iaşi, este în momentul de faţă un tonic pentru conştiinţa românească şi poate fi socotită ca evanghelie a misionarismului naţional, deşi este numai o concisă lucrare de sinteză.

Valoarea ei se remarcă mai ales prin simplitatea stilului, prin sistematica expunere a materialului documentar, prin sinceritatea şi obiectivitatea cu care se analizează doctrina comunistă şi prin ţinuta de cald şi viu patriotism, caracteristică sufletească a autorului.

Preot I. FLORESCU
Andrieşeni-Iaşi

ŞTIRI OFICIALE

Se atrage atenţiunea cucernicilor preoţi, că slujbele de pomenire făcute pentru eroii căzuţi în războiul sfânt vor fi făcute cu toată grija şi absolut *gratuit*. In cazul când cineva ar insista să dea vreo ofrandă, de orice natură, atunci aceste se vor întrebuinţa la întreţinerea cantinelor şcolare. Dacă în unele sate nu funcţionează cantine şcolare, atunci ofrandele băneşti să fie depuse în cutia *pentru ostaşii răniţi*, ce va sta în biserică la îndemâna credincioşilor. Orice abatere dela aceste dispoziţii va fi sancţionate. (Dispoziţia C. C. B. No. 532/943.

MULTUMIRI PUBLICE

Sfânta Mitropolie a Moldovei şi Sucevei aduce mulţumiri, pe această cale, tuturor enoriaşilor din parohii mai jos menţionate, care din indemnul credinţei lor religioase au contribuit la înfrumuseţarea sfintelor lăcaşuri şi imbogăţirea lor cu obiecte de cult.

1. *Parohia Ciurea-Iaşi.* Enoriaşii Dumitru Butacu şi Ion Masaru au donat un rând nou de veşminte în valoare de 48.000 lei.

2. *Parohia Roşiori-Botoşant.* Enoriaşii parohiei au contri-

buit cu suma de 166.971 lei pentru restaurarea interioară şi exterioară a bisericii. Printre fruntaşji osîrduitori menţionăm pe preotul Adam Maxim, Mihai Burduja, Petru Amititică, C. Mihalcea, Petru Babnic, C. Alexiuc, C. Moisiu şi Ecaterina Teodoru.

3. *Parohia Leorda-Botoşani.* Domnl Camil Motaş din Iaşi a donat o Sf. Cruce în valoare de 9000 lei.

4. *Parohia Schitu Hangu-Neamţ.* Doamna Elena D. Sturdza a donat 27 m³ de teren, în afara de cei 150 m³ patraţi de răposatul ei soţ, pentru repararea clopotniţei.

5. *Parohia Vororeşti-Iaşi.* Enoriaşii C. Bahrin, Vasile Gavril şi Gh. Barbacaru au donat un rând de vesminte în valoare de 36.500 lei.

PAROHII VACANTE

Judeţul Iaşi

1. Parohia Buna Vestire-urbană din oraşul Iaşi, prin demisia Pr. Apolon Andrieş pe 1 Aprilie 1943.

2. Parohia Sf. Pantelimon — urbană — din oraşul Iaşi, nou înfiinţată în anul 1940.

3. Parohia Oprişeni jud. Iaşi, vacantă dela 1 Fevruarie 1942, prin pensionarea fostului paroh Pr. Teodor Andronovici.

4. Parohia Măcăreşti jud. Iaşi vacantă dela 1 Ianuarie a. c., prin ieşire din Eparhie cu carte canonică a fostului paroh Pr. Anton Babcenco.

Judeţul Botoşani

5. Parohia Sf. Gheorghe — urbână — din oraşul Botoşani, vacantă dela 27 Decemvrie 1942, prin deces fostului paroh Pr. Gh. Popovici.

6. Post de preot confesor la Capela Spitalului Mavromati din oraşul Botoşani, nou înfiinţat pe data de 1 Ianuarie 1943, prin Deciziunea Ministerială Nr. 68015/942, publicată în M. Of. Nr. din 30 Decembrie 1942.

7. Parohia Bursuceni jud. Botoşani, nou înfiinţată pe

data de 1 Ianuarie 1943, prin deslipire dela parohia Corocăeşti (Deciziune Nr. 68615/942,

8. Parohia Sulița jud. Botoşani, pe data de 1 Septemvrie 1943, în urma transferării preotului Ilie Anisescu la parohia Oprişeni din Fălticeni.

9. Parohia Tulbureni jud. Botoşani, vacantă dela Noembrie 1942, prin demisia fostului paroh Pr. Dumitru Moldoveanu.

Județul Dorohoi

10. Parohia Horodiştea jud. Dorohoi, vacantă dela 1 Martie 1943, prin plecare din Eparhie cu carte canonică a Pr. N. Grigorescu.

11. Parohia Broscăuți jud. Dorohoi, nou înființată dela 1 Ianuarie 1943, prin deslipire dela parohia Broscăuți I, în urma deciziunei Ministeriale Nr. 68015/942.

12. Parohia Maghera jud. Dorohoi, vacantă dela 1 Septembrie 1942, prin transferare pe baza cererei sale la parohia Dobârceni jud. Botoşani a preotului Victor Gagos.

13. Parohia Miorcani județul Dorohoi, nou înființată dela 1 Ianuarie 1943, prin deslipire dcla parohia Hudeştii Mici (Deciziunea Ministerială Nr. 68015/1942).

14. Parohia Tacu Botoşăniţa județul Dorohoi, nou înființată dela 1 Ianuarie 1943, prin deslipirea satelor, Botoşăniţa, Budeşti şi Mărgineni, dela parohiile Bălineşti şi Grămeşti.

Județul Neamț

15. Parohia Negreşti II vacantă dela 1 Fevruarie 1943, prin transferarea pe baza cererei la parohia Buna Vestire din Iaşi (post de preot ajutător a preotului Visarion Puiu.

16. Parohia Slobozia I-a, vacantă dela 10 Ianuarie a. c., în urma ddcesului fostului paroh Pr. Al. Gervescu.

NOUI VACANȚE DE CANTAREȚI

Județul Iași

1. Parohia Sf. Haralambie Iaşi, prin transferare 1 Fevruarie 1942 Vasile Rogojină la parohia Banu Iaşi.

2. Parohia Fântânele jud. Iaşi, vacant pe 1 Aprilie 1942, prin demisie N. Condurachi.

3. Horodiştea jud. Iaşi, vacant dela 1 Ianuarie 1933, prin scoaterea fostului cântăreţ Paraschiv Bulău, neavând diplomă.

4. Parohia Pocreaca jud. Iaşi, vacant pe 1 Decemvrie 1942, prin demisie Agapie Ciorţanu, numit preot la Trestiana judeţul Iaşi.

Judeţul Baia

5. Parohia Iorcani judeţul Baia, vacant pe 1 Iulie 1942, prin transferare la parohia Bogdăneşti II a cântăreţului Ştefan Alexandru.

6. Parohia Petia judeţul Baia vacant pe 15 Mai 1939, prin deces Dumitru Ailincăi.

7. Parohia Stroeşti judeţul Baia, vacant pe 1 Noemvrie 1942, cântăreţul Aurel Frăsinescu plecând pentru stagiu militar.

Judeţul Botoşani

8. Parohia Intâmpinarea Domnului Ruset-oraş Botoşani, vacant pe 1 Noemvrie 1942, prin transferarea cântăreţului Gh. Dăscălescu la Vârgolici Dorohoi.

9. Parohia Sf. Gheorghe Hârlău vacant pe 1 Decemvrie 1942, prin transferarea cântăreţului Mina Robu la parohia Sf. Ioan Botezătorul din oraşul Botoşani.

10. Parohia Sf. Neculai Hârlău vacant pe 1 Octomvrie 1942, prin transferarea cântăreţului Cristofor Robu la parohia Sf. Teodor.

11. Mihălăşeni judeţul Botoşani, vacant dela 15 Ianuarie 1939 prin decesul fostului cântăreţ I. Ciudin.

Judeţul Dorohoi

12. Parohia Busuioceni judeţul Dorohoi, vacant dela 1 Ianuarie 1943, prin demisia cântăreţului Ioan Maidan, teolog.

Judeţul Neamţ

13. Parohia Răuceştii de Sus, vacant dela 1 Ianuarie 1943, prin opţiunea cântăreţului Gavril Gorea, pentru funcţiunea dr notar.

MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTA OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Sub patronajul I. P. S. IRINEU

Mitropolit al Moldovei și Sucevei

ÎNVIEREA DOMNULUI

Bun de imprimat
† IRINEU

Anul XIX **Martie-Aprilie 1943** **Nr. 3-4**

MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTA OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAŞILOR

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Sub patronajul I. P. S. IRINEU

Mitropolit al Moldovei şi Sucevei

COMITETUL DE REDACŢIE :

Pr. Cic. Iordăchescu
„ Val. Iordăchescu
„ Const. Roşescu
„ Gh. Petrovanu
Pr. Nec. Hodoroabă
„ D. Furtună
„ C. Munteanu
„ C. Matasă
Diac. I. Gheorghiţă

Secretari de redacţie : **Pr. N. Donos**, **Pr. Const. Nonea**

Administraţia la secţia culturală a Sf. Mitropolii, Iaşi,
Abonamentul: 400 lei pe an:

SUMARUL:

Pastorala I. P. S. Mitropolit **Irineu** adresată credincioşilor cu prilejul Sfintelor Paşti 1943.
Actioitatea pastorală a preotului în timp de război . . . . . **Pr. D. Bejan**
Cărti oechi bisericeşti trimise în Transnistria de Mitropolia Moldovei . . . **Pr. Dionisie I. Udişteanu**
Sihăstria Voronei . . . . . **Inv. Gh. D. Vasiliu**
Noţiunea de „logos" la Filon . . . **Pr. M. Mănucă**
Domnul Profesor Şerban Ionescu la Academia de Ştiinţe Morale şi Politice . . **Pr. Gh. Constantinescu**
† *Preotul Alex. M. Patraşcu* . . . **Pr. N. V. Hodoroabă**
O sfinţire de biserică . . . . **Pr. N. V. Hodoroabă**
Recenzii . . . . . **Pr. Gh. Constantinescu**
Tabloul de noui posturi vacante de preoţi şi cântăreţi în cuprinsul Arhiepiscopiei Iaşilor

450 — TIPOGRAFIA ALEXANDRU ŢEREK, STR. MĂRZESCU 9 — IAŞI

ANUL XIX MARTIE-APRILIE 1943 Nr. 3-4

MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTĂ OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAŞILOR
APARE ODATĂ PE LUNĂ

I R I N E U

DIN MILA LUI DUMNEZEU ARHIEPISCOP AL IAŞILOR
ŞI MITROPOLIT AL MOLDOVEI ŞI SUCEVEI.

TUTUROR CLERICILOR ŞI DREPTMĂRITORILOR CREŞTINI
DIN A NOASTRĂ DE DUMNEZEU PĂZITĂ EPARHIE,
HAR, MILĂ ŞI PACE DELA DOMNUL NOSTRU IISUS HRISTOS, IAR DELA NOI ARHIEREASCA BINECUVÂNTARE.

Iubiţii mei fii duhovniceşti,

„Aceasta este ziua, pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm şi să ne veselim în ea".

Iată cuvintele cu care întîmpină Biserica ziua cea strălucită a învierii Domnului, zi de adevărată, sfântă şi cucernică bucurie pentru întreaga creştinătate. Cu această bucurie duhovnicească se cuvine s'o primim şi noi, şi anul acesta.

Bucuria aceasta izvorăşte din biruinţa Mântuitorului asupra morţii. Cum să nu ni se umple sufletul de bucurie, când vedem că ura, minciuna, vrăjmăşia şi nedreptatea au fost biruite, deşi toate îşi dădură mâna, pentru a face ca Fiul lui Dumnezeu să fie osândit pe nedrept la cea mai crudă, mai neomenoasă şi ruşinoasă moarte! Cum să nu ne bucurăm, când vedem că adevărul şi dreptatea triumfă, iar piatra cea grea de pe mormântul Mântuitorului este dată la o parte, lăsând ca a treia zi Cel înmormântat, pecetluit în groapă şi păzit de străji să învie şi să triumfe asupra tuturor vrăjmaşilor săi, biruind puterea morţii!

Hristos a înviat şi moartea a fost biruită.

Hristos a înviat şi prin învierea Lui porţile iadului au fost sfărâmate, iar puterea celui rău a fost nimicită şi iadul prădat. Hristos a înviat şi învierea Lui este cea mai sigură garanţie a învierii noastre.

Minunea învierii Domnului, cea mai mare din toate minunile, a convins pe sfinţii apostoli de dumnezeirea Mântuitorului. Până la înviere ei tot mai şovăiau; sufletele lor tot mai erau chinuite de îndoială şi nesiguranţă. Dar îndată ce Hristos a înviat, ei au pornit cu curaj la propoveduire şi nici o piedică nu i-a mai putut opri. Zadarnice au fost toate prigonirile şi ameninţările celor ce-i opreau cu străjnicie să mai vorbească despre Mesia şi mai ales despre învierea Lui; *„apostolii dădeau cu tărie mărturia învierii lui Iisus Hristos şi mare har era cu ei toţi"* (F. A. IV, 33) Iar când a fost vorba a complecta numărul apostolilor, ştirbit prin moartea trădătorului Iuda, sfătuindu-se, ei au ajuns la încheierea: „unul dintre aceşti bărbaţi, care s'au adunat cu noi în tot timpul petrecerii între noi a Domnului Iisus — începând de la botezul lui Ioan, până în ziua în care s'a înălţat — unul dintre ei să fie împreună cu noi martor *al învierii Lui"* (F. A. I, 21-22).

De aceea şi sfântul apostol Pavel aminteşte mereu că temelia propoveduirii sale este învierea Domnului şi că această înviere este, în acelaşi timp, dovada cea mai puternică a învierii noastre: *„Acum însă Hristos a înviat din morţi, fiind pârga învierii celor adormiţi. Că de vreme ce printr'un om a venit moartea, tot printr'un om şi învierea morţilor. Şi precum întru Adam toţi mor, aşa şi întru Hristos toţi vor învia"*. (I Cor. XV, 20-22).

Iubiţii mei fii întru Domnul

Invierea Domnului, cea mai mare dintre minuni

este în acelaşi timp şi cea mai mare mângâiere pentru noi, întrucât ne asigură şi ne întăreşte în speranţa că şi noi — atunci când va veni ceasul — vom învia. Atât doar, că Mântuitorul a înviat a treia zi prin propria sa putere dumnezeiască, pe când noi vom învia la o vreme, pe care nici îngerii din cer n'o ştiu, la glasul trâmbiţii judecăţii viitoare şi învierea noastră se va face prin puterea Fiului lui Dumnezeu, venit atunci întru slavă să judece lumea.

Cât trăim aici pe pământ, noi adeseori păcătuim greu, abătându-ne dela poruncile lui Dumnezeu. Căzând în păcat, este ca şi cum am muri sufleteşte, căci se ştie că „plata păcatului este moarte" — moartea sufletească. Dar prin marea îndurare a Părintelui ceresc putem să înviem din nou din această moarte a păcatului, dacă prin pocăinţa sinceră ne smulgem de sub jugul păcatului şi din robia morţii sufleteşti.

Căderea noastră în păcat este asemenea cu căderea într'o groapă, într'un lăcaş întunecos, unde nu mai umblăm în lumină, orbecăim şi ne poticnim mereu, ne mai putând găsi drumul cel drept. Căderea noastră în păcat este o îndepărtare dela faţa lui Dumnezeu, o înstrăinare dela lumina sfântă a Evangheliei, este un fel de nimicire a fiinţii noastre sufleteşti. Căderea noastră în păcat este un fel de ameţeală, un leşin, care ne împiedecă să ne mai dăm seama că trupeşte suntem încă vii. Iar după ce am căzut în abisul întunecos al păcătoşeniei, deasupra acestei gropi în care am ajuns, de voie sau fără să ne dăm seamă, deasupra noastră se aşterne o lespede grea, ca piatra de pe mormântul Mântuitorului. Şi de nu s'ar fi îndurat Dumnezeu să ne dea putinţa redeşteptării şi învierii, acolo am rămânea pierduţi pe veci.

Femeile, care disdedimineaţă se duceau la mormântul Domnului, ca să-i ungă trupul cu mirezme, se întrebau pe cale: „Cine ne va răsturna piatra de pe uşa mormântului? Căci era mare foarte". Aveau dreptate. Era grea această piatră pentru nişte biete femei slabe şi gingaşe; era grea chiar şi pentru un om voinic. Dar, după cum ştim, n'a fost de loc grea pentru înger; n'a fost grea pentru Fiul lui Dumnezeu. Când Mântuitorul a înviat, ea a fost dată uşor la o parte, aşa cum vântul împinge un fulg uşor.

Aşa şi pentru noi, ni se pare greu de dat la o parte piatra cea grea a păcatelor, dac'ar fi s'o dăm singuri, sau numai cu ajutor omenesc. Dar ce uşor e dată la o parte de braţul cel puternic al Părintelui ceresc! Aici se vede marea dragoste a lui Dumnezeu şi nespusa lui iubire faţă de om. A pus la îndemâna omului un mijloc foarte lesnicios, prin care piatra mormântului păcatelor este dată la o parte, ca să putem ieşi din nou la lumina cea adevărată. Acest mijloc este sfânta taină a pocăinţii. Şi când prin acest preţios mijloc dobândim iertare şi înviem din moartea păcatului, devenim oameni noi, curaţi şi luminaţi.

Mântuitorul a înviat o singură dată, pentru totdeauna şi după aceea n'a mai murit, ci este viu în veac, căci moartea pre dânsul nu-l mai stăpâneşte.

Noi creştinii sărbătorim însă învierea Domnului în fiecare an. Şi ar trebui să înviem din moartea păcatului în fiecare an. Firește, mult mai bine ar fi să nu păcătuim şi să nu cădem sub osânda morţii păcatului; dar acest lucru este cu neputinţă atâta vreme cât vieţuim în trup. Cu toate acestea trebue să năzuim şi să facem toate sforţările ca odată înviaţi din moartea păcatului prin pocăinţă, să rămânem şi noi vii, să nu mai păcă-

tuim, să nu ajungem din nou în robia aspră din care abia am scăpat.

Lucrul acesta nu-i uşor, dar nici nu-i cu neputinţă. Trebue sforţare, trebue luptă grea şi stăruitoare, căci doar împărăţia lui Dumnezeu se dobândeşte cu sila, aşa ne învaţă sfânta Evanghelie. Dar creştinul bun nu fuge de sforţare, nu ocoleşte lupta, înfruntă piedicile ce i se pun în calea mântuirii şi în cele din urmă birueşte, pentrucă la sforţările lui se adaugă şi harul lui Dumnezeu, îndată ce el face începutul prin dorinţa sinceră de îndreptare. In felul acesta noi murim păcatului şi viem lui Hristos.

Este obiceiu frumos la noi ca, de Paşti, creştinul să se înnoiască, să-şi procure adecă, după putinţă, îmbrăcăminte nouă. Ar trebui să nu rămână niciun creştin care de Paşti, măcar, să nu se înnoiască şi sufleteşte, înlăturând haina sdrenţuită a păcatelor de peste an şi înbrăcând haina nouă, curată, a nevinovăţiei. Unii au şi făcut-o şi o fac regulat. Cinste lor! Alţii poate că n'au făcut-o şi s'au apropiat de Domnul în această sfântă zi, fără să fie îmbrăcaţi în veşmântul luminos, cumpărat cu preţul unei pocăinţi depline. E rău! Dar nu trebue să ne descurajăm. Mai este vreme. Măcar pe viitor să se sârguiască şi aceştia s'o facă. Măcar pe viitor să ne sârguim cu toţii să ne înfăţişăm înaintea Domnului, în ziua învierii, reînnoiţi sufleteşte, ca şi trupeşte, ca să înviem şi noi sufleteşte odată cu Domnul şi odată înviaţi, să nu mai murim din nou, adecă să nu ne mai lăsăm biruiţi de păcat.

Aşa vom cinsti cum se cuvine strălucita înviere a Domnului.

Iubiţii mei fii duhovniceşti,

E al doilea Paşti, pe care îl petrecem în vreme

de crunt război, care a cuprins toată lumea. Țara noastră a intrat în acest război pentru a-și apăra cele mai sfinte drepturi, care-i erau încălcate de vrăjmașii de totdeauna ; apoi a intrat în război, pentrucă Românii au luptat totdeauna cu vitejie în tabăra celor ce aveau de apărat creștinătatea, cultura și civilizația.

Vremurile de război sunt fatal împreunate cu tot felul de greutăți, lipsuri, suferințe și dureri. Mulți dintre noi au de jelit rude scumpe, care și-au jertfit viața pentru patrie și rege. Mulți s'au întors din luptă răniți greu sau mutilați, lăsându-și pe câmpurile de bătălie sau prin spitale o parte din trupul lor, pe care bucuroși și l-au pus în slujba patriei. Se cuvine pioasă pomenire eroilor căzuți cu cinste la datorie și deosebită cinstire invalizilor care nu sunt mai puțin eroi.

Dar toate aceste greutăți, necazuri și suferințe nu trebue să întunece bucuria marei sărbători a creștinătății. Suferind totul cu răbdare, fără cârtire și fără să ne descurajăm, să ne întărim în convingerea, că războiul se va sfârși cu biruința noastră și a aliaților. Să nu uităm că și Mântuitorul a suferit pe cruce cele mai grozave chinuri și și-a dat bucuros viața pentru răscumpărarea noastră din robia păcatului ; dar a treia zi a înviat biruitor. După necazuri și suferințe, va veni și pentru noi bucuria biruinții, care va aduce după ea întregirea și mărirea scumpei noastre patrii și o perioadă lungă de liniște și de propășire.

Pentru a contribui cu toții la aceasta, e nevoie să muncim din răsputeri și pentru cei plecați, așa cum și ei își primejduesc viața și pentru cei rămași la vatră. Să nu ne dăm înlături a contribui cu toții—ori de câte ori ni se va cere — fiecare după putință sa, pentru alinarea suferințelor celor loviți mai greu decât noi.

Cele dintâi cuvinte, pe care Mântuitorul le-a spus sfinţilor apostoli, când li s'a arătat după înviere, au fost : „Pace vouă“ ! De altfel aceasta era salutarea lui obişnuită, ca unul ce a fost numit de profeţi Domn al păcii. De aceea întreaga creştinătate doreşte pacea şi-o preţueşte. De aceea şi Biserica se roagă neîncetat „pentru pacea tuturor“.

Să nădăjduim că încurând va veni în lume şi pacea mult dorită. Cu atât mai mult că pacea pe care o dorim noi şi o aşteptăm — şi nu se poate să fie altfel decât cum o aşteptăm — nu va fi o pace oarecare, ci pacea care să aducă în lume triumful crucii, biruinţa dreptăţii, a culturii şi a civilizaţiei şi odată cu aceasta statornicirea Neamului românesc, pe vecie, în graniţele la care-i dau dreptul trecutul său glorios şi vitejia, ce şi acum, alături de aliaţi, o dovedesc cu prisosinţă fiii săi pe câmpul de luptă.

Cu aceste gânduri şi cu aceste dorinţe, trimit tuturor fiilor mei duhovniceşti salutarea creştinească : „Hristos a înviat“ !

Darul Domnului nostru Iisus Hristos şi dragostea lui Dumnezeu şi Tatăl şi împărtăşirea Sfântului Duh să fie cu voi, cu toţi. Amin.

Dată în reşedinţa Noastră mitropolitană din Iaşi, astăzi 20 Aprilie, 1943.

ACTIVITATEA PASTORALĂ A PREOTULUI IN TIMP DE RĂZBOIU

Vremurile turburi dau naştere la situaţii sociale confuze cari cer imediate remedii. Războiul presupune sacrificii, dă naştere la probleme noui şi aşteaptă, fără întârziere, deslegări practice. Răspunderile factorilor sociali cresc şi cer acestora vigilenţă de ostaş.

Este momentul în care nu-i suficientă datoria împlinită, ci categoric afirmând, se cere muncă dincolo de obligaţiile de profesiune cari să meargă până la sacrificiul de sine ca să se umple golurile rămase prin plecarea la front şi să se suplinească lipsurile familiilor celor ce poartă nume de eroi.

Inclin a crede că este acum vremea ca prin activitatea preoţească — în biserică şi în afară de biserică, — activitate sârguicioasă şi jertfelnică de interese, am putea, însfârşit, împlini porunca Mântuitorului Hristos, mereu amintită preoţimei — curios — de autoritatea lumească şi să devină, prin noi, o realitate evidentă „biserica vie“ „biserica luptătoare“. Căci, în definitiv, ce pretinde această biserică vie, biserică luptătoare, dela noi, altceva decât prezenţa noastră activă în parohie, în lume? Ni se cere cumva renunţare la spirit şi înglobare totală în practic? Nicidecum! Latura divină a bisericii rămâne intangibilă. Latura umană se adaptează mediului social şi-l creştinează. Biserica însăşi e datoare să-şi arate caracterul său divin, luptând în lume pentru împământenirea poruncilor sale de credinţă şi morală, prin exemplul său viu şi prin încercarea tot mai asiduă de a câştiga lumea pentru Hristos.

Sf. Apostol Pavel spune despre activitatea sa: „Tuturor m'am făcut toate, ca pe toţi să-i dobândesc“.

Dacă mediul ambiant şi convulsiunile războiului reclamă prezenţa activă a clerului în societate, vom răspunde imediat acestei chemări. Dacă nu ni s'ar face această chemare, totuşi ar trebui ca şi nepoftiţi să ne oferim serviciile noastre; dar realitatea ne arată că suntem chemaţi şi datori după sufletul nostru să fim prezenţi la această chemare: să ne gândim că biserica trăieşte în lume, în care noi suntem trimişi spre a fi „lumină lumii şi sare pământului“,

Socotesc că, activând dincolo de pragul bisericii nu înseamnă să ne depărtăm de tradiţii; ci, doar, că mărim pentru cei ce vor veni după noi, patrimoniul programului de activitate şi învederăm şi pe cei orbiţi despre viabilitatea bisericii strămoşeşti.

Mi-am împrospătat zilele acestea unele cunoştinţe de istorie română, foiletonând o carte de program şcolăresc. Am observat că se aminteşte în carte cum că neamul nostru

a fost crescut de biserică. Din umbra bisericii plecau voievozii şi oştenii la luptă pentru ogor. Mânăstirile şi bisericile erau cetăţi de apărare împotriva năvălitorilor prădalnici. Vlădicii bisericii străbune — şi alţi slujitori ai altarului — sunt deschizători de drumuri luminoase în istoria noastră naţională, artistică şi culturală. N'a fost un eveniment de seamă în viaţa poporului român, unde biserica să nu fie prezentă. Istoria naţională este împletită prin secole cu aceia a bisericii. Este o mândrie pentru noi ortodoxii; dar nu-i suficient acest trecut istoric, pentru ca biserica să fie considerată necesară de activitatea de stat. Suntem cu totul greşiţi, dacă am cugeta la trecut şi am jubila de mândrie stând în pasivitate; pe temeiul că trecutul ne arată valoroşi şi că „tată avem pe Avraam". Nu este deloc suficient acest motiv. Vedem că lumea sufere schimbări; asistăm la prefaceri radicale în configuraţia politică şi spirituală a lumii, Suntem chemaţi să colaborăm la zidirea unui veac nou. Ne vom retrage dela această chemare? Nu! Tocmai pentrucă tot trecutul nostru bisericesc ne mână din urmă şi ne porunceşte să nu-l renegăm. Ce vom face dar?

Vom răspunde la toate chemările neamului, neprecupeţind nimic, răscumpărând oarecare vreme pierdută până acum, grăbindu-ne să se luăm locurile indicate în uzina neamului şi aducându-ne permanent aminte că lucrăm pentru Hristos şi pentru neam în aceste zile „cari sunt grele".

Ne găsim în mijlocul enoriaşilor noştri; puţini dintre preoţi sunt plecaţi pe front. Tot pentru implinirea datoriei. Cei mai mulţi însă suntem la casele noastre. Facem parte din frontul intern care, după cum cu dreptate se spune, asigură tăria frontului de peste hotare şi apropie cu un ceas mai devreme, victoria. Cunoaştem astăzi destul de bine pe enoriaşi. Ştim unde este bucurie şi unde este jale.

Cunoaştem casele în care se poate vorbi de belşug şi pe acele — mai numeroase — unde tronează lipsurile.

Suntem în zi de Sf. Duminică: slujim altarului. In biserică sunt prezenţi mai mulţi bătrâni şi femei; la strana stângă câteva grupuri de şcolari şi şcolăriţe. Slujbă frumoasă cu răspunsuri corale perfecte. Preotul le împărtăşeşte creştinilor sfaturi, dojeni şi îmbărbătări. Işi împlineşte chemarea.

Ii îmbăiază duhovniceşte. La Sfânta Anaforă se colectează bani pentru văduvile şi orfanii de război, aflaţi în suferinţă. Se popularizeară ideile cari stau la baza programului de activitate al Consiliului de Patronaj pentru Operele de Asistenţă Socială. Poporul este îndemnat să răspundă totdeauna la astfel de apeluri, preotul fiind mereu în fruntea donatorilor.

La astfel de zile mari facem rugăciuni ferbinţi către Dumnezeul părinţilor noştri pentru ca să ne audă — la fel ca pe străbuni — şi să ne ajute la biruinţă iar pentru ostaşii căzuţi la datorie facem panihidă.

Sfânta slujbă fiind terminată în biserică, ne ducem pentru un ceas în mijlocul tineretului premilitar pe care îl educăm din punct de vedere naţional,

Dela câmpul de instrucţie, venind spre casă trecem pe lângă casa lui moşu Ion pe care îl ştim bolnav. Il vizităm şi-l întărim cu vorbe bune şi prieteneşti. Am adus nădejde într'o casă de creştin.

Timpul trece şi iată-ne după masă la o şezătoare organizată de Căminul Cultural. Sala este plină de sătenii dornici de lumină. Tineretul cântă, spune poezii, joacă teatru iar preotul, alături de învăţători, agronom, doctor şi alţi fruntaşi ai parohiei, caută prin conferinţe populare să ridice moralul poporului, îl sfătueşte să-şi lucreze conştiincios ogorul, să nu dea crezare tuturor svonurilor rele car umblă din om în om pe seama războiului, ci să asculte de stăpânire, să dea pe faţă pe străinii cari vorbesc împotriva neamului; li se dau veşti dela front şi se preamăresc virtuţiile ostăşeşti ale soldaţilor noştri. Un invalid, bun povestitor, este poftit să-şi depene amintire lui din zilele de luptă şi de glorie. Astfel, aici la căminul Cultural, se formează spiritul naţional gata de muncă acasă şi de jertfire la hotare.

La despărţire se împart poporului broşuri, cărţi, reviste de conţinut naţional, religios sau gospodăresc; se imprumută celor mai buni cititori cărţi din biblioteca respectivă a Căminului.

A doua zi, Luni, este zi de şcoală. Programul prevede ca preotul să predea religia — în mod obligatoriu — la şccala primară. Deci, mergând în mijlocul enoriaşilor noştri de

mâine, ne facem cu dragoste această datorie. La începutul anului, am avut grijă să dăm fiecărui elev câte o cărticică de rugăciuni. In acest fel pătrunde cartea bună — şi aceia de conţinut religios este cea mai bună şi cea mai căutată carte — în casa gospodarului.

Această activitate — în şcoala primară — ne dă posibilitatea de a sta în legătură cu viitorii noştri parohieni şi a ni-i creşte conform principiilor actuale de pedagogie creştină şi naţională încât peste 10 ani, să fie totodată buni creştini şi buni români.

Seara, preotul ia parte la o şedinţă a Consiliului de Colaborare, la Primărie. Noi suntem în acest Consiliu cei care domolim discuţiile aprinse şi insufleţim pe toată lumea la muncă ; ne spunem cuvântul nostru de oameni ai bisericii ; insistăm ca şi autorităţile să frecventeze biserica — spre a fi exemplu poporului — insistăm să se respecte repaosul duminical, etc. şi ne dăm osteneala ca toată munca pe care o desfăşoară acest Consiliu să nu se depărteze dela duhul românesc.

In zilele următoare, în urma unei şedinţe a Subsecţiei Consiliului de Patronaj al Operelor Sociale, mergem din casă în casă şi colectăm ajutoare şi îmbrăcăminte pentru ostaşi, etc. Noi cunoaştem toate nevoile familiilor celor căzuţi pe front şi suntem datori să le ajutăm ; dar în satul nostru mai sunt o serie de familii cari prin cine ştie ce împrejurări se găsesc în lipsuri. Le ajutăm personal şi cu concursul parohierilor mai înstăriţi.

Tot prin obol strîngem cele necesare pentru cantina şcolară, und sunt hrăniţi copiii de şcoală ai familiilor sărace. Este cât se poate de edificator ca, cei cu seamă aici, soţiile preoţilor să dea mână de ajutor în îngrijirea acestor copii sărmani.

Noi ştim că cele mai multe boli pleacă din viaţa nehigienică pe care o duc parohienii.

Mereu, în activitatea noastră, vom combate lipsa de curăţenie şi vom da tot concursul nostru medicilor în această latură de activitate.

Nu numai în activitatea ce se desfăşoară de obicei în săptămâna higienei ne vom ocupa de această problemă şi

nu numai în sectorul încredinţat nouă — ci oricând slujba noastră preoţească vom fi în vre-o casă de creştin, vom avea grijă să-l facem atent la pericolele ce-l pândesc prin lipsă de higienă.

Dacă în parohie este cooperativă, să o susţinem şi să-i dăm tot concursul.

De obicei, în timp de război, se găsesc oameni fără scrupule care-şi află acum cel mai bun timp pentru îmbogăţire, speculând necinstit nevoile oamenilor. Sunt unii negustori cari doresc să se îmbogăţească peste noapte. Cooperativa bine pusă la punct, condusă de oameni cinstiţi, este un foarte nimerit antidot contra acestor bolnavi după îm bogăţire.

Să-i sfătuim pe enoriaşi să se înscrie ca membri în cooperativă şi să cumpere cele necesare numai de acolo. De fapt, acest lucru este şi un bun mijloc de a întări spiritul de corp.

Ori când avem ocazii—e necesar uneori să ne creem singuri această ocazie—suntem datori să combatem cu toată energia alcoolismul şi bolile sociale—cari rod temelia neamului—concubinajul care este duşmanul cel mai neîmpăcat al familiei, înjurăturile cari sunt o pată pe sufletul naţiei, lipsa de omenie faţă de animalele folositoare şi faţă de slugi, etc.

Sunt adesea neînţelegeri între enoriaşi, cari pornind dela lucruri de nimic ajung să despartă familii şi să învrăjbească neamuri. Pornesc pe drumuri de judecăţi, cheltuesc averi şi măresc duşmănii. Era înainte vreme în fiecare sat un fel de sfat al bătrânilor, care cu preotul în frunte, judecau şi aplanau pe loc orice neînţelegeri ivite în sat.

Fundaţia Culturală „Regele Mihai I", pomeneşte despre un astfel de sfat al împăciuirei care să funcţioneze pe lângă fiecare Cămin Cultural. Acest sfat ar fi format din preot, un învăţător, notarul sau primarul şi trei, patru oameni, buni gospodari şi buni creştini, dintre sătenii de vază.

Conflictele locale ar veni spre judecare în faţa acestui sfat şi desigur că s'ar împuţina judecăţile, pierderea de

vreme pe la uşile judecătoriilor ar înceta şi ar fi mai puţină vrajbă în sat.

Un confrate mai în vârstă îmi spunea că prin ajutorul unui astfel de sfat a adus linişte şi împăcare în sânul unei familii de răzeşi cari, cu aceiaşi pricină, umblase câţiva ani pe la uşa Tribunalului. Socotesc că n'ar fi rău de încercat împământenirea acestei instanţe populare care, nici într'un caz, nu loveşte în instanţele judecătoreşti legale.

Vremurile sunt turburi; sufletele slabe se clatină în credinţă. Pescuitorii în apă turbure se întâlnesc în gări, în trenuri, în târguri, pe stradă, în oraşe ca şi la sate. Rătăciri de ordin religios sau de ordin naţional caută să sdruncine sufleteşte neamul. Sectarii cari s'au dovedit duşmani ai neamului şi aprigi susţinători a-i vrăjmaşului, lucrează din umbră şi caută să-şi întindă mrejile spre a prinde în ele sufletele slabe, sau îndoie. Să fim atenţi şi să le combatem scris, prin grai şi cu tact propaganda lor duşmană.

Aş zice că este un fapt creştinesc vizitarea bolnavilor din spitale sau a răniţilor. Un cuvânt de mângâere, o carte folositoare, o cruciuliţă, etc. dată în astfel de momente, lasă urme de neşters.

Se întâmplă că un învăţător este plecat să-şi facă datoria pe front. Să se închidă şcoala? Nu! Ci preotul să-l înlocuiască la catedră. Cunosc un sat unde toţi învăţătorii erau plecaţi la război. Aşa s'a întâmplat în toamna anului 1941. Preotul a deschis şcoala şi singur a condus-o făcând lecţii cu 5 clase până la Crăciun, când i-a venit un învăţător, ca ajutor. In câteva sate preoţii au luat comanda subcentrelor premilitare. Peste tot unde lipsesc învăţătorii, plecaţi la datoria cea mare, preotul să-i înlocuiască: la şcoală, cantină, cămin, premilitari, extraşcolari etc.

Am văzut cimitire de eroi, sau singuratice morminte, toate frumos îngrijite de inima simţitoare a poporului. Abia trecuseră armatele biruitoare pe aici şi la o margine de ogor, într'o dimineaţă de vară, am văzut o bătrână cu nepoţica alături răsădind flori pe un mormânt de ostaş şi tămâindu-l după obiceiul nostru creştinesc. Ce frumoasă legătură între generaţii putem forma, îngrijind cimitirele de eroi cu şcolarii, extra-şcolarii şi premilitarii. Cultul strămoşilor, ci-

mentează trupul neamului şi împărtăşesc generaţiilor viitoare, porunca de permanentă jertfire pentru Ţară, porunca ce vine dela strămoşii de peste veacuri.

Nu este compartiment de viaţă socială în care preotul să nu aibă un cuvânt hotărâtor de spus în timp de pace ca şi în timp de război. Să supravegheze sufletul naţiei, să ţină sus moralul poporului, să îmbărbăteze, să combată svonurile tendenţioase, să se amestece — cu tact — în toate — şi să fie povăţuitor neadormit. Să sacrifice şi să-şi pună sufletul său temelie operelor sociale cari se cer împlinite acum în vreme de război.

Se observă în genere o grijă colectivă în privinţa războiului; care a pătruns şi în lumea satelor. Războiul nu este terminat şi oamenii vorbesc tot mai mult despre dorinţa pace. Grija pe care observăm îşi are izvorul, cu siguranţă, în propaganda ocultă care încearcă să-şi presoare otrava îndoelii asupra rezultatelor pe cari trebuie să le aducă războiul pentru Ţara noastră: Propagandei duşmane, difuzată pe calea undelor, prin presă şi prin agenţi, trebue să-i opunem cea mai vie contra propagandă, pentru că noi ştim că învinge acel popor al cărui moral este mai ridicat.

Şi de bună seamă că preotul este cel mai de seamă factor îndatorat să ridice cât mai sus moralul poporului, activând intens pentru menţinerea sufletului naţional pe linia dreaptă, care, prin sacrificii, să-l ducă la biruinţa totală, care biruinţă înseamnă pentru noi deplina siguranţă în Răsărit şi câştigarea strămoşescului hotar la Apus.

Se pare că în aceste zile de război cel mai de seamă rol pe care trebue să-l îndeplinească preotul tocmai acesta este. Necontenit în parohie, treaz şi vigilent, să ţină în mâini netulburat de vânturi străine, sufletul enoriaşilor săi.

E de la sine înţeles că unele laturi de activitate preoţească înşirată mai sus se pot îndeplini şi în timpuri normale, dar în vremuri de război aceste activităţi trebuesc generalizate şi duse spre rezultate maxime.

Pentru biruinţa neamului, noi preoţii suntem datori să ţinem sus moralul enoriaşilor şi să le fixăm clar ţinta pentru care luptam şi de care suntem astăzi mai aproape decât oricând.

Uniţi în muncă neprecupeţită pentru Dumnezeu şi Neam făcându-ne cei dintăi datoria, îndrumând paşii poporului, vom bine merita dela istorie, care, va şti peste veacuri să vorbească despre o biserică românească luptătoare, care a militat în popor şi pentru neam în vremea când se dădea lupta aprigă între cruce şi comunism!

Preot D. BEJAN

CARŢI VECHI BISERICEŞTI TRIMISE IN TRANSNISTRIA DE MITROPOLIA MOLDOVEI

(INSEMNĂRI)

I.

Biserica noastră ortodoxă-română, din cele mai vechi timpuri, este vestită prin împărţirea darurilor şi a binefacerilor milei creştineşti, atât la bisericile şi mănăstirile din ţară, cât şi la bisericile surori de peste hotare. Unde s'a simţit nevoia faptei grăite, în ţară sau străinătate, acolo strădania bunilor creştini-clerici, voevozi, boeri şi ţărani, s'a observat cu prisosinţă. Exemple?! Cine a înalţat crucea sfintelor biserici şi mănăstiri din ţară, dacă nu această evlavie tradiţională? Avem pe pământul nostru românesc multe locaşuri sfinte cari sunt mândria creştinătăţii româneşti. Ele sunt rezultatul creştinismului trăit, în sânul neamului românesc. Dacă pământul nostru este plin de mărturia trăirii creştineşti, cu care ne mândrim: apoi tot o mândrie românească este şi ajutorul pe care înaintaşii l-au trimis mănăstirilor din sfântul munte Athos şi Ierusalim. Acolo şi până în vremurile noastre străjueşte fapta creştinătăţii româneşti, în multe locaşuri de închinare. Sufletul îţi tresaltă de bucurie sfântă, când ai prilejul să cunoşti cum au înţeles înaintaşii porunca mântuitoare a ajutorului dat casii lui Dumnezeu, în ţară şi peste hotare. Cărţile cari împletesc viaţa noastră religioasă şi istoria sunt pline de pilda trăirii duhovniceşti a strămoşilor noştri. Desprind acestea câteva: *„Moldovenii sunt acei cări se arată mai cuprinşi de dorinţa ctitoriei la Athos“. „Voevozii munteni şi moldoveni au*

fost veacuri dearândul ctitorii muntelui Athos [1]). *„Mănăstirile din muntele Athos au cunoscut frumoase epoci de ajutoare din partea moldovenilor şi muntenilor. Până la secularizare toate mănăstirile sfântului Munte sunt ajutate de evlavia românească". Ele datorează toată starea lor materială şi culturală daniei românești* [2]).

II.

Fapta strămoşilor pe urmaşi înalţă, spune graiul bătrânilor. Noi cu ce ne lăudăm ? Inaintaşii au ridicat sfinte locaşuri de închinare în răsăritul ortodox. Ele mărturisesc despre starea lor sufletească şi ne îndeamnă şi pe noi către fapte mai de seamă, mai aproape de noi.

In răsăritul ţării noastre o ţară pravoslavnică s'a prăbuşit sub călcăiul slugilor lui Satan. Acolo, dela 1917 şi până la 1941, glas de clopot nu s'a auzit, rugăciuni în biserici nu s'au mai făcut şi crucile depe sfintele biserici au fost sfărâmate. Viaţa creştinilor a fost într'un neîncetat pericol de moarte. Şi mulţi dintre ei au răsplătit cu preţul vieţii, mărturisirea credinţei ortodoxe.

Puhoiul fiilor lui Satan, în vara anului 1940 a cutropit şi părţi din trupul ţării noastre, ameninţând să se întindă cât mai mult peste noi.

Durerea şi suferinţa întregului neam, în faţa pericolului tot mai ameninţător, a răscolit mândria românească a înaintaşilor, ne-am regăsit cu toţi, a biruit creştinătatea milenară.

Când ceasul isbăvirii a sunat, când s'a desfăşurat războiul creştinătăţii pentru apărarea culturii şi civilizaţiei, atunci şi neamul românesc cu toată fiinţa lui ascultând chemarea M. S. Regelui, a răspuns prezent. Prin lupte grele, prin jertfe sângeroase şi cu credinţă tare în Dumnezeu, ostaşii crucii au cucerit moşia românească răpită — blânda Basarabie şi parte din mândra Bucovină. Ruşinea ţării a fost spălată, credinţa strămoşească întărită în locaşurile sfinte, neamul a fost înălţat în vrednicia străbună. Duşmanii crucii au fost atungaţi depe pla-

---

1) *N. Iorga* : Muntele Athos în legătură cu ţările ns. Buc. 1913, pg. 33,50.

2) *Pr. Dr. Teodor Bodogaie* : Ajutoarele româneşti la mănăstirile din sfântul munte Athos. Sibiu 1941, pp. 129, 147, 185, 194 şi 210.

iurile noastre românești și urmăriți dincolo de Nistru. Războiul împotriva răului numai atunci va avea sfârșit când în provoslavnica Rusie va trona din nou Dumnezeu, crucea și biserica. Până atunci trebuie să luptăm și să ne jertfim, alăturea de mai marii noștri, ca să ajungem la victoria finală.

Pământul dintre Nistru și Bug numit Transnistria, fiind locuit în majoritate de către frați de ai noștri, după ocuparea lui de către puterile armatei creștine, a fost încredințat conducerii administrative și duhovnicești, poporului românesc.

Biserica ortodoxă-română, conștientă de rostul său în lume, îndată după aceasta, a trimis oameni încercați și pregătiți, cari, să se ocupe cu readucerea la ortodoxie a fraților creștini prigoniți pentru legea ortodoxă, precum și la organizarea administrativă a bisericii ortodoxe.

Grija cea mai de seamă a ierarhiei superioare a fost redeschiderea sfintelor biserici și redarea lor cultului divin. In acest scop, pe lângă *misiunea română* s'a mai trimis și clerul necesar îndeplinirii celor religioase credincioșilor.

Deoarece în vremea stăpânirii satanice s'au nimicit: *veșmintele, cărțile și obiectele de cult,* aproape fiecare eparhie a trimis acolo ceeace era lipsă, adică: veșminte, cărți și vase sfinte. *Mitropolia Moldovii* a stat în fruntea eparhiilor care au venit în ajutorul credincioșilor transnistrieni cu cele de trebuință. Căutând unele date istorice la Iași, am avut prilejul fericit să trec și pela biserica „*Sf. Gheorghe*" vechea catedrală a mitropoliei moldovene, zidită sub mitropolitul Gavriil Calimah. Acolo am văzut *veșminte, cărți și vase sfinte,* strânse dela mănăstirile și bisericile din eparhie, spre a fi trimise bisericilor din Transnistria. Cărțile vechi, strânse acolo, erau alese, mi s'a spus, de harnicul profesor Dan Simionescu dela Academia Română, în trei grupuri aparte: unul urma să rămâie la biblioteca mitropoliei, altul să fie trimis la Academia Română și altul să fie trimis în Transnistria.

Nu știu dacă s'a mai ținut seamă de orânduirea lui Dan Simionescu,? [1]) Ele prezentau interes artistic și istoric.

---

1) *Nota.* Precizările îs necesare pentru zelul bibliografilor de ocazie. Treaba așa sta: Cărțile au fost strânse de Secția Culturală prin referentul ei; dl. prof. Dan Simionescu le-a cercetat în vederea complectării catalogului Bib-

Eu am cercetat o parte din acele cărţi, luându-le însemnările depe ele. Fără nici un fel de comentar le înserez aicea, cu dorinţa curată de a fi cunoscute şi de alţi iubitori de comorile trecutului nostru. Multe din ele am credinţa că n'au fost cunoscute istoriei literaturii române, nici ca vechime şi nicica importanţă istorică. Acolo unde au fost trimise, puţini vor şti să le descifreze. Socotesc, că, lucrul acesta va fi de folos.

Ceeace *biserica noastră* a făcut prin ajutorarea creştinilor şi fraţilor români din Transnistria, mi s'a părut vrednic de a fi încadrat în opera creştină şi samaritană a înaintaşilor noştri, cari, au purtat grijă şi de bisericile creştine surori de peste hotare. Deaceea am şi oglindit faptele trecutului. Acestea spuse referitor la acţiunea întreprinsă pentru ajutorarea fraţilor transnistrieni, să trecem acum la cunoaşterea însemnărilor luate din cărţile bisericeşti.

Doresc din toată inima ca osteneala mea să fie de folos pentru oricine crede statornic în biruinţa crucii şi în viitorul neamului românesc.

III.

1. Evanghelia tipărită la Bucureşti în 1742, cu această însemnare pe filele dela început: „Această sfântă evanghelie s'au dăruît de robii lui Dumnezeu: preotul Ioan şi şi vreotul Vasile ol Calul, la veleat 1814".

2. Octoih *(paraclit-mângâetor)* întâia oară tălmăcit din greceşte în româneşte şi tipărit la Iaşi, la leat 7253 (1745) August 13, în tipografia lui Duca Sotirovici, tipograf din Tasos. In foile acestui octoih, la început, se găseşte însemnarea originală a lui Ioanichie episcopul Romanului, dela 7259 (1751) şi care glăsueşte aşa: „Această Dumnezeească carte ce să numeşte octoih o am dăruit o noi sfintei mănăstiri Neamţului, unde ne este portretul nostru, întru a noastră veşnică pomenire. Iar cine ar înstreina-o dela sfânta mănăstire, ori cu ce fel, unii ca aceia să fie afurisiţi şi daţi anatemii, de Domnul Dumnezeu

---

liotecii Academiei Române cu exemplare ce acolo nu-s. Bibliografii de ocazie au răvăşit cărţile orânduite de dl. prof. D. Simionescu în aşa fel, că trebue o nouă cercetare a lor. Aşa că întrebarea Păr. Udişteanu îşi capătă răspunsul cuvenit ! (C. N.)

şi de Maica Sfinţiei Sale încă şi de smerenia noastră: leat 7259 (1751) Septembrie 5. Ioanichie episcop Romanului".

3. *Evanghelie tipărită în Bucureşti la leat 7258 (1750)*, dela biserica din Brusturi, ţinutul Baia şi care are însemnarea: „Această sfântă evanghelie o am cumpărat noi: monahul Isaia şi eu Diaconul Chirilă ot Brusturi dela ieromonahul Ioanichie Fătăciune, în 9 (nouă) lei, la leat 7270 (1762) Mai 26". Evanghelia aceasta a fost legată a doua oară la 1833 Aprilie 30, de Gheorghe Stamate. S'a păstrat în bună stare până acum.

4. *Apostol, tipărit la Iaşi, în anul 1756*, cu blagoslovenia şi cheltuiala mitropolitului Iacov Putneanu, are pe filele sale însemnarea: „Acest apostol s'au dat prin porunca măriei sale domnului nostru Io Constantin Mihai Racoviţă voevod, cu blagosiovenia preasfinţitului mitropolit chirie chir Iacov, în sfânta mănăstire Secu. Şi am dat pe dânsa 5 lei — parale —; ca să fie neclătit în sfânta mănăstire şi nimenia să nu-l ia. Smeritul între ieromonach Antonie egumenul Secului, veleat 7265 Decembrie 4: iar dela Hristos 1757".

5. *Liturghie de Râmnic tipărită la 1768*, cu însemnarea: „Această sfântă liturghie s'au legat de diaconul Vasile, cu toată cheltuiala mea. 1834 Martie 14, Diacon Vasile Lateşul".

6. *Apostol tipărit la Bucureşti în anul 7282 (1774)*: are însemnarea pe filele dela început: „Acest apostol l-au cumpărat Andrei Berescul şi l-au dăruit la biserica lui, „Sfântul Ioan Botezătorul", din târgul Botoşani, din mahalaua Morăreştilor 1774, Februarie 4". Pe un alt apostol din acelaş an tot dela Bucureşti, am găsit scris: „Această sfântă şi dumnezeească carte ce să numeşte apostol este a sfintei bisericii *„Sfinţilor mai marilor voevozi Mihai şi Gavriil"* mitocul sfintei mitropolii 1829 Ghenarie 16. Ieromonah Iacov Constandie, eg. mitoc Iaşi".

7. *Antologhion (mineiu) tipărit la Bucureşti în 1777*, cu însemnarea: „Această sfântă carte ce se cheamă mineiu iaste cumpărată de noi preot Gavrril ot Tărpeşti, drept în 20 lei. Cine s'ar întâmpla să o fure sau să o strămute, să fie afurisit de noi şi de sfinţii apostoli şi de sfintele soboară cele a toată lumea",

8. *Mineiu pe luna Noembrie, tipărit la Râmnic*, în 1778 cu blagoslovenia şi cheltuiala episcopului Chesarie. La sfârşitul predoslovieî are scris: „Această carte ce să numeşte luna lui

Noembrie, s'au afierosit de către mine mai jos iscălitul sfinţilor cereştilor voevozi din Botoşani, ce este mitoc sfintei mitropolii din laşi, care să fie spre veşnică noastră pomenire. 1832 Mai, Teodorachi Dragomir.

Pe un mineiu, luna August din 1780, tipărit tot la Râmnic, am găsit date în legătură cu biserica sfinţilor voevozi Mihail şi Gavril, dela Mărgineni, ţinutul Neamţu. Pentru însemnătatea lor istorică le înfăţişez şi aici: „Această sfântă biserică s'au făcut cu cheltuiala dumisale k. k. Zoiţa logofetească Bălăşoaia, spre veşnică pomenire a dumisale şi a tot neamului său. S'au început a se zidi la anul 1838 şi s'au găsit la anul 1841 August 23, când indată s'au şi sfinţit cu blagoslovenia preasfinţitului Veniamin Mitropolitul Moldovii, de preasfinţia sa episcopul Vlădica Meletie Burdujanul, într'o Duminică, la 1841 August 24 zile, unde să prăznueşte hramul sfinţilor mai marilor voevozi Mihail şi Gavriil şi a tuturor cereştilor puteri. Mărgineni-Neamţu". *Pe un alt Mineiu luna Martie, tot de Râmnic, tipărit la aceeaşi dată ca mineiul de mai sus, unde este aratată şi moartea episcopului Chesarie, ca întâmplată la 9 Ianuarie 1780. într'o zi de Joi către seară*, am găsit scris: „Această carte anumia mineiu pe luna Martie, l-au cumpărat dumnealui Anastasie fratele dumnealui jupân Hristodor, văr dumnealui jupân Tudure, drept 70 de poli, lei bani. Adusu-l-au şi l-au dăruit la biserica unde să prăznueşte hramul sfântului ierarh Spiridon din târgul Botoşani, spre pomenirea sa; însă prin silinţa părintelui Costache. 1796 Decembrie 1".

9. *Triod de Râmnic, tipărit la 7290 (1782) de episcopul Filaret.* El este proprietatea bisericii din Boroaia şi are această însemnare: „Această sfântă carte ce se numeşte triod l-am cumpărat cu 18 lei, eu păcătoasă şi mult greşită roabă lui Dumnezeu, monahia Magdalena fiica răposatului Toader Cantacuzino stolnic. Şi l-am dat la biserica noastră din Boroaia *(Doroşcani)*, unde să prăznueşte hramul sfântului şi marelui arhiereu, a făcătorului de minuni Nicolaie, să fie pentru sufletele morţilor şi pentru sărpul (ajutorul) celor vii, cari din naşterea clironomi şi stăpâni pe toate să le fie de întregime; prea iubit fiul meu Teodor Balş, fiul răposatului Vasile Balş, stolnic, pentru care mă rog sfântului judeţ.... să-i adauge anii vieţii mulţi şi drepţi să stăpânească cu pace şi sănătate. Şi

l-am cumpărat în zilele prea blogocestivului Domnului nostru Io Alexandru Constantin Mavrocordat voevod gospodar a toată ţara Moldovii. Iar cine s'ar ispiti a-l înstreina dela biserica noastră, să fie blestemat şi să aibă pârăşi la stăpânescul scaun al judecăţii pe marile arhiereu Nicolaie : leat 1784 Aug. 25, Maria Cantacuzino jupâneasa stolnicului Vasile Balş, Dumnezeu să-l ierte.

10. *Octoih mic tipărit la Blaj în 1783*, cu însemnarea : „Acest sfânt octoih este a preotului Ilie cumpărat de sfinţia sa ; cumpărat de mine drept 13 lei, cu banii mei ca să fie pomenire fiilor mei Constandin, Ioan şi Gheorghe. Iară întâmplându-se ca să o fure cineva să fie anatema blestemat de sfinţii părinţi 318 dela Nicheea şi deamine preot Ilie, 1796, *Decembrie 2*".

11. *Penticostario tipărit la Bucureşti în 1783*, cu însemnarea aceastâ, aflată la urma podoslovieî : „Să se ştie a cui este această carte penticostariul. Este drept al satului Gorbăneşti, dat bisericii Sf. Arhangheli Mihail şi Gavriil. Şi l-am cumpărat eu preotul Vasile Hoge. Şi am dat şi eu cât mi-au dat Dumnezeu. Şi am umblat cu milostenie prin sat şi am făcut banii toţi, şi l-am dat bisericii de pomană. Şi să nu aibă nimănuia nici o treabă. Şi pentru mai multă încredinţare eu preotul Vasile Hoge mă rog, cine ar ci, să mă pomenească şi să fie bagoslovit de cei trei sute optsprezece părinţi din Nicheia, 1794 Noembrie 8 zile".

12. *Apostol tipărit la anul 1784*, în al două-zeci şi patrulea an al mitropolitului Grigorie. Are însemnarea : „Această carte apostol s'au cumpărat de mine la Biserica Icuşănilor „*Sfântul Arhanghel Mihail*", care biserică este făcută din nou în satul nostru cu sălinţa părintelui Nazarie staritul nostru a schitului Voronii. Dară Doroftei Bârlădeanul iarăşi ca să facă pomană mi-au întors sase lei, adică 6 lei, păntru acel apostol şi au rămas pomana lui. Şi poftind el să se pomenească numele lui, *Doroftei Bărlădeanu din poiana lui Roşu şi soţia lui Zoiţa cu fiii lor* ; să se pomenească la sfânta biserică a Icuşănilor. Şi eu am scris că este cumpărată de către dumnealui, deşi s'au iscălit, leat 1784 Iulie 3, Doroftei Bârlădeanu".

13. *Antologhion tipărit la Bucureşti în 1786*, a bisericii din Toleşti-Botoşani, cu însemnarea : „Această carte este ca să fie

a sfintei bisericii din Toleşti, care are hramul „*Trisfetitelor*", şi s'au făcut pentru pomenirea a tot neamului nostru şi s'au făcut şi pomelnic înapoi".

14. *Liturghte tipărită în Iaşi în anul 1794*, cu însemnarea: „Această carte s'au plătit de legat de Ioniţă şi de Luca Burlacu şi s'au dănăluit ca pentru Luca Poiana Cuarpului, la anul 1848 Martie 14", Pe o altă liturghie, tot dela Iaşi, cu aceiaşi dată am găsit această însemnare: „Această sfântă liturghie este dreaptă a mea, care liturghie mi-au dat-o dela sfânta mitropodin Iaşi, dela preasfinţia sa părintele Iacov, mitropolit a toată Moldavia, când m'au hirotonisit. Şi cine s'ar ispiti a o înstreina să nu-i ajute sfintele liturghii cari să facă din sfântă carte aceastã, ci să-i stea împotrivă şi rugăciunile ce s'ar face dela înstreinare înainte să se facă întru păcat şi blăstăm, amin. fiind Domnul ţării măria sa Alexandru Ioan voevod Calimah cu Ruxandra Doamna, 1794 Aprilie 24; la acesstă dată a fost hirotonisirea mea cu Grigoraş". Liturghia după trecerea din viaţă a preotului mai sus pomenit a rămas moştenire urmaşilor, Şi aceasta reese din insemnarea făcută pe filele cărţi, în continuare: „Această sfântă şi Dumnezeească liturghie iaste a mea celui mai jos iscălit rămasă dela părintele tatăl meu; şi am dat de pomană la sfânta biserică din satul Redin, unde să prăznueşte hramul Sf. Ierarh Nicolaie; Şi cine ar îndrăsni a o înstreina dela acest sfânt locaş să fie subt blestemul *sfinţilor trei ierarhi*, ce au făcut această Dumnezeească carte şi de mine păcătosul neertat. Iconom Ioan, 1836 Ghenarie 15, Cîumuleşti.

15. *Penticostarion tipărit la Bueureşii în anul 1800* cu blagoslovenia mitropofitului Dosoftei, aparţinând bisericii din satul *Pârăul Pântii*, are însemnarea: „Această penticostarion iaste cumpărat de noi *Ioanichie Bogdăneanu şi Feodosie ieromonah* şi s'au dat sfintei bisericii din *Părâul Pântii*; şi cine l-ar luo dela această biserică să nu-l ierte Dumnezeu şi sfântul Ioan Botezătorul".

16. *Apostol tipărit la 1802. în tipografia Seminarului din Blaj*, apartinând bisericii dela *Movila Ruptă*, care are însemnarea: „Acest sfânt apostol l-am cumpărat eu robul lui Dumnezeu cel mai jos iscălit pentru sufletul părinţilor mei şi l-am dăruit sfintei biserici dela *Moviţa Ruptă*, unde să cinsteşte hramul sfântului Dumitru, ca să fie nemişcat dela numita bise-

rică. pentru care m'am şi iscălit, că l-am dăruit bisericii, 1808 August 15, Mihalache, Blănariu, dela „*Sf. Ioan*" Ştefăneşti".

17, *Mineiu pe luna Septembrie ttpărit la Buda în anul 1805*, care are însemnarea: „Acest mineiu este trimis de maica mea k. k. Ruxandra Ruset-Roznovanu născută Calimachi, dela paraclisul din casele sale din Slobozia-Zorleni-Tutova, pentru biserica dela Roznov, 4 Martie 1896 Roznov, colonel C. Rusett Roznovanu.

18. *Antologkion-mineiu-tipărit la Iaşi în 1806*, care are pe file scris aşa: „Această carte ce să numeşte mineiu, fiind duhul sfănt binecuvântat, apre lauda tuturor sfinţilor împodobit, asupra *Chirichiţa*, având şi eu râvna am cumpărat-o şi am dat-o sfintei biserici de piatră din târgul Ştefăneştilor, unde să cinsteşte şi să prăznueşte hramul preacuvioasei Maicei Paraschiva. ca să fie spre pomenirea mea şi spre iertarea păcatelor răposaţilor mei părinţi. Şi am iscălit 1810 Decembrie 10. Chirichiţa Negustaşă".

19. *Octoih tipărit la Râmnic, în 1811,* aparţinând parohiei *Părăul Pântii*, care are însemnarea: „Acest octoih în două cărţi legate s'au cumpărat de noi Ioanichie Bogdăneanu şi s'au dat sfintei bisericii din Părăul Pântii, iar cine le-ar lua dela această sfântă biserică să fie neertat de Dumnezeu, 1820".

20. *Mineiu pe Septembrie tipărit la Neamţu 1831,* aparţinând bisericii din Oneaga-Botoşani. Pe filele acestui mineiu am găsit scris: „Aceste mineie în număr de 10 cuprind cele 12 luni, sunt trimise fraţilor basarabeni de un sânge şi de o credinţă cu noi cei din vechiul regat.

Ele sunt trimise ca un semn al dragostii creştine şi ca o mărturie a bucuriei pe care o simţim ca buni români şi fraţi de o lege; acum cu eliberarea voastră de sub jugul barbariei bolşevice.

Rugăm pe Atotputernicul Dumnezeu să Vă ocrotească între hotarele scumpei noastre patrii (ţării) care se întinde de la Tisa până la Bug, Dunărea şi Marea Noagră. Vă mai rugăm să Vă rugaţi şi pentru sufietele noastre: Paroh Pr. Antonie Frunzeti; cântăreţi Andrei Orzoi şi Procopie Sadică; paraclisier Vasile Brânză; Sadică P. Gheorghe seminarist cl. VIII Seminarul laşi; 29.VIII 1941.

21. *Apostol tipărit la Iaşi în 1835,* aparţinând bisericii

„*Sfântul Nicolaie*“, din Târgul Neamţu, pe filele căruia este scris. „Acest apostol l-am dăruit eu schimonahul Vasile din sfânta mănăstire Neamţu, la biserica ce s'au făcut acum din nou în mahalaua din sus din Târgul Neamţului, sub cetate, unde să prăznueşte hramul siântului ierarh Nicolaie spreveşnica sa pomenire şi a tot neamul: şi oricari va îndrăzni a-l înstreina dela acea biserică să fie sub neblagoslovenie şl nevertat canon până când il va întoarce iarăşi inapoi la biserică. Anul 183S Mai 17“.

Protos. DIONISIE I. UDIŞTEANU

SIHĂSTRIA VORONEI.

INSEMNARI MONOGRAFICE.

Spre sud-est de mânăstirea Voronei, din jud. Botoşani, cale de patruzeci de minute, prin pădure, în inimă de codru des, călătorul poate descoperi sihăstria Voronei, locaş de popas şi adâncă reculegere.

Situat într'o poiană la poalele căreia plăcut susură un părăiaş bogat în raci şi svârloage, se'nalţă impunătoare biserica, solid clădită din piatră şi cărămidă.

Inainte de a fi clădit actualul locaş de către Arhimandritul Rafayel între anii 1830-1860. nu exista decât o chilie în care îşi găseau refugiul, bătrâni sihastrii unde retraşi departe de lume, în desăvârşită linişte de codrii nepătrunşi, îşi închinau viaţa Mântuitorului călugări despre care s'au păstrat, cuvioase amintiri.

Aşa de pildă nimeni n'ar putea trece peste viaţa ascetică a cuviosului Onufrei care a trăit între 1700 şi 1789 când a murit şi a fost îngropat la rădăcina unui măr şi ale cărui oase au fost descoperite şi desgropate la 1846 de către Mihail Sturza cu prilejul unei vânători după cum arată inscripţia depe capacul lădiţei în care se păstrează moaştele cuviosului şi pe care o redăm în copie: (originalul scris în litere cirilice).

„1846. Maiu 9. In vremea egumeniei părintelui Rafayel, Arhimandrit la monastirea Vorona, pe moşia acestei monastiri, în fundul moşiei spre hotar, în pădure, se găseşte sihăstrie de o sumă de ani însemnată unde s'au nevoit mulţi din

părinţii călugări din care cel mai însemnat s'au aflat Cuviosul părintele nostru Onufrei la anul 1846 când au venit Înălţimea Sa Mihail Domnitorul Ţării, la noi în monastire aicea şi aceasta nu ni este cunoscut nouă cum s'au înţeles Sf. Sa Părintele Rafayel Stareţul cu Domnitorul în pricina desgropării oaselor Cuviosului Onufrei, ci deodată m'am pomenit cu o poroncă în care mi se poroncea ca eu, dimpreună cu părinţii Duhovnici Gavril Erenarh şi Onisifor şi un vătav bătrân, mireau, ca să mergem pe taină la numita săhăstrie mai de sus şi mergând, îndată am început a săpa mormântul şi la adâncime de patru palme, am aflat oasele care toate erau învălite cu muşchiu de pământ şi scoţându-le afară, la cap, am aflat o lespegioară de piatră scrisă 57 ani în mormânt şi aducându-le în monastire, ni s'au poruncit de am făcut panahidă pentru cuviosul în fiinţa Domnitorului şi aceste oase deatunci stau neîngropate până acum".

Domnitorul Mihail Sturza făcând o vânătoare iarna, ajunge până la săhăstrie unde întâmplător, găseşte în zăpadă, la rădăcina unui măr aflat în dreapta bisericei, un fruct mare, frumos şi în perfectă stare de conservare. Luându-l îl duce la curte dându-l unei fice bolnave de epilepsie şi care imediat ce-l mânâncă se face sănătoasă.

In urma acestei întâmplări, revine la mânăstirea Vorona în Maiu 1846, află că mărul acela ar fi făcător de minuni iar călugării bătrâni şi un vătav bătrân îi aduc la cunoştinţă că tot la rădăcina acelui măr s'ar afla îngropat Cuviosul Onufrei a cărui viaţă o povestesc Domnitorului cu deamănuntul. Domnitorul a dat poruncă să fie căutat mormântul iar moaştele păstrate în altarul sihăstriei aşa cum se pot oricând, vedea şi astăzi.

Cuviosul Onufrei este acela care a postit patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi, într'o peşteră din malul Bahluiului nu departe de isvoare, afundată în codrii şi sihlişuri năpătrunse pe atunci, peşteră în care şi astăzi se mai găseşte masa de piatră şi o icoană cioplită în piatră, ascunsă de vreme sub un covor de muşchiu verde, acoperind parcă intenţionat urmele credinciosului şi Cuviosului Onufrei, întru cât lumea n'a păstrat Chilia-peşteră, în amintirea lui, ci pentrucă, cu ani şi ani mai târziu un vestit tâlhar şi-a găsit sălaşul în această

peşteră, i-a zis „peştera tâlharului“ şi nu „peştera Cuviosului“ doar bătrânii trecuţii de vreme îşi mai aduc aminte de povestea bătrânului sihastru.

La Cuviosul Onufrei, preotul de atunci, N. Gheorghiu, din Tudoreni, satul cel mai apropiat de peşteră, în noaptea zilei întâia de Paşti este trezit de-un glas, de trei ori, care-i spunea să încalice şi să plece lăsându-se condus de mânz, luând şi merinde. Plecând, ajunge la peştera Cuviosulu pe care'l găseşte în mare slăbiciune. Ii dă puţină apă şi pâine şi revenindu-şi bătrânul, cere să fie condus la sihăstrie unde după mai mulţi ani muri şi fu îngropat la rădăcina mărului despre care am vorbit.

Dar până pe la anii 1830 nu poate fi vorba de un locaş de biserică. Din cele păstrate din gură în gură se ştie că au fost chilii în care se retrăgeau bătrânii sihaştri. Abia între 1830-1860 se clădeşte locaşul nou pe vremea stăreţiei lui Rafayel, după care urmează Iroarhimandritul Iosif Vasiliu sub a cărui stăreţie biserica este zugrăvită de Vladimir Schimonah Macheden, pictor empir dar cu desăvârşit talent a cărui picturi întrec şi astăzi pe mulţi pictori chiar cu oarecare reputaţie. Pictură majoritate în stil bizantin, uimeşte prin perfecţia aratomică şi îmbinarea culorilor. Păcat că zidurile pictate în culori de apă trebue renovate — dar nu aceasta prezintă ce a mai mare frumuseţe. Catapiteazma şi un mare număr de icoane, sunt pictate în ulei, Tăerea celor paisprezece mii de prunci, Cina de Taină, Apostolii, etc. etc. sunt picturi care pot sta alături de picturile de artă.

Avea vârsta de 115 ani când a pictat biserica. In legătură cu zugrăvirea redăm in copie inscripţia de mai jos: (originalul în litere cirilice).

„Acest pomelnic este a robului lui Dumnezeu Vladimir Schimonah Machedon ce-au împodobit această Sfântă Sihăstrie din ascultare. Au zugrăvit catapiteazma, zidul cum se văd şi alte lucruri cu ajutorul Maicii Domnului m'am întărit de am gătit în vremea stăreţiei Cuviosiei Sale Părintelui nostru Iroarhimandritului Iosif Vasiliu, care s'au început la 1861 Maiu 10 şi s'au sfârşit la anul 1876 care s'au prelungit după închipuirea înlesnirilor“.

Un urmaş vrednic de amintit al Cuviosului Onufrei, a

fost Ion Pustnicul, un fanatic credincios, dar despre a cărui viaţă nu s'a păstrat mai nimic.

După clădirea locaşului, până prin 1890-1900, călugării retraşi aici se mulţumesc să păstreze ceeace au găsit, dela această dată însă, până în 1920 este o epocă de decadenţă părăsită, uitată, începu să se ruineze ca multe alte schituri. In 1920 vine conducător un energic şi fanatic credincios, preotul Ghedeon Verenciuc. Din primii ani începe repararea locaşului şi a gospodăriei din jurul lui, ajungând prin muncă, cinste şi credinţă, să facă astăzi din uitata biserică un loc cercetat de toate satele dinprejur şi multe altele depărtate, un loc de adâncă reculegere. Reparată biserica, renovate şi înmulţite chiliile cu grajduri şi bucătării noui, cu un minunat paraclis a cărui sfinţire s'a făcut la 9 Sept. 1941 de către Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldovei şi Sucevei Irineu Mihălcescu cu întreaga gospodărie şi cu piozitatea, blândeţea, cinstea desăvârşită şi ospitalitatea preotului Verenciuc sunt tot ce pot atrage mai mult adeverindu-se zicala „omul sfinţeşte locul"

Preotul Ghedeon Verenciuc este preotul care crede fără să cerceteze, este omul care predică cu fapta mai mult decât cu cuvântul, iar tot ce câştigă pune pentru biserica căreia-i slujeşte cu atâta drag. Niciodată nu este nemulţumit de darurile ce se fac sau de răsplata materială a enoriaşilor.

Deaceia biserica îi este totdeauna neîncăpătoare. De aceste calităţi a vorbit la sfinţirea paraclisului şi părintele Arhimandrit Velea, remarcându-le şi cu adevărat binemeritate.

Dar nu numai atât, acest preot este şi un desăvârşit artist în sculptarea crucilor de cedru, chiparos şi tisă, lucrări care-i aduc un frumos venit pe care-l foloseşte pentru biserică. Sunt însă lucruri de rară frumuseţe şi care ating perfecţiunea.

Astăzi săhăstria Voronei este — datorită preotului Ghedeon Verenciuc — în epocă de înflorire. La acest schit pe vremi de secetă, sau de greutăţi, se fac pelerinagii cum spre exemplul sunt cele ale tudorenilor, aproape regulate în fiecare an, pentru rugăciuni de cerere sau pentru rugăciuni de mulţumire din iniţiativa şi conduse de preotul Cozma Balan din Tudora şi despre care pelerinagii tot subsemnatul, am publicat un articol în revista „Mitropolia Moldovei" din Septembrie 1937.

La sihăstria Voronei o Inviere dintr'o primăvară târzie când dangătul clopotului se'mbină cu susurul pârâului, cu cântecul privighetorii, cu freamătul codrului şi glasul preotului, în luminile palide ale lumânărilor, e tot ce poate mişca mai adânc sufletul omului, e tot ce poate să te facă să simţi parcă renăscându-te, simţind cu adevărat învierea Celui ce-a mântuit lumea.

Acolo în inima codrului des, pare că se apropie mai mult Dumnezeu de om.

Inv. GH. D. VASILIU
Tudora

NOŢIUNEA DE „LOGOS" LA FILON.

INTRODUCERE

Filon [1]) considerat gânditor iudeo-elin al şcoalei filozofice Alexandrine, a fost îndelungată vreme cercetat şi discutat de teologii creştini, în special în secolele, al XVIII-lea şi al XIX-lea. Doctrina filozofică a sa, cu referinţe la Logosul divin a fost obiectul a diferite şi multiple cercetări aprofundate şi de temei filozofic. Filon nu şi-a expus doctrina într'un mod didactic. Metafizica sa este împrăştiată în toate scrierile pe cari le-a compus. Din cauza aceasta nu este orânduită într'un sistem unitar, profund şi metodic şi nici bine studiat în amănunte. Dar, nu numai că Filon n'a expus sistematic gândirea sa re-

---

1) S'a născut în Alexandria după toate presupunerile, între anii 30-20 înainte de Hristos şi a murit între 70 80 după Hristos. Aparţinea familiei bogate şi considerabile a alavarului Alexandru. Fratele său Alexandru Sysimac a fost intendentul Antoninei soţia lui Drusus. Filon a fost etnarhul comunităţii iudaice din Alexandria adică administratorul şi judecătorul general. A fost instruit în toate ştiinţele vremii. Cunoştea marile curente filozofice ale timpurilor sale şi era în curent cu toate mişcările gândirii contemporane. Şeoala exegeto-religioasă şi filozofică a lui Filon era socotită ca „*o universitate ebraică*", Aici se susţinea cu cea mai mare tărie superioritatea lui Moise asupra filozofiei antice. Elevii săi Hermipe şi Hecaté considerau doctrina lor filozofică drept cea mai superioară şi o fundamentau pe cea a lui Moise. *C. f, Dict. de Theol. Cathol. T. XII. p. I. Paris p. 1439* ; *Guignebert : Le monde juif vers le temps de Jésus*, Paris 1935 p. 289 ; *Lagier : L'Oriént chretien.* Paris p. 46-47 ;

ligioasă şi filozofică, ci a folosit teorii complet opuse şi de neîmpăcat între ele ; punându-le una peste alta, lăsând cititorului grija de a alege sau de a uni elementele pe cari le pune la dispoziţia sa. Intr'adevăr, în opera lui Filon [1]) nu-i decât un amestec puţin circumspect, al mai multor tendinţi: o mulţime de elemente străine, scoase din filozofii diferite pentru cari *„sincretistul alexandrin nu şi-a dat măcar osteneala să le coordoneze logic şi să le slăbească contradicţiunile.* [2])

Cu toate acestea, pentru că de doctrina Logosului filonian s'au legat atâtea afirmaţiuni, în dauna teologiei creştine, s'a dat gândirii acestui iudeo-alexandrin multă atenţiune.

Ideia fundamentală a filozofiei filoniene este legătura sufletului cu Dumnezeu. Legătura aceasta este însăşi expresiunea experienţei personale a autorului ; care ajunge la concepte limitate şi diferite. Ori asemenea legături nu pot forma obiectul unei teorii filozofice. Metoda filozofiei şi teologiei filoniene este antitetică ; căpătată prin experienţă, procedând de jos în sus (*κάτωθεν ἄνω προέρχεσθαι*) dela particular la general; dela material la spiritual.

Filon găseşte un principiu care animă toată lumea şi formează materia: totul. Pentru el Dumnezeu este principiul şi limita a toate (*ἀρχὴ καὶ πέρας ἁπάντων*). El este unul şi totul : (*εἷς καὶ τὸ πᾶν αὐτός ὤν*).

Ideie panteistă care vine de acolo, că Filon fiind iudeu, a ataşat ideile neoplatoniste la limbajul Vechiului Testament.

Cercetând origina universului Filon ajunge la două principii anterioare oricărei creaturi : *τὸ δραστήριον αἴτιον* (agentul cauză) şi *τὸ παθητικον* (agentul pasiv) adică unul activ şi unul

---

1). Lucrările lui Filon sunt astăzi în număr de cincizeci în greceşte şi şapte in traducere armeană. Gfrörer le împarte în trei grupe, după caracterul lor diferit : a) doctrinare, b) istorice şi c) politice. In opera Philonis I. 737. Vezi Nicodim Mitrop. Primele zile ale Creştinismului I. p. p. 406-407 vota 39 traducere după Farrar.

Martin J, le împarte cu mai multă scrupulozitate, în: a) doctrinare, b) istorice, c) filozofico mistice, d) explicaţiuni speciale la Decalog, e) scrieri asupra moralităţii şi cu alegorie diferită şi f) scrieri cari au un caracter politic teoretic. De altfel Martin mai dă la finea lucrării sale un tablou al operelor lui Filon, în greceşte şi latineşte. *C. f. Philon.* Paris 1907, p. p. 4-19 şi p. p. 289-291.

2) H. Soulier : La doctrine du Lugos chez Philon d'Alexandrie. Rome-Turin-Florence 1876 p. 6.

asupra căruia primul exercită acţiunea. Dualismul este o notă predominantă în filozofia filoniană. Teologia şi filozofia gânditorului iudeu se bazează pe o concepţie variată; care nu arată numai nepotrivirea absolută între Dumnezeu şi materie, ci, în general contrastul care se distinge şi care separă absolutul nemărginit de mărginit, perfectul de imperfect; într'un cuvânt care pune un abis între Dumnezeu şi univers. Dealtfel dualismul este principiul care aparţine mitologiilor şi şcoalei neo-pitagoreice şi cu mult anterior epocei alexandrinei. Pe Filon l-a atras spre dualism şi faptul că în Biblie se spune că înainte de creaţiunea lumii era haos şi întuneric şi că lumina a ieşit din sânurile întunericului [2]).

Filon este dualist cu privire la doctrina despre om. El găseşte două feluri de oameni: *unul ceresc*, născut din imaginea lui Dumnezeu (=*ποιηθείς; κατ'εἰκόνα; γέννημα* = o ideie; un chip; o impresie şi altul pământesc al unui lucrător (=*διαπλασθείς*.) Pământescul este opera exterioară, el nu-i fiul născut. Dar, dacă Dumnezeu este aşa de înalt cum a putut să creeze şi să comunice cu mărginitul? Cum finitul poate ajunge la infinit? Răul vine dela Dumnezeu? Toate aceste probleme au frământat gândirea filozofică dinaintea lui Filon şi Filon încearcă să le rezolve, sau mai exact vorbind pentru că sistemul său este lipsit esenţial de unitate, el a căutat să amestece teoria lui Platon asupra ideilor, gândirea stoică despre suflet, forţa pe care o credea că lucrează în credinţa greacă asupra demonilor şi învăţătura biblică asupra îngerilor. De aici a ieşit doctrina filoniană asupra *intermediarilor* în fruntea cărora stă Logosul, produsul lui Dumnezeu care este expresia cea mai caracteristică a teozofiei sale şi rezultatul cel mai direct al speculaţiunii sale. Logosul pare să fie ideia fundamentală a teologiei lui Filon.

Cauzele filozofiei filoniene trebuesc căutate în mediul alexandrin. Acolo sub influenţele multiple şi prea puţin cunoscute s'a săvârşit această fuziune între filozofie şi revelaţie, de unde a ieşit filonismul. După fondarea Alexandriei (332 înainte de Hristos) eclectismul religios se impune aici cu necesitate

---

2) Le P. M. I. Lagrange; Le Judaisme avant Jésus Christ. Paris 1931 p. 575.

politică şi filozofică. Se incearcă o împăcare între religie şi raţiune deoparte şi între sistemele filozofice diferite de altă parte. [1]) Nimic mai confuz ca istoria gândirii intelectuale din epoca anterioară creştinismului. Marile şcoli filozofice ca motiv nou de gândire, se sforţează printr'o pătrundere reciprocă de elinism şi orientalism, ca alături de iudeii lui Filon de Alexandria, să-şi facă loc în curentul civilizator la modă. Este timpul astrologiei, magiei şi a miilor de credinţi străine asupra lui Dumnezeu, a demoniilor, a sufletului şi asupra vieţii de dincolo. Forţat de împrejurări să nu creadă, cineva, putea să creadă în imposibil şi absurd. Epicureii şi Scepticii făcuseră toate sforţările pentru a cuprinde în doctrina lor divinul spiritelor. N'au reuşit decât în parte. Dar divinul a intrat cu violenţa şi pe toate căile. Iudeii din Alexandria erau în majoritatea lor universalişti. Filozofia lor era teozofia şi cosmologia; iar învăţământul avea un caracter ezoteric adică se predă numai adepţilor. Filon singur mărturiseşte că Valentinii, Vasilizii şi Carpocraţii învăţau aici, într'un mod strălucit gnoza şi eroarea. [2]) Filon trăeşte tocmai în timpul acesta când predomină teozofia şi misticismul, împins până la superstiţie. Este vremea când în Alexandria se întâlnesc şi se intemeiază Orientul şi Grecia; unde un Apolonius din Tiana amestecă minunile sale cu reînvierea pitagoreismului. Acum filozofia uneşte cu tradiţiunile ştiinţifice ale elinismului, ambiţiunile nemăsurate ale stoicismului oriental. Religiunile populare alexandrine erau prea dedesubtul ideilor morale ale umanităţii. Scepticismul lăsa sufletele nepregătite. Filozofii sunt prea adesea preocupaţi de ştiinţa divinului, iar dialectica lor se sfârşeşte prin entuziasm şi extaz [3]).

Egiptenii şi Grecii alăturându-se factorului semitic, au elaborat o formă nouă de adevăr, mijlocind profund învoiala

---

1) George Lafaye: *Hist. du culte des divinités d'Alexandrie.* Paris 1884 p. 23. P. Wendland şi Ed. Meyer susţin că influenţa filozofiei eline asupra Diasporei n'a fost prea profundă. Nici chiar în Alexandria. ideia unei filozofii iudeo-elino-alexandrine nu poate fi privită decât ca o simplă fantomă. C. f. Sofron Viad. *Prologul Ev. a. patra. Cluj 1937* p. p. 94-95. Concluzia acestor istorici va fi combătută în cele ce urmează.

2) Lagier op. cit. p. 44.

3) Paul Janet et Gabriei Seailles: Hist. dela Philos. Paris 1920 p, p. 7 şi 990.

simbolului. Politeismul vulgar da un caracter accentuat personalităţii zeilor. Toţi sunt deosebiţi de forţele naturii, pe cari le prezidează sau le îmbracă într'un fel oarecare [1]).

Curentul elinist şi cel iudaic se uneau cu atât mai mult, cu cât etica elină făcuse numeroase împrumuturi din înţelepciunea orientală. Acesta este în prea puţine consideraţiuni, mediul ambiant al lui Filon. Deci, nu trebue să ne mire sincretismul gândirii sale. El a extras din mai multe religiuni şi filozifii tot ceiace a găsit într'un moment dat al vieţii sale mai înalt şi mai comun. Este oare cum un gen nou de abstracţiune pe care gândirea sa l'a respins. Totuşi nu i s'a putut opune. Asta pentrucă în epoca aceasta toate religiunile tindeau să fuzioneze. Sforţările sale au dus la rezultatul unui electism, dar fără principii profunde şi metodice. Prin *metoda alegorico-filozofică* Filon a schimbat caracterul Scripturii. inlocuind învăţătura lul Dumnezeu printr'o serie de instrucţiuni de origine filozofică. Această metodă reculege şi ierarhizează toate formele şi toate gradele posibile ale cultului, care uneşte sufletul cu Dumnezeu. Fiind un apologist Filon nu se preocupa de a a stabili un sistem propriu, ci, făcând uz de metoda alegorică a ştoicilor, el amestecă stoicismul cu ideile cabalei, cari îl tradează în scrierile sale aproape la tot pasul. Dealtfel grecii amestecând pe zei cu oamenii în filozofia lor, au creiat un mediu important pentru Filon şi alţi filozofi. Şi ceiace este mai interesant este faptul că ceiace se numia filozofie în Egipt n'a fost decât rezultatul transformării miturilor primitive în alegorie [2]).

Metoda alegorică i-a îngăduit lui Filon să găsească în vechiul Testament toată filozofia elenică, pentrucă în ochii săi înţelepţii Greci n'au spus nimic şi n'au învăţat nimic altceva, decât ceiace scriitorii sfinţiţi învăţaseră înaintea lor. Deşi este influenţat de multe curente filozofice şi religioase, însă caracterul mistic al spiritului său intervine la fiecare pas. In dispoziţia sa spre misticism a fost ajutorat de studiul ideilor şi zeităţilor drientale.

---

1) H. Pinard dela Bouloye S. l. L'étude comparèe des religions. Paris MCMXXIX p. 28.

2) J. Burnet; L'aurôre dela philosophie grecque. Paris 1919. p. p. 18-19.

Filon a fost influenţat de mediul religios şi de cel filozofic alexandrin într'o măsură mare. Pe când religia iudaică l-a influenţat în bine, mediul filozofic i-a dat obscuritatea, contradicţia, vagul şi nesiguranţa. Marele şi *„foarte sfântul Platon"* este profesorul pe care-l citează fără încetare, bine înţeles sprijinindu-se şi pe autoritatea lui Aristot, Heraclit, Pitagora, Epicur şi adesea pe Stoici. Filozofia neo platonică i-a creiat un dicton în care se arată influenţa covârşitoare pe care a suferit-o dela Platon (*"Η Πλάτον φιλονίζει ἤ Φίλων πλατονίζει*). Sau pe Platon îl filonizezi sau pe Filon îl platonizezi" [1]).

Filon împrumuta aproape dela fiecare filozof alexandrin teoriile care-i trebuiau. Henry Soulier scrie în această privinţă : *„dacă Filon este mai mult iudeu decât grec, este deasemeni mai mult alexandrin decât iudeu"* [2]).

Asupra naturii gândirii şi a originii lumii Filon este adept al teoriilor platonice. Totuşi Filon n'a luat din Platon totul şi nici chiar principalul. Primeşte din Platon ceiace implică un raport moral între Dumnezeu şi sufletul uman [3]).

Sistemele de gândire, ale lui Pitagora şi Aristot profund alterate, prin amestecul doctrinelor cu filozofia iranică au captivat spiritul lui Filon [4]). Opera filoniană a fost scrisă şi concepută pentru micul grup de cititori cultivaţi ai Alexandriei şi nu şi-ar fi găsit ecoul în alt mediu din Diaspora. Pentru aceasta Filon va trebui să introducă în explicarea texteler biblice a creaţiunei, doctrina neo-platonică a ideilor, simbolica pitagoreică a numerelor şi teleologia stoică [5]).

Noţiunea de „Logos" înainte de Filon

Cuvântul este expresiunea unei noţiuni a unei gândiri. Câte odată *cuvântul* este mai mult decât ideia, pentrucă ideia însemnează spirit singuratic, iar *cuvântul* este comunitate de

---

1) Ieronim : De viris illustribus c. XI .Cf. Martin op. ctt. p. 46 nota 1.

2) op. cit. p. 142.

3) Brehier : Les Idées philosophiques et religieuses de Philon d'Alexandrie. Paris 1925 p. 316.

4) Dict. des sciences philos, Paris. 1885 p. 1312.

5) H. Lietzmann. Histoire de l'Eglise, Trad. pr. A. Fundt. Paris 1936 I p. 95;

spirit. *Cuvântul* este o relaţie a unei persoane vii către alta [1]). Pentru un modern „cuvântul“ este semnul unei gândiri, dar nu-i gândirea însăşi. După cum sunetul n'are nici o asemănare cu mintea [2]).

Cuvintele exprimă *noţiuni* şi acestea se unesc în judecăţi şi raţionamente.

Vorba *Logos* de origină greacă înseamnă *spirit, vorbă, cuvânt* şi raţiune [3]). Ceiace adesea numesc grecii *logos* este cuvântul inferior ceva gândit în mintea mea. Vechea literatura ebraică are şi ea noţiunea de logos şi se exprimă prin vorbele dâbar Iahve. Numai că ceiace numeşte Biblia *cuvânt* este *vorba, cuvântul* către mine. *Cuvântul creator* al Genezei este însăşi suflarea şi puterea lui Dumnezeu ; pentru că trebuie să distingem în opera lui Dumnezeu partea aceasta a creaţiunii lumii şi cel ce creiază. Expresiunile *„să fie lumină“ „să se facă“* sunt însăş *atotînţelepciunea* lui Dumnezeu, ele sunt însăş arătarea puterii lui Dumnezeu.

In Ecleziast (XXIV. 3, *înţelepciunea* (*σωφία* iese din gura Celui prea înalt ca şi cum, ea ar fi un cuvânt, o vorbă. Eclezíastul pare că vede în înţelepciune (I.5) însăş gândirea sau raţiunea lui Dumnezeu şi in acelaş timp şi cuvântul său. El atribuie creaţiunea înţelepciunii lui Dumnezeu şi Cuvântului său [4]).

In Psalmi, înţelepciunea are un înţeles personificat, David scrie : *„Prin cuvântul Domnului s'au întemeiat cerurile şi cu duhul gurii Lui toată puterea lor.* Ps. XXXII. 6). Psalmul 106 este atât de plin de vigoare ipostatică dumneziască, încât, a-

---

1) Prin *cuvânt* se găsesc exprimate trei eiemente ; a) persoana care mă agrăieşte, b) *eu* care sunt agrăit. c) *Cuvântul* prin care sunt agrăit. Din faptul că aud cuvântul trebuie să aud şi voinţa persoanei care-l vorbeşte. Comunicarea prin cuvânt presupune nu numai contemporaneitate între persoanele comunicante, ci şi simultaneitate de reciprocă atenţiune şi privire din faţă. C. f. D. Stăniloae. *Ortodoxie şi românism* Sibiu 1939 p. p. 313-314.

2) Bréhier : Les Idées p. 103.

3) *Raţiunea* este un termen profan ; iar *cuvînt* un termen biblic. *Logos* mai înseamnă *socoteală* şi *cauză.*

4) Ps. C C C XXXVI; CXLVII. 5 ; CXLVIII. 4. ; Eclez. XLII 15 ; Înţelep. Solomon IX. 1-2 ; XVIII.15 ; Gen : I s-24. *Înţelepciunea lui Solomon* pare că identifica odată *Sofia* cu *logosul*. XVIIII 15; Iisus Sirah scrie : *ἐν λόγοις κυρίου τὰ ἔργα αὐτοῦ* (XLII15).

tunci când ajunge să arate că Domnul a făcut bine aleşilor săi psalmistul scria: „*Trimis-a Cuvîntul său şi i-a smuls din stricăciunea lor*“ (v. 20).

Pildele lui Salomon descriu *înţelepciunea* ca ajutătoarea lui Dumnezeu la întocmirea lumii: „*Când a pus (Dumnezeu) hotarul mării şi al apelor, ca să nu treacă ţărmurile sale şi când a făcut tari temeliile pământului, eu, eram la dânsul tocmind, de care el se bucura. Şi în toate zilele mă veseleam înaintea feţii lui în toată vremea*“. (VIII. 28-30).

Targumii lui Onkelos şi ai lui Ionathan-Ben-Uziel întrebuinţează în toate locurile unde este vorba despre *spirit*, Dumnezeu şi *logos* cuvântul *memrâ* şi întotdeauna îl personifică [1]).

La Babiloneni zeul Manduc, având puterea celorlanţi zei, îşi manifesta puterea şi prerogativele prin *cuvânt*. In ce priveşte creaţiunea şi purtarea de grijă a lumii, babilonenii preamăreau pe Zeul Suprem şi pe *cuvântul* său [4]). Zeul Manduc este considerat ca o personificare a înţelepciunei. *Semiţii babiloneni* cu figuratia lor cuneiformă, aduc logosului o creştere, mai mlădioasă, mai accesibilă şi mai răspândită decât limbajul şi scriptura egipteană. *Perşii* personificau des atributele divinităţii. Aşa zeul Ahura-Mazda, care reprezenta înţelepciunea. era înconjurat de o mulţime de spirite nemuritoare cari în realitate erau atribute sau funcţiuni personificate. Printre aceştia erau de pildă unul Vohu-Manah şi care pare că era apropiat Logosului. Zeii aceştia slujeau ca intermediari între Dumnezeu şi oameni [1]). Mai mult ca alte popoare *Egiptenii* au crezut în eficacitatea *cuvântului*. Inainte de a se forma această noţiune ca normă, atât din natură cât şi dela oameni, ea era o adunare de cuvinte, de voci. Dumnezeu era conceput ca o inteligenţă care a gândit lumea şi care a găsit *cuvântul* ca mijloc de expresie şi ca instrument al creaţiunii.

(va urma)

---

1) Dict. encycl d. Th. Cathol. T. XIII p. 388.

2) E. Bréhier: Histoire dela Philosophie. Fascic. Suplim. Paris 1939 p.49.

3) I. Huby: *Christus*. Man. d'histoire des Religions. Paris 1927 p. p. 347-350.

DOMNUL PROFESOR ŞERBAN IONESCU

LA ACADEMIA DE ŞTIINŢE MORALE ŞI POLITICE

Alegerea Domnului Profesor Şerban Ionescu ca membru titular al Academiei de Ştiinţe Morale şi Politice de la noi din ţară constitue după cum să exprimă Domnul Profesor Rădulescu Motru în răspunsul său de recepţie, un omagiu închinat activităţii de aproape 20 de ani a D-lui Prof. Şerban Ionescu, activitate didactică şi culturală bine cunoscută în cercurile intelectuale de la noi. Dar dacă răsplata şi chemarea la muncă nouă este a D-lui Profesor Şerban Ionescu, omagiul este al Teologiei ortodoxe şi mândria a Facultăţii de Teologie din Bucureşti. D-l Profesor Rădulescu Motru după ce arată că că Academia de Ştiinţe Morale şi Politice ar fi fost „rău ordonată dacă din sânul ei ar fi lipsit gânditorii teologi deşi există o diferenţă de metodă între aceste ştiinţe defineşte exact prezenţa moralistului ortodox Şerban Ionescu în acest cenaclu al ştiinţei: suntem fericiţi că în cursul acestei noi perioade de activitate, ce se deschide înaintea D-tale, voi fi într'o legătură mai strânsă pentru a ne putea astfel familiariza şi noi mai mult cu problemele, cari privesc Biserica noastră naţională. Căci este o scădere a celorlalţi muncitori intelectuali români că o mare parte dintre noi ne-am ţinut în afară de orice ocupare privitoare la Biserica naţională. Prezenţa D-tale aici între noi, ne va fi un îndemn să grăbim înlăturarea acestei scăderi" (p. 29. Personalitatea Filosofului Leibniz şi opera sa filosofică Religioasă=Prof. Şerban Ionescu, Prof. C. Rădulescu Motru).

Această mărturisire a D-lui Prof. Rădulescu Motru, în numele oamenilor de ştiinţă de la noi din ţară, vine ca un just răspuns la comunicare mai mult de cât interesantă pe care D-l Profesor Şerban Ionescu noul membru al Academiei o face în şedinţa de la 12 Martie 1942 asupra lui Leibniz şi concluziile pe care le scoate. D-sa a deschis Teodiceia lui Leibniz şi a găsit în ea două pagini fundamentale: raţiunea şi credinţa, Alfa şi Omega, principiul esenţial: Dumnezeirea. „Teodiceia lui Leibniz regăseşte în aceste două elemente: credinţa şi raţiunea acelaşi principiu ultim: Divinitatea". Cel dintăi îşi trage sursele lui din experienţă şi raţiune, Cel de al doilea din revelaţiune", op. cit. p. 5. Totuşi Leibniz

menţine teza lui Thomas din Aquino în care raţiunea justifică revelaţiunea, teză periculoasă pentru ortodoxi. Ortodoxul nu pogoară revelaţiunea la controlul raţiunii. Primeşte însă raţiunea pentru întărirea credinţei, dar nu orice raţiune dialectică sau sofistică, ci o raţiune iluminată prin puterea harică..." Leibniz stabileşte o deplină armonie între aceste două valori, ambele daruri ale lui Dumnezeu. O contradicţie între ele ar însemna o contradicţie în fiinţa lui Dumnezeu. „Raţiunea departe de a se opune creştinismului, devine din contra un element fundamental pentru religiune". Găsim la Leibniz o sinteză între filosofie şi religiune, între credinţă şi raţiune. „Leibniz pune bazele unei veritabile filosofii creştine". In ce priveşte problema răului în lume Leibniz crede într'o armonie prestabilită, într'un arhitect cozmic, care este Dumnezeu.

Sufletul nu este conceput de Leibniz ca o „puritate absolută". Intre suflet şi corp, adică între elementele spirituale şi cele materiale sau organice, găsim după Leibniz un perfect paralelism. Leibniz nu poate concepe un suflet separat de corp". Leibniz pune bazele „Teologiei naturale", teologie în care dreptatea luĭ Dumnezeu, este adevărul cel mai profund".

Influenţa lui Leibniz asupra D-lui Profesor Şerban Ionescu este evidentă, pentru cine cunoaşte opera D-sale orĭ a avut prilej să-i urmărească cursurile. Totdeauna raţiunea a constituit pentru D-sa darul cel mai frumos, pe care Dumnezeu l'a dat omului. Nici o dată în concepţia D-sale raţiunea nu a fost vrăjmaşă credinţei, filosofia Teologiei. „La calitatea mea de teolog şi moralist, spune D-sa, să adaugă în mod onorabil şi o fărămă de filosof". D-l Profesor Rădulescu Motru a sesizat idealul care-l călăuzeşte pe D-l Prof. Şerban Ionescu şi-l dă ca exemplu teologilor noştrii, cari să găsesc „în mare criză de orientare". Aceiaşi motivaţie sufletească ca şi la Leibniz călăuzeşte pe D-l Profesor Şerban Ionescu" „D-l Profesor Şerban Ionescu este ca şi Leibniz un optimist neclintit". Care doreşte pacea între biserică şi suflete — D-l Profesor Rădulescu Motru recomandă teologilor pasionaţi apologeţi de la noi dar rău orientaţi, pentru unii filosofia fiind duşman,– pentru alţii raţiunea, îndemnul D-lui Prof. Şerban Ionescu de a ceti şi reciti pe Leibniz. „La câţi n'ar folosi în această fierbere generală citirea operei filosofice a lui Leibniz„. Spune D-l Prof. Rădu-

lescu Motru, căci autorul Teodiceii a justificat certitudinea credinţei creştine dar n'a socotit că această credinţă de o parte şi raţiunea de altă parte ar sta faţă în faţă ca două arme vrăjmaşe care luptând pe acelaş teren, aceia ce este teren câştigat pentru una să fie pierdut pentru cealaltă".

„Până la cetirea operii filosofice a lui Leibniz însă multe şi preţioase învăţăminte să pot trage şi din scrierile D-lui Prof. Şerban Ionescu. In special ultima sa scriere: „Morala Ortodoxă faţă cu celelalte morale confesionale". D-l Profesor Rădulescu Motru face şi câteva citaţii din ultima lucrare a noului Academician, dorind ca sugestiile aduse în această şedinţă să fie un îndreptar pentru cercetătorii noştri viitori în câmpul bisericesc".

Ceia ce este îmbucurător încă prin acest raport de disciplină din sânul Academiei, este că de la început chiar, să mărturiseşte buna relaţie între raţiune şi credinţă şi mai mult chiar absolută necesitate a credinţei creştine. „Ar zice Leibniz, spune D-l Profesor Rădulescu Motru — creştinismul nu numai cel ortodox ci creştinismul întreg, nu este o filosofie; este mai mult decât o filosofie ; el este condiţia de bază a întregei culturi umane. Fără creştinism Europa n'ar fi cunoscut civilizaţia de azi. Căci omenirea nu propăşeşte numai prin cugetare ci prin întregul său suflet, iar sufletul lipsit de credinţă nu este suflet întreg".

Intr'adevăr intrarea D-lui Profesor Şerban Ionescu la Academie însamnă omagiere adusă sufletului creştin, Teologiei creştine ortodoxe. Putem fi mândri de această alegere, pentru că s'a făcut pe bună dreptate. D-l Profesor Şerban Ionescu fiind o personalitate bine cunoscută în lumea ortodoxă şi peste hotare.

Pr. GH. CONSTANTINESCU

---

† PREOTUL ALEX. M. PATRAŞCU

A slujit Domnului la altar în parohia Bârnova din preajma Iaşilor, din tinereţe şi până la vârsta de 70 ani când a eşit la pensie. A slujit cele sfinte, cu frică şi cu cutremur. Dumnezeu l-a învrednicit să ajungă vârsta psalmistului născut la 2 ani după unirea Principatelor, în 1861, a fost hirotonit de tânăr la 1891.

A slujit la altar, o viaţă de om, adică 62 de ani până în ziua când Domnul l-a chemat la sine, la odihna cea veşnică şi bine meritată. In biserica Sf. Gheorghe din Bârnova, zidită de Miron Barnovschi la 1662, a slujit zi de zi, an de an, până la adânci bătrâneţe, când a eşit la pensie. Cu cele duhovniceşti a îngrijit şi de satele Petrăria, Todirel şi Cercul, care ţineau de parohia Bârnova.

Cu greu s'a despărţit de parohia sa, unde a lăsat rude, fini şi cumătri. Şi-a cumpărat o casă pe str. Sărăriei şi s'a stabilit în Iaşi în parohia Sf. Haralambie. Unele persoane din diferite servicii, ieşite la pensie, îs bucuroase, că se pot odihni, şi că au scăpat de serviciu. Preotul Patraşcu însă deşi pensionar şi în vârstă se simţea încă în putere, de aceea slujea adesea la biserica Sf. Haralambie şi uneori şi pe la alte biserici. Om bun, blajin, sfătos, cuvios, modest, era căutat la slujbe nu numai de creştinii din cartierul Sărărie şi Ţicăului, dar şi de foştii lui enoriaşi dela ţară.

Preot din vechea generaţie, nicăeri nu se simţea mai bine decât în casa Domnului. Pensionat, sărbătoarea nu putea sta în casă, n'avea astâmpăr, căci tânjia. Trebuia să slujească undeva, la o biserică... Aprecia pe clericii mai tineri cu însuşiri deosebite Vedea cu bucurie în ei, nădejdea şi pavăza bisericii...

Zilele trecute l-am văzut prin oraş, păşind drept, încet şi liniştit. Ducea pe umeri, neîncovoiat, sarcina grea a celor 82 de primăveri... Nu bănuia că sfârşitul e aşa de aproape. Pentru cei ce l-au cunoscut, figura lui va rămâne o pildă de cinste de muncă şi evlavie.

Dumnezeu să-l aşeze între aleşii săi.

Pr. N. V. HODOROABĂ

Vizite Canonice

O SFINŢIRE DE BISERICĂ.

In ziua de 5 Noembrie 1943 a avut loc sfinţirea bisericii din satul Poiana, parohia Negreşti II, jud. Neamţ. La această sfinţire a luat parte însuşi Inalt P. Sf. Mitropolit Irineu.

In acest scop, a plecat de la reşedinţă în ajun, cu automobilul, însoţit de Pár. Arhim. Dionisie Velea, exarhul mânăstirilor

şi de Pr. N. V. Hodoroabă, consilier eparhial. Trecând prin Podul-Iloaie, Tg. Frumos, Paşcani şi Tg. Neamţ, după câteva ore de drum, pe înserate, am ajuns în satul Dobreni. Aici, ne aştepta parohul parohiei Negreşti II, Păr. Visarion Puiu. Pe noapte am fost găzduiţi la conacul d-lui N. Moza, proprietarul moşiei satului Dobreni. Vechea curte boierească cu frumosul parc din jur, precum şi moşia, au fost proprietatea lui M. Kogălniceanu. A doua zi de dimineaţă am pornit spre satul Poiana, care-i la 7 km. de Negreşti. In satul Negreşti sunt două parohii. Sunt şi două biserici. In cea mare, slujeşte Păr. D. Calapăr, parohul parohiei Negreşti I, iar în cea mai mică de la cimitir, cam la un km. depărtare, în spre nord, slujeşte Păr. Visarion Puiu. Case gospodăreşti. Deşi-i zi de lucru, însă pe drum, din loc în loc, întâlnim săteni, femei şi copii, în haine de sărbătoare, care merg — unii cu blidari în mână — la Poiana. Intrând în sat în sunetul clopotelor, I. P. S. Mitropolit a fost primit în faţa bisericii de către preotul paroh, autorităţile comunale, împreună cu clerul şi învăţătorii comunei. Curtea bisericii era plină de credincioşi, veniţi nu numai din comună, ci şi din satele învecinate şi unii chiar de la Piatră Neamţ. Inaltul chiriarh a binecuvântat mulţimea şi sărutând Sf. evanghelie şi sf. cruce a intrat în sf. locaş, refăcut de iznoavă. Serviciul divin şi slujba sfinţirii a fost oficiat de către I. P. S. Mitropolit, înconjurat de acest sobor de clerici: P. Cuv. Arhim. Dionisie Velea, scriitorul acestor rânduri, Păr. D. Calapăr, Păr. I. Panţiru (Sarata), Păr. C. Gheorghiu (Almaş), ieromonah Gherasim Vasiliu (Horaiţa), egumenul schitului Horăncioava, Păr. diacon Aurel Teodorescu şi ierodiacon Irinarh Dragan (Sf. Mitropolie). Călugărul Atanasie Bortă dela Horaiţa a fost hirotonit diacon. La serviciul divin au mai luat parte: Păr. Econ. C. Matasă, protoierul jud. Neamţ, Pr. Chiriţa (Corni) Pr. Gh. Vartolaş (Tazlău), protosinghel Epifanie Acatrinei (M-rea Secu), protosnighel Mina Ungureanu, stareţ la Horaiţa, arhimandrit Ghenadie Caraza, stareţ la Bistriţa, venit în tovărăşia d-lui Leon Mrejeru, fost prefect şi vicepreşedinte al Camerii Deputaţiilor, protosinghel Vladimir Bodescu, (stareţ la Dumbrăvele), ieromonah Valerian Diaconescu (eclesiarh mare, Horaiţa), ieromonah Galerie Mazarini (Horaiţa).

Au mai luat parte: D-l Lt. Colonel I. Teodorescu, prefectul judeţului (absolvent de la „Veniamin"), Lt. Col. Ispas, co-

mandantul legiunii de jandarmi, Mihai Avădanei, inspectorul Căminelor Culturale din regiunea Moldovei, proprietar N. Moza (Dobreni), proprietar I. Onu (Almaş), învăţători, autorităţile comunale şi un mare număr de credincioşi. Răspunsurile au fost date de corul şcoalei din Negreşti, dirijat de învăţătoarea Maria Gheorghiasa. Slujba sfinţirii a impresionat pe cei de faţă, căci mulţi din ei vedeau pentru prima dată slujind un mitropolit în sfintele odăjdii.

La sfârşitul slujbei, Păr. paroh Visarion Puiu, vibrând de emoţie, a rostit următoarea cuvântare:

Inalt Prea Sfinţite Stăpâne,

„Pentru satul Poiana, ziua de astăzi va rămâne neuitată, căci figura de mare cărturar a I. P. Sf. Voastre ne-a cinstit sătucul. Ne-aţi dat un exemplu viu, de ce poate un ierarh din fruntea Moldovei. Am primit ordin, ca să viu aici şi să ridic această biserică din ruină, pentrucă vântul sufla printre bârnele pereţilor, iar morţii din acest cimitir, nu mai auzeau glas de rugăciune în preajma lor. Am venit şi am găsit câţiva oameni de bine, dar puţini. M'am adresat atunci Negreştenilor mei, cari au dat pentru această biserică 200.000 lei. Ei au donat bucuroşi şi pentru ostaşii răniţi din spitalul din Piatra Neamţ: lapte, brânză, unt şi alte alimente. Cu ajutorul lor am înzestrat biserica din Mihailovca (Transnistria) cu vestminte, cărţi de ritual şi sf. vase. La temelia acestei biserici este credinţa în Dumnezeu, care merge până la jertfă. Au rămas înmărmurit de daniile ce veneau. Fiecare credincios şi-a ales câte ceva de făcut. N'am avut devize. Un om sărac din Negreşti, Ion Olaru, a donat 10.000 lei. Credincioşii din Poiana şi-au rupt pânea de la gură. Ei au adus zilnic hrană pentru meşteri şi salahori. Au muncit şi ei de zori. Lângă ei a stat Părintele Mazarini, cu poveţe. Am avut încurajări. Am avut vizita D-lui Prefect, care a fost cu îndemnul alături de noi. Fără să cerem, D-sa ne-a dat un ajutor de 20.000 lei, cu care am făcut pridvorul. Nu găseam meşteri. Nu era material. Vedeam în I. P. Sf. Voastră, idealul de muncă. Am biruit, piedicile şi loviturile din culise. Aici e un început de muncă. Mai târziu veţi găsi în această biserică o catapeteazmă de 200.000 lei. Mulţumesc tuturor donatorilor, ostenitorilor precum şi tuturor celor ce m'au ajutat şi încurajat.

Vă sărut mâna!".

Inalt P. Sf. Mitropolit a rostit această cuvântare:

Iubiţii mei fii duhovniceşti!

„Biserica fie ea mare ori mică, fie ea poleită cu aur şi bătută cu pietre scumpe, ori fie ea din bârne, cu ferestre mici şi câteva icoane, ea este tot casa lui Dumnezeu, cum este orice biserică. Pentrucă în toate bisericile, pe sf. masă e de faţă în chip nevăzut Dumnezeu cel adevărat, Mântuitorul Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, care s'a pogorât din cer pe pământ pentru mântuirea noastră. In pâinea şi vinul de la sf. împărtăşanie e trupul şi sângele său, căci Dumnezeu locueşte în biserică în chip nevăzut. Clădirea bisericii, fie ea cât de modestă, este clădirea cea mai însemnată, căci e casa lui Dumnezeu. Marele avantaj pe care biserica îl oferă fiilor săi, care se adună în casa lui Dumnezeu, este, că iau parte la săvârşirea sf. taine, la prefacerea de la taina sf. împărtăşanii. Nu-i alt locaş sfânt pentru rugăciune de cât biserica. Aici în biserică prin citiri şi rugăciuni, prin cântări, creştinul se luminează, se căeşte. Credincioşii aici învaţă, care sunt datoriile lor către biserică, către stat. Creştinul este şcolar al bisericii toată vieaţa, căci el se hrăneşte, se luminează cu învăţătura bisericii. După cum spitalele sunt sanatorii, aşezăminte trupeşti, în care cei bolnavi dobândesc sănătate trupească. tot aşa aici în biserică, credincioşii dobândesc sănătatea sufletească, căci se mântuesc de păcate. In foarte multe cazuri însă, ei află aici şi o vindecare trupească. Căci, foarte multe boli sunt o urmare a păcatului. Când păcatul e iertat de mai multe ori, atunci se capătă şi sănătatea trupului. Biserica se mai poate asemăna cu o farmacie, cu o ospătărie. Preoţii sunt doctorii sufleteşti. Prin ceia ce li se dă aici, prin închinăciuni, prin darea de pomană, prin facerea de bine, prin aceste mijloace se vindecă şi trupul. Biserica din acest punct de vedere este o farmacie, căci ea dă leacuri de vindecare morală. De aceia, astăzi, cu toţii trebuie să aveţi o bucurie, care sa se ducă la urmaşii voştrii poate peste sute de ani. Mitropolitul Moldovei nu poate lua parte la toate sfinţirile de biserici. Anul acesta în această eparhie s'au sfinţit 50 de biserici. Cele mai multe reparate, puţine s'au făcut din nou. La câte sfinţiri am luat parte? La cel mult 10. Totuşi, iată, că această biserică modestă s'a învrednicit, ca să fie sfinţită de însuşi Mitropolitul Moldovei! Bucuria trebuie să vă fie mare, o bucurie senină, adâncă, săpată în inimă, care să dea roade. Cum s'a ridicat

această biserică, așa sufletul vostru să fie un suflet curat creștinesc, care s'a sfințit și el cu biserica și s'a înnoit. De azi înainte să căutați să fiti alți oameni. Nu-i om desăvârșit. Omul are lipsuri. Slăbirile trebuie să fie învinse prin puterea lui Dumnezeu. Rog acum pe bunul Dumnezeu, ca să pogoare peste noi harul său, care să vă ajute să puteți fi atât creștini adevărați cât și cetățeni adevărați. Aduc laudele și mulțumirile mele păr. paroh Puiu, care s'a abătut pentru a ridica această biserică. I-a dat ajutor D-l Prefect din părțile acestea. D-sale îi aduc laude și mulțumirile mele, pentru a mai săvârși încă multe fapte de acestea. Mulțumesc de asemeni, și rog Cerul, ca să pogoare harul peste toți, cari cu mult puținul lor, au dat ajutor la această biserică.

„*Doamne binecuvintează pe cei ce iubesc buna podoabă a casei tale!*"...

* * *

Eșind din biserică, Inaltul Chiriarh a binecuvântat pe credincioșii de toate vârstele — și de tineri premilitari veniți în grup — cari umpleau curtea bisericii. In casa unui fruntaș din sat, a avut loc o agapă, dată de epitropie în cinstea I. P. Sf. Mitropolit, clericilor, autorităților și invitaților.

Intr'o atmosferă înălțătoare au rostit cuvântări: I. P. Sf. Mitropolit, preotul paroh Visarion Puiu, Prefectul Județului, Păr. Ptotoiereu C. Mătase și scriitorul acestor rânduri.

Spre seară, I. P. Sf. Mitropolit a plecat în tovărășia Prefectului de județ la Dobreni, unde la conacul D-lui N. Moza il așteptа automobilul. De aici a plecat în aceiași seară la M-rea Varatec.

Pr. N. V. HODOROABĂ

RECENZII

Ionescu Şerbun Prof.: Morala Ortodoxă faţă cu celelalte Morale Confesionale. Etica Protestantă. In Studii Teologice. An. VIII. 1940, v. i. şi II. pp. 3-62. 58-88. (şi în volum) 1941.

Dela Domnul Profesor Şerban Ionescu cunoscutul moralist ortodox şi membru al Academiei de Ştiinţe Morale se putepta un studiu aşa de documentat şi de bine venit în chestiune specificului moralei ortodoxe, specific care se vădeşte din ştiinţifica comparaţie pe care Domnia sa o face între moralele confesionale.

Fiecare morală îşi trage specificul ei din fundamentele dogmatice. „Morala este exteriorizarea dogmei“ p. 3, Prin urmare deosebirele dogmatice vor indica deosebite tipuri de viaţă creştină. Aceasta este tema pe care Domnul Profesor Serban Ionescu o desvoltă în aproape 100 de pagini,

Plecând dela diferitele titulaturi sub care apare ştiinţa moralei în decursul vremurilor, arată că însuşi titlul de Morală creştină sau Teologie Morală ortodoxă, adoptat în răsărit ne indică o serie de norme de viaţă bazate pe revelaţie, pe învăţăturile evangheliei, elementele intelectuale trecând pe al doilea plan aceasta contrar sensului de morală care alternează cu cel de etică“ din romano-catolicism în care raţiunea omenească are primatul p. 5. supranaturalul adăugându-se ca ceva necesar.

Nu trebuie uitat că Toma din Aquino a botezat filosofia lui Aristot şi că avem prin urmare o filosofie morală creştină care poartă şi numele de naturalism creştin, p. 8, mai mult decât de morală creştină. La acest sistem s'a adăugat elementul juridic roman.

In ortodoxie elementul juridic bizantin se mlădie după

cel creştin ; în romano-catolicism elementul creştin se mlădie după cel juridico-roman. p. 8.

Avem deci în ordinea ierarhică : în ortodoxie : elementul raţional şi elementul juridico-social. In romano-catolicism elementul raţional juridic, elementul supranatural-relevat şi elementul social p. 9.

In protestantism avem denumirea de etică creştină, etică filosofică, şi ordinea următoare : elementul supra-natural, social-economic, juridic şi raţional, p. 10.

In analiza propriu zisă demonstrează că etica romano-catolică nu stă pe baze creştine ; raţionalismul, augustinismul, molinarismul şi chiar Saint-Simonismul, p, 12, 13. A se vedea în această privinţă lucrarea lui Charlety. Le Saint Simionisme 1934.

In catolicism însuşi ideile dogmatice se îndepărtează de clasicismul lui Damaschin. Se analizează ideia de divinitate şi inversarea ierarhiei argumentelor, şi ideia de natură şi supra natură cum şi consecinţele grave pentru viaţa creştină a pierderii prin păcat a darului supra natural donum-superadditum p. 18.

Chipul lui Dumnezeu ne mai găsindu-se în ea nu mai poate fi vorba de responsabilitate ci de determinism fatalist, opera de mântuire devenind ineficace. p. 19.

Tomismul deosebeşte o gradaţie în cunoaştere ; cunoaştere ce vine din raţiune şi cunoaştere ce vine din simţuri. A doua este subordonată primei, prima fiind acea care formează atitudinile morale p. 25. Raţiunea de obicei întârzie prin analiza ei şi amână săvârşirirea faptei morale. Intelectualismul în morală nu a creiat marele virtuţi creştineşti.

Creştinismul veridic clădeşte mai mult pe puterea afectului decât pe puterea raţiunei, p. 23. Desigur că nu ignorăm nici noi ortodocşii, vederile şi sugestiile raţiunei dar de multe ori violenţa raţiunei trece peste bunul simţ şi peste sinceritatea conştiinţei morale şi inventează motive pentru a se degaja de obligaţiile şi răspunderile unei conştiinţe morale.

Juridicul transformă eticul, moralismul trece în legalism iar legalismul în formalism. p. 34-35. Aceste lucruri se văd din expunerea amănunţită a cazuizmului p. 20-23.

In morala romano-catolică se găsesc nuanţe de utilitarism.

solipsism, pragmatism care reduc din frumusețea principiilor și duc la nimicirea lor p. 34. In etica socială morala catolică este mult înaintea moralei ortodoxe, cultura apusului forțându-o să-și fixere atitudinea.

Bărbatul are în familie primatul conducerei, femeia primatul intimei. Rostul căsătoriei este copilul, credința și sacramentul.

Atributele ei sunt ; indisolubilitatea, unitatea, libertatea și imutabilitate. In societate se țin la menținerea armoniei între individual și social, p. 37, luptele sociale fiind urmărite indeaproape cu autoritate pentru stabilirea echilibrului p. 42. „Proprietatea este un drept sacru și natural". Statul nu-l poate suprima pentrucă individul a existat înaintea statului, și familia înaintea societății. p. 42. Factorul economic să fie mijloc de colaborare internațională nu de discordie, p. 43. Munca este o valoare morală, și orice e contra ei să se bazeze pe principii de dreptate și iubire, p. 44, 45. Capitalul productiv este justificat prin muncă și proprietate, „hommo oeconomicus" este un reflex al acelui „hommo catolicus". Acest lucru nu este un paradox. p. 48, 50. Statul își are originea în Dumnezeu. „Suveranitatea lui nu este legată de o anumită formă de guvernământ" p. 54. Se respinge teoria statului liberalist uzurpator și confesional. p. 55, 56. Războiul nu este nepermis. „Bellum non est per se illicitum „Catolicismul a rămas la vechea concepție a Fer. Augustin și Hugo Grotius. Războiul sub orice formă este justificat. Această ccncepție trebuește revăzută, p. 59.

In încheerea considerațiilor asupra eticei romano catolice vorbește despre pacifismul bisericii catolice care se rezumă la catolicizare p. 62.

Trecând la etica protestantă arată că principiul fundamental dela care pleacă morala Protestantă este „justificarea prin credință". „Rațiunea după Luther este contrară credinței", p. 57, 55. Credința trebue să fie lucrativă adică să fie însoțită de dragoste pentru a nu rămâne ideațională". p. 59. „O credință pur ideațională nu are nici o valoare sub unghiul mântuirii" p. 63.

Principiu fundamental în etica protestantă este ideia de „împăcare și mântuire" p. 65. Atât în ortodoxie cât și în catolicism această ideie se înfăptuește și prin lucrarea omului

şi printr'a lui Dumnezeu. In protestantism omul este static, teluric după căderea în păcat. Perversiunea este totală, p. 67. Pentru a se înlătura ideia de predestinaţie totală se introduce ideia de libertate care nu este decât o renaştere. Inlătură „pasivismul integral din partea omului“ p. 70, 51. In lutheranism nu există libertatea voinţii, nici responsabilitate, nici sancţiuni p. 73.

In ordinea socială valorile morale sunt aspecte ale ordinei divine. Sunt trei „ordines sanctae“. Familia este o concesiune spre păcat îngăduită de Dumnezeu p. 75-78;

Războiul are un sens mistic. Dumnezeu lucrează prin el pentru înfăptuirea planurilor sale. Munca se valorifică după raportul ei cu Dumnezeu.

Această expunere se încheie cu făgăduinţă domnului profesor Şerban Ionescu că va vorbi şi despre Calvinism.

Aşteptăm şi corolarul închinat numai ortodoxiei.

Pr. GH. CONSTANTINESCU

TABLOUL

De noui posturi vacante de preoţi în cuprinsul Ariepiscopiei Iaşilor

Judeţul Botoşani

1. Parohia Leorda, vacantă pe data de 1 Aprilie a. c., prin transferarea Pr. R. Frunzeti la Capela Spitalului Mavromati din Botoşani.

2. Parohia Măşcăteni, vacantă dela 1 Martie a. c., în urma transferării la parohia Suliţa din jud. Botoşani, a Pr. Cristofor Ungureanu.

Judeţul Dorohoi

1. Parohia Gh. Enescu, vacantă pe data de 1 Martie a. c., în urma transferării la parohia Mogoşeşti jud Dorohoi, a Pr. Zaharia Arnăutu.

Judeţul Baia

1. Parohia Sf. Voevozi-urbană-Tg. Paşcani, vacantă dela 22 Fevruarie a. c., în urma decesului fostului paroh Pr C. Florescu.

Judeţul Neamţ

1. Post de diacon dela parohia Adormirea din T. Neamţ

vacant dela 1 Martie a. e., în urma numirii diaconului T. Vacaru, preot paroh la parohia Graşi jud. jud. Neamţ.

2. Parohia Tazlău, vacantă prin transferarea disciplinară la parohia Oprişeni jud. Iaşi, a Pr. Gr. Puşcaşu.

TABLOUL

De noui posturi vacante de cântăreţi, în cuprinsul Arhiepiscopiei Iaşilor

Judeţul Iaşi

1. La Biserica Barnoschi, din Iaşi un post vacant prin prin demisia lui Dumitru Olaru, pe 1 Aprilie a. c.

2. La Biserica Sf. Trei Ierarhi din Iaşi, vacant pe 1 Septemvrie 1942 prin numirea ierod. D. Marin ca diacon la Catedrală.

3. La parohia Comarna pe 1 Iunie 1942, prin pensionarea cântăreţului Teodor Ciofu.

4. La parohia Gropniţa pe 1 Sept. 1942 din demisia lui Alex. Anton numit preot.

5. La parohia Petreşti, prin transferarea cântăreţului Vichentie Buruiană, pe 1 Aprilie a. c., la parohia Logăneşti jud Lăpuşna.

Judeţul Botoşeni

1. La Parohia Fântânele pe data de 1 Aprilie 1943, prin transferarea disciplinară a cântăreţului Titu-Gugleş la Vlădeni Botoşani.

2. La parohia Plopeni pe data 1 Aprilie a. c., prin optarea cântăreţului Petre Hriţuc pentru funcţia de frânar.

Judeţul Baia

1. La parohia Cosmeşti pe data de 1 Octombrie 1943 prin decesul pe front a fostului cântăreţ Neculai Domnica.

2. La parohia Ştirbăţ, pe data oe 1 Fevruarie a. c., prin demisia Preotului N. Iordăchescu, hirotonit preot.

Judeţul Neamţ

1. La biserica Sf. Ilie Tg. Neamţ dela 1 Februarie 1943 în urma numirei Pr. I. Istrate paroh la parohia Pârâul Pântei jud. Neamţ.

Judeţul Dorohoi

1. La parohia Hreaţca, vacant dela 1 Martie a. c., în urma destituirii fostului cântăreţ Ion Pavel.

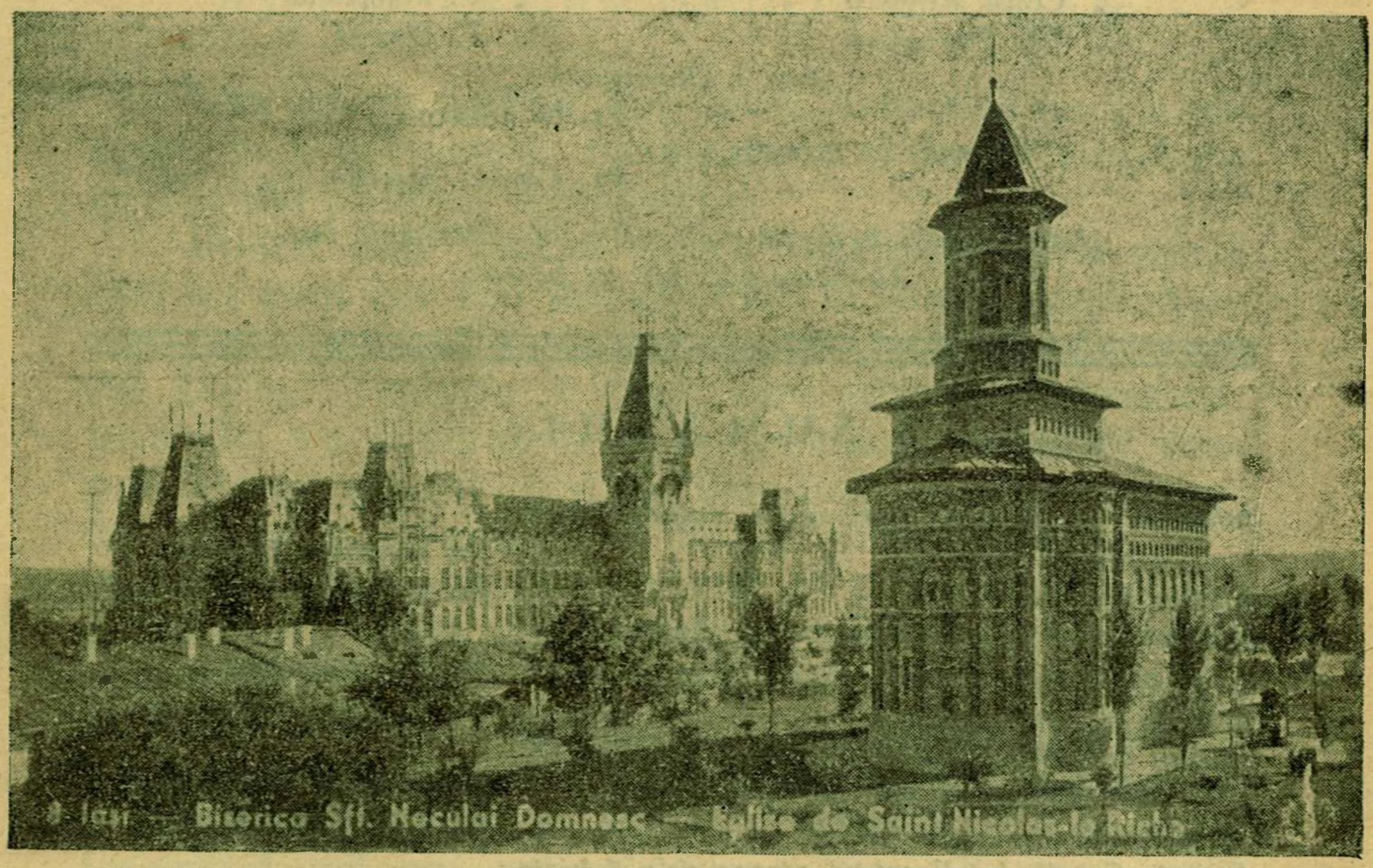
MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTA OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Sub patronajul I. P. S. IRINEU

Mitropolit al Moldovei și Sucevei

BISERICA SF. NECULAI DOMNESC DIN IAȘI

Bun de imprimat
† IRINEU

Anul XIX Mai-Iunie 1943 Nr. 5-6

MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTA OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Sub patronajul I. P. S. IRINEU

Mitropolit al Moldovei și Sucevei

COMITETUL DE REDACȚIE :

Pr. Cic. Iordăchescu — Pr. Nec. Hodoroabă
„ Val. Iordăchescu — „ D. Furtună
„ Const. Roșescu — „ C. Munteanu
„ Gh. Petrovanu — „ C. Matasă

Diac. I. Gheorghiță

Secretari de redacție : **Pr. N. Donos**, **Pr. Const. Nonea**

Administrația la secția culturală a Sf. Mitropolii, Iași,

Abonamentul : 500 lei pe an :

SUMARUL:

Influența lui Dionisie Areopagitul asupra catolicismului apusean . . . . — **Pr. Dumitru Hrițcu**

Mai multă râvnă . . . . — **Pr. Laur. Gh. Popovici**

Preotul factor principal pentru menținerea disciplinei morale a poporului în timp de răsboi — **Pr. Th. Vrănescu**

Indoială și convingere . . . . — **Pr. Vasile Văcăreanu**

Cuvânt la serbarea Mamei la Liceul Ortodox de fete din Iași în ziua de 16 Mai 1943 . — **Econ. Ioan P. Țincoca**

Conferințe . . . . — **Preot Mihai Mănucă**

Ședința Consiliului Eparhial plenar dela 5 lunie 1943 . . . . .

Recenzii :

Maritain Jaques, Distinguer pour unir, ou les degrès du savoir de Preot Gh. Constantinescu ; *Candela*, volum închinat amintirii *Pr. Dr. Valeriu Șesan* de N. D.

Știri oficiale : Ordin circular către toți preoții parohi din eparhie ; Mulțumi publice ; Parohii vacante.

682 — TIPOGRAFIA ALEXANDRU A. ȚEREK, STR. MÂRZESCU 9 — IAȘI

ANUL XIX MAI-IUNIE 1943 Nr. 5-6

MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTĂ OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAŞILOR
APARE ODATĂ PE LUNĂ

INFLUENŢA LUI DIONISIE AREOPAGITUL ASUPRA CĂTOLICISMULUI APUSEAN

Nici un alt scriitor din epoca patristică nu s'a bucurat de o universală recunoaştere şi largă circulaţie ca Pseudo-Dionisie Areopagitul.

Dintre cele câteva opere legate de acest nume cari au avut cel mai larg răsunet în lumea creştină de mai târziu au fost *Teologia mistică* şi *Despre Denumirile Divine.* Teologia mistică, care deabea numără câteva foi s'a bucurat de o covârşitoare influenţă asupra întregii gândiri creştine, fiind piatra de temelie pentru tot ce va însemna mai târziu *Mistica creştină.*

Unii comentatori au căutat să conteste orice originalitate în opera lui Dionisie Areopagitul. I se recunoştea doar meritul de a fi ştiut să asimileze şi să folosească textele neoplatonice, încadrându-le măestrit pe portativele acestuia ! Cei mai mulţi însă, captaţi de avântul său mistic, au văzut în scrierile areopagitice fermentul cel mai puternic care a fecundat nu numai gândirea creştină de mai târziu, ci şi filosofia laică a timpurilor din urmă.

Dionisie Areopagitul şi-a câştigat cu drept cuvânt titlul de părinte al misticei ortodoxe, dar nu mai puţin şi al celei catolice. Toată efervescenţa misticei medievale se inspiră din opera lui. Asupra acestui punct ne propunem să insistăm în rândurile de faţă.

Care este mai întâi poziţia pe care se sprijină sistemul mistic al scrierilor areopagitice ? In ce constă el ?

Ca şi Iustin Martirul, Clement din Alexandria, Augustin, Origen, Grigore de Nazianz, Sf. Vasile, Gri-

gore de Nissa şi mulţi alţi părinţi bisericeşti, cari şi-au format din cultura grecească bogăţia lor intelectuală, pe care apoi au pus-o în slujba Evangheliei, Dionisie Areopagitul este şi el tributar într'o mare măsură filosofiei păgâne şi în special *Neoplatonismului.* El combină artistic ideile filosofiei neoplatonice pe care le adaptează apoi în coordonate creştine.

Divinitatea, una, singură, *τὸ ἕν*, este la Plotin principiul prim, esenţa nedeterminată în care toate contrastele se identifică. Dintr'însa, printr'o serie de emanaţii, derivă realităţile vizibile şi invizibile, dintre cari prima este inteligenţa divină, *νοῦς*, cuprinzând în ea lumea ideală. Ultima este materia sau lumea vizibilă. Neoplatonismul, cu pretenţie de religie, învăţa pe om că scopul existenţii sale terestre este de a-şi pregăti întoarcerea spre unitatea divină cu ajutorul abstracţiunii intelectuale şi a ascetismului. *Extazul* era modalitatea acestei aspiraţii spre unitate. Procesul emanaţiei se repetă mereu ca şi cel al reîntoarcerii în Divinitate.

La Dionisie Areopagitul D-zeu este reprezentat ca esenţa infinită, ridicată absolut deasupra tuturor relaţiunilor şi denumirilor. Necunoscut lui însuşi, El se manifestă, la fel, printr'o serie de emanaţii, cuprinzând atât lumea spirituală a îngerilor cât şi cea a naturilor diverse cari compun lumea materială. — „Fiinţa divină este esenţa a tot ce există ; este esenţa tuturor lucrurilor". (Numirile divine V,—4). Se poate prin urmare afirma că nici un nume nu i se potriveşte şi totuşi i se potrivesc toate. Toate lucrurile sunt chemate să intre în Unitatea divină. Străbătute de lumina divină se transfigurează pătrunse de dorul întoarcerii la D zeu. Toată creatura este stăpânită de această nostalgie şi cu atât mai mult omul. De aici renunţarea ascetică la bunurile şi plăcerile lumeşti, concentrare spirituală, rugăciune, extaz. Deşi influenţat de neoplatonism Dionisie clădeşte pe fundamentul concepţiei trinitare despre D-zeu. Tatăl, Fiul şi Sf. Duh, nu sunt aici simple emanaţiuni, ci ipostaze egale din etern ale lui D-zeu. Problema cunoaşterei lui D-zeu este rezolvată de Dio-

nisie în sensul îndumnezeirii omului — via mistica — care culminează în extaz. Ştiinţa se transformă acum în neştiinţă. Sufletul se uneşte prin ce are mai bun cu „acela care nu poate fi cunoscut în nici un chip, prin încetarea oricărei cunoaşteri, şi cunoscând mai presus de minte, prin faptul că nu cunoaşte nimic. (Teologia Mistică I, 3).

Deocamdată reţinem faptul că scrierile Areopagitice au format temelia misticei ortodoxe răsăritene. Lucrurile însă nu rămân aici. Ele vor juca un rol important în Apus şi în special Teologia sa Mistică. In cursul de mistică generală D-l Nichifor Crainic afirmă răspicat că mistica ortodoxă este mama întregei mistici occidentale.

Numai că mistica filosofică a lui Dionisie a stârnit, prin interpretarea greşită ce o găseşte în Occident, confuzii grave şi erori de pronunţată nuanţă panteistă. In genere mistica filosofică este pândită de eroarea panteistă. Numai aşa se explică faptul că Maister Eckart a putut să spună : *Ich und Gott eine sind*.

Dar să vedem cum ajunge Dionisie Areopagitul în Apus şi cari sunt urmările cauzate de acest fapt. Pătrunderea scrierilor areopagitice în Apus se datoreşte, precum se ştie, lui Erigena Scot (sec. IX) care la Curtea lui Carol Pleşuvul, le traduce în latineşte, făcându-le acceptabile marelui public. Pentru Biserica catolică acest fapt a fost de o importanţă unică. Dar în afară de aceste traduceri ale operelor areopagitice, Erigena concentrează aceleaşi idei, cu o tălmăcire personală, în cartea sa de mare răsunet şi scandal : *De Divisione naturae.* Acesta este terenul de unde vor trebui să se nască o sumedenie de erezii, cari cu întreaga lor fermentaţie religioasă şi filosofică, vor face să se clatine serios edificiul rece şi lipsit de viaţă al catolicismului, începând cu sec. XI—XII—XIII şi XIV. Jean Scot era considerat „moştenitorul şi continuatorul gândirii lui Plotin şi Proclus, iar în acelaş timp premergătorul şi fundatorul filosofiei moderne. El ocu-

pă locul de mijloc între Plotin—Origen—Dionisie Areopagitul şi Spinoza—Fichte—Hegel [1]).

Incepând cu sec. al XII-lea ideile areopagitice prind a încolţi şi stârni efecte. Pe valea Rinului (Strasbourg-Colonia), în nordul Germaniei, Belgia, Sudul Franţei ca şi nordul Italiei prind a mişuna în acest timp aderenţii nenumăratelor secte cari aproape toate îşi au punctul de plecare în interpretarea speculativă inaugurată de Erigena Scot. David de Dinant, Amaury de Bène (Amauricienii), Valdensii panteişti, Ortlieb din Strasbourg (ortlibienii), Amicii lui D-zeu, etc., iată numai câţiva eretici şi denumiri de secte.

Ce afirmau ei ? Bazându-se pe speculaţiile lui Erigena din De Divisione naturae cari nu erau decât interpretări panteiste a pasagiilor areopagitice ca „D-zeu e tot ceiace este şi nu este nimic din ceeace este", făcea pe David de Dinant să susţină că „fiecare fiinţă este în aceiaşi măsură materie, spirit şi D-zeu" [2]). Aproape în acelaşi timp Amaury de Bène susţine că „orice creştin trebuie să se socoată a fi un mădular al lui Christos, şi că în această calitate a suferit cu Hristos în mod real patimile crucii" [3]). Mai învăţăm că toate lucrurile sunt Dumnezeu, pentrucă toate lucrurile sunt în El şi că El însuşi este totul ce este. La baza acestui panteism care caracteriza învăţătura tuturor şcolilor acestora, se mai găsea şi doctrina emanaţiunii care se termina, neoplatonic, prin ideia reîntoarcerii finale a tuturor lucrurilor în Dumnezeu. Membrii acestor secte se credeau identici cu D-zeu. Vedeau prezenţa substanţială a Divinităţii în toate cele şi respingeau Sf. Euharistie, întrucât ea limita această prezenţă. Ei nu puteau în cazul acesta nici păcătui, aşa că nimic nu le putea fi oprit.

— „Se zicea că sec. XI-lea era cu totul pătruns

---

1) Maïeul Cappuyns : Jean Scot Erigène, Vie, oeuvre, pensée. *Louvain* : Abbaye du Mont-César, pag. 261.

2) Jundt August : Histoire du pantheisme populaire au Mayen-âge et au sciziène siècle, Paris 1875, pag. 28.

3) Jundt August : op. cit. pag. 30.

de ideile lui Erigena, extrase fie din De Divisione naturae, fie din traducerea lui Dionisie. Influenţa lui Jean Scot se exercita într'o altă direcţie: cea a Neoplatonismului. Cu ocazia ereziei Amauriciene, Conciliul din Parîs din 1210 îi condamnă la rug şi decretă să se ardă „cărţile lor" între care şi De Divisione naturae [1]).

Dar o sinteză a tuturor ereziilor de până acum o aduce secta interesantă a *Fraţilor în Spiritul liber*. Este cunoscută pe la. începutul sec. XIII-lea şi apariţia ei pe valea Rinului va găsi o sumedenie de aderenţi, mai ales în straturile populare. Insuşi titlul acelei noui erezii este destul de elocuent pentru lămurirea timpului aceluia. „On ne peut pas mieux servir Dieu que par la liberté de l'ésprit" [2]), Era o sfidare parcă şi o reacţiune împotriva scolasticismului şi dogmei catolice. Inchiziţia şi rugurile care se aprindeau cât mai dese pentru a frige pe aceşti fanatici eretici păreau a fi la un moment dat neputincioase spre a-i stârpi cu desăvârşire. „Decăderea papilor ca şi a clerului în genere au contribuit la naşterea celor mai apocaliptice mişcări religioase a Evului-Mediu. Inlăturarea şi nerecunoaşterea căsătoriei ca şi a Sacramentelor, apelarea la Scriptură în care dânşii îşi vedeau întemeiate de multe ori cele mai absurde aberaţii, iată ceiace caracteriza spiritul acestor secte" [3]). Mistica areopagitică vine în cazul de faţă ca un ferment care provoacă această întreagă efervescenţă religioasă. Semnificaţia acestor erezii este aceia de descătuşare şi eliberare din asfixiere şi moarte a unei mentalităţi streine de spiritul adevărat creştinesc.

Aceste frământări, cari nu erau decât căutări de noui forme de viaţă religioasă, vor aduce şi partea lor în bine. Ele pregătesc terenul pentru a face să se nas-

---

1) Maïeul Cappuyns: op. cit., pag. 245.

2) Jundt August: Histoire du panthéisme populaire au moyen-âge et au seizième siècle: Paris 1875, pag. 128.

3) Joseph Bach: Maister Eckart, Der Vater der deutschen Speculation als Beitrag zu einer Geschichte der deutschen Théologie und Philosophie der mittleren Zeit. Wien 1864, pag. 24.

că. începând cu sec. al XIV-lea, cei mai autentici piloni ai misticismului german. Cel mai deseamă dintre ei, şi care va închega într'un sistem aceste vagi căutări şi dibuiri cari mocneau în straturile populare, înmeindu-se mai mult pe speculaţiile sectei Fraţilor în Spiritul liber, transformându-le apoi prin geniul său filosofic şi religios, este *Maister Eckart*.

Tauler, Seuse, Ruysbroeck îşi trag ideile predicilor lor din aceleaşi frământări eretice şi populare ale timpului.

„Acest misticism metafizic, care lua un mare avânt în sec. XIV se atribuia lui Dionisie Areopagitul şi lui Erigena Scot ; el a fiinţat alături de scolastică şi misticismul scolastic, dar sub o formă neadmisă de Biserică“ [1].

Fără a intra în sistemul mistic şi filosofic al lui Eckart şi discipolilor săi, va trebui să recunoaştem că, la fel ca şi Erigena Scot, Amaury şi Begharzii el zice : „toate lucrurile sunt însuşi Dumnezeu“, şi „Dumnezeu este în toată lumea“. Ich und Gott eine sind. Maister Eckart şi discipolii predicau o religie nouă, iar speculaţiile lor abile mişcau puternic inima poporului şi aceasta cu atât mai mult cu cât predicile lor erau redate în limba vulgară.

In jurul lui Eckart se strânge o lume de filosofi şi teologi mistici, cari, îndepărtându-se de limba savantă predicau şi scriau în limba poporului. Printre operele concepute în acest gen şî din acel timp se află *Teologia Germanica*. Ea trece printre aceste opere aşa de interesante pe care le-a produs misticismul epocii acesteia. „Intemeindu-se pe doctrinele fer. Augustin, Albert cel Mare şi a Sf. Tomas Teologia Germanică, îşi trage punctele de plecare din scrierile lui Dionisie Areopagitul. Adaptând doctrinele curat plotiniene şi neoplatonice, concepţiilor creştine, uneşte filosofia antică cu cea creştină a Evului mediu“ [2]. *Influenţa a*

---

1) M. Charles Schmidt, professeur à le Faculté théologique de Strasbourg : Études sur le Mysticisme, Allemand au XIV siècle, pag. 244.

2) Maria Windstosser : Étude sur la „Théologie Germanique“, Paris 1911, pag. 116.

cestei lucrări a avut asupra lui Lutther și asupra doctrinei protestante, un efect determinant.

Iezuitul Irineu Hausherr, un sârguincios cercetător al spiritualității orientale, merge până acolo încât susține că influența lui Dionisie Areopagitul e incomparabil mai mare în Apus decât în Răsărit. Acolo el e doctorul misticei catolice, în Răsărit nu e decât un autor între alți autori. Chiar comentariile apusene asupra lui Dionisie Areopagitul sunt incomparabil mai numeroase decât cele răsăritene.

Tot din Dionisie Areopagitul se inspiră și gânditorii de mai târziu: Sebastian Frank, Weigel, Boehme, Nicolas de Cuse etc. Jean de la Croix este tributar, la fel, într'o mare măsură lui Dionisie. La fel și filosofia modernă germană reprezentată prin Baader, Hegel, Fichte, Scheling. Am putea în felul acesta merge la infinit pe urmele lui Dionisie Areopagitul. El a format în Apus punct de plecare pentru tot ce s'a gândit și conceput mai sublim și mai original. Este un dar al Răsăritului. Cât de importantă este această influență, cât de fecundă și de întinsă a fost în Apus, ar putea constitui subiectul unui studiu care să depășească cu mult posibilitatea unui simplu articol de revistă.

. . . . . .

E nimerit ca să mai remarcăm, în treacăt deocamdată, că dacă Dionisie Areopagitul prezintă puternica influență neoplatonică, fapt care se resimte mereu dealungul veacurilor, *apoi această filosofie la rândul ei datorează infinit și aproape totul misteriilor orfice* în legătură cu cultul lui Dionysos din Thracia. Geniul religios al strămoșilor noștri este cel care a fecundat gândirea grecească [1]) în tot ce are ea mai înalt și mai sublim. Legendarul Orfeu, ca și zeul thracic Sabasios, cu numele grecizat Dionysos, coborau din munții Traciei, de pe meleagurile noastre.

Dar despre aceasta ne vom ocupa pe larg altădată.

PREOT DUMITRU HRIȚCU

---

1) Rohde Erwin: Psyhé (Se dovedește amănunțit cum geniul religios thracic influențează radical gândirea grecească, orientând-o spre idealuri noui).

MAI MULTĂ RÂVNĂ

„Voi sunteţi lumina lumii şi sarea pământului", spune Mântuitorul Apostolilor Săi şi printr'ânşii preoţilor de totdeauna, până la sfârşitul veacurilor. Ce superb rol! Ce măreaţă şi neegalată misiune! Să fii conducătorul vieţii din toate punctele de vedere, să fii îndrumătorul obştei în mijlocul căreia te găseşti! Să fii păstor şi nu oaie! Nu există în lumea aceasta, plină de demnităţi şi glorii omeneşti, o situaţie care să se asemene măcar pe departe cu misiunea preoţească, cu importanţa şi demnitatea ei. Ba, aşi putea spune mai mult. Nici în ceruri, în lumea îngerilor nu se poate afla o cinste la fel cu aceia cu care este împodobit slujitorul lui Hristos pe pământ. Iată o întâmplare minunată, din milioanele petrecute de când harul Domnului împuterniceşte pe urmaşii Apostolilor, găsită într'o carte cu cuprins moral-religios:

„Intr'o noapte întunecoasă şi geroasă din toiul unei ierni, la geamul unui preot se aude o bătae de deget care parcă spunea că un caz grav îl chiamă pe preot numaidecât. Preotul, trezit din somnu-i greu, după o zi de necurmată muncă duhovnicească, deschise uşa şi primi pe cel ce înfruntase vremea în miez de noapte: „Părinte, vino degrabă de împărtăşeşte pe tatăl meu că trage să moară". Fără a sta o clipă pe gânduri, slujitorul lui Dumnezeu işi pregăti totul şi o porni la drum, după omul care-l chemase. Drumul era anevoios peste măsură, din pricina viscolului ce bântuise toată ziua şi în prima jumătate a nopţii. După sforţări mari, ajunseră însfârşit la casa muribundului, aşezată tocmai la marginea satului. Când intrară în casă, jalea era mare. Omul murise şi cei ai casei erau cuprinşi de desnădejde mai ales pentrucă murise negrijit. Atunci preotul fără să-şi piardă o clipă firea, ci îmbrăcat fiind cu toată puterea dată lui de sus, rosti: „Ingerule al lui Dumnezeu, tu ştii că nu din lene sau reavoinţă am întârziat de a veni la căpătâiul acestui credincios, ci numai din protivnicia vremei. Deaceia îţi poruncesc să aduci înapoi duhul acestui om în trupul lui". Şi, mare minune! Mortul şi-a primit din nou duhul pe care îngerul Domnului îl luase spre a-l prezenta înaintea Dreptului Judecător. S'a trezit ca dintr'un somn greu, a deschis ochii şi a rostit: „Iţi mulţumesc Părinte pentru iubirea şi râvna ta cea mare. Sufletul meu

era cuprins de mâhnire adâncă mai înainte. Dar acum se bucură nespus". Iar Preotul fără şovăială nici întârziere, a dat celui ce fusese pentru câteva clipe în veşnicie, hrana cea mai sfântă şi mai de preţ, Trupul şi Sângele Domnului Hristos, mulţumind lui Dumnezeu pentrucă-i ascultase rugăciunea şi-i dăduse putinţa să-şi facă datoria de păstor al sufletelor, până la capăt, datorie pe care nu o neglijase niciodată, ci şi-o îndeplinise cu multă râvnă ca un bun slujitor al Domnului. După ce omul primi sfânta impărtăşanie şi mai cuprinse odată cu privirea pe cei dragi ai lui, adormi din nou în Domnul, de data aceasta cu seninătate şi cu zâmbetul credinciosului împăcat pe faţă. Ingerul ascultase, pe preot, căci ce hotărăşte el pe pământ se îndeplineşte şi sus în cer. Iar Preotul întorcându-se acasă, pe acelaş drum greu, mulţumea Stăpânului tuturor pentru tot darul Său cel desăvârşit".

Iată deci, cât de mare este puterea cea dată oamenilor prin sfânta taină a preoţiei. „Căci nu pre îngeri a luat Dumnezeu, ci seminţia lui Abraam (a oamenilor) a luat". Mântuitorul a îmbrăcat firea omenească, pentruca să îndumnezeiască pe om. Iar misiunea îndrumării neamului omenesc pe calea urcuşului către cer, a încredinţat-o preoţilor Săi: „Mergând, învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Invăţându-le să păziască toate câte am poruncit vouă. Şi, iată, Eu cu voi sunt în toate zllele, până la sfârşitul veacului".

Suntem noi oare pătrunşi de cutremurătoarea realitate a acestor cuvinte ieşite din gura Fiului lui Dumnezeu şi zidite pe veşnicie? Simţim noi oare fiorul apropierii lui Hristos în clipa în care ne desfăşurăm activitatea noastră pastorală sub cele trei forme ale ei: învăţătoare, sfinţitoare, conducătoare? Suntem noi în orice clipă a vieţii noastre stăpâniţi de conştiinţa trează că noi lucrăm pe pământ în numele lui Dumnezeu care şi El este prezent şi de faţă, asistând în chip nevăzut la tot ceia ce noi săvârşim? Oare nu cumva vor fi fiind unii cari să creadă că-şi pot permite şi lucruri ce înjosesc preoţia, cu condiţia ca să nu fie văzuţi de oameui? Dar ochiul lui Dumnezeu nu veghează? Dar pedeapsa Lui nu paşte pe tot păstorul care uită că el este fntâi preot şi apoi om?

Aici stă marea problemă a raportului dintre firea omenească şi demnitatea divină a preoţiei. Neputinţa de a deslega just problema, sau mai bine zis, falsitatea concluziei celor ce fac si-

logismul că: omul este aplecat spre rău; preotul este şi el om; deci, în consecinţă, are şi el îngăduinţa să fie aplecat spre rău, ne face pe mulţi dintre noi să alunecăm cumplit pe panta tuturor îngăduinţelor, devenind nişte adevăraţi farisei. Dar aceştia uită cele ce spune Sf. Apostol Pavel în Epistola către Romani, Cap. VII, arătându-ne că firea omului în adevăr este aplecată spre rău, dar jertfa Mântuitorului Hristos şi împărtăşirea noastră din această jertfă ne face stăpâni peste firea cea păcătoasă căci ne-am lepădat de omul cel vechi şi am devenit oameni noi. Deci, omul trăitor sub împărăţia evangheliei nu mai este rob al păcatului şi deci târât să facă răul, pentrucă păcatul a fost desfiinţat de Domnul Hristos. Numai cine nu primeşte din inimă iertarea şi călcarea morţei - urmarea păcatului - aduse nouă de Mântuitorul, poate să susţie că el nu simte duhul cel nou al libertăţii duhovniceşti trăită aproape de Dumnezeu. Creştinii adevăraţi însă sunt descătuşaţi cu totul de lanţul păcatului. Cu atât mai mult noi cei înzestraţi cu darul preoţiei. Acest lucru ni-l arată Apostolul neamurilor tot în epistola către Romani Cap. VIII. Dacă însă se găseşte cineva între preoţi cari să trăiască în păcat, apărând însă în faţa oamenilor ca cinstiţi şi corecţi, nu fac altceva decât reeditează pe clasicii farisei, singurii duşmani ai Mântuitorului. Fariseii erau cotaţi excelent de către oameni, fiindcă ei erau în adevăr corecţi înaintea oamenilor. Reuşeau de minune să înşele buna credinţa evreilor printr'o poză de oameni credincioşi şi împlinitori ai legii până la legea cea din urmă. Cu toate acestea Domnul Hristos îi mustră mai greu decât pe vameşi şi pe desfrânate. Căci aceia, cel puţin, posedau singura calitate, că erau sinceri, păcătuind pe faţă, şi, în consecinţă erau urâţi de toţi. Fariseii, din contra, se ascundeau de oameni, dar în dosul acestei aparente râvne şi corectitudini, îşi îngăduiau cele mai barbare lucruri, crezând că şi pe Dumnezeu îl pot înşela, ca şi pe oameni. Iată unde duce fariseismul şi duplicitatea. Nimeni nu ar crede că fariseii erau atei şi că tocmai deaceia, ei necrezând în existenţa lui Dumnezeu şi atotputernicia Lui, şi-ar fi permis să săvârşească în ascuns lucruri pe care nu şi le-ar fi îngăduit în faţa oamenilor. Dar tocmai deaceia cazul lor este tipic de perversiune. Omul care se deprinde a-şi permite orice, fără sfială, atunci când nu-l văd alţii, ajunge la inconştienţa de a uita că Dumnezeu vede ori unde şi oricând. Că El vede

şi cele ce săvârşeşte în văzul tuturor, ca şi pe cele ce le faci într'ascuns. Mai mult încă. El le citeşte în inima ta înainte de a le fi tradus în fapte. Ba încă „şi cele nelucrate de tine, se află] scrise în cartea lui Dumnezeu". Fariseii uitau că, tocmai când nu erau de faţă cu oamenii, când deci aveau răgaz de meditaţie şi cugetare la măreaţa lor menire, atunci trebuia să se adâncească şi mai mult în rugăciune, întrerupând şi mai mult contactul cu lumea ordinară şi materială. Ori ei, tocmai în aceste clipe necesare reculegerii şi recâştigării de noui forţe sufleteşti îşi permiteau cele mai cumplite orori. Ei se rugau numai în faţa oamenilor, ca şi cum ar fi slujit ca un exemplu pentru cei ce-i priveau şi nici decum nu făceau o rugăciune din inimă. Aşa cum ar face un preot care nu s'ar ruga şi nu s'ar închina de loc acasă la el, pentrucă se roagă destul la Biserică în faţa oamenilor. De ce ajunseseră fariseii la această degradare sufletească? tocmai pentru faptul că-şi puneau înainte scuza că sunt şi ei oameni şi sunt supuşi aceloraşi slăbiciuni şi greşale omeneştl.

Revenind la dumnezeiasca slujbă încredinţată nouă preoţilor prin sfânta taină a hirotoniei, trebuie să avem clar în minte în primul rând că preoţia Vechiului Testament a fost numai o umbră a preoţiei Noului Testament. Deci dacă preoţilor şi legiuitorilor legei vechi li se cerea să fie sfinţi în calitatea lor de transmiţători ai voinţei Domnului oamenilor, cu cât mai mult se cere preoţilor N. T. „cari pre Heruvimi cu taină închipuim". Noi cari ne învrednicim a purta pe mâinile noastre de lut pieritor pe Insuşi Dumnezeu sub forma Sf. Impărtăşanii, cu cât trebuie să fim mai sfinţi decât cei din V. T. ? Dacă pentru oricine de pe lume se poate permite judecata că întâi este om şi apoi slujbaş, funcţionar, meseriaş, etc., preotului nu-i este îngăduit a fi întâiu om şi apoi preot. Categoric şi fără discuţie. Preotul este întâiu preot şi apoi este om. Sau, mai bine zis, firea lui omenească trebuie să fie încadrată complect în dumnezeiasca viaţă a preoţiei. Chiar dacă ar găsi cineva absurdă această afirmaţie, chiar dacă ar cota-o ca anormală, ea rămâne în picioare şi nu poate fi dărâmată de nimeni. Pentrucă ea se sprijină pe temelia veşnică a învăţăturii lui Iisus. „Cel ce iubeşte pe tată, sau mamă, sau fraţi, sau surori, sau femeie, saıı copii, mai mult decât pe mine, nu este Mie vrednic". Şi „Cine vrea să vie după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea şi să vină după Mine. Că

tot cel ce-şi va mântui (va cruţa) sufletul său, pierde-l-va; iar cel ce-şi va pierde sufletul său pentru Mine şi pentru Evanghelie. acela îl va câştiga".

Deaceia preotul, chiar sub forma noastră ortodoxă-mireană, nu poate aduce niciodată motivarea anumitor îngăduinţe ca aceia că este familist, este om de societate, om cu greutăţi, cu răspunderi, că, însfârşit, este om ca toţi oamenii. El este mai mult decât un om. Este un supraom prin harul său şi prin menirea sa. In faţa divinei sale împuterniciri, toate celelalte griji pălesc şi trec pe plan secundar. Pentrucă nu putem să ne prezentăm în faţa oamenilor cu îndemnul de: „Căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui şi toate celelalte se vor adăuga vouă", atâta vreme cât noi mai întâi nu trăim conform acestei devize dumnezeeşti.

Viaţa preotului este închinată complect şi definitiv lui Dumnezeu. Şi dacă am adânci puţin senzul creştin al preoţiei, ca, îndeobşte, senzul vieţii oricărui creştin după învăţătura Mântuitorului, am vedea clar că noi nu putem face nimic fără ajutorul şi voia lui Dumnezeu. Oricâte sforţări şi străduinţe am depune. „Căci care dintre voi, oricât s'ar strădui, poate să-şi adauge la statura să măcar un cot?". Dacă, lărgind sfera afirmaţiei făcută mai sus că, preotul este mai întâi preot şi apoi om, adică, se cuvine - şi este chiar obligat - să caute mai întâi de cele ale preoţiei şi apoi de cele ale sale ca om, putem să adăugăm că, şi creştinul este mai întâi creştin şi apoi om, potrivit cuvântului Domnului: „Căutaţi mai întâi Impărăţia lui Dumnezeu...". Idealul, bine'nţeles, că, ar fi, ca fiecare creştin să-şi orânduiască astfel viaţa lui de om, încât ea să coincidă cu viaţa unui adevărat creştin, după cum ne recomandă şi Apostolul: „Ori de mâncaţi ori de beţi, orice altceva de faceţi, toate spre slava lui Dumnezeu să le faceţi". Cu alte cuvinte, în societatea noastră creştină, nu ar trebui să existe două categorii de oameni: unii cari sunt întâi creştini şi apoi oameni şi alţii cari sunt mai întâi oameni şi dacă mai pot şi le mai rămâne vreme, mai sunt şi creştini, de cei numai cu numele însă. Ci ar trebui să existe creştini adevăraţi, cari ca oameni să trăiască viaţa după învăţătura lui Hristos, indiferent de ocupaţia ce au în viaţă, începând dela slujbaşul cel mai mare şi până la umilul muritor anonim. Căci altfel, zădarnică este numirea noastră de creştini. Ba încă ne mai

agonisim şi mai multă urgie pentru judecata viitoare când osânda noastră va fi mai grea ca a unora ce am ştiut cum trebuia să trăim, după omul cel nou, iar noi am trăit tot după firea cea veche, nebăgând în seamă nici învăţătura Mântuitorului şi batjocorind prin faptele cele rele, sfânta lui jertfă cea de pe cruce, pentru răscumpărarea oamenilor.

Dacă toate acestea se cer unui creştin simplu care nu are altă îndrumare creştină decât aceia pe care i-o dă preotul prin învăţătura sa şi mai ales prin pilda vieţii sale, cu cât mai mult se cere unui preot de a fi mai întâi preot şi mai apoi om ! Această conştiinţă trebueşte formată în sufletul viitorilor preoţi, încă de pe băncile şcoalei pregătitoare de preoţi. Deaceia noi ne străduim şi desigur că se străduesc în aceiaşi măsură şi conducătorii celorlalte Seminarii din Ţară, ca să sădim adânc în inimile copiilor nevinovaţi şi râvnitori a deveni slujitori ai Altarului sfânt această convingere şi acest temeiu de viaţă. Preotul este şi trebuie să fie mai întâi preot. Lui nu-i este îngăduit nimic ce nu cadrează cu înalta sa menire. El este îndrumătorul şi luminătorul celorlaţi. El îi învaţă, îi sfinţeşte şi îi conduce pe credincioşii în mijlocul cărora se află. Pentrucă lui îi este dată puterea cea mare de a lega şi deslega păcatele pe pământ, pentru a fi legate şi deslegate şi în cer. Dar şi pentru înfricoşatul fapt că la judecata obştească, Dreptul judecător va cere din mâna lui, sufletele încredinţate lui spre păstorire.

Dacă totuşi se găsesc preoţi cari să răstoarne afirmaţia că se cuvine a fi întâi preoţi şi apoi oameni, desigur că aceştia au întrat în preoţie fără conştiinţa trează a pasului pe care ei îl fac. Au crezut că preoţia este o slujbă ca oricare alta, un mijloc de existenţă, ba poate un sistem de a se eschiva dela anumite datorii cetăţeneşti.

Vina acestei deficienţe, a acestei tare sufleteşti, a acestei insuficienţe catastrofale, o poartă în primul rând cei ce au avut marea sarcină de a-i educa şi a-i forma în sensul arătat mai sus.

In al doilea rând, vina o poartă acei preoţi cari prin exemplele lor urâte au influenţat în chip nonorocit pe tinerii seminarişti ca şi pe ceilalţi credincioşi. Dar vina mare o poartă şi înşişi candidaţii la preoţie ca şi înşişi preoţii cari nu caută singuri să-şi întărească în sufletele şi în purtarea lor această pecete a dumnezeirei misiunii lor. Căci dacă ei singuri ar reflecta mereu la acest

lucru, dacă n'ar conteni cu rugăciunile către Dumnezeu în slujba căruia au intrat ca să le întărească zelul şi strădania lor, dacă ar izgoni fără şovăire toate ispitirile şi gîndirile deşarte pe care diavolul anume le strecoară în minte şi inimă, dacă ar rezista tentaţiilor şi înşelăciunilor pe care lumea cu răutăţile ei le pune în calea preotului, dacă ar veghia cu atenţie încordată la fiecare pas din viaţă, dacă şi-ar măsura fiecare vorbă - inclusiv glumele - pe care le rosteşte, dacă şi-ar studia fiecare gest pe care-l face, cântărindu-l cu greutatea misiunii sale, dacă, însfârşit şi-ar subordona întreaga sa viaţă unei trăiri în duh şi în adevăr, atunci, în chip hotărât şi absolut, el ar fi mai întâi preot şi apoi om. Sau, ar fi preotul cel adevărat aşa cum îl cere Mântuitorul, aşa cum trebuie să fie adevăratul preot, care să constituie un element de promovare a binelui, a adevărului, a frumosului, a sfinţeniei şi dreptăţii, a credinţei, nădejdei şi dragostei, în mijlocul semenilor săi şi nu un element de tăgăduire a realităţilor creştineşti şi de regresare a moralităţii publice.

De fapt, un preot adevărat se cunoaşte pe dată, după viaţa şi înfăptuirile lui. „Voi sunteţi lumina lumii şi sarea pământului", nu sunt pentru el vorbe goale şi motive de afişare deşartă. Ci sunt o trăire adâncă şi o conformare continuă. Preotul adevărat se cunoaşte din respectul pe care i-l dau credincioşii, din dragostea cu care vorbesc de el, din apropierea lor cu toată fiinţa de lăcaşul Domnului, din solidaritatea lor creştinească, din armonia convieţuirii lor, din rezolvarea lesnicioasă şi paşnică a problemelor celor mai grele din viaţa lor, din ajutorarea celor lipsiţi, din abnegaţia şi zelul neprecupeţit întru promovarea intereselor mari ale Ţării şi Neamului.

Iată deci, numai în puţine cuvinte şi în chip palid înfăţişat modul de recunoaştere a unui adevărat preot, care şi-a făcut din misiunea lui, însuşi scopul vieţii sale. El mărturiseşte prin viaţa şi activitatea lui: „mie, a trăi este Hristos şi a muri este spre mântuire...". Sau: „nu mai sunt eu cel ce trăiesc, ci Hristos trăeşte în mine". Toţi trebuie să râvnim a ne contopi cu Hristos în măsură mai mare sau mai mică, lucru pe care îl urmăresc şi-l ajung marii mistici, dăruiţi vieţii contemplative.

Să luăm de exemplu una din feţele activităţii preoţeşti. Pe aceia de slujitor în sfânt Altarul Domnului. Nu trebuie să uităm nici o clipă, că slujba noastră bisericească ortodoxă, este o înşi-

rare de momente neîntrecute care înfăţişează crearea lumii, pronia dumnezeiască, planul de mântuire şi realizarea lui prin venirea şi jertfa Mântuitorului. Ceia ce cultul V. T. a reprezentat în chip şters şi simbolic, ceia ce celelalte culte ale confesiunilor creştine redau în chip imperfect şi mai materialist, desăvârşeşte cultul ortodox, al cărui reprezentant, păstrător şi împărtăşitor este preotul lui Hristos. Cultul nostru conţine toată învăţătura, toată dogmatica, toată descoperirea făcută de Dumnezeu oamenilor, în V. T. prin profeţi iar în N. T., prin Insuşi Fiul lui Dumnezeu. Numai aceste considerente dacă le are preotul în suflet şi încă se simte cutremurat de extraordinarul său rol pe care i l-a încredinţat Domnul, acela de a fi colaborator şi răspânditor al mântuirii oamenilor.

In consecinţă, slujba pe care o săvârşeşte el, va constitui pentru dânsul cea mai sfântă hrană duhovnicească, care va culmina cu sfânta Impărtăşanie, unirea reală a lui cu Domnul Hristos. Cine este preot adevărat, nu are mai mare fericire în viaţă, decât aceia de a sluji lui Dumnezeu, cu fiinţa şi puterea preoţiei sale, alături de îngeri, cari neîncetat slujesc şi proslăvesc pe Dumnezeu. Iar cine are plăcere de slujbă, o face totdeauna cu toată cuviinţa, cu cea mai mare cuviinţă „pentrucă a sluji lui Dumnezeu, lucru mare şi înfricoşat este însăşi puterilor cereşti". Este un sacrilegiu fără seamăn acela de a subordona slujba altor scopuri şi interese, care, oricât de mari ar fi, sunt meschine în raport cu însemnătatea slujirii lui Dumnezeu şi mai ales slujirii sfintei liturghii. Din nefericire, sunt preoţi cari pun slujba pe planul al doilea. Aceia să nu uite că prin aceasta nu batjocoresc pe oameni, ci pe Insuşi Dumnezeu. Oricare ar fi motivele care ne-ar îndemna să scurtăm, să silim sau chiar neglijăm slujba, să nu îndrăznim a comite o nelegiuire ca aceasta, ştiind că ne atragem osândă veşnică. Sufletul să ne fie dorit de slujbă, ca cerbul de isvoarele apelor. Să aşteptăm ziua de slujbă, aşa cum aşteaptă omul pe cea mai mare bucurie din viaţa sa. In clipa în care piciorul a păşit pragul bisericii, să simţim că o fericire nedescrisă ne copleşeşte, făcându-ne să ne simţim mai aproape de Dumnezeu, Căruia să-I aducem prinosul rugăciunilor noastre împreunate cu acelea ale credincioşilor. Când ne-am pus epitrahilul pe grumaz, să nu mai permitem nici unui gând lăturalnic să ne mai sustragă dela preocuparea noastră principală. Nici un

sentiment strein, de orice natură ar fi să nu mai treacă graniţa fiinţei noastre. Orice urmă de ură, de minciună, de viclenie, de fariseism, de materialism sau de desfrânare, să se topească „precum se topeşte ceara de către faţa locului". Lucrul acesta îl putem realiza integral, dacă ne apropriem de Hristos şi de sfântul său Altar „cu frică de Dumnezeu, cu credinţă şi dragoste". Astfel desbrăcaţi de orice umbră de fire omenească păcătoasă, vom reuşi să aducem lui Dumnezeu „ale Sale dintru ale Sale", rugăciunea noastră, va fi „primită în jertfelnicul Său cel mai presus de ceruri" şi credincioşii se vor împărtăşi din belşug cu „darul Domnului nostru Isus Hristos şi dragostea lui Dumnezeu şi Tatăl şi împărtăşirea Sfântului Duh". Numai aşa vor putea simţi şi ei că: „milele marelui Dumnezeu şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos sunt cu toţi".

Deaceia preotul să „slujească lui Dumnezeu cu frică şi să se bucure Lui cu cutremur". Să nu se grăbiască, să nu taie din slujbă, să nu introducă înoiri, să nu facă prea mult caz de artă, neglijând fondul. Să respecte întru totul tipicul şi prescripţiunile canonice, lăsate nouă de oameni inspiraţi, cu menirea de a fi aceleaşi până la sfârşitul lumii. Să nu credem cumva că rânduelile stabilite de Sfinţii Părinţi n'ar mai fi bune pentru viaţă şi pentru secolul nostru de civilizaţie. Oricât ne-am strădui noi, nu vom reuşi să le înlocuim cu ceva nici pe departe asemănător cu ele. Pentrucă ei au fost sfinţi cari au trăit şi simţit intens pe Hristos, nu ca noi cari aproape nu-L mai simţim deloc, din cauza îndepărtării de viaţa cea adevărată. Ei au fost adevăraţii pedagogi ai lumii de oriunde şi de oricând, după Mântuitorul. Pentru aceia nu trebuie să schimbăm nimic din cele hotărâte de ei. Aşa zisa plictiseală a creştinilor şi chiar a unor preoţi faţă de rânduiala noastră bisericească, vine, nu dela nepotrivirea celor hotărâte de sfinţii Părinţi, ci dela lipsa noastră de înţelegere şi de legătură cu adevăratele realităţi sufleteşti.

Deaceia Preotul este dator ca, atât pe sine cât şi pe credincioşi, să-i apropie de Dumnezeu, să-i lege de El şi să-i hotărască la o viaţă trăită cu El. Slujba săvârşită cu căldură şi pătrundere, poate reuşi acest lucru. Să vadă credincioşii că Preotul este adâncit în slujba pe care o săvârşeşte. Iar Preotul să săvârşească cu aceiaşi dragoste şi cu acelaşi respect, slujba, fie că sunt oameni în biserică, fie că nu. Fiindcă sunt şi preoţi, cari,

dacă nu au asistenţă, „dau slujba peste cap", ca şi cum ar sluji oamenilor şi nu lui Dumnezeu. Acesta se chiamă fariseism curat şi, se repetă istoria fariseismului depe vremea Mântuitorului, re-editând pe aceia cari credeau că dacă oamenii nu-i văd, nu-i vede nici Dumnezeu.

Să ne facem cel mai stânt obiceiu de a aduce Domnului slujbă dintr'o inimă curată şi descătuşată de considerente josnice şi materiale. Numai aşa vom reuşi să creiem în biserică o atmosferă de adâncă evlavie, potrivită pentru scopul ce-l urmărim : rugăciunea şi comunicarea noastră cu Dumnezeu. Oamenii se vor simţi mult folosiţi dupá o slujbă săvârşită cu tact şi blândeţă, după o cuvântare părintească, după o trăire de adevărată viaţă duhovnicească de o oră, două. Aceiaşi atmosferă deosebită se cuvine să ne silim a o creia oricând săvârşim vreun act liturgic chiar în case particulare. Să urmărim prin fiecare slujbă săvârşită, promovarea vieţii duhovniceşti şi să fugim de gândul că suntem datori numai formal a executa cutare sau cutare act liturgic. Să fim noi mai întâiu pătrunşi de măreţia şi importanţa actului săvârşit şi să nu-l privim sau să-l săvârşim cu uşurătate şi lipsă de încredere, căci pe lângă sacrilegiul comis, dar ne vom perverti sufletul ajungând mai curând sau mai târziu ca fariseii. Credinciosul simte dacă slujba pe care i-o faci pleacă din inima ta de părinte iubitor, sau pleacă numai dintr'o obligaţie profesională. Comportarea noastră în tot timpul serviciilor la înălţimea cerută, se impune dela sine. Este nespus de dăunător şi fără de lege obiceiul păgân care se practică în unele biserici de către şi din vina preotului.

Se vorbeşte în Altar, se râde. se glumeşte, se ceartă, se numără parale mai vârtos ca la bancă, se duce jertfa din biserică şi se împarte cu dascălii, făcându-se murdărie pe jos, iscându-se certuri şi chiar bătăi cu loviri şi înjurături, se citeşte ziar, se pune pe sfânta masă ziar, carte profană, pomelnice, batistă, şervete, ochelari, tocuri, ghiveciuri cu flori sau alte obiecte streine, se stă cu un cot sau amândouă pe sfânta masă, se stă cu spatele la sfânta masă, se slujeşte fără ca măcar să se aprindă o lumânare pe sfânta masă, se întrebuinţează veşminte rupte şi degradate, acopereminte şi şervete murdare, se lasă părticele pe sfântul antimis, se trage dvera şi se închid sau se deschid sfintele uşi după bunul plac, se cădeşte sau mai degrabă nu se că-

deşte după bunul plac, se pune în altar oglindă mare în care preotul se uită din cinci în cinci minute, se dă ordin paraclisierului cu voce tare, se cântă strident, se greşeşte la cântat sau la cetit, se bolboresc cuvinte fără senz şi fără participarea efectivă a atenţiei preotului, se stă pe scaun sau canapea în timpul momentelor deosebite, se trece prin faţa sfintei mese oridecâteori se poftеşte fără a avea măcar epitrahilul pe grumaz, se scuipă pe jos, se suflă nasul în chip sgomotos, se aruncă mereu privirile pe uşile sf. altar în biserică, se îngăduie oricui a pătrunde în sf. altar, se aruncă veşmintele la întâmplare şifonându-se, când e sobor se ceartă dela întâietate făcându-se de râs şi degradând sfântul oficiu al preoţiei, se iese pe uşile împărăteşti şi când nu e îngăduit şi multe, multe altele, pe care mă îngrozesc a le mai înşira, dar, pe care, cei ce le vor ceti pe acestea, le vor complecta cu mintea şi cu ştiinţa lor, jurându-se că nu le vor mai face. Credincioşii observă totul din biserică şi vătămarea ca şi zminteala pe care le aducem noi prin conportàrea noastră lipsită de respect şi sfinţenie sunt nespus de mari. Este apoi păgânesc obiceiul de a permite oricui să între în sf. altar. In sf. altar nu intră decât preotul şi persoanele legate de biserică : paraclisierul şi cântăreţii şi aceştia încă cu foarte mare sfială. Pentrucă în sf. altar este peştera unde s'a născut Mântuitorul preînchipuită de proscomidie, este mormântul în care a şezut Domnul timp de trei zile, este tronul pe care stă Dumnezeu, preînchipuite prin sf. masă. Este Trupul şi Sângele Domnului în chivot sau artofor pe sf. masă.

Dacă în legea veche, care era numai o închipuire, o umbră a celei noi, în Sfânta Sfintelor dela cortul sfânt şi apoi dela Templu, care numai preînchipuia altarul bisericii noastre, nu intra decât numai Arhiereul şi el încă numai odată pe an, la sărbătoarea Impăcării, după ce mai întâi se pregătea într'un chip deosebit, dar în sf. altar, care este însuşi tronul lui Dumnezeu, unde El tronează în chip nevăzut, cum îndrăsnesc să intre şi alţi oameni, afară de persoanele sfinţite şi acelea încă într'un chip nedemn?

Toate acestea însă trebuie să le aibă în vedere preotul care este chivernisitorul celor sfinte. Deasemeni, preotul niciodată nu trebuie să se lase cuprins de moleşeală şi lene duhovnicească, ci să facă totdeauna vecernia Sâmbătă seara şi în aiunul sărbătorilor. Când se săvârşeşte sf. Liturghie să se obişnuiască a se satisface tot ciclul de laude pe care le hotărăşte rânduiala bisericească.

Incepându-se cu ceasul al 9-lea, continuându-se cu vecernia, a doua zi dimineaţă să se săvârşească miezo-noptica, apoi utrenia şi să se citească şi catismele de rând, canoanele zilei şi ceasurile. Numai aşa se face o pregătire serioasă pentru oficierea celui mai sfânt serviciu religios, al sf. liturghii. Să nu creadă nimeni că facem prea mult caz de aceste lucruri. Să le respectăm, pentrucă altfel, tot vom ciunti mereu din rânduială, până vom ajunge la un protestantism sec şi sterp. Să ne răsune mereu în urechile duhului cuvintele: „şi fericită este sluga pe care Domnul său o va găsi priveghind, iar nevrednic este iarăşi, pe care-l va afla lenevindu-se". Deasemeni să se obişnuiască enoriaşii cu slujbele religioase şi toate ierurgiile - afară de cele speciale şi de forţă majoră - în biserică, în casa Domnului şi nu în casa omului unde se întâmplă tot felul de necurăţii. Atât la botez cât şi la cununie să nu se primească de naş sau nuni persoane pe care preotul le ştie că lasă de dorit din punct de vedere religios şi moral. Să fie persoane credincioase, care frequentează biserica şi nu sunt certate cu spovedania şi sf. împărtăşanie. Pentrucă naşii au greul rol de a-şi creşte finii în credinţa şi morala cea mai curată. Dar cum vor reuşi a face acest lucru de vreme ce ei înşişi nu posedă aceste sfinte calităţi? De nerespectarea lor este răspunzător preotul, care nu trebuie să tolereze nimănui - oricine ar fi - să calce rânduiala sfântă. Chiar dacă cineva s'ar supăra de măsurile drastice luate de preot în vederea bunului mers al lucrului celui sufletesc. In cazurile acestea nu se admite toleranţă. La cununie să nu se primească de nuni, decât soţ şi soţie, cari alcătuesc o familie creştină şi trăesc într'o armonie deplină, pentruca ei să poată sluji de exemplu celor pe care îi asistă în faţa Domnului şi pentru a căror bună convieţuire îşi iau atunci angajamentul. Să nu se mai îngăduie promiscuitatea ca să asiste ca nuni un cavaler şi o domnişoară, sau soţi din familii diferite, sau minori, etc., care nu garantează prin nimic, că cei doi ce se căsătoresc vor trăi după morala creştină. De toate acestea şi de multe altele, pe care nu le putem aminti acum, dar despre care ştim cu toţii, să îngrijească preotul pentru reuşita misiunii sale.

Dar rolul preotului se întinde şi mai departe de biserică. Degeaba va ţine el predică poporului la sfârşitul slujbei, dacă apoi nu va mai avea legătură cu el, decât tocmai în sărbătoarea viitoare. Preotul nu are ore fixe de slujbă sau de consultaţie. El

trebuie să fie neîntrerupt pe teren. După amiezele sărbătorilor sunt admirabile ocaziuni de a continua cu poporul legătura stabilită de dimineaţă. Cum? După ce au stat la masă - şi preotul şi oamenii - se adună din nou în curtea bisericii, la şcoală sau la căminul cultural, al cărui preşedinte cade-se preotul a fi, şi acolo să se facă o şezătoare cultural - religioasă - morală - gospodărească - naţională, cum va crede preotul mai bine şi mai frumos. Căci dacă oamenii nu se adună la biserică, la şcoală, la primărie sau la cămin, apoi se adună ei negreşit la cârciumă sau la clevetit şi, praf se alege de tot ce a făcut preotul dimineaţă la biserică. Se pot chiar organiza àstfel de şezători şi când ele devin un obiceiu, se repetă cu multă plăcere şi nerăbdare chiar, având programe tot mai reuşite şi desfăşurate cu tot mai mult folos. O afirm aceasta din experienţă. Dar prima condiţie pentru a realiza aceste lucruri, este să vrea preotul. Dacă preotul se va considera întâi om şi apoi preot, atunci va răspunde celor ce le înfăţişez eu aici, că are şi el nevoie de o sărbătoare după amiază să se recreeze, ca şi cum mult ar fi mái muncit, să se distreze ca orice om, să se plimbe, să se ducă în vizite sau, să stea degeaba. Şi stă degeaba până Dumineca viitoare, când iarăşi va face o slujbă grăbit, va ţine o predică stearpă, va privi la credincioşi cu plictiseală şi desgust şi va termina activitatea sa pastorală până pe Dumineca sau sărbătoarea viitoare, când se va repeta procesul cu aceiaşi lipsă de viaţă şi plăcere, cu micile întreruperi de peste o săptămână datorite unei sfeştanii sau alt serviciu.

Acesta este preotul care face preoţia cu ora şi nu cu râvna de apostol gata de a-şi da şi viaţa pentru oile sale. Deaceia intră lupi răpitori şi rătăcesc oile, pe care preotul le va acuza apoi că nu au fost ascultătoare. Dar lipsa lui de râvnă nu o are în vedere.

Preotul trebuie să fie neîntrerupt între credincioşi, la orice oră din zi şi din noapte. El nu poate refuza pe nimeni, aşa cum ar refuza funcţionarul pe cetăţeanul care vine la el după terminarea orelor de birou. „Cu timp şi fără timp“ al sf. Apostol Pavel, tocmai aceasta însemnează. Au fost şi, poate mai sunt preoţi, cari ard pe rugul datoriei lor. Cu aceştia se mai întreţine flacăra credinţei. Pentru ei, Dumnezeu nu ne va pierde. Dar nu este suficient a ne gândi la acest lucru şi a ne continua felul de viaţă. Trebuie ca fiecare preot să se silească a ajunge la acest grad de

slujire a Domnului, Să ne fie dragă preoţia, căci nu există pe lume nimic mai sfânt şi mai înalt decât ea.

Dacă vom avea trează conştiinţa dumnezeeştei noastre misiuni, până la identificarea cu ea, vom putea spune şi noi cu Psalmistul: „Râvna casei Tale m'a mâncat pe mine". Să nu ni se mai impute că preoţii bătrâni, deşi fără carte, dar erau cu multă autoritate spirituală. Să dovedim că pe noi cultura ne-a apropiat mai mult de Dumnezeu şi ne-a luminat mai bine asupra rostului nostru în lume.

Vom vedea altădată şi alte laturi ale misiunii preoţeşti. Un lucru să nu pierdem din vedere: să ne sădim adânc în suflet dorul mistuitor de a sluji lui Dumnezeu neîncetat, cu toată râvna, depunând la picioarele Lui, toată fiinţa noastră şi activitatea întregei noastre misiuni preoţeşti.

Preot LAURENŢIU GH. POPOVICI

PREOTUL FACTOR PRINCIPAL PENTRU MENŢINEREA DISCIPLINEI MORALE A POPORULUI IN TIMP DE RASBOI

Trăim timpuri de răsboi când popoarele din cele cinci continente ale globului pământesc, în majoritatea lor, sunt încleştate într'o luptă nimicitoare, aşa cum istoria omenirei n'a cunoscut până acum.

Cauzele cari au colaborat la acest dans macabru sunt multiple şi diferite: tendinţe de expansiune, revandicarea unor drepturi încălcate, principiul naţionalităţilor, dreptul celui mai tare de a domina, exterminarea bolşevismului ameninţător, etc.

Cu alte cuvinte stabilitatea echilibrului economic-social, naţional-cultural şi moral era ameninţată.

In asemenea împrejurări excepţionale, menţinerea echilibrului moral între combatanţi, ca şi acasă, este factorul principal cu cei mai mulţi sorţi de izbândă. In felul acesta se explică prezenţa preoţilor confesori în rândurile armatei, mergând pe câmpul de luptă până în primele linii, atât pentru satisfacerea cerinţelor creşti-

neşti ale militarilor, dar mai ales pentru menţinerea, ridicarea moralului şi îmbărbătarea la luptă cu credinţa în biruinţă.

„Preoţi cu crucea'n frunte, că oastea e creştină“ zice poetul neamului A. Mureşanu ; iar biserica se roagă, cântând : „biruinţă binecredincioşilor asupra celor protivnici dărueşte şi cu crucea Ta păzeşte pre poporul Tău“.

Ce priveşte munca pentru menţinerea disciplinei morale a poporului din dosul frontului— respectiv a păstoriţilor noştri — este principala îndatorire a preoţimei.

Pentru satisfacerea acestei teme, mă voi sili să înfiripez, după slabele mele puteri câteva răspunsuri.

Sf. Apostol Pavel în cuvântarea ce o tine episcopilor şi preoţilor în Milet, le spune : „Luaţi aminte de voi înşivă şi de toată turma în care Duhul Sfânt v'a pus, ca să păstoriţi biserica lui Dumnezeu, pe care a câştigat-o cu sângele său“ (Faptele ap. XX.28).

Se zice că arma combatanţilor este victorioasă dacă este susţinută şi de moralul ridicat al celor rămaşi acasă. Din contra : dacă cei rămaşi la vatră sunt în mari suferinţe — recte cu moralul scăzut — aceştia sunt acei ce pot influenţa şi chiar forţa la nevoe mâna conducătorilor să încheie mai repede o pace, fie chiar ruşinoasă, Aşa fiind, problema disciplinei morale, apare desigur ca factor principal pentru bunul mers al războiului şi prima îndatorire a preoţimei faţă de păstoriţi. Şi dacă ţinem seama de ceiace spune Sf. Ap. Pavel : „Luaţi aminte de voi şi de turma voastră“ această problemă ia un aspect cu două feţe : *Voi* şi *turma*. Cu alte cuvinte preotul — respectiv tagma preoţească — să-şi facă un examen retrospectiv şi să-şi treacă cu succes corigenţele impuse de conştiinţă, pentru a se da de pildă pe sineşi de vieţuire evanghelicească. Aceasta ar constitui partea negativă a activităţii pastorale ; iar în al doilea rând partea pozitivă : îndreptarea şi ridicarea prin mijloace eficace, a moralului păstoriţilor în timpurile excepţionale ale războiului. Cartea

sfântă spune : (I Timotei III 5) : „De nu ştie cineva să-şi chivirnisească casa sa, cum va purta grijă de biserica lui Dumnezeu“. Aşa că pentru a avea mai mulţi sorţi de izbândă, se impune ca în primul loc preotul şi familia sa, să ducă o viaţă creştinească, modestă din toate punctele de vedere.

In timpul unui răsboi se resimt mai mult ca oricând lipsurile de tot felul şi scumpetea. Ori în asemenea împrejurări, orice om chibzuit, calculat, se resemnează şi se restrânge în ce priveşte cheltuelile de prisos.

Cu atât mai mult se impune unui preot să facă acest lucru. In felul acesta te-ai dat pe tine pildă păstoriţilor şi în acelaş timp ai câştigat jumătate din munca ta pastorală. In ce priveşte partea pozitivă de activitate a preotului, în timp de răsboi, pentru menţinerea disciplinei morale a poporului, pe lângă obligaţiile obişnuite ce-s valabile pentru toate timpurile, mai putem adăoga următoarele : In vreme de răsboi, preotul român a arătat oricând cel mai desăvârşit devotament şi cea mai mare iubire de patrie, aşa că în această privinţă are o pagină frumoasă în istoria neamului — deci tot acelaş devotament, ba chiar mai mult, trebue să arate atunci când patria este în primejdie. Având în vedere dragostea de neam şi patrie care trebue să-i înflăcăreze inima, cu crucea în mână va trebui să stea neadormit în fruntea poporului, ca să-i însufle în inimă iubirea de neam, să-i aprindă în suflet devotamentul jertfirei pentru binele şi fericirea patriei, să-i redeştepte entuziasmul vitejesc al părinţilor şi strămoşilor, să întărească pe fiii neamului în credinţa că dacă vor avea nădejdea neclintită în ajutorul lui Dumnezeu şi desăvârşita dragoste de neam şi patrie, Dumnezeu îi va conduce la biruinţă sigură, după cum a condus şi pe înaintaşii neamului. Să-i încredinţeze că cea mai frumoasă, mai sfântă şi mai plăcută jertfă, ce se poate aduce lui Dumnezeu, este aceia ce se aduce pe altarul patriei. Va întări şi înflăcăra pe bătrâni, va entuziasma şi îmbărbăta pe mame şi soţii, va susţine şi proteja pe copii şi văduve. Va îngriji să facă colecte de cele necesare

atât ostaşilor, cât şi celor rămaşi acasă şi lipsiţi. Iar mai presus de orice, nu va înceta ziua şi noaptea de a face rugăciuni ferbinţi către Dumnezeu, pentru apărarea neamului şi a patriei, precum şi pentru învingerea duşmanilor. In împrejurările de faţă când neamul nostru duce lupta contra celor fără de Dumnezeu, războiul a luat aspectul unei cruciade, iar eroii neamului nostru şi ai aliaţilor, iau denumirea de martirii crucii şi ai credinţei, aşa că în sprijinul nostru avem un argument mai mult, pentru menţinerea disciplinei morale a păstoriţilor. Războiul crează răni de arme pe front, dar crează şi răni sufleteşti mult mai dificile în sufletele celor din dosul frontului. Pentru aceasta este nevoe să se institue atâtea comisii, asociaţii, societăţi cu scopul de a vindeca aceste răni, de a găsi remediile cele mai bune de lecuire ; în cari comisii, comitete şi paracomitete nu lipseşte preotul,— sau mai bine zis — n'ar trebui să lipsească preotul. El cunoaşte îndeaproape pe păstoriţii săi. cunoaşte sufletele lor, starea lor morală, casa fiecăruia, cererea şi trebuinţa. Preotul ştie cine a plecat să-şi facă datoria către ţară şi în ce situaţie au rămas cei de-acasă ; care-i starea lor morală şi materială. La ţară în aceste timpuri, preotul este membru permanent în sfatul comunal, sau de cele mai multe ori, preşedintele acestui sfat.

Fără cuvântul lui nu se făptueşte nimic în comună pentru bunul mers al treburilor. El judecă şi hotărăşte care familie de concentrat trebue ajutată şi în ce măsură. El cunoaşte casa şi lipsa fiecăruia. Preotul este acela care cercetează cu duhul blândeţei şi în chip desinteresat şi palatul bogatului şi coliba săracului. El spune cuvântul său de mângâiere, de învăţătură, de îmbărbătare, de răbdare, de nădejde în zile mai bune ; şi cuvântul lui este ascultat şi preţuit, căci este cuvântul „Părintelui". La oraş această legătură strânsă şi influenţă vădită a preotului, se observă mai puţin. Aici comuna este una, iar preoţi sunt mai mulţi şi nu toţi pot parricipa în sfatul comunal, diriguitor al treburilor şi alinător al suferinţelor poporului. Totuşi rămân

încă alte mijloace şi posibilităţi ca preotul să-şi poată face datoria de girant al moralităţii :

1. Preotul se roagă şi cheamă binecuvântarea ce rului asupra celor ce pleacă la răsboi.

2. Preotul mângâie şi îmbărbătează pe cei rămaşi acasă.

3. Preotul explică rostul răsboiului, cauza dreaptă şi sfântă pentru care este făcut, cu nădejdea că biruinţa este de partea dreptăţii.

4, Preotul se îngrijeşte, intervine şi stărue pentru împlinirea anumitor lipsuri în cari au rămas familiile celor concentraţi.

5. Preotul este acela care aduce mângâiere şi resemnarea în familia celui căzut la datorie, arătând că nici o biruinţă nu se poate îndeplini fără jertfă.

6. Preotul este acela care face rugăciuni publice şi particulare în biserici pentru biruinţa armatei, pentru sănătatea ostaşilor, pentruca Dumnezeu să-i păzească de primejdii, pentru vindecarea celor răniţi şi pentru sufletul celor ce şi-au jertfit viaţa pentru patrie.

7. Preotul este acela care intră în casa celor concentraţi şi stă de vorbă cu soţia şi copiii acestora despre nevoile ce au, sfătuind la răbdare, mângâind, găsind soluţii potrivite pentru împlinirea lipsurilor, îndemnând pe toţi la rugăciune, la veţuire curată şi creştinească.

8. Preotul va veghea ca cei ce se ocupă cu colportarea ştirilor eronate, să fie urmăriţi şi sancţionaţi spre a nu demoraliza lumea uşor influenţabilă. In acelaş timp îşi va întocmi săptămânal un jurnal informativ cu tot felul de ştiri adevărate, pe care îl va ceti dumineca în faţa poporului la casa de adunare, sau chiar în biserici la sfârşitul slujbei.

9. Preotul este acela care va îngriji după posibilitate ca lumea să aibă unde munci şi nimeni să nu lenevească. Toţi să fie ocupaţi permanent la lucru pentru trebuinţe personale şi pentru răsboi.

10. Preotul să sprijinească şi să se intereseze ca văduvele şi orfanii să fie puşi în drepturile lor legale şi

să fie respectaţi după cuviinţă, ca cei ce sunt nişte sacrificaţi pentru cauza sfântă şi comună a neamului şi patriei.

11. Preotul este acela care prin tălmăcirea cuvântului evanghelic, poate deschide punga bogatului pentru a îndulci casa săracului lipsit, a văduvei şi orfanului.

12. Preotul este acela care într'un mod pe care-l va crede mai potrivit, să combată luxul exagerat al celor bogaţi, cari nu se ruşinează de timpurile grele şi sfidează sărăcia, golătatea şi foamea celor din nevoi. Priveliştea centrului îţi străpunge inima şi-ţi aprinde mânia în suflet.

Berăriile, bodegele, cârciumile şi alte localuri de petrecere, gem de lume. Cinematografele şi teatrele la fel. Muzica cântă ca în alte timpuri ; sticlele înfundate îşi aruncă dopul cu dispreţul sărăciei ; cucoanele şi în asemenea vremuri umblă cu cânele de lanţ, spălat, parfumat, cu fundă roşie, colindând berăriile, cofetăriile, prin tranvaie, etc. Croitoresele nu pridídesc cu fel de fel de rochii şi tualete ; la coafor şi manichureză trebue să-şi dea oră ca să prindă loc, încât cum am spus mai sus, ţi se aprinde mânia, şi-ţi vine să arunci cu pietre, să pui mâna pe bici ca Mântuitorul în Templu, sau să strigi : „Unde eşti tu, Ţepeş, oare" ? Nici la ţară, cei cu balurile, nu se lasă mai pre jos. Atâta respect nu au pentru cei ce luptă în foc şi sunt în suferinţe, pentru cel ce geme svârcolindu-se de durerea rănilor, pentru cel ce moare cu dorul de ţară şi cu gândul la ai săi ! Ei bine, toate aceste realităţi, te izbesc la tot pasul. Vezi contrastul, vezi moralul aplecat, chiar căzut şi călcat în picioare ca o cârpă lepădată şi aceasta se zice... că-i tot treaba preotului !?

Problema aceasta este vastă ; poate lua atâtea înfăţişări încât nu poate fi categorisită şi soluţionată în mod complect într'un simplu articol comprimat. De-aceia eu doresc şi propun—cu credinţa că nu greşesc dacă socot că aşi fi în asentimentul multora — ca reuniunile preoţeşti în scop de a studia probleme ce interesează viaţa noastră şi pastoraţia, să fie cât mai dese

şi cu teme impuse de împrejurări. Să se editeze deziderate din partea preoţimei, în urma discuţiunilor, atunci când se găsesc soluţiile cele mai potrivite pentru îndreptarea răului şi uniformizarea metodelor, după cari, să se ceară concursul tuturor autorităţilor pentru aducerea la îndeplinire.

Nu suntem oare acuzaţi pe toate căile, că n'avem nici o activitate, că trândăvim şi încasăm bani pe degeaba ?!... O atitudine dârză şi o mişcare hotărâtă într'un scop bun, atrage atenţia că vrem să facem ceva, dar nu suntem ajutaţi. Reuniunile de cari zic, vor fi cu atât mai reuşite, cu cât fiecare din noi va trebui să înţeleagă interesul, că nu trebue să fie din constrângere, ci din acel puls creştin, pe care să-l avem în primul rând noi preoţii, spre a putea fi adevăraţii pioni şi stimulenţi ai acţiunei de disciplină morală în mijlocul păstoriţilor noştri.

Preot. TH. VRĂNESCU
Biserica Sf. Lazăr-Iaşi

INDOIALĂ ŞI CONVINGERE [1])

Omul, ca fiinţa cea mai aleasă de pe pământ, e purtătorul unui suflet şi ca atare e purtătorul unei misiuni ce o are de îndeplinit în scurta viaţă ce o petrece pe pământ. Scopul omului nu e numai acela de a face o scurtă umbră pământului, ca celelalte vieţuitoare, ci scopul său e înalt şi se proectează ca două braţe în implorare către cer. Pascal spunea că omul ce nu s'a pus de acord cu cerul nu merită să trăiască. Lumea şi viaţa sunt probleme greu de rezolvat, enigme nedeslegate şi „mizerii" dacă nu le privim în legătură cu Dumnezeu. Sunt realităţi perfecte şi surse de fericire dacă le trăim împreună cu Dumnezeu [2]). Totuşi, omul, din cauza libertăţii sale, are dreptul să-şi înobileze sufletul cu un conţinut

---

1) Conferinţa ţinută de Duminica Ortodoxiei în oraşul Botoşani, în cadrul Soc. ortodoxe a Femeilor Române.

2) Ioan Gh. Savin: Creştinismul şi gândirea contemporană 1940 pa. 3.

sănătos sau să şi-l lase gol de orice conţinut, de orice convingere şi atunci e o biată trestie ce se clatină la cea mai uşoară adiere de vânt.

Din cauza vălului ce acopere sufletul, din cauza golului din sufletul unor astfel de oameni, ei nu-şi mai pun nici o întrebare, nimic nu mai frământă mintea lor, şi aceştia sunt cei mai nefericiţi ; dar din câte suferinţi sunt pe lume, puţine sunt mai mari şi mai neliniştitoare ca acelea a unui suflet golit de orice credinţă, de orice convingere adâncă şi sănătoasă. Indoiala şi lipsa de convingere ne-a dat pe acei oameni blazaţi, lipsiţi de orice ideal, de orice entuziasm, de orice credinţă, cari stau în faţa frământărilor sufletului lor şi în faţa marilor probleme ale Neamului, în familia căruia trăesc „nemuritori şi reci“ cum spune poetul. Geniul lui Dostoiewschi şi Turghenieff ne-au creat exemplare de nenorociţi anihilaţi şi torturaţi de orice convingere şi credinţă ; destul să avem în minte figura unui Ivan din Fraţii Karamazow şi Bazaroff din Părinţi şi copii. Adevărata convingere care spulberă orice urmă de îndoială şi care dă un conţinut ce are afinitate cu sufletul e convingerea religioasă, care cu numele ei adevărat e credinţa religioasă şi aduce *liniştea şi odihna în Domnul* de care ne vorbia la timpul său Fericitul Augustin, care fără să trăiască în vremea *„psihologismului“* şi *„scienţismului“*, cunoştea adevărata structură a sufletului. Când sufletul are un astfel de conţinut sănătos, atunci nu mat poate fi vorba de „tranzacţii“ sau „acomodări“. Cazurile de îndoială, de duplicitate morală şi religioasă nu mai pot avea loc, acolo unde sufletul e stăpânit în integritatea sa de o convingere adâncă religioasă.

Atunci nu mai putem spune că după tradiţie şi după inimă suntem creştini şi aparţinem bisericii, dar după raţiune nu putem să aparţinem. Ori ai credinţă şi eşti arvunit graţiei sau nu şi atunci eşti în afară de Biserică, după cum spuneau vechii stoici : Dacă te-ai înecat, e indiferent dacă deasupra capului apa e de un deget numai, sau tot oceanul, tot mort eşti [1]).

Aşa se prezintă cazul şi în materie de convingerea şi credinţă religîoasă. Convingerea şi credinţa nu sunt o simplă atitudine a sufletului, ci ocupă şi trebue să ocupe un loc de frunte în

---

1) Ioan Gh. Savin : Idem pag...

toate manifestaţiunile vieţii psihice. Rămânem pe drept înmărmuriţi decât loc ocupă credinţa chiar în cele mai profane şi mai pozitive cunoştinţe [1]). Kant a prezis într'o admirabilă figură specificul şi importanţa credinţei. Porumbelul—spune—în sborul său îşi închipue că ar sbura mai uşor, dacă 'n'ar fi aerul care să-i stea împotrivă. Aşa şi-o fi închipuit şi oamenii setoşi de adevăr şi convingere că dacă n'ar fi credinţa—această parte întunecoasă a sufletului, ei ar cunoaşte mai mult. Astfel de oameni uită că întunerecul nopţii ne deschide adevărata frumuseţe a cerului, cu mii şi milioane de aştri pe care lumina zilei ni le ascunde. Din aceste arătate înţelegem pentru ce sufletul e „neliniştit" şi „însetoşează" după necunoscut şi nu se mulţumeşte cu convingerea pe care i o furnizează „lumina zilei", adică ştiinţele exacte şi filosofice. Poetul spune:

„Les nuits plus que les jours
Ont enchanté des yeux sans nombre [2]),

Savanţi ca Richet, Crookes, Wallace, Flammarion nemulţumiţi de resultatele şi convingerile la care ajunseră prin ştiinţele pozitive şi filosofice s'au îndreptat spre ştiinţele oculte, iar Voltaire, care toată viaţa sa a făcut figură de drac, a cerut să fie înmormântat după ritul catolic. Aceste exemple şi multe altele sunt simptome adânc grăitoare pentru toţi ecei cari din orgoliu şi din tendinţe de originalitate caută să-şi formeze alte „convingeri" în afară de traectoria credinţei religioase. Opacul veac al XVIII-lea, cum îl numeşte d-l Prof. Ioan Gh. Savin, şi suicidul veac al XIX-lea, cum îi spune Leon Daudet, au adus un vânt pustiitor asupra tuturor sufletelor. S'a ajuns până acolo încât s'a spus de către chimistul M. Berthelot—care beat de „succesele ştiinţei—a afirmat în 1886 în lucrarea sa: „Science et Philosophie" că „Lumea de astăzi e fără mistere, concepţia raţionalistă are pretenţia de a explica totul... Noţiunea de miracol şi supranatural s'a risipit ca un miragiu înşelător". Lui s'au alăturat atâţia cari anunţau perimarea unei convingeri şi credinţe religioase şi înlăturarea atot ce este mis-

1) Şiiinţa nu poate cuprinde tot domeniul realităţii. Sfera ei este foarte redusă şi mărginită, iar afirmările sale 90% se reazimă pe puterea credinţii. cf. Şerban Ionescu: Problema conştiinţei Buc. 1934 pag. 17.

2) Preot. Cicerone Iordăchescu: Credo quia absurdum, Iaşi 1920 pag. 33-44.

ter în univers. Uită aceştia toţi că bucuriile şi succesele intelectuale sunt amăgiri de o clipă, în faţa bucuriilor şi certitudinilor ce ni le dă credinţa religioasă. Convingerea religioasă, partea această mistică e acea care aduce linişte sufletului. Desigur că omul are de ales între una şi alta. Omul cu convingeri ce nu au filiaţiune cu sufletul căuta să lovească tocmai în aceea ce caută şi doreşte sufletul mai arzător. Istoria ne arată că tocmai acei ce au căutat să lovească în Divinitate, de unde ne vine adevărata convingere şi după care însetează sufletul s'au lovit singuri. Au fost bolovani pe cari i-au aruncat în sus căutând să spargă cerul, dar acei bolovani—au căzut tot pe capetele lor, i-au lovit zdravăn şi sfârşitul le a fost fatal. Nero a murit nebun, Auguste Comte scrintit, Nietzsche tot nebun s'a sfârşit. Deasemeni Lenin, iar sfârşitul lui Stalin va fi tot la balamuc. In faţa acestor lucruri omul are de ales între credinţa religioasă şi cea profană. Una aduce convingere şi linişte sau „acord" cu cerul, alta îndoială, gol, vânt, pustiire şi „desacord" cu cerul. Se uită deasemeni de aceşti „vulgarizatori" ai ştiinţei şi filosofiei că viaţa omenească e un fenomen unic, o scânteie Dumnezeiască, e un dar al Spiritului absolut. Omul a primit sufletul şi conştiinţa în faţa cărora amuţesc toate explicaţiile şi toate teoriile. Omul e stăpânul lumii şi cum am amintit e şi purtătorul unei misiuni speciale primite dela Dumnezeu.

Toate afirmaţiile diabolice şi îndrăzneţe ale oamenilor de ştiinţă au lovit în om pentrucă după cum ne arată un bărbat de ştiinţă experimentală ca Alexis Carrel, omul e încă o fiinţă necunoscută, deaceea e încă „actuală şi adevărată acea afirmaţie—îndemn a lui Socrates ca omul să se cunoască pe sine însuşi. Inteligenţa singură aduce o convingere, dar e diferită de cea a religiei. Religia aduce o certitudine adâncă în faţa căreia amuţesc şi devin neputincioase toate argumentele". „Mistica creştină exprimă forma cea mai nobilă a activităţii religioase". „Inte·ectualul pur e o fiinţă neizbutită, nefericită [1]).

Oameni fără o convingere religioasă, oameni care se conduc după poftele fiziologice „n'au nici simţ moral, nici simţ estetic, nici simţ religios"... [1]) şi adăugăm noi nimic din ceiace

1) şi 2) Alexis Carrel: Omul fiinţă necunoscută, trad. de d. Busuioceanu Bucureşti ed. II pag. 145, 147 şi 139.

face şi înfrumuseţează pe un om. O sumedenie de mărturii se pot aduce dela creatorii de ştiinţă împotriva îndoelii şi golului din suflet pe care ni le pot da o ştiinţă cu „nume minciunos“ cum o numeşte sf. Paul.

Dar vremurile acestea au trecut şi astăzi omul are de ales între îndoială şi convingere. Veacul al XX-lea cu toate ciudăţeniile şi contradicţiile ce le sesizăm e veacul naţionalismului şi al spiritualismului. Trebue să ne întoarcem dela fizic şi fiziologie la mintal şi spiritual, spune Carrel.

Veacul al XX-lea ne-a adus şi „dematerializarea materiei“. Ciudată împerechere de cuvinte care cere o lămurire. Se susţine acum de reprezentanţii spiritualismului că ultimile elemente care alcătuesc atomii, deci materia (protonii, fotonii, electronii şi quantele) n'au nimic material. Aşa că de unde înainte se susţinea că materia e totul, acum se spune că materia nu mai există [1]). Se vorbeşte de falimentul ştiinţei şi de întoarcerea unei concepţii adevărate care e conform cu concepţia creştină, care ne dă adevărata tărie. Spiritul suprem e acel ce guvernează materia şi care are filiaţiune cu spiritul cu care suntem înzestraţi cu toţii. Trebue să ne încredinţăm că izvorul şt temeiul credinţei nu e numai în afară, ci şi în noi, în studiu şi convingeri, în legile firii şi lumina conştiinţei,în legea revelaţiei şi a ştiinţei adevărate cu toate contradicţiile, curiozităţile şi înfrigurările prin care trecem, singură convingerea adevărată în *Dumnezeul nostru* şi *Dreptatea noastră* ne aduce alinare sufletelor noastre. Şi trebue să ştim că: „*Un popor se naşte şi trăeşte prin viforul de credinţă care suflă în piepturile şi inimele celor de aceeaşi lege. Şi moare atunci când liniştea supărării sau a nevolniciei a golit trupurile de orice vlagă şi a secat sufletele de orice nădejde.* (Mareşal Antonescu).

Preot VASILE VACĂREANU

---

1) Ilarion Felea: Ştiinţa şi Religia, în Revista Teologică Sept. Oct. 1942 pag. 403.

CUVÂNT

la serbarea Mamei la Liceul Ortodox de fete din Iași în ziua de 16 Mai 1943

Ingăduiți-mi, vă rog, să spun aci câteva cuvinte în numele Societăței Ortodoxe Naționale a Femeilor Române, inițiatoarea acestei sărbătoriri, care se face azi aci și în toată țara. Această societate având în frunte o prințesă de viță nu numai românească, dar și creștinească probată, având ca membre tot ce neamul are mai nobil, mai legat de cultură, de aspirațiile morale și înălțătoare pe scara valorilor mondiale, de ani luptă, sacrifică și'și tot lărgește cercul activității sale spre a'și atinge într'o măsură cât mai mare ținta sa: *să dea patriei o femee model ca creștină, soție și mamă.* După ce a luat în mânile sale educația a 3 mii de eleve, a zeci de mii de copilași, iată că a instituit concursuri și premii prin care să promoveze calitatea de mame; prin care să clarifice în mintea elevelor, că mama creată de natură este bună, dar nu suficientă. Neamul are trebuință de mame înzestrate cu idealuri creștine și naționaliste, înzestrate cu metode de creștere, care să dea odrasle de o înaltă calitate umană; are trebuință de mame, care să meargă până la jertfă spre a da societăței sfinți în materie religioasă și morală, eroi în materie patriotică și națională. Istoria este martoră, că popoarele își mențin ființa prin lupte; că în lupte biruința este a celor bine înarmate intelectualiceste, moraliceste, economiceste si militărește. Istoria bisericii creștine la fel este martoră, că întunerecul păgânesc, imoralitatea ruinătoare de indivizi, familii și popoare, s'a înlăturat, că construcția unei societăți solide, armonioase, durabilă s'au obținut tot prin lupte îndârjite; că în aceste lupte biruința s'a așezat de partea celor ce au crezut în Hristos cel răstignit, au crezut și s'au bazat deci pe jertfa pentru Dumnezeu și pentru aproapele; biruința s'a așezat de partea celor ce au crezut în Hristos cel înviat, au crezut deci, că jertfa aduce învierea din moarte, din putreziciune, din vicii, din păcate. Rastignirea și învierea sunt două capete ale luptei. Constatarea statisticienilor

este sub ochii noştri ; creştinismul în peste 1900 de ani a cucerit jumătate din omenire, şi are azi destule forţe, care să lupte împotriva secularului inamic : iudaismul şi a inamicului modern ; comunismul ateist cu corolarul său însălbătăcirea în toate domeniile cum şi să'şi continue cuceririle mai departe. Să-mi îngăduiţi a aduce două exemple spre a ilustra cele două afirmaţii acum făcute - neamul nostru românesc s'a înfipt aci pe coamele Carpaţilor, pe ţărmul nordic al Dunărei şi Mării Negre prin lupte acerbe cu toţi făloşii şi lacomii ; şi-a consolidat fiinţa, stăpânirea şi independenţa prin războae crâncene

In toate aceste războae nu streinii au luptat, nu streinii au condus războaele, nu streinii s'au jertfit, ci domnii noştri, boerii noştri, plugarii şi meseriaşii noştri, ostaşii noştri. Apusul ne-a proclamat prin Ştefan cel Mare, Mihai Viteazul, Carol I şi Ferdinand şi atâţi alţii din rândurile lor, atleţi, eroi şi viteji. Cine însă a format aceste viteze suflete, aceste neînfrânte braţe? Mamele neamului nostru a căror întruchipare este Oltea Doamna, cea căţărată pe cetatea depe munte strigă fiului ei obosit de lupte : „du-te la oştire, pentru ţară mori şi'ţi va fi mormântul încununat cu flori".

In câmpia creştinismului vedem acelaş lucru. Păgânismul cu idololatria, cu imoralităţile lui Bacus şi Afroditei, cu sclavia şi idealurile neroniane, au fost doborîte şi înlăturate din viaţa omenirei prin lupte seculare şi sacrificii de mii de mii de martiri. O viaţă liberă, frăţiască, virtuoasă, cu preţuirea omului până la respectarea sacrosanctă nu numai a vieţii, dar şi a demnităţei şi a averei, o viaţă cu poezie, artă, muzică, arhitectură şi ştiinţă, a fost aşezată în omenire prin munca şi sacrificiul averei şi persoanei celor mai străluciţi sfinţi ai bisericii creştine, cu jertfa dorită a mii de mii de creştini de ambele sexe şi de toate vârstele. Printr'o poruncă imperială 40 creştini au fost condamnaţi să fie ucişi prin îngheţare în lacul Sevastiei din Asia Mică. Pe când mergeau spre locul martirajului, un tinerel creştin se tot lăsa în urmă cu mersul; par'că ar fi voit să renunţe la sacrificiu; bine'nţeles

şi la credinţa creştină, ca adoua zi să fie scăpat în lagărul păgân. La o distanţă însă de grup urmau mamele şi soţiile martirilor, nu plângându-i, ci încurajându-i. Mama tinerelului, care se lăsa în urmă şi-a grăbit paşii, l-a ajuns şi i-a vorbit aşa de convingător, aşa de ademenitor, că a pornit în fugă după grup şi cel întâi a intrat în apă, care după o oră, două le reteza viaţa prin îngheţarea trupniui. Iată prin ce mame şi soţii creştinismul a demonstrat lumei păgâne tăria credinţei creştine şi a biruit păgânismul. In jumătatea II a sec. IV trăia în Africa de Nord la Tagaste un tânăr cu numele Augustin, Plin de tinereţe şi de dorinţă a lăsat frâu liber acestei tinereţe îşi petrecea viaţa în chefuri şi distracţii cu totul afemeiate. Mama sa Monica era o creştină convinsă. Pe atunci a fi creştină însemna a fi şi încreştinătoarea altora. Monica se puse pe lucru să şi creştineze în primul loc fiul. Zi cu zi şi ceas cu ceas a lucrat la aceasta până ce a reuşit. Din tânărul destrăbălat, Augustin a devenit creştin convins, scriitor şi filozof creştin, preot şi episcop de Hipon, sufletul sinoadelor locale din Hipon, Mileve şi Cartagina. Din pana lui au eşit nemuritoarele scrieri „De civitate Dei", Confesiunile, Retractările şi altele, care l-au situat între filosofii până azi slăviţi. Cu aşa mame tinerii creştini proveniţi din familiile avute ale timpului au dat secolului IV vestmântul de aur. Cu aşa femei creştinismul a schimbat viaţa omenirei şi din Europa a făcut un focar de lumină şi cultură.

Societatea Ortodoxă Naţională a Femeilor Române către acest ideal îşi are îndreptate privirile şi în condiţiunile în care se poate lucra astă-zi, din toată inima doreşte şi activează ca să poată da neamului şi bisericii Olte şi Monicii mii şi sute de mii. Iată Doamnelor şi dragi eleve rostul muncei numitei societăţi, iată pentru ce face sacrificii, iată pentru ce a organizat şcoli, concursuri, premii, etc. Cu toţii să ne alăturăm ei, să o sprijinim în activitatea ei, să-i omagiem sacrificiile şi să ne punem fiecare în slujba idealurilor ei: D-le profesoare la catedrele acestei şcoale, elevele la munca ce se cere aci, dar mai ales la înfăptuirea în fiinţa lor a femeii creştine ro-

mâne de mâini, mame de virtuoşi şi de eroi. Iar Dvs., dragi romance creştine din lumea largă a muncitorimei ţării noastre, venind în mijlocul nostru simţiti-vă mândre: meritaţi laudele noastre, meritaţi dragostea noastră. Ştim, că sunteţi soţii şi mame bune nu pentru ochi şi laudele noastre, ci pentru dragostea voastră de copii, care sunt ai voştri şi ai noştri, ai neamului şi ai patriei. Fiţi cu privirea îndreptată totdeauna spre Monica şi spre Oltea. Până ce închideţi ochii fiţi sfătuitoarele pline de dragoste şi de pildă zidítoare copiilor voştri; staţi-le strajă pentru ca nu smuucindu-se din braţele voastre să se arune în băltoaga destrăbălărilor ucigătoare şi de trup şi de suflet Siliţi-vă ca atunci când veţi închide ochii să vi se aştearnă pe suflet şi pe faţă bucuria mulţămirii, că aţi lăsat în urmă români şi creştini vrednici de laude şi de pomenirea voastră şi a bisericii. Prin aceasta veţi fi şi în viitor vrednice de laudele Societăţii Ortodoxe a Femeilor Române, Şi acum ca încheere să strigăm cu toţii: Ţraiască Patria. Trăiască Biserica Ortodoxă Română, Trăiască conducătorii lor în frunte cu M. S. Regele, Trăiască Societatea Femeilor Române cu filiala Iaşi, Trăiască şi înfloriască instituţiile ei.

Econ, IOAN P. ŢINCOCA

CONFERINŢE

Sub auspiciile Fundaţiunii Regele Ferdinand I şi în cadrul conferinţelor de orientare filozofică, în ziua de *9 Mai 1943* a vorbit părintele prof. univ. Cicerone Iordăchescu despre: *„Un filozof creştin: Grigore din Nissa"*.

Activitatea de temei filozofic şi de orientare creştină profundă a păr. prof. Cicerone Iordăchescu este cunoscută prea bine cercurilor intelectuale româneşti. Părintele prof. univ. Cicerone Iordăchescu răscolitorul gândirii creştine antice şi clasice ne-a dat în câteva volume *Istoria literaturii creştine vechi*, în care gândirea scriitorilor creştini este cercetată cu multă erudiţie şi temei. Credem că nu-i uşor să răscoleşti colecţia

Migne şi să te urci pe scara cunoştinţelor limbelor clasice, — greaca şi latina — şi mai cu seamă să cunoşti stilul scriitorilor sfinţiţi cari prezintă atâtea greutăţi în această privinţă şi să te hazardezi în ogorul aşa de spinos al gândirei şi dialecticei filozofice. Greutatea este cu atât mai mare cu cât gândirea creştină presupune pe cea precreştină, care-i un munte plin de culmi filozofice cu greu de pătruns. Intr'o asemenea situaţiune cel care îşi dedică viaţa studiilor filozofice creştine şi precreştine este omul care îşi va alege de bună voe drumul plăcerii lui Platon.

Părintele Cicerone Iordăchescu este omul consacrat acestei plăceri de altitudine platoniciană şi aristotelică. Sf. Sa ne-a dat în privinţa aceasta cel mai serios studiu din literatura filozofică românească asupra *Teoriei judecăţii* şi aşteptăm şi pe al doilea care va ataca cu aceiaş competinţă problema aceasta.

* * *

Părintele prof. Iordăchescu începe tratarea conferinţei, arătând că *doctrina creştină este accesibilă preocupărilor filozofice* şi că doctrina creştină s'a impus în primele veacuri creştine tocmai prin aceia că reprezentanţii ei, au ţinut seama de marile preocupări de gândire consemnate de filozofia antică şi transmise posterităţii. Preocupările acestea n'au fost încă depăşite până astăzi. Unul dintre cei mai autorizaţi istorici de filozofie germană *W. Windelband* susţine: *der grösste aller Philosophen war doch Plato...* Ori creştinismul a ţinut socoteală de aceste bunuri filozofice ale culturii umane şi gânditorii creştini nu erau străini unor asemenea preocupări, Dacă aceşti gânditori creştini n'au închegat sisteme complecte şi armonice desvoltate n'au făcut-o pentru că aşa era curentul. N'o făcuse nici chiar Plato sau Aristotel. Gânditorii creştini spre deosebire de cei păgâni nu căutau *adevărul* pentrucă pe acesta îl aveau în Evanghelii ; ci, căutau să documenteze adevărurile credinţii lor cu ajutorul armaturii filozofice, pe care o aflaseră în filozofia clasică. Sub acest raport ei n'au fost creatori de noi curente, ci au utilizat, ca formă ceiace au găsit că-i bun pentru ideia creştină ; cu singura deosebire că pe când în filozofia păgână întâietatea o aveau valorile logice, în epoca

creştină greutatea cade pe cele emoţionale, fără a fi neglijate cele logice. Pentru greci, *cunoştinţa* era funcţiunea cea mai înaltă iar pentru creştini *dragostea* stă mai presus de cunoştinţă. Aşa de pildă pe când Platon cânta dragostea de a şti, de a cunoaşte, Sf. ap. Pavel cânta dragostea cea de Dumnezeu şi de aproapele încheind *„şi de aş şti toate tainele şi de aş avea toată ştiinţa, dacă n'am dragoste, nimic nu sunt"*. Deaceia poziţia fundamentală din filozofia elină — cunoştinţa a adus la scepticism, fiind insuficientă, pentru viaţă; iar creştinismul a făcut din religie coarda dominantă a vieţii. Acest principiu al dragostei de Dumnezeu şi de oameni a făcut să se coboare ideia de Dumnezeu în toate sufletele — indiferent de categorie socială—şi a încercat să înalţe toate sufletele până la Dumnezeu. Pentru conferenţiar, marea majoritate a autorilor sacri au preţuti filozofia, după justa ei valoare şi au făcut din ea o armă nobilă pentru susţinerea şi precizarea sau turnarea în formule consacrate a doctrinei creştine. Un asemenea gânditor care a trăit în veacul al IV (335-394) a fost *Grigorie din Nissa* (Asia Mică). El este al cincilea din zece copii ai părinţilor săi creştini severi şi din neam ales. Era o fire liniştită şi contemplativă. Din scrierile lui se vede că avea o cultură multilaterală. In special îl cunoştea bine pe Plato. A fost câtăva vreme retor în Cezareea-Copadochiei, ca şi tatăl său, fără a avea entuziasm pentru această carieră. La sinodul al II-lea ecumenic din Constantinopol 381, Grigorie s'a pus în evidenţă prin felul cum a ştiut să apere doctrina creştină. Ca şi fratele său Vasilie şi caşi Grigorie din Nazianz, la fel şi Nissanul a apărat credinţa stabilită la Nicea şi *Hristologia* lui Atanasie cel mare, împotriva mulţimelor de erezii, cari agitau pe atunci lumea creştină. Dintr'un imbold propriu Grigorie din Nissa s'a ocupat îndeosebi de probleme antropologice şi eshatologice o direcţiune filozofică în care — şi putea îngădui mai multă libertate, socotind că aici o eroare nu este aşa de mare primejdie. Tema pe care l-a preocupat mai mult a fost cunoaşterea lui Dumnezeu; cum se poate cunoaşte, şi nevoia de a cunoaşte. Cea mai mare parte a scrierilor sale, dintre cele îndreptate împotriva arienilor, combate teza raţionalistă; iar scrierile sale exegetice şi ascetice tratează cu multă preferinţă problema,

cum sufletul se poate înălța în chip tainic până la intuiția divinității.

Apoi conferențiarul citează operile cari desvoltă gândirea filosofică a lui Grigorie din Nissa.

Opera capitală a lui Grigorie a fost *Marea Catiheză*, care alături de „*Di principiis* a lui *Origen* formează cel mai de preț produs al scrisului clasic grec. Dar toată străduința filozofică a Nissanului gravitează în jurul capitalei probleme a posibilității de cunoaștere a lui Dumnezeu. După el posibilitatea cunoașterii lui Dumnezeu se întemeiază pe *asemănarea omului cu Dumnezeu.*

Sufletul omenesc fiind asemenea cu Dumnezeu, omul este în stare să cunoască întrucâtva pe Dumnezeu. Aici părintele Cicerone Iordăchescu dovedește cu texte din marele gânditor creștin, teza acestuia că *„Dacă omul a fost chemat la existența cu scopul de a participa la bunurile lui Dumnezeu, atunci în mod necesar, a fost înzestrat în așa fel, încât să poată fi în stare să participe la aceasta“. Scopul sublim al trudei noastre aici pe pământ este cunoașterea cea mai clară a frumuseții divine“.*

Dumnezeu poate fi cunoscut pe două căi: una *indirectă* prin *creatura Sa* prin contemplarea armoniei totului „și *privind totul*—scrie Grigorie—*potrivește părțile la întreg și duce întregul la desăvârșire prin părțile sale*“. Dacă ne întoarcem dela *macrocosmos*, la lumea interioară—*microcosmos*—și contemplându-l pe acesta, căpătăm o viziune a lui Dumnezeu. In sufletul omului se reflectează ca într'o bucățică de cristal armonia care apare în univers. Desigur: *„partea înfățișând în chip figurat totul, atât cât, partea este în stare să cuprindă totul“*. Pe lângă cunoașterea discursivă și rațională, există și calea intuitivă de a cunoaște pe Dumnezeu: o intuiție nemijlocită mistică; care este pentru om un fel de grație (har) și totodată un fel de lepădare de sine. Intuiția aceasta nu înseamnă însă a prinde pe Dumnezeu în esența sau în ființa sa.

Logosul, care înseamnă și rațiune, ocupă un loc de frunte în gândirea nisanului. Logosul a fost întrebuințat și mai înainte de Grigorie din Nissa. Pentru prima oară il găsim la Heraclit, apoi la marii săi urmași până la Aristotel. Apoi în epoca creștină începând cu Sf. evanghelist Ioan și toți scriitorii sacri până la Grigorie din Nissa ca și contemporanii lui, scriu

despre *logos*. Pentru Nisanul nostru, logosul lui Dumnezeu este veşnic, face parte din esenţa sa ; ceiace înseamnă că el este viu ; are voinţă şi nu sufere nimic contradictoriu în sine. El nu este o simplă suflare, ci o putere substanţială, este cauza creatoare a lumii şi dintr'o prea mare iubire a chemat la existenţa fiinţa vie = *omul*.

Omul fiind o fiinţă spirituală şi senzibliă, cunoştinţa să rămână dependentă si de percepţia senzibilă. Dela senzibil trebue să se urce spre suprasenzibil. In scrierea sa către *Eunomiu* el afirmă că dacă cineva ar cere să explice esenţa fiinţii divine ceiace este ea în sine, mărturiseşte că cel necuprins şi nelimitat nu poate fi prins prin vre'un sens oarecare al cuvintelor ; *„nu este cu putinţă a explica prin vre'un fel de argumentare adâncurile acestui negrăit mister“*. Aşa dar pentru Nissanul nostru, punctul culminant al cunoştinţei de Dumnezeu este inspiraţia, iluminarea directă prin Sf. Duh, căci, ceiace nu putem face noi, cu raţiunea noastră, o face lumina divină, care aprinde ceiace este divin in om. Harul acesta este însă partea numai a aceluia care s'a apropiat de chipul original dela creaţiune. Şi cu toate acestea şi într' un asemenea caz, omul nu cunoaşte pe Dumnezeu, cum este el în sine ; *„Căci în aceasta constă adevărata ştiinţă a obiectului, în aceasta constă vederea (lui în aceasta constă Dumnezeu) că nu se vede“* spune Nisanul in chip *paradoxal*. Obiectul cunoaşterei în cazul de faţă depăşeşte orice cunoştinţă.

El este cuprins de inteligibilitate, ca de un anumit întunerec. Este în acest fel de a vedea influenţa neoplatonică, influenţa care s'a resfrâns chiar asupra filozofiei unui *Schelling*, şi mai apoi a unui *Bergson*. Şi atunci părintele conferenţiar, conclude hotărât şi logic în favoarea gânditorului din Nissa. *„Dacă materia în ceiace este ea, cu tot progresul ştiinţelor positive de azi, dacă viaţa în genere şi cea psihică îndeosebi nu pot fi prinse în formule oricât de savante şi cunoscute, în esenţa lor, cum ar putea fi prins misterul fundamental el credinţei ?“* Şi desigur că *„Neputinţa minţii omeneşti, în acest aspect al problemei religioase, nu însamnă deloc suspendarea sau nesocotirea obiectului“*.

Din cele trei lucruri,—acţiunea, cuvântul şi gândirea — cari caracterizează viaţa creştinului, Grigorie din Nissa, gă-

seşte gândirea prin ajutorul căreia se poate explica pe cât posibil *misterul Sf. Treimi.* Părintele conferenţiar arată cu texte din opera gânditorului creştin, cum acesta împacă necesitatea de unitate cu cea de pluralitate. In politeism era nesocotită categoria fundamentală a *unităţii,* iar în monoteismul iudaic cea a pluralităţii; creştinismul răspunde ambelor necesităţi logice deopotrivă de fundamentale. Problema *binelui şi a răului* o pune Grigorie din Nissa în sensul că, deosebirea dintre bine şi rău nu trebue luată aşa, ca şi cum ar fi vorba de ceva existent cu adevărat, ci, ca o opoziţie dintre existent şi neexistent. Răul răsare numai din absenţa binelui, tot aşa precum este orbirea faţă cu vederea, orbirea neavând existenţa de sine, ci fiind lipsa unei facultăţi. Pentru acest gânditor creştin răul răsare, oarecum, din interiorul nostru; din libera hotărâre a voinţei noastre; pentrucă sensul dreptului de autodeterminare constă în aceia să alegi liber obiectul voinţei. Conştiinţa creştină are acest mare avantaj asupra celorlalte feluri de a concepe viaţa şi existenţa, că deschide perspective şi asupra lumii imperativului moral. Pe când pentru concepţia mecanicistă nu există decât rânduiala mecanică a lumii, restul fiind socotit drept epifenomen, dacă nu chiar produs imaginar; pentru învăţătura creştină, ceiace este primordial este *imperiul datoriei morale.*

După ce l-a aşezat pe Sf. Grigorie din Nissa în lumea gândirii corifeice creştine părintele prof. universitar Cicerone Iordăchescu, încheie cu unele aprecieri asupra apoitului gândirii creştine pentru umanitate. Gândirea creştină a dat lumii: ideia unui Dumnezeu, care ideie este mântuitoare orcărui suflet şi nu numai unei clase privilegiate. A deschis orizonturi spre imperiul datoriei, spre aspectul moral al vieţii, fără a nesocoti rânduiala mecanismului universal. A afirmat ideia de libertate în opoziţie cu toate celelalte credinţi şi religii şi in opoziţie cu superstiţiile lumii vechi şi noi, ca o bună parte a filozofiei şi a literaturii universitare. In fine creştinismul a înălţat personalitatea umană ancorându-o la ideia de Dumnezeu; a făcut-o responzabilă de faptele sale, descătuşând'o de lanţurile destinului.

„*Pentru Grigorie din Nissa*", spune părintele conferenţiar

„o conștiință umană valorează mai mult decât tot cosmosul" căci pentru el nu există decât *„o singură bogăție proprietatea virtuții"*.

Pentru Iașul în care gândirea filozofică creștină a fost privită până mai ieri cu indiferență, pentru Iașul acesta unde problemele creștine nu-și prea găseau rostul altă dată, afirmarea gândirii creștine este o binefacere și o revenire la realitate, De aceia cinste inițiatorilor laudă și merite conferențiarului.

Preot. MIHAI MĂNUCĂ
Iași

ȘEDINȚA CONSILIULUI EPARHIAL PLENAR DELA 5 IUNIE 1943

Proces-Verbal

Astăzi 5 Iunie 1943 a avut loc în Cancelaria Sf. Mitropolii, ședința Consiliului Eparhial Plenar — Secțiile unite — în urma convocării cu Nr. 10855 din 1 Iunie 1943.

Ședința este presidată de Prea Sfințitul Arhiereu Valerie Botoșăneanu, Vicarul Sf. Mitropolii și Locotenent de Episcop al Eparhiei Buzăului.

Se face apelul nominal constatându-se următorii membri prezenți :

Secția Administrativă

1. Preot C. Vuiescu, Consilier Referent
2. Preot I. Țincoca Membri
3. Preot C. Filipeanu „
4. Preot C. Constantinescu „
5. Preot N. Oniceanu Membri supleanți
6. Preot Ilie Gheorghiță „ „

Secția Culturală

7. Preot C. Nonea, Consilier Referent
8. Dl. V. Gheorghiță Membri
9. Dl. Const. Iancu
10. Dl. Doroftei

Secţia Economică

11. Preot Gh. Niculea, Gonsilier Referent
12. Preot N. Hodoroabă Membri

Sunt absenţi dela şedinţă : Secţia Administrativă : Preot C. Iordăchescu şi Pr. C. Matasă, fiind prezenţi în locul lor supleanţii ; Secţia Culturală: Preot. C. Munteanu şi dl, T. Cumpătă ; Secţia Economică: D-nii Gh. Tomaziu. N. Stoianovici şi D. Răutu.

Se citeşte telegrama d-lui D. Răutu care motivează absenţa fiind bolnav şi arată că subscrie în totul la cele hotărâte.

Din totalul de 18 membri ai Consiliului Plenar, sunt prezenţi 12 membri şi fiind majoritatea se poate trece la lucrări.

Prea Sfinţitul Preşedinte deschide şedinţa şi salută membrii Consiliului în numele I. P. S. Mitropolit Irineu, arătând cele ce urmează a se discuta conform ordinei de zi pentru şedinţa de astăzi.

P. C. Preot Gh. Niculea Consilier Referent al Secţiei Economice, cere să se aprobe să se ia mai întâi în discuţiune chestiunile Secţiei Economice, ceiace consiliul aprobă.

Se trece la ordinea de zi.

I. P. C. Consilier Referent al Secţiei Economice citeşte referatul înregistrat sub Nr. 7135 din a. c., privind gestiunile Arhiepiscopiei pe anul 1042/943 şi realizările făcute.

a) In cursul anului 1942/943 s'au făcut încasări de lei 6.612.003, în plus faţă de prevederile bugetare care erau de de lei 6.035.000.

Se adaugă la aceste încasări şi sume venite din afara bugetului Mitropoliei, în sumă de lei 9.466.664, ce reprezintă ajutorul dela Minister pentru reparaţia Cancelariei incendiate, de lei 6.000.000, lei 1.550.000 pentru reparaţiile dela bombardament, lei 466 664 subvenţie pentru corul mitropolitan dela Minister şi lei 1.450.000 luaţi cu imprumut dela B. N. R. pentru refacerea clădirei.

Se citeşte apoi realizările veniturilor din bugetul Arhiepiscopiei, pe articole.

Cheltuielile făcute în cursul exerciţiului 1942/943 sunt de lei 5.889.181 din fondurile proprii. La aceste se adaugă chel-

tuielile cu subvenţia corului dela Minister 466 664 lei, restituiri de fonduri lei 7122 şi cheltueli din bugetul 1940/941 la exploatarea pădurii de lei 100.000.

Rezultă deci un sold în casă la 1 Aprilie 1943 de lei 9.615.700 din care scăzându-se subvenţia dela Minister pentru reparaţii de lei 7550000 (6.000.000 plus 1.550.000) rămâne un un sold din bugetul Arhiepiscopiei de lei 2,065,700 care este întrebuinţat pentru refacerea clădirilor Cancelariei, ce au fost incendiate la 2 August 1942 şi la reparaţiile necesare Palatului Mitropolitan, Catedralei, etc.

Se arată cheltuielile făcute pe articole bugetare la unele în plus faţă de prevedere dar care se acopăr prin realizările la venituri în plus.

Toate cheltuielile sunt cu acte justificative în regulă, urmând ca să se încheie gestiunea pentru reparaţii după terminarea lucrărilor.

b) P. C. Consilier al Secţiei Economice dă citire apoi gestiunii Fabricii de Lumânări, referatul înregistrat sub Nr. 7136

Se constată că în anul expirat 1942/943 s'a realizat un beneficiu brut de lei 8251158 faţă de anul 1941/942 care era de lei 7.623.677.

Cheltuielile pe anul 1942/943 au fost de lei 2.951.759 în care intră şi lei 1.900.000 cota bugetară dată Sf. Mitropolii.

Rezultă un beneficiu net de lei 5.299.399 care s'a putut realiza mai întâi datorit controlului permanent şi organizării temeinice a fabricei căutându-se a fi la timp aprovizionată cu materiale şi a se trimite din timp depozitelor comenzile necesare.

P. C. Sa Consilier Referent al Secţiei Economice propune împărţirea beneficiului dela fabrica de lumânări, după cum urmează:

1. Ajutor pentru construirea unui local pentru tipografia Arhiepiscopiei lei . . 1.000.000

2. Plata împrumutului la B. N. R. făcut pentru reconstruirea Cancelariei, ca un ajutor lei . . 1.450.000

3. Ajutor pentru repararea localului dela Biserica Frumoasa din Iaşi unde se înfiinţează gimnaziu sanitar pentru maici infirmiere lei . . 300.000

4. Alocarea unui fond de amortizarea celor 2 maşini ale Sf. Mitropolii lei 400.000

5. Premii pentru prisăci, pentru gospodării model şi alte încurajări gospodăreşti cum şi pentru coruri săteşti lei 150.000

6. Fond pentru ajutorarea elevilor dela Seminar şi Şcoala de Cântăreţi lei 50.000

7. Diferenţă de arendă ce se cuvine I. P. S. Mitropolit pentru moşia Popricani ca un ajutor dat exploatărilor lei . . . , . . 215.000

8. Primă de încurajare şi cheltuieli de deplasare pentru funcţionarii şi lucrătorii fabricii lei . . 257.980

9. Acordarea unui ajutor egal cu salarul pe o lună funcţionarilcr Cancelariei Mitropolitane, dat fiind situaţia şi greutăţile traiului, lei . . , 476.419

Total lei , . : 4.299.399

Restul sumei de lei 1.00.0000
se propune a trece la capitalul fabricei.

Total beneficiu lei 5.299.399

Capitalul fabricei de lumânări se cifrează la 1 Iulie 1943, la 8.444.573 la care adăugându-se lei 1.000.000 din beneficiu 1942/943, cum am arătat mai sus, face un capital propriu de lei 9.444.673.

c) Se citeşte referatul înregistrat sub Nr. 7137 cu privire la gestiunea exploatărilor, vie şi moşie pe anul 1942/943.

P. C. Consilier, Referentul Secţiei Economice, arată cheltuielile făcute cu aceste exploatări şi rezultatele obţinute în toamna anului 1942.

Via Bucium, luată în arendă dela CNR. a produs un venit de lei 1.190.960 faţă de cheltuelile exploatării de lei 1.039.580, rezultând un beneficiu de lei 151.380, aceasta datorită faptului, că via este în refacere, după piatra care a bătut'o în vara anului 1941 şi se speră la realizări frumoase în vara aceasta.

Moşia Popricani a adus un venit de lei 1.634.414 faţă de cheltuielile de lei 1.226.782 rezultând un beneficiu de 407.632 din care urmează să se scadă armortizarea inventarului de lei 135.122.

Intrucât la această exploatare, Sf. Mitropolie datorează drept arendă suma de 350.000, se propune să se ia ca ajutor

la exploatare, suma de 215,000 din beneficiul fabricei de lumânări.

Şi la exploatarea moşiei Popricani, au fost multe lucruri de realizat, mai ales cu inventarul moşiei, aşa că urmează ca în anii viitori, să se realizeze mult mai mult, dacă timpul şi împrejurările vor fi favorabile.

La via Hlincea s'au făcut cheltuieli de 279.649 lei, dar realizările n'au fost decât pentru hrana personalului, foarte puţină producţie de vin, fiind manată, care în total fac 75 810 rezultând un deficit de cheltueli de lei 203.831.

La via Hlincea s'a început formarea unei prisăci model, cumpărându-se stupi sistemateci şi material şi se speră într'o frumoasă realizare.

Pentru cunoaşterea situaţiei la vii şi moşii din campania de lucru. a primăverei acesteia, P. C. Consilier Referent arată şi realizările făcute la moşia Lungani jud. Iaşi, trecută dela 1 Octombrie 1942 în exploatarea secţiei economice, unde s'a însămânţat grâu, orz, ovăz, mazăre, porumb, etc.

La această moşie s'a făcut o stână şi cu produsele se poate aproviziona personalul dela exploatări cum şi funcţionarii.

In total se arată, că însămânţările la ambele moşii anul acesta, sunt următoarele: 38. ha. grâu de toamnă, 30 ha. grâu de primăvară. 16 ha. 30 orz, 26,52 ha. ovăz, 4 ha. mazăre, 26 ha. porumb 5 ha. fasole, 2.50 ha. cartofi şi 2 ha. grădinărie de zarzavat.

Toate cheltuielile de exploatarea bunurilor în anul 1942, 1943 se ridică la suma de lei 4.161.997 ce s'au luat cu împrumut dela fabrica eparhială de lumânări.

In ce priveşte gestiunea librăriei eparhiale, ea a fost rămasă în seama bugetului Arhiepiscopiei pentru care s'a prevăzut o cotă de 100.000 lei plus chiria localului.

P. C. Consilier Referent Gh. Niculea terminând cu expunerea dării de seamă cu privire la gestiunile: Sf. Mitropolii, Fabricei de Lumânări şi Exploatării bunurilor, cere să se aprobe cele expuse şi gestiunea prezentată.

Iau cuvântul la referat:

P. C. Preot C. Filipeanu, arătând că în ce priveşte Librăria Eparhială nu este bine să fie concesionată, întrucât i se pare că a pus preţuri enorme şi nu este în interesul Bise-

ricii de a se realiza mari câştiguri, mai ales că Librăria Eparhială, trebuie să vină în ajutorul parohiilor, punând la îndemână cărţi şi obiecte cum şi veşminte cu preţ moderat.

P. C. Preot Ilie Gheorghiţă, în aceiaşi chestiune, arată că nu este bine ca Librăria să fie concesionată monahului Partenie Radu.

P. C. Preot I. Ţincoca, crede că chiar dacă este concesionată să se facă un control riguros al preţurilor, de către Secţia Economică a Sf. Mitropolii.

P. C. Consilier al Secţiei Economice, dă lămuririle necesare arătând că dela Librărie nu s'a putut realiza decât în aceste condiţiuni o sumă care să acopere cheltuelile cu imobilul şi în adevăr trebuie şi se va face de către secţia economică un control riguros asupra preţurilor, şi mai ales în ce priveşte confecţiunea veşmintelor preoţeşti.

In legătură cu bugetul realizat în 1942/943 P. C. Preot C. Constantinescu, arată că fondurile ce se prevăd în bugetele parohiilor, cu avizul protoieriei, nu pot fi realizate aşa că în mod nefiresc se plăteşte de către parohii cota pentru fondurile cuvenite Sf. Mitropolii la sumi neîncasate.

În această chestiune ia cuvântul şi preot C. Filipeanu cerând să se aibă în vedere acest lucru, acolo unde nu se pot realiza prevederile bugetare la parohii.

In urma discuţiunilor avute, consiliul aprobă gestiunile expuse urmând ca să fie supuse şi Adunării Eparhiale.

II. Proiectele de buget pe anul 1943/944.

a) P. C. Consilier Referent al Secţiei Economice, citeşte referatul înregistrat sub Nr. 7138 cu proectul de buget al Eparhiei, pe anul 1943/944.

In total la venituri bugetul reprezintă lei 11.786, faţă de bugetul anului 1942/943 de lei 6.035.000.

S'a prevăzut la venituri art. noi bugetare din exploatarea moşiei Lungani, din vânzarea camionului luat de armata germană.

La cheltuieli bugetul reprezintă suma de lei 11,786.800 cu un fond pentru deschidere de credit de lei 780.803.

Cheltuielile s'au prevăzut după nevoile unei bune gospodării şi administraţii a Arhiepiscopiei, majorându-se şi sa-

lariile funcţionarilor şi personalului diurnist, faţă de scumpirea traiului.

S'au introdus articole noi, la cheltuieli cu exploatarea pădurilor, trecută din nou în Administraţia Arhiepiscopiei, primă pentru funcţionarii merituoşi şi cheltuieli pentru întreţinerea personalului dela Palatul Mitropolitan.

In urma discuţiunilor pe articole a bugetului, prezentat, consiliul îl aprobă în totul.

b) Se citeşte referatul înregistrat sub Nr. 7139 cu bugetul pe anul 1943/944, pentru Fabrica Eparhială de lumânări.

Se propune cheltuieli cu plata personalului de lei 270.000 şi cere a se avea în vedere şi munca depusă în plus de P. C. Consilier Referent în conducerea Administraţiei tuturor bunurilor Sf. Mitropolii creind astfel noui venituri.

Consiliul, având în vedere situaţia, aprobă bugetul de cheltuieli al fabricei, şi propune a se da P. C. Consilier Referent Gh. Niculea o sumă globală de 240.000 lei cheltuieli de deplasare şi reprezentare în conducerea şi administrarea bunurilor Sf. Mitropolii.

Cu această sumă bugetul fabricei va fi de lei 1.110.000.

P. C. Preot I. Ţincoca, arată munca neobosită ce depune P. C. Consilier Referent Gh. Niculea, şi ale cărei roade au fost expuse în şedinţa Consiliului de astăzi.

c) Se citeşte referatul înregistrat sub Nr. 7140 cu privire la bugetul exploatării bunurilor Sf. Mitropolii-vii şi moşii.

Se arată că s'a prevăzut un post de contabil plătit cu 10.000 lei lunar pentru toate exploatările pentru a se putea ţine registre pentru fiecare din aceste bunuri, s'a prevăzut un post de ajutor de cassier cu 3.000 lei lunar pentru operaţiunile bunurilor cum şi personalul necesar la moşii şi vii,—şi anume lei 186.000 anual la moşia Lungani, 156.000 la moşia Popricani, lei 168.000 la via Bucium şi 78.000 lei anual la via Hlincea.

Consiliul propune să se acorde şi pentru cassier o sumă din bugetal acestor exploatări, dat fiind că are răspunderea bănească.

Se fixează şi pentru cassier o sumă globală de 40.000 lei

anual, pentru acoperire de mancuri. Cu aceasta bugetul personalului dela centru pentru exploatări, va fi de lei 196.000.

Cu această modificare, Consiliul aprobă bugetul pe exerciţiul 1943/944, pentru exploatarea bunurilor de către Secţia Economică.

III. Vânzări, cumpărări, donaţiuni, schimburi şi arendări.

1. Se citeşte referatul înregistrat sub Nr. 7156 cu privire la vânzarea unui teren de 303 mp. de către parohia Tazlău jud. Neamţ, CAPS.-ului teren expropiat pentru utilitate publică, cu suma ce se va valorifica de către comisiunea de exploatare.

Consiliul aprobă această vânzare cu îndeplinirea formelor legale, depunându-se suma la Cassa de Depuneri şi Consemnaţiuni sau să se cumpere efecte publice.

2. Se citeşte referatul înregistrat sub Nr. 7157 cu vânzarea unui imobil al parohiei Precista din P. Neamţ d-lui Petru Tofan cu 210.000 lei, cu care să se cumpere un clopot pentru noua biserică.

3. Consiliul aprobă această vânzare fiind şi dorinţa donatorului N. Serghie de a se realiza cele arătate.

3. *Cumpărări.* Se citeşte referatul înregistrat sub Nr. 7155 cu privire la cumpărarea a 28 prăjini teren din parohia Târpeşti jud. Neamţ cu 27.000 lei, fiind necesar la deschiderea unui drum în proprietatea bisericii.

Consiliul aprobă această cumpărare.

4. *Donaţii.* Se citeşte referatul înregistrat sub Nr. 7141 din a. c., cu privire la donaţia făcută parohiei Hodora, de locuitorul Simion Ciobanu, şi anume 35 arii teren cu casă în vatra satului.

5. Se citeşte referatul înregistrat subt Nr. 7142 din a. c., cu donaţia Obştiei satului Borşa Judeţul Iaşi, parohiei Borşa o grădină cu casă pentru locuinţă parohială.

6. Se citeşte referatul înregistrat sub Nr. 7143 din a. c., cu donaţia locuitorului Vasile Iacob de 32 prăjini teren, parohiei Osoi judeţul Iaşi, pentru cimitir.

7. Se citeşte referatul înregistrat la Nr. 7144 cu donaţia Obştiei din satul Rădeni judeţul Botoşani, parohiei Rădeni II a 40 prăjini teren şi o casă pentru locuinţă parohială.

8. Se citeşte referatul înregistrat sub Nr. 7145 din do-

naţia femeiei Marghioala Albu a 5 prăjini grădină, parohiei Valea Bourei judeţul Baia, cu obligaţia de a fi pomenită la slujbe.

9. Se citeşte referatul înregistrat sub Nr. 7146 din a. c., cu donaţia locuitorului Dimitrie Ipate, 20 prăjini teren în vatra satului Boura, parohiei Toleşti jud. Baia cerând a fi pomenit la slujbe,

10. Se citeşte referatul înregistrat la Nr. 7147 cu donaţia locuitorului Vasile Cojocaru, 8 prăjini teren pentru construcţia bisericii din parohia Năvrăpeşti judeţul Baia.

11. Se citeşte referatul înregistrat sub Nr. 7148 cu donaţia soţilor Elena şi Preot N. Grigoraş, a 1.43 ha. teren parohiei Toleşti judeţul Baia cu respectarea dorinţei de a fi pomeniţi la Sf. Slujbe, după trecerea din viaţă.

12. Se citeşte referatul înregistrat sub Nr. 7149 din a. c., cu donaţia Aglaia Diaconescu, a 3 prăjini teren pe care să se construiască o troiţă şi o fântână în amintirea eroilor căzuţi în răsboi, de către parohia Oprişeni din Fălticeni.

13. Se citeşte referatul înregistrat la Nr. 7150 din a. c., cu donaţia d-nei Elisabeta a Constantinesei parohiei Pângăraţi judeţul Neamţ a 50 prăjini teren cu dorinţa de a fi pomenită la slujbe după trecerea din viaţă.

14. Se citeşte referatul înregistrat la Nr. 7151 din a. c., cu donaţia locuitorului Gh. Luca parohiei Bărcăneşti judeţul Neamţ, de 40 prăjini teren pentru folosinţa personalului cu obligaţia de a fi pomenit la slujbe.

Consiliul aprobă toate aceste donaţiuni.

1. *Schimburi de imobile.* Se citeşte referatul înregistrat sub Nr. 7152 din a. c., cu schimbul de teren între parohia Mădei judeţul Neamţ şi locuitorul Const. Cârjă cedându-se 10 prăjini pentru 11 prăjini în interesul proprietăţii bisericii.

2. Se citeşte referatul înregistrat la Nr. 7153 cu schimbul de teren între parohia Stroeşti judeţul Botoşani şi locuitorul Ioan Hemen zis Câşlariu, cedându-se 18 prăjini pentru alte 18 în vederea mărirei cimitirului,

Se citeşte referatul înregistrat sub Nr. 7154 din a. c., cu schimbul între parohia Oniceni II judeţul Baia şi Academia Română, cedându-se 4 ha. teren în afara satului şi 4 ha.

teren în vatra satului de către Academie pentru a se construi casă parohială.

Consiliul aprobă aceste schimburi propuse.

IV. *Arendări de terenuri.* Se citeşte referatul inregistrat sub Nr. 7158 din a. c., arătându-se terenurile bisericeşti în plus ce au fost arendate în anul 1942/943 şi anume : în total 1.061 ha. cu 2.481.210 lei, care intră în bugetele parohiilor respective din Eparhie pentru mărirea veniturilor.

Consiliul aprobă aceste arendări, ţinându-se seamă de preţul regional acolo unde nu se face licitaţie publică.

V. Renovarea clădirii Cancelariei Sf.Mitropolii de pe urma cutremurului şi de pe urma incendiului.

1. Se citeşte referatul înregistrat sub Nr. 7169 din a. c.; prin care P. C. Referent al Secţiei Economice, arată situaţia reparaţiunilor făcute în vara anului 1941 la clădirea Cancelariei, aripa stricată de bombardament şi crăpăturile dela cutremur, pentru care Onor. Minister a acordat un fond de 1.550-000 lei, repartizându-se 40.000 lei pentru reparaţia bisericii Sf. Gheorghe din curtea Sf. Mitropolii şi 10.000 lei pentru biserica filială Bărboi.

Pentru toate aceste lucrări sunt acte justificative, ce se vor înainta Onor. Minister peniru descărcare.

2. Se citeşte referatul înregistrat la Nr. 7160 din a. c., cu privire la reparaţiile dela imobilul Cancelariei Sf. Mitropolii ce a fost incendiat la 2 August 1942. Se arată că Sf. Mitropolie pentru începerea reconstruirei imobilului, s'a făcut un împrumut la BNR. pe gaj de efecte de lei 1.450.000 lei, şi care expiră la data de 10 Iunie a. c., urmând să ceară o prelungire spre a se da posibilitatea de a se reface complect acest imobil.

In urma intervenţiilor făcute de I. P. S. Mitropolit în anul trecut 1942, s'a putut obţine un ajutor de 6.000.000 lei, dela Ministerul Cultelor, prin bunăvoinţa d-lui Ministru Ioan Petrovici şi astfel lucrările au fost în plin progres, încât în iarna aceasta toate birourile şi-au reluat activitatea în vechea clădire distrusă de foc.

In total s'a cheltuit până acum cu reparaţiile, 8,000,000 lei şi mai este necesar un fond de 2.000.000 lei, până la com-

plecta terminare a clădirii. La reparaţii au ajutat şi parohiile cu suma de 311.754 lei.

In rezumat, refacerea clădirii Cancelariei Sf. Mitropolii, necesită 10.000.000 lei, din cari 6.000.000 au fost date de Onor. M. Culte şi pentru care urmează să depunem acte justificative Ministerului şi 4.090.000 lei din fondurile proprii care se acopăr cu 1,450.000 lei împrumutaţi dela BNR. şi care se vor achita din beneficiul fabricei eparhiale, lei 311.754 fondul strâns dela parohii şi lei 2.239.246 se vor acoperi din bugetul Eparhiei pe anul 1943/44 art. 9.

Consiliul aprobă referatele cu privire la reparaţia imobilului Cancelariei.

Deasemenea Consiliul aprobă să se ceară la BNR. prelungirea împrumutului de 1.450.000 lei, expirat la 10 Iunie 1943 pe un nou termen de 9 luni, având depus gajul de efecte publice.

P. C. Consilier Referent al Secţiei Economice preot Gh. Niculea va îndeplini şi va semna toate formalităţile cerute.

VI. Se citeşte referatul înregistrat sub Nr. 5161 din a. c., cu privire la construirea unei clădiri pentru tipografia Mitropoliei Moldovei şi Sucevei.

Se arată că această tipografie ar urma să aducă reale servicii Sf. Mitropolii întrucât numai tipăriturile ce se fac de această instituţie sunt anual de circa 2.000.000 lei, şi s'ar putea tipări convenabil cărţi şi broşuri cu caracter religios, cultural şi moral cum şi o foaie de propagandă religioasă, In acest scop s'a alocat un prim fond de 1.000.000 lei, din beneficiul fabricei eparhiale de lumânări, şi de îndată ce repartiţia va fi aprobată de Adunarea Eparhială, se va întocmi planul şi devizul construcţiei pentru clădirea tipografiei, procedându-se la achiziţionarea materialului cum şi a unei instalaţii tipografice cu litera necesară.

Consiliul aprobă propunerea şirealizarea acestui desiderat

VII. Se citeşte referatul înregistrat sub Nr. 7162 cu privire la realizarea unui fond în vederea construcţiei Căminului Eparhial Preoţesc în oraşul Iaşi, propunându-se ca acest fond, să fie făcut din o cotă de 30—40% luaţi din arenzile pământurilor în plus la parohiile din Eparhie.

Acest cămin ar urma să servească preoţimei când se de-

plasează la centru, unde de multe ori nu găseşte unde să găzduiască.

P. C. Preot I. Ţincoca arată necesitatea construirii acestui cămin pentru ca preoţii să nu stea la hoteluri şi arată străduania societăţii Ocrotirea pentru această lucrare.

P. C. Preot C. Constantinescu. şi P.C. Preot C. Filipeanu luând cuvântul, spun că este absolut necesar acest cămin şi ar fi bine să se intervină la CNR, dacă este posibil să se găsească un imobil intrat în proprietatea statului, care să poată fi destinat de Cămin Preoţesc.

In urma discuţiunilor, Consiliul aprobă să se ia 50% din arenzile terenurilor bisericeşti în plus dela toate parohiile. din care: 40% să se dea pentru fondul construirii căminului Eparhial preoţesc în laşi, şi 10% să se facă fond pentru construirea căminului preoţesc judeţean.

VIII. Se citeşte referatul înregistrat sub Nr. 7163 din a.c. prin care P. C. Consilier Referent al Secţiei Economice arată că confcrm legei Nr. 1851/942, administrarea pădurilor uzufructuare ale Mitropoliei, ce erau în Administraţia C. A.P. S. în 1941/942, au trecut din nou a fi şi administrate tot de Biserică.

S'a început tăerea în primăvara aceasta din parchetele estimate şi s'a realizat: 2578 steri lemne foc tare, 533 steri lemne foc esenţă moale, 882 figuri lemne creangă, 822,605 mc. stejar lemn de construcţie şi 150 mc. plop lemn de construcţie.

Acest material urmează a fi dat în vânzare prin licitaţie publică, fixată la 10 Iunie a. c. după ce se va repartiza cota de lemne necesare Mitropoliei şi personalului.

P. C. Preot I. Ţincoca propune să se dea lemne cu preţ oficial şi personalului clerical din oraşul Iaşi, spre a nu fi nevoit să umble pe la depozite cumpărând cu mia de Kilograme

P. C. Consilier Referent Niculea, arată că se poate face şi aceste operaţiuni, dându-se lemnele la preţul obţinut prin licitaţie. In acest scop preoţii să formeze o delegaţie de 2-3, care să stabilească condiţiunile de distribuţie şi de plată.

Consiliul ia act de cele arătate.

Secţia Culturală

IX. P. C. Preot Constantin Nonea, Consilier Referent al Secţiei Culturale, citeşte referatul înregistrat sub Nr. 7164 din

a. c., privind activitatea secţiunii culturale dela Adunarea Eparhială din anul trecut şi până astăzi, arătând în general că lucrul secţiunei culturale, a fost cu prisosinţă îndeplinît de către preoţime şi nu are decât cuvinte de mulţumire pentru activitatea şi efortul ce s'a depus în aceste vremuri de răsboi căutându-se să se respecte şi toate ordinele şi măsurile ce se luau de autorităţile centrale, toate urmărind scopul principal „Victoria finală"

In ce priveşte sectele, acestea au fost totdeauna parazitismul vieţei religioase, prin rătăcirile, ereziile şi schismele acestora, sub pretext că deţin tezaurul evangheliei şi în realitate erau puse în slujba duşmanilor Neamului.

Toate strigătele Bisericii nu erau auzite nici chiar de conducători, în trecut şi pericolul sectelor se răspândea cu uşurinţă nu din vina Bisericii.

S'a văzut în prezent însă greşeala şi s'a simţit nevoia verificării iubirii de Neam şi de jertfă pentru apărarea gliei, lucru sfânt pentru Biserica Neamului şi guvernul a văzut clar pericolul dispunând printr'un Decret Lege, măsurile necesare pentru ca cei lipsiţi de scrupule să nu-şi poată face placul lor şi să fie un control sever asupra purtării lor în Societate şi al scopului ce-l urmăreau.

Astăzi mişcarea acestor secte va fi uşor deci de controlat şi cei identificaţi că sunt împotriva siguranţei Statului, vor avea de suferit consecinţe.

X. Mersul învăţământului religios în şcolile primare şi secundare, a intrat în făgaşul normal aşa că puţinile abateri ce s'au mai ivit nu sunt decât excepţii. Controlul se face regulat la şcolile primare de către proistoşii cercurilor şi P. C. Protopopi. Din toamnă se va introduce normativul alcătuit de către Consiliul Central bisericesc, când şi şcolile secundare vor fi inspectate de către referentul Secţiei Culturale.

XI. Situaţia bibliotecei Eparhiale. P. C. Consilier Referent al Secţiei Culturale arată Onoratului Consiliu pierderile suferite de biblioteca Eparhială a cărei dulapuri cu cărţi, au fost distruse de incendiul dela 2 August 1942 şi-şi arată adâncul său regret că lucrul început pentru organizarea bibliotecei, pentru care s'a făcut cheltuieli, a fost mult stânjenit şi abea anul acesta s'a putut din nou trece la înfăptuirea pro-

punerilor, ca Sf. Mitropolie să aibă o bibliotecă a Secţiei Culturale şi o bibliotecă centrală care să fie la îndemâna publicului.

Cere Onoratului Consiliu de a se da descărcare de cheltuielile făcute cu organizarea bibliotecei din anul 1941 şi 1943, ceiace consiliul aprobă dat fiind situaţia arătată.

P. C. Sa arată Onoratului Consiliu că în curând sala pentru biblioteca centrală va fi complect amenajată şi se va putea proceda la aşezarea cărţilor, din cele donate de I. P. S. Mitropolit, din cele donate de Cassa Şcoalelor, de Academia Română, etc.

XII. Revista Oficială „Mitropolia Moldovei", este organ oficial şi-şi continuă apariţia în al nouă-spreze-celea an de existenţă. Dat fiind împrejurările excepţionale, revista a apărut în ultimul timp la două luni. La sfârşitul lunei Iunie va fi gata şi numărul prin care se comemorează Sinodul dela Iaşi 1642 cuprinzând studii în legătură cu persoanele şi împrejurările cari au concurat la ţinerea acestui Sinod.

Secţia Culturală a mai editat şi foaia pentru popor Moldova Creştină, care însă dela 1 Ianuarie a. c., nu se mai tipăreşte fiind lipsă de hârtie şi scumpindu-se tiparul, aşa fel că scopul urmărit de a se împărţi poporului această foaie, cu un preţ destul de redus—2 lei exemplarul—nu s'ar mai fi putut obţine.

XIII. Şcoala Eparhială de cântăreţi bisericeşti, a dat rezultate bune, recrutându-se personal didactic de specialitate şi anul acesta va funcţiona şi anul al IV de curs cu elevii promovaţi din clasa lll-a.

Seminarul teologic Veniamin Costache a fost cercetat în mai multe rânduri de I. P. S. Mitropolit, rămânând deplin mulţumit de felul cum se instruiesc viitorii preoţi şi de cum este condusă şcoala de către P. C. Preot Ilie Gheorghiţă Directorul Seminarului, fiind cunoscute greutăţile prin care a trecut, având de suferit depe urma bombardamentelor. Lucrările de reparaţie s'au făcut în urma stăruinţelor depuse şi astfel s'a intrat în normal.

In ce priveşte activitatea preoţilor în Eparhie, P. C. Sa Preot C. Nonea, Consilier Referent al Secţiei Culturale, arată că s'a continuat cu şedinţele Cercurilor Culturale, cari se ţin regulat la sate şi la oraşe, şi s'a putut vedea nevoia de bro-

şuri cu caracter doctrinal pentru orientarea creştinilor, lucru ce urmează să se împlinească cât mai curând după ce se va avea şi tipografia proprie.

Atât în anul 1941 cât şi în anul 1942, s'au tipărit şi s'au distribuit răniţilor din spitale, personal de I. P. S. Mitropolit cum şi de preoţi, cărţi de rugăciune, cruciuliţe, broşuri religioase şi alimente.

Secţia culturală a tipărit şi distribuit cărţi de rugăciune circa 150.000 exemplare din care 30.000 cu cheltuiala proprie şi restul cu cheltuiala binefăcătorilor, din îndemnul Chiriarhului nostru. In prezent se găseşte sub tipar o carte de rugăciune alcătuită de I. P. S. Mitropolit Irineu care urmează deasemenea să fie dată ostaşilor după indicaţiile Ministerului Apărării Naţionale.

Văduvele şi orfanii de răsboiu au găsit ocrotire şi îndemnuri bune la preoţii satelor noastre şi de multe ori cercetarea şi corespondenţa între cei de acasă şi cei depe front, a fost făcută de oficiul parohial, ceiace dovedeşte că preotul este cheia sufletelor enoriaşilor, povăţuieşte, ajută şi înbărbătează duhovniceşte. Pentru Palatul Invalizilor s'a dat toată atenţiunea şi s'au făcut colecte de către preoţi trimiţându-se banii la destinaţie.

Terminându-se expunerile Secţiunei Culturale, iau cuvântul la referat:

P. C. Preot I. Ţincoca arătând că se simte lipsa unei liturghii pe înţelesul popular şi ar fi cazul ca secţiunea culturală să ia iniţiativa de a se tipări această liturghie, pentru uzul credincioşilor cari este de trebuinţă şi la alcătuirea de coruri săteşti la biserici.

Consiliul aprobă de a se tipări această carte.

Dl. C. Iancu având cuvântul spune că Secţia Culturală şi-a îndreptat activitatea în toate ramurile, privind legătura poporului cu biserica, şi rezultatul este foarte îmbucurător, aşa cum a fost expus şi de P. C. Referent al Secţiei.

P. C. Consilier Referent Preot C. Nonea, arată apoi activitatea elogioasă a preoţilor trimişi pentru misionarism în Transnistria, exprimându-şi mulţumirea că mai toţi preoţii trimişi din Arhiepiscopia Mitropoliei Moldovei şi Sucevei, s'au distins prin munca lor şi deaceia li s'au încredinţat şi posturi

administrative de protoierei, subprotoierei şi funcţionari în misiune.

Consiliul Eparhial luând act de cele expuse de P. C. Consilier al Secţiei Culturale, aprobă în totul referatul.

Secţia Administrativă Bisericească

XIV. Infiinţări de noui parohii şi modificări în delimitarea parohiilor din Eparhie.

P. C. Consilier Referent C. Vuiescu, citeşte referatul înregistrat sub No. 7796 din a. c., arătând parohiile ce au fost înfiinţate în cuprinsul Arhiepiscopiei, de la Adunarea Eparhială din 3 Mai 1942, până în prezent.

Infiinţarea acestor noui parohii, a rezolvat multe din cererile imperioase de a se numi preoţi în satele unde se simţia nevoia, şi pe de altă parte s'au putut satisface şi noui cereri de hirotonie.

Important este faptul că au putut fi trecuţi în buget preoţii onorifici cari funcţionau încă din anul 1940 la diferite filiale fiind hirotoniţi în baza Decretului Lege apărut atunci.

Arată că necesităţi religioase mai sunt multe încă şi propune de a se avea în vedere situaţia din satul Vlădeni, parohia Borşa jud. Iaşi şi din Săvineşti judeţul Neamţ.

Consiliul luând act de cele expuse, aprobă referatul şi înfiinţarea a trei noui parohii şi anume:

1. Parohia Vlădeni, prin deslipirea satului Vlădeni dela parohia Borşa judeţul Iaşi.

2. Parohia Boboteni prin deslipirea satului dela parohia Audia judeţul Neamţ.

2. Parohia Săvineşti II, prin deslipire dela actuala parohie Săvineşti jud. Neamţ, unde sunt două biserici şi un număr de circa 700 capi de familie.

Se vor face intervenţii necesare la Onor. Minister să aprobe plata personalului din actualul buget.

XV. Schimbări şi cooptări în epitropiile şi consiliile parohiale. Se citeşte referatul înregistrat sub Nr. 7795 din a. c., cu schimbările survenite în Epitropiile şi Consiliile parohiale din Eparhie, despre care consiliul ia act de complectările şi mişcările produse.

XVI. P. C. Preot C. Vuiescu. consilier referent al Secţiei Ad-tive arată că nu s'a putut ţine Adunarea Eparhială la data fixată prin Statutul legei de organizare bisericească, în Duminica Samarinencei, întrucât s'au aşteptat dispoziţiuni dela centru, în ce priveşte alegerile Eparhiale, cari erau fixate a se face în primăvara anului acestuia, şi cari au fost amânate cu probabilitate de a fi făcute în vară.

Intrucât însă până acum nu s'a stabilit nimic în această chestiune, Onoratul Consiliu urmează să fixeze data Adunării Eparhiale şi ordinea de zi pentru Adunare.

Consiliul hotărăşte a se ţine Adunarea Eparhială în ziua de 1 lulie 1943, făcându-se convocările necesare pentru care stabileşte următoarea ordine de zi :

1. Apelul nominal
2. Deschiderea şedinţei
3. Cetirea sumarului şedinţii dela 3 Mai 1942
4. Referatele secţiunilor Consiliulni Eparhial

a) Administrativă
b) Culturală
c) Economică

5. Cumpărări, vânzări, schimburi şi donaţiuni de bunuri imobiliare bisericeşti.
6. Darea de seamă a gestiunii anului 1942/943.
7. Proectul de buget al Eparhiei pe anul 1943/944.

Diverse alte chestiuni şi propuneri.

XVII. Se citeşte referatul înregistrat sub Nr. 7794 din a. c. cu privire la înscrierea în buget a postului de secretar Eparhial, în urma intervenţiei făcute de Sf. Mitropolie prin adresa din 12 Fevruarie 1943, post în care funcţionează dl. I. Zamfirescu conform dispoziţiunilor art. 142 din Statut.

Consiliul ia act de aceasta cu numirea d-lui I. Zamfirescu în postul de secretar Eparhial, post în care funcţionează din anul 1931.

Se citeşte referatul înregistrat sub Nr. 7793 din a. c., cu numirile şi mişcările făcute în personalul Cancelariei in cursul anului 1942/943 despre care consiliul ia act.

XVIII. *Diverse chestiuni.* Se citeşte referatul înregistrat sub Nr. 10602/943, cu cererea preotului Fabian Bodnărescu, de a

fi numit confesor la Penetenciarul Galata, C. Sa fiind şi paroh în localitate.

Consiliul este de părere că nu poate admite această numire în postul de confesor care în prezent este deţinut de către preotul C. Bogdan dela biserica Sf. Neculai Domnesc din Iaşi, decât dacă va fi vacant şi atunci de va permite legea cumulului.

Terminându-se chestiunile la ordinea de zi, P.S. Arhiereu Preşedinte, mu tumeşte membrilor pentru dragostea ce a arătat de a se discuta şi rezolva lucrările şi declară şedinţa închisă.

Sedinţa ia sfârşit la ora 13.30.

Drept care s'a incheiat prezentul proces verbal.

Preşedinte, Arhiereu vicar
† **Valeriu Botoşăneanu**

Membrii: Pr. *Niculea*, Pr. *C. Nonea*, Econ. *I. Ţincoca*, Pr. *C. Vuiescu*, Pr. *N. Oniceanu*, Pr. *N. Hodoroabă*. *V. A. Gheorghiţă*. Ec. *C. Constantinescu* Pr. *I. Gheorghiţă*, *C. N. Iancu*. Ic. *C. Filipeanu*, *C. Dorofte*.

Secretar Eparhial, *I. Zamfirescu*

RECENZII

Maritain Jaques, *Distinguer pour unir, ou Les degrès du Savoir.* Paris 1940 p. XXII 919 fr. 74,

O lucrare de mare prestigiu ştiinţific, care aduce într'adevăr o împărţire, care duce la unitate şi cunoştinţă deplină, lucrarea spiritualistului francez Maritain, ne demonstrează că realismul tomist salvând printr'o metodă adevărat critică valoarea cunoştinţei lucrurilor, permite de a explora în intimitatea sa universul reflexiunii şi a stabili în acelaşi timp, dacă se poate spune astfel topologia metafizică : astfel, filosofia fiinţii „şi în acelaşi timp prin excelenţă" o filosofie a spiritului" pentrucă Spiritul mai mult ca Universul fizic are în mod material dimensiuni, o structură, o ierarhie internă, cauze şi valori, p. VIII.

Va arăta de asemeni că pentru o viaţă imaterială a tinde spre perfecţiune însamnă a tinde spre un obiect, o realitate infinită pe care până în sfârşit să o posede, punând în lumină mişcarea, elanul, legea de insatisfacere a spiritului plecând dela experienţa simţurilor şi mergând într'o continuă perfecţionare, p. IX.

Lucrarea este împărţită pe capitole, fiecare capitol tratând o frântură din Unitatea acestei Cărţi.

I. Măreţia şi Mizeria Metafizicei. Metafizica este o ştiinţă, care este socotită de mulţi ca inutilă. Dinpotrivă „nimic nu este mai necesar omului decât această inutilitate. N'avem nevoe de adevărurile, care ne servesc, ci de un adevăr pe care să-l servim, căci aceasta este hrana spiritului..." p. 9. Metafizica pune ordine în inteligenţa noastră speculativă şi practică. Ea ne instalează în absolut făcându-ne să trecem dela spectacolul lucrurilor la cunoştinţa raţiunii. Metafizica nu este un mijloc ; este un scop, un fruct, o ştiinţă a omului liber... p. 10/11. Ea este o teologie naturală, obiectul său prin excelenţă este cauza cauzelor. Principiul atot ceia ce este, iată pe Acela pe care vrea să-l cunoască" p. 13. Metoda sa de cunoaştere este analogică.., p. 14. Plecând dela cunoaşterea lui Plotin şi dela extaz

precizează că contemplaţia Sfinţilor nu este în linia metafizicei, ci în linia religiei pentru că Sfinţii nu contemplă pentru a cunoaşte ci pentru a iubi, p. 19, 21 „Nu, Metafizica nu este poarta contemplaţiei mistice. Această poartă este umanitatea lui Crist..." p. 26,

Incheie acest capitol arătând că atât orientul cât şi occidentul sunt bolnavi, cari prin muncă se vor redresa şi credinţa va prinde rădăcini pentru „adevărul necreiat". vor restabili raţiunea ca condiţie a vieţii supranaturale şi astfel vor merge împreună. Evanghelia şi filosofia, mistica şi metafizica, divinul şi umanul. p. 35. Se poate observa cum Mantain păstrează linia sistemului tomist în restabilirea raţiunii ca condiţie a vieţii supranaturale. Raţiunea controlează revelaţia—lucru ce nu se admite în ortodoxie.

II. Filosofie şi Ştiinţă experimentală,

Incepe acest capitol prin a arăta că cei vechi înţelegeau prin ştiinţă eminenţa metafizică pe când cei moderni eminenţa experienţii, a ştiinţelor pozitive. Sunt de acord şi unii şi alţii că metafizica este tipul de ştiinţă cel mai clar. p. 39. 40. Defineşte ştiinţa în modul următor : Ştiinţa este o cunoaştere în chip perfect, mai precis o cunoaştere unde sub constrângerile evidenţii spiritul învaţă raţiunile de a fi a lucrurilor, nefiind satisfăcut decât când ajunge nu numai un lucru, ceva dat, dar încă ceia ce fondează acest dat în fiinţă şi inteligibilitate". p. 47.

Ştiinţa nu poate exista fără un obiect. Necesitatea obiectului imprimă ştiinţei caracterul de universalitate p. 56, 57. Distincţia între ştiinţa deductivă şi inductivă este netă p. 69.

Diviziunea esenţială a ştiinţei însă, după gradul de abstracţie pe care îl oferă obiectul, este următoarea : I. Fizica. Cunoştinţa naturii sensibile, II. Matematica, cunoştinţa cantităţii şi III. Metafizica, cunoştinţa de dincolo de natura sensibilă sau a fiinţii ca fiinţă. Metafizica este considerată ca ştiinţă regulatoare: „Scientia rectrix", p. 71-83.

Un grafic foarte interesant ne arată ordinea după obiect şi grad de superioritate, p. 78. Ştiinţa în general cuprinde două mari domenii: domeniul înţelepciunii—sagesse—care cunoaşte lucrurile prin cauzele prime şi prin raţiunile supreme şi domeniul ştiinţei în sens strâns care cunoaşte lucrurile prin cauze secunde ori principii apropiate p. 92. Aceste două înţelepciuni să grupează sub numele de Filosofie p. 93. Există deci o oare care dependinţă a ştiinţii faţă de filosofie, ţinând seama de obiect. 93-100. Orice ştiinţă răspunde la întrebarea: An est, dacă lucru există, şi Quid est, de ce natură este p, 107. Analizează apoi aceste chestiuni în Matematică, Fizică şi Metafizică. In metafizică chestiunea An est tinde asupra unei existenţe

reale a unui obiect imaterial la care s'a indicat cunoştinţa prin analogie (intelecţiune anansetică) p. 107-113. Există dependenţă între ştiinţă şi filosofie, dar materialul filosofiei este superior experienţii vulgare, filosofia judecând si criticând acest material în lumina sa, pag. 194.

Acest capitol îl încheie cu constatarea că filosofia tomistă este în stare mai mult ca alta să furnizeze ştiinţei cadre metafizice şi că există un acord de ansamblu între ştiinţa şi filosofia aristotelico-tomistă. Metafizica este regulatoarea supremă. In chipul acesta se poate reda sufletului unitatea intelectuală, dorul divin p. 131, 133.

III. Realismul Critic.

Prin realism critic trebue înţăles concepţia aristotelico-tomistă, despre cunoştinţă p. 137. Critica conştiinţei presupune înaintea sa un lung efort al stiinţei de cunoaştere ştiinţifică, filosofică şi psihologică, logică şi metafizică. Ea face parte însăşi, critica cunoştinţei din ştiinţa metafizică, suprema înţelepciune de ordin natural, critică, ontologie, teologie naturală cresc împreună mai strâns ca virtuţile morale. p. 154.

Vorbeşte apoi despre „adevăr" după definiţia clasică a Sf. Toma : „adaequatio rei et intellectus". Conformitatea între inteligenţă şi lucru—, conformitatea spiritului cu fiinţa", p. 169-171.

Face apoi „o digresiune" asupra fenomenologiei lui Huserl, care pentru a elibera idealismul transcendental „de absurde lucruri în sine", nu iesă din l'*ἐποχή* fenomenologic, p. 203-204.

Fenomenologia a procedat la o confuzie între ontologie şi logică, pag. 206.

Trecând la idealism arată că tot efortul începând dela Leibniz merge să suprime orice cauză materială sau subiectivă, lăsând în loc cauze formale p. 209. Cunoştinţa propriu zisă presupune „Corespondenţă riguroasă între cunoaştere şi imaterialitate" p. 217. Mai vorbeşte în acest cap. şi despre concept, dar pentru aceasta este şi un capit. special.

IV. Cunoaşterea naturii sensibile. Cele trei tipuri de cunoaştere sunt : fizica, matematica şi metafizica. Ele aparţin ordinului speculativ p. 267, 268,

In paginile ce urmează să ocupă de cunoştinţa phizico-matematică p. 268-302 şi despre noua fizică cu caracterele ei p. 316.

Dar cunoaşterea naturii sensibile a început printr'o ştiinţă filosofică, printr'o filosofie a naturii, care este în continuitate „cu metafizica cea mai pură", p. 344, şi care se poate defini ca o ştiinţă, ce are drept fiinţa din toate lucrurile şi principiile ontologice, p. 346. Vorbeşte apoi despre mecanicism, ontologie şi empiriologie şi încheie

capitolul cu consideraţii asupra adevăratei şi falşei filosofii, a progresului ştiinţelor. p. 393.

V. Cunoaşterea Metafizică. Există o ştiinţă a naturii şi o filosofie a naturii. Peste ele să ridică cunoaşterea metafizică, p. 400. Metafizica studiază substanţa, calitatea, relaţia, p. 430. Sufletul omenesc ca spirit capabil de activitate cu totul imaterială în ea însăşi, ca substanţă imaterială este un obiect metafizic; antropologia este astfel la frontiera filosofiei naturii şi a metafizicii, prin ea filosofia naturii se încoronează de metafizică. Câmpul înţelepciunii metafizice comportă cunoaşterea reflesivă a raportului cugetării cu fiinţa (critică) cunoştinţa fiinţei ca fiinţă (ontologie în sens strict) cunoştinţa spiritelor pure şi cunoştinţa lui Dumnezeu după cum una şi alta sunt accesibile raţiunei singure (pneumatologie) şi teologie naturală p. 430, 431. Metafizica trebue să ajungă ca la termenul său normal şi necesar la recunoaşterea personalităţii divine. Nu se poate ierta unei Metafizici această eventuală lipsă p. 467. Vorbind apoi despre teologia apophatică sau negativă şi teologia cataphatică ori pozitivă arată că teologia apophatică este teologia mistică esenţialmente supranaturală. Intre metafizică şi contemplaţie există un nou principiu, principiul „Credinţei teologice". In cunoştinţa metafizică a lui Dumnezeu, inteligenţa noastră se ridică prin analogie din sânul inteligibilului. In cunoaşterea credinţei din potrivă din sânul însuşi a „trasinteligibilului divin" din sânul deităţii însuşi porneşte ori ce proces al cunoaşterii, p. 468-484. Cu acesi capitol să încheie prima parte a lucrării.

Partea ă II-a este închinată gradelor ştiinţei supra-raţionale.

VI. Experienţa mistică şi filosofică.

Clarifică întăi sensul cuvîntului „experienţă mistică".

Trebue înţăles prin aceasta „cunoaşterea experimentală a profunzimelor lui Dumnezeu. „Sufletul, va simţi viaţa lui Dumnezeu" p. 489, 490. In cunoaşterea lui Dumnezeu distinge trei ştiinţe — sagesses.—Prima este metafizica—ştiinţă de ordin raţional, natural. Cunoaşterea este anonsetică ori prin analogie şi nu atinge esenţa lui Dumnezeu. A doua cunoaştere este „ştiinţa misterelor revelate, teologia propriu zisă". Aci este raţiunea luminată de credinţă. Certitudinea ei este superioară celei metafizice. Obiectul ei este inaccesibil raţiunii, nu creatorul, nu Dumnezeu cauza primă, ci intimitatea lui, misterul deci „ipseitatea"—lui este cunoscută în viziunea beatifică cunoaşterea mistică care este fără intermediul vreunei idei ori creaturi. Aceasta este înţălepciunea infuzată, teologia mistică", p. 490-514.

Experienţa mistică este o cunoaştere supranaturală inspirată, procurată de Sf. Duh, p. 514, 515. Nu există experienţă mistică de

ordin natural ; ar fi o contradicţie de termeni. Notăm una din obiecţiuni. Există şcoli mistice musulmane, hinduse, budiste, cari nu vin din credinţa teologică, sunt deci naturale. Acestea pot veni din doruri infuze modificate însă, p. 534-541. In concluzia acestui capitol arată că cele trei cunoaşteri: metafizică, teologică şi mistică sunt distincte, au obiecte distincte şi reprezintă grade specifice de lumină pag. 567.

VII. Inţelepciunea Augustiniană

Inţelepciunea Sfinţilor presupune şi credinţă şi dragoste. Ea nu este numai speculativă ci şi practică, p. 581, 582. Filosofia de care se serveşte Augustin este cea neoplatoniciană. El înlătură unele insuficienţe ale ei p. 584-588. La Augustin credinţa precede inteligenţa. Crede ut intelligas p. 590. In doctrina Augustiniană darul Sf. Duh este centrul de gravitate, p, 591.

Metafizica Augustiniană este o metafizică de conversiune, interioară, nu în sens propriu al cuvântului, p. 593.

VIII. Sf. Ioan al Crucii practicant al Contemplaţiei.

Ioan al Crucii este marele Doctor al Ştiinţei incomunicabile. Ştiinţa practică a Contemplaţiei este independentă de teologia morala. Ştiinţa practică presupune ştiinţa speculativâ practică, Pentru Sf. Ioan al Crucii scopul final al vieţii este transformarea în Dumnezeu „a deveni Dumnezeu prin participare" p. 616-636. Această transformare se face prin dragoste. Contemplaţia este după Ioan o „mare activitate" p. 649.

„Contemplaţia este o ştiinţă experimentală de dragoste şí unire", p. 669.

„Nici odată cunoştinţa mistică a lui Dumnezeu, fără dragoste căci ea este infuzată prin dragoste", p. 671.

Pentru a-l atrage pe Dumnezeu nu este nevoe de un act de inteligenţă, de înţălegere, ci de credinţă, p- 675.

IX. Todo y Nada. In acest capitol vorbeşte despre drumul sufletului care duce la dragostea de proprietate terestră şi drumul perfecţiunii·

Contemplaţia este calea cunoaşterii şi a perfecţiunii p. 710-765.

Urmează apoi IX anexe, cari privesc diverse chestiuni destul de importante ; astfel : „A propos de concept". Analizează amănunţit noţiunea de concept şi-i precizează sensul, „similitudo rei intellectae". Apoi despre „analogie". Din trei feluri de analogii : analogie de atribuţie, analogie metaforică şi analogie metafizică ; să opreşte asupra ultimei, p. 822. „Ceia ce Dumnezeu este". „Scire de Deo quid est." nu consistă decât a vedea pe Dumnezeu faţă cătră toţi: p. 828.

„Despre noţiunea de subsistenţă". „Despre o operă a lui A. Gordeil".

„Unele precizări" în cari discută atitudinea lui M. Blondel în filosofie, recunoscându-i mai curând dreptul de apologet, apoi „speculatif şi practic" precizează că aceste noţiuni sunt în funcţie de scopul urmărit şi însfârşit alte două anexe privind pe Sf. Ioan al Crucii şi Sf. Thomas din Aquino — în direcţii particulare cu precădere perfecţiunea spirituală şi unirea de corp şi de familie.

Preot GH. CONSTANTINESCU

Candela, Anul L, LI, LII (1939, 1940, 1941), volum închinat amintirii *Pr. Dr. Valerian Şesan,* Cernăuţi, Tipografia „Glasul Bucovinei" 1942, XCVIII + 791 pagini, 900 lei.

De trei ani, din cauza nenorocirii ce s'a abătut asupra Bucovinei în Iunie 1940, „*Candela*" cea luminoasă a Facultăţii de Teologie din Cernăuţi îşi suspendase apariţia.

Râvna profesorilor Facultăţii, care urmând unei vechi şi sănătoase tradiţii a Facultăţii, de 50 ani răspândeau, prin acest organ de publicitate, în tot cuprinsul ţării — şi chiar şi dincolo de hotare — lumina ortodoxiei, publicându-şi studiile şi cercetările migăloase, ce făcea fiecare în specialitatea sa, nu putea îngădui o ştirbitură în apariţia revistei.

Şi aşa s'a legat firul continuităţii, prin acest volum impunător, închinat amintirii marelui canonist ortodox Dr. Valerian Şesan, care ne-a părăsit prea de timpuriu, luând calea veşniciei la 10 Mai 1940.

Faţă cu greutăţile de tipar ale vremii, acest volum masiv umple golul pentru perioada 1939—1941, până la curent, de unde preţioasa revistâ teologică, biruind greutăţile vremii, înţelege să-şi reia — pe cât se va putea — apariţia regulată, spre marea bucurie a obişnuiţilor cititori, care-i simţiau mult lipsa.

In prima parte, pe XCVIII pagini, găsim articole omagiale pentru Dr. Valerian Şesan, semnate de: I. P. S. S. Mitropoliţi: Tit al Bucovinei, Nicolae al Ardealului şi Nifon al Olteniei; apoi de P. S. Gorazd, episcopul Cehiei şi Moraviei, de P. C. Dr. I. Cervin, protoiereul bisericii ortodoxe cehe, de dl. Dr. V. Loichiţă, decanul Facultăţii de Teologie din Cernăuţi, de dl. Dr. Lazăr Iacob, profesor de Drept bisericesc la Facultatea de Teologie din Bucureşti, de dl. Dr, N. Popescu-Prahova, profesor de Drept bisericesc la Facultatea de Teologie din Cernăuţi, de P. C. Pr. Dr. I. Puiu, consilier referent al Mitropoliei Bucovinei, de dl. Dr. V. Prelipcean, profesor universitar, si de C. Preot T. Totolici din Bucureşti.

Urmează apoi o dare de seamă asupra funeraliilor ilustrului profesor dispărut, semnată de P. C. Dr. Ştefan Slevoacă şi o amă-

nunţită biografie, din care se vede bine omul şi opera, semnată de dl. Dr. M. Şesan.

Din toate aceste mărturii de dragoste, se vede de câtă stimă s'a bucurat ilustrul dispărut, printre cei ce=au avut norocul să=l cunoască, să=i audieze cursurile sau să conlucreze cu el în vasta activitate ce=a desfăşurat şi alături de catedră, în administraţia bisericească a Mitropoliei Bucovinei şi 'n diferite adunări şi comisiuni, unde se studia şi discuta noua organizare a Bisericii din România mare.

In partea a doua, după tradiţia consacrată a revistei, găsim studii şi cercetări ale Profesorilor Facultăţii după cum urmează:

1) **P. C. Pr. I. Zugrav** publică studiul său intitulat „*Introducerea în Teologia Pastorală*". în care, după definiţia. scopul şi cuprinsul, împărţirea şi importanţa Pastoralei, urmează isvoarele şi literatura foarte bogată a acestui important studiu de teologie practică:

2) Dl. **Dr. I. Reli** ne dă „*Gânduri şi sugestii pentru o regenerare a vieţii noastre mănăstireşti*«, unde dupăce arată vechimea mare şi rostul important pe care l=au jucat în trecutul nostru monahismul (în ambele lui forme, sihăstrească şi chinovială) se presintă un plan de reorganizare a mănăstirilor noastre, pentru a=şi atinge pe deplin scopul şi rostul important, ce le revine în viaţa noastră bisericească şi educaţia religioasă a poporului.

3) **P. C. Pr. V. Gheorghiu** ne dă, în stilul său concentrat şi sobru, un minunat capitol de exegesă, asupra începutului Evanghelie Sf, Ioan: „*La început era cuvântul*", dovedind prin aceasta că şi dupăce se află în retragere, continuă să lucreze cu râvnă tinerească în domeniul, în care a lucrat aşa de frumos o viaţă întreagă.

4) Dl. **Prof. Dr. Iustin Moisescu,** în studiul său extins. „*Sfânta Scriptură şi iuterpretarea ei în opera Sfântului Ioan Hrisostom*" ne presintă minunata figură de interpretator a Sfintei Scripturi a celui mai de seamă şi neîntrecut predicator creştin şi apoi o largă explicare a metodului ermineutic, folosit de Demostenele creştin în interpretarea Sfintei Scripturi în Omìliile sale excegetice.

5) Dl. **Procopievici Petre,** în studiul său: „*Elemente fundamentale de educaţie creştină*" dupăce tratează câteva chestiuni de ordin general educativ: Problema educabilităţii, Idealul educativ în concepţiile pedagogice şi formarea caracterului ca ţintă a educaţiei, se ocupă în special de Pedagogia creştină, arătând strânsa legătură dintre religia creştină şi viaţă, forţa educativă a bìsericii creştine, superioritatea moralei creştine asupra moralei laice şi marea înrâurire educativă a cultului creştin.

6) **P. C. Diacon Orest Bucevschi** în „*Iubirea faţă de aproapele*" ne dă o largă şi documentată paralelă între felul cum a fost

înţeleasă şi practicată virtutea dragostei de aproapele în anticitatea păgână, în Vechiul Testament şi apoi în Biserica creştină.

7) Dl. **Leon Morariu** dă un fragment din opera postumă a lui P. Ispirescu, intitulat: *„Viaţa şi faptele lui Vlad-Vodă Ţepeş"*.

8) Dl. **Prof. Dr. Al. Ieşan** ne dă un scurt articol, intitulat: *„Trepte psihologice în educaţia religioasă"*.

9) Dl. **Prof. Dr. Milan Şesan,** sub titlul: *In amintirea lui N. Iorga"* ne înfăţişează pe marele istoric în multiplele sale ipostaze: ca filosof al istoriei, ca istoric universal, ca bizantinolog, ca istoric naţional, ca istoric bisericesc, ca publicator de documente, ca om politic şi ca profesor universitar.

10) Dl. **Prof. univ. Dr, Max Hacman**, într'un scurt articol, intitulat *„Fides britanica"* ne dă un mic studiu psihologic asupra politicii externe engleze din vremea noastră.

11) Dl. **Dr. N. PopescuProhova** publică un studiu larg documentat intitulat: *Canonizarea în biserica ortodoxă"* în care examinează felul cum s'a procedat în trecut, în diferite biserici, când a fost vorba de înscrierea unei persoane pioase în catalogul sfinţilor, D-sa ajunge la concluzia că „Sf. Sinod al Bisericii ortodoxe române are dreptul şi datoria de a proceda la canonizarea domnitorului Constantin Brâncoveanu, precum şi a martirilor ardeleni..." Din aceasta se vede că studiul acesta a fost alcătuit atunci, când chestiunea aceasta era la ordinea zilei.

12. Dl. **Prof, Dr. Vasile Grecu,** din Bucureşti, ne presintă un studiu intitulat *„Erminii de pictură bizantină"* adecă despre acele tratate, în care se dau indicaţii şi reguli fixe de urmat în pictarea bisericilor, în stil bizantin, după tradiţia urmată de veacuri în Biserica răsăriteană.

13. Păr. **Prof. universitar Valeriu Iordăchescu** vine la rând cu lucrarea sa *„Preludii ale unei restaurări a gândirii creştine în Ştiinţa şi Fifosofia contemporană"*, în care, dupăce ne înfăţişază concepţia despre ştiinţă în genere şi confirmarea acestei concepţiuni despre ştiinţă prin diferitele ştiinţi particulare (Fisica, Chimia, Biologia, Psihologia, Sociologia, Morala şi Filosofia) ajunge la concluzia că există o filosofie creştină şi că în mersul gândirii vremii noastre se găsesc simptome ale unei restăurări a gândirii creştine.

14. P. C. **Pr. Dr. Vladimir Prelipcean** ne dă studiul intitulat *„Textele din Ras-Şamvra şi raportul lor cu Vechiul Testament"*. Ni se vorbeşte despre descoperirile arheologice, din 1229, din localitatea Ras-Şamva (Siria) unde s'a dat de urmele unei biblioteci, scrisă într'o limbă necunoscută, dar asemănătoare cu limba feniciană.

Scrisul este pe tăbliţă de argilă, cu caractere cuneiforme. Urmează apoi informaţii asupra stadiului în care se găseşte cercetarea şi desciframea acestor texte vechi şi asupra valorii lor în legătură cu Vechiul Testament.

15) Dl. **Prof. Dr. Victor Morariu,** în *„Pagini uitate din luptele bisericii româneşti“* vorbeşte despre revista „Romänische Revue (1885-1894) apărută în limba germană sub direcţia d-rului Corneliu Diaconovici, bănăţean, revistă care a fost tribuna la care s'au apărat drepturile bisericii şi şcoalei din Ardeal, în trista perioadă de timp când Ungurii urmăreau, cu orice preţ, maghiarizarea Românilor.

16) Urmează un studiu documentat al d-lui **Prof. Dr. Milan Şesan,** despre *„Impărţirea administrativă a imperiului bizantin în timpul Comnenilor şi Angelilor“* (1081-1204), o lucrare foarte migăloasă, care se întinde pe aproape 100 de pagini.

17) Dl. **Dr. Ilie Grămadă** urmează, cu studiul despre *„Problema morală în Confucianism şi Creştinism“*, în care pune în paralelă cele două morale, presentându-ne pe Confucius ca mare filosof şi moralist al lumii din extremul orient şi arătând marea superioritate a moralei creştine asupra oricărui sistem de morală filosofică şi deci şi a Confucianismului, de şi unele principii generale se găsesc (cum e şi firesc) în orice sistem de morală.

La sfârşitul volumului găsim darea de seamă a d-lui *Dr. N. Cotos*, h. t, decan al Facultăţii de Teologie din Cernăuţi, pe anul universitar 1939-40 şi apoi asupra solemnităţii inaugurării cursurilor la Facultatea de Teologie, la 11 Noembrio 1942, cuprinzind bogata dare de seamă asupra mersului acestei facultăţi, dela infiinţare şi până la zi, dare de seamă făcută de Dl. **Decan Dr. V. Loichiţă.**

Volumul se încheie cu două predici : una de Dl. *Prof. D. Procopoviciu* şi alta de *P. C. Prof, Dr. Vasile Gheorghiu* şi cu câteve recenzii semnate de d-nii : *Dr. V. Gheorghiu, Diacon Or. Bucevscki,* Prof. *P. Procopovici, Vl. Prelipcean, M, Şesan* şi *I, Zugrav.*

N. D.

ORDIN CIRCULAR
CATRE TOȚI PREOȚII PAROHI DIN EPARHIE

I.

Conducerea pastorală și lucrul misionar, cer neapărat cunoașterea de aproape a fiecărei parohii în parte și o strânsă legătură între preot și enoraşi.

Pentru aceasta, fiecare preot paroh, este dator să-și cunoască parohia cu toate datele istorice din trecut, situația geografică și statistică prezentă, prin contactul zilnic cu enoriașii.

A. Istoricul parohiei și al fiecărei biserici parohiale și filiale, va fi trecut într'un registru sinodic.

Preoții parohi sunt obligați să țină registrul Sinodic la curent, cu evenimentele însemnate din parohie: restaurări de biserici, vizite canonice, întâmplări și fenomene de seamă din viața obștească a credincioșilor.

B. Situația statistică va fi ținută la zi, în registrul statistic al parohiei, după condicile de botezați, cununii și înmormântări.

La început va fi harta parohiei cu filialele și megieșiile ei. Distanțele vor fi arătate cu cea mai mare exactitate. Se vor arăta și piedicile de comunicație între cătune.

Vor fi trecuți apoi toți enoriașii alfabetic cu numele și pronumele capilor de familie, și al tuturor membrilor familiei, Se vor face mutațiile regulat după fiecare naștere, căsătorie, înmormântare, plecare sau venire în parohie.

După aceste registre fiecare parohie nou înființată precum și din parohiile vechi care nici până astăzi n'au executat ordinul Sf. Mitropolii Nr. 5207 din 7 Iunie 1935, vor înainta Sf.

Mitropolii până la 1 August a. c., pentru întocmirea anuarului credincioşilor Eparhiei, situaţia parohiei cu următoarele date :

1. Numele fiecărui sat din care e alcătuită parohia şi comuna de care aparţin.

2. Câte biserici sunt ? Ce hram au ? în ce sat sunt ? în ce an sunt construite ; (de cine, din ce material şi starea în care se află). Care e biserica parohială ?

3. Depărtarea dintre fiecare sat şi biserica parohială.

4. Obstacolele naturale (râuri, dealuri, râpi, păduri, etc.,) dintre fiecare sat şi satul cu biserica parohială.

5. Tabloul nominal (numele şi pronumele) al capilor de familie şi al membrilor de familie (copii, rude, etc.) alcătuit pentru fiecare sat în parte şi totalizarea lor pe parohie.

6. Personalul parohiei : numele şi pronumele preoţilor şi cântăreţilor, studiile, anul naşterii, anul primei numiri şi transferările avute : Ranguri şi decoraţii.

7. Situaţia casei parohiale : anul construirei, materialul şi starea prezentă.

8. Pământul bisericesc : suprafaţa în hectare. arătată pe biserici şi sate.

9. Ce alte confesiuni sunt în parohie : catolici, mozaici, luterani, calvini, mahomedani, lipoveni, etc. Numărul capilor de familie, al sufletelor şi satele în care locuiesc.

10. Starea sectelor : tabloul cu numele şi pronumele capilor de familie sectante şi celorlalţi membri ai familiei, (copii, rude, etc.) căror secte aparţin şi în ce sate locuiesc. Au case de rugăciune şi în ce sat ?

11. Numărul cârciumilor din parohie şi naţionalitatoa deţinătorilor.

Instituţiile din parohie : şcoli primare, secundare, şi orice alte aşezăminte. Satul unde se află şcoala, numărul claselor şi numărul posturilor de învăţători.

Exactitatea registrelor dela parohie şi a situaţiei ce ni se va înainta, va fi controlată cu rigurositate de organele Noastre Eparhiale.

Măsurile vor fi severe pentru acei preoţi care se vor dovedi neconştiincioşi.

II.

Cu această ocaziune, se pune în vedere din nou tuturor

preoţilor parohi, că pentru : zidiri, reparaţii şi sfinţiri de biserici, construcţii de case parohiale, concedii, numiri de cântăreţi şi transferări se vor adresa Sf. Mitropolii numai prin Protopopie.

III.

In vederea punerei la curent a cazierelor personale, fiecare preot şi cântăreţ este îndatorat a înainta Sf. Mitropolii, actele de stare civilă, statul de serviciu, precum şi un certificat eliberat de protopopie, în care se va arăta salariile primite dela data numirii în funcţiune şi până în prezent. Acei cari au venit din alte Eparhii, îşi vor procura certificat de funcţiunea ocupată şi salariile primite, dela Eparhia respectivă.

Odată cu actele vor înainta şi o declaraţie în care se va arăta toate funcţiunile ocupate şi transferările avute până în prezent.

Acei dintre preoţi cari nu vor executa întocmai şi în termen presentul ordin vor fi supuşi la sancţiuni.

MULŢUMIRI PUBLICE

Sfânta Mitropolie a Moldovei şi Sucevei, aduce pe această cale mulţumiri publice următoarelor persoane cari prin donaţiile făcute şi interesul pe care l'au arătat Bisericii Noastre străbune, au dat dovadă de buni creştini şi iubitori ai Casei Domnului.

1. Domnului Gheorghe Stroici mare proprietar din comuna Manoleasa satul Stroici, jud. Dorohoi, pentru donarea lemnului de stejar necesar construirii unei capele.

2. Doamnelor şi Domnilor : Matilda M. Alexandrescu, Ivonette M. Alexandrescu şi Nicu Guranda proprietarii moşiei Guranda, pentru următoarele donaţiuni făcute bisericii din parohia Guranda : un Sfânt Disc, una Sfântă Cruce, una Steluţă, una căniţă pentru căldură, materialul lemnos necesar la construirea unui gard la casa parohială; materialul lemnos pentru construirea unui grajd la casa parohială.

3. Domnului Costache Diac, din comuna Şipote, pentru

donaţia unul dulap pentru păstrarea vestmintelor, bisericii parohiale Şipote jud. Iaşi.

4. Domnilor Al, Botez, M. Cerdăcescu, V. Polac şi C. Dabija, epitropi şi consilieri ai parohiei Sf. Neculai din Tg. Frumos, pentru contribuţia bănească şi ajutorul moral ce au dat pentru reparaţia bisericii parohiale Sf. Neculai din acel târg.

5. Domnului Dimitrie Gh. Maxim, fost magistrat. mare proprietar din Bucureşti, pentru însemnatul ajutor bănesc dat pentru reparaţia radicală a bisericii din satul Hreaţca pendinte de parohia Pleşeşti jud. Baia.

6. Domnilor Negel administrator al Domenîilor Coroanei din Broşteni jud. Neamţ, şi P. Voiculescu şef al Domeniilor Coroanei Borca donaţia făcută bisericii din parohia Borca jud. Neamţ constând din 10 legături tablă, 50 Kgr. cuie şi scândurile pentru asteriala necesară la acoperirea acelei biserici.

7. Domnului Constantin Mavrocordat, proprietar din com. Dăngeni, Jud. Botoşani, pentru donaţia sumei de 40.000 lei, ca ajutor la construcţia capelei din parohia Principele Mihai, Jud. Dorohoi.

8. Domnilor: Inginer Petre Voiculescu, Şeful Domeniilor Coroanei din Borca-Neamţ, Invăţător C. Berbecaru, D. Diaconescu controlor financiar, Const. V. Ana, Const. Tutuianu, C. Diaconescu Dirigintele Oficiului poştal Borca, Gheorghe Olaru, N. Coşulă, D. Cotărgăşanu, Ion Andronic, Simion Alexandru, Const. Coman, Mihai Florescu, Gh. Plăcintă, D. Lucescu, V. P. Bălăceanu, Ion Butnaru, V. Popescu, D. Teodorescu şi alţii cari personal şi cu a D-lor stăruinţă, au adunat suma de 366.000 lei, în scopul ridicării unei biserici în parohia Sabaşa, jud. Neamţ.

9. D-lui Ministru Mihail Romaşcanu, care a donat pentru reparaţia bisericii Sf. Voevozi, din parohia Şipote, Judeţul Iaşi, 2000 Kgr. ciment şi 1000 Kgr. var.

10. D-lor: Invăţător V. Dimitriu, Pr. D. Zamisnicu, Inv. Maria Zamisnicu, Elevilor şi Elevelor extra şcolare din parohia Popricani, Judeţul Iaşi şi tuturor bunilor creştini şi gospodari din acea parohie, pentru zelul şi interesul depus la ridicarea morală şi ajutorarea populaţiei sărace din acea parohie pentru înzestrarea bisericii cu icoane şi alte odoare de

preţ,precum şi pentru îngrijirea şi înfrumuseţarea mormintelor eroilor.

11. D-lor : Nicolae Stati, Grigore Profir, D. Cucoş, V. Antoniu, Mihai Indirjoschi, Ana şi Vasile Oloeru, I. C. Teodorescu, D. Filipoaie precum şi Pr. Paroh Ion Ionescu, pentru contribuţia însemnată, zelul şi interesul ce au depus, pentru reparaţia radicală a bisericii parohiale Sf. Treime, din oraşul Iaşi.

A, G.

POSTURI VACANTE IN CUPRINSUL ARHIEPISCOPIEI IAŞILOR

Parohii Vacante

Judeţul Iaşi

1. Un post de preot la biserica Bărboi din Iaşi, vacant în urma transferărei Pr. N. Oniceanu la parohia Sf. Pantelimon din Iaşi.

Judeţul Baia

2. Parohia Gara Paşcani vacantă în urma transferărei la parohia Sf. Voevozi Paşcani a preotului Petru Pantelimon.

Judeţul Botoşani

3. Parohia Guranda vacantă in urma transferărei la parohia Băbiceni a preotului C. Sângeap.

4. Parohia Tudora I vacantă în urma transferărei la parohia Sf. Gheorghe din oraşul Botoşani a preotului Cosma Balan.

Judeţul Dorohoi

5. Parohia Negréni vacantă în urma transferărei preotului Eugen Zaharia la parohia Gh. Enescu.

Posturi de Diaconi

Judeţul Baia

1. Un post de diacon la parohia Sf. Ilie din oraşul Făl-

ticeni prin trecerea la parohia Leoi da, a diaconului Octav Popovici. hirotonit preot.

Judeţul Neamţ

2. Un post de diacon la parohia Roznov, prin hirotonia în preot a diaconului I. Mârcă trecut .paroh la Slobozia I

T A B E L

De posturile de funcţionari în Cancelarie, parohii, preoţi ajutători, secretari protopopeşti şi diaconi, ce se înfiinţează din nou cu începere dela 1 Iulie şi 1 August 1943, prin Deciziile Ministerului de Culte Nr. 30.933 şi 35.921/943 :

Posturi în Cancelarie

1. Un post de şef contabil, cu salar bugetar de 14.700 lei lunar.
2. Un post de dactilograf cu salar bugetar de 6600 lei lunar.
3. Patru secretari protopopeşti, cu diurnă lunară de 1500 lei·
4. Un post de om de serviciu, cu salar ·bugetar de 2050 lei lunar.

Parohii Jud. laşi

1. Parohia Tansa, prin deslipire dela parohia Ulmi-Liteni.
2. Parohia Vlădeni, prin deslipire dela aprohia Borşa

Judeţul Botoşani

1. Parohia Movila Ruptă, prin deslipire de la parohia Lehneşti.

Judeţul Baia

1. Parohia Topile, prin deslipire dela parohia Gâşteşti-Topile.

Judeţul Dorohoi

1. Parehia Rediu II, prin deslipire dela parohia Rediu I.

Preoţi Ajutători

1. Un post de preot ajutător, la parohia Sineşti, jud. Iaşi

*

2. Un post de preot ajutător, la parohia Dolhasca, Județul Baia.

3. Un post de preot ajutător, la parohia Hănești, Județul Dorohoi.

4. Un post de preot ajutător, la parohia Hănțești, jud. Dorohoi.

5. Un post de preot ajutător, la parohia Văculești, Județul Dorohoi

Posturi de Diaconi

1. Un post de Diacon, la Mănăstirea Agafton, Județul Botoșani.

Posturi de Cântăreți

Județul Iași

1. Uu post de cântăreț la Biserica Sf. Ilie, filială a parohiei Talpalari, înființat prin buget. 1943/944, adresa Minist. Cultelor Nr. 24590/943.

2. Un post de cântăreț la parohia Talpalari din Iași, înființat psin buget 1943/944, adresa M. Culte Nr. 4421/943.

3. Un post de cântăreț la parohia Tataraşi-Aviație din Iași, vacant pe Iunie 1943, prin demisia cânt. D. Sănduleanu.

4. Un post de cântăreț la parohia Sf. Treime din oraș Iași, rămas vacant prin decesul cânt. Vasile Alexandru.

5. Un post de cântăreț la parohia Sf. Teodor, oraș Iași: rămas vacant în urma decesului pefront a cânt. Cristofor Robu

6. Un post de cântăreț la parohia Comarna, devenit vacant prin decesul cântărețului Gr. Amarandei la 25 Aprilie 1943.

7. Un post de cântăreț la parohia Șipote, prin pensionarea cântărețului V. Giurgea pe 15 Iulie 1943.

8. Postul II de cântăreț dala parohia Glăvănești, prevăzut în bugetul 1943/944, adresa Min. Culte Nr. 21128/943.

9. Un post de cântăreț la parohia Voinești, rămas vacant în urma transferării cânt. Alex. Nechita la Biserica 40 de Sfinți din orașul Iași, pe 1 Iulie 1943.

Județul Botoșani

1. un post de cântăreț la parohia Sf. Gheorghe oraș Boto-

şani, rămas vacant prin decesul cânt. D. Cojocaru, căzut pe front în August 1942.

2. Un post de cântăreţ la parohia Sf. Voevozi, oraş Botoşani, vacant în urma pensionării pe 1 Iulie cr. a cânt. N. Aruştei.

3. Un post de cântăreţ, la parohia Bălueşeni Stamate, rămas vacant prin pensionarea din oficiu a cânt. Gh. Vizitiu.

4. Un pvst de cântăreţ la parohia Calaraşi, reînfiinţat în bugetul 1943/944, adresa Min. Culte Nr. 16294/943.

5. Postul II de cântăreţ la parohia Chiscovata, prevăzut în bugetul pe 1943/944, adresa Min. Culte Nr, 21125/943.

6. Un post de cântăreţ la parohia Gorbăneşti, trecut în bugetul pe 1943/944, adresa Min. Cultelor 21128/943.

7. Un post de cântăreţ la parohia Gotârgaci, vacant dela 1 Februarie 1943, prin optarea cânt. P. Cososchi pentru funcţia de agent sanitar.

8. Un post de cântăreţ la parohia Truşeşti, rămas vacant pe 1 Martie 1943, prin pensionarea Cânt. Ch. N. Grigoraş

9. Un post de cântăreţ la parohia Tulbureni, vacant prin trecerea cânt. D. Hriţcu, în altă funcţie (gardian public).

10. Un post de cântăreţ la parohia Ungureni, rămas vacant prin transferarea cânt. M. Prescorniţă la parohia Roşiori pe data de 1 lanuarie 1943.

11. Un post de cântăreţ la parohia Staroşilţa, prin transferarea cânt. Vasile Slabu la Drislea, pe 1 lulie 1943.

Judeţul Dorohoi

1. Un post de cântăreţ la parohia Corlăteni, rămas vacant prin pensionarea Cânt. I. Hrib, pe 1 August 1943.

2. Un post de cântăreţ la parohia Cordăreni, prin pensionarea cânt. T. Turic dela funcţia de agent fiacal.

3. Un post de cântăreţ la parohia Dumeni, rămas vacant prin pensionarea cânt. C. Stanciu, pe 1 August 1943.

4. Un post de cântăreţ la parohia Hreaţca, prin pensionarea cânt. A. Petreanu, pe data de 15 lunie 1943.

5. Un post de cântăreţ la parohia Mihăileni, prin pensionarea cânt. C. Sofronie pe 1 Sept. 1943.

6. Un post de cântăreţ la parohia Nicani, nou înfiinţat prin bugetul 1943/944, adresa Min. Culte Nr. 28119/843.

7. Un post de cântăreţ la parohia Şerbăneşti, vacant în urma decesului cânt. C. Vasiliu pe front la 13 Sept. 1941.

8. Un post de cântăreţ la parohia Teioasa, vacant în urma decesului cânt. N. Lungu în actualul război (12-XI 1942).

9. Un post de cântăreţ la parohia Petricani, rămas vacant prin decesul cântăreţului Vasile Protosoaie la 6 lunie 1943.

10. Un post de cântăreţ la parohia Hăneşti, rămas vacant prin demisia cânt. Const. Ştefan hirotonit preot pe seama parohiei Ghireni-Curt. (15 lunie 1943).

11. Un post de cântăreţ la parohia Conceşti, rămas vacant în urma demisiei pe 1 lunie 1943 a cânt. Ioan Mironescu, hirotonit Diacon pe seama parohiei Adormirea din Tg. Neamţ

12. Un post de cântăreţ la parchia Suharău, rămas vacant prin demisia cânt. D. Pintilie pe data de 1 August 1943.

Judeţul Neamţ

1. Un post de cântăreţ la parohia Roznov, reînfiinţat prin bugetul 943/944, adresa Min. Culte Nr. 21126/943

2. Un post de cântăreţ la parohia Vânători I, devenit vacant prin pensionarea cânt. P. A. Popei pe 1 August 1943

3. Postul II de cântăreţ dela parohia II, reînfiinţat în bugetul 1943/944, adresa M. Culte Nr. 21123/943.

Judeţul Baia

1. Un post de cântăreţ la parohia Sf. Ilie, din oraşul Fălticeni, prin pensionarea pe 1 August 1943, a cânt. I. Hârja.

2. Postul II de cântăreţ dela parohia Ciohoreni, reînfiinţat prin bugetul 1943/944, adresa M. Culte Nr. 21127/1943.

3. Postul II de cântăreţ dela parohia Drăguşeni II, infiinţat prin bugetul 1943/944, adresa Minist. Cultelor Nr. 21130 din 1944.

4. Un post de cântăreţ la parohia Vascani, rămas vacant prin pensionarea cântăreţului Vasile Dracea. pe data de 1 August 1943.

(904)

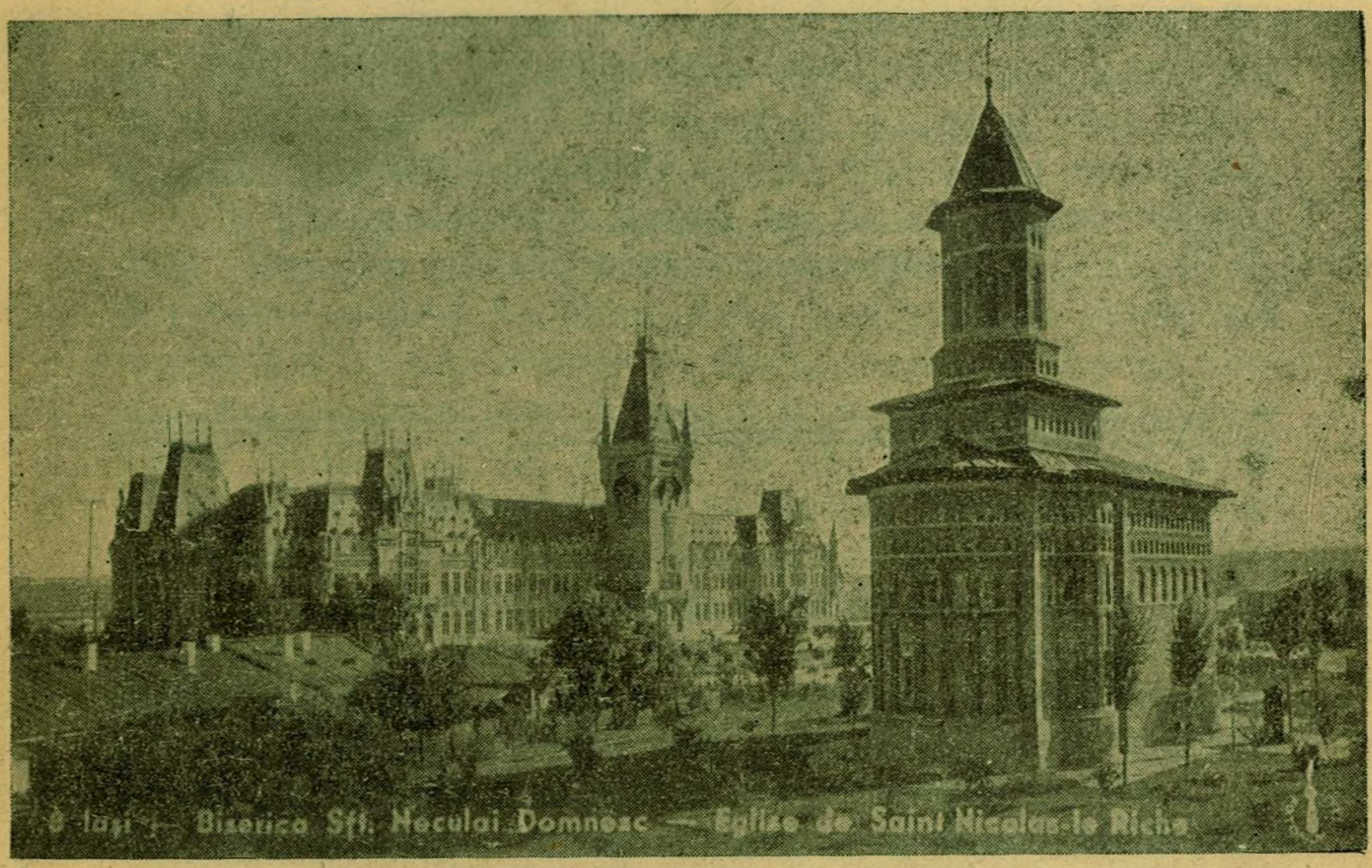
MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTA OFICIALA A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Sub patronajul I. P. S. IRINEU

Mitropolit al Moldovei și Sucevei

Iași — Biserica Sfîntul Neculai Domnesc — Eglise de Saint Nicolas-le Riche

BISERICA SF. NECULAI DOMNESC DIN IAȘI

Bun de imprimat
† IRINEU

Anul XIX Iulie-August-Sept. 1943 7-8-9

MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTA OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAȘILOR

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Sub patronajul I. P. S. IRINEU

Mitropolit al Moldovei și Sucevei

COMITETUL DE REDACȚIE :

Pr. Cic. Iordăchescu — Pr. Nec. Hodoroabă
„ Val. Iordăchescu — „ D. Furtună
„ Const. Roșescu — „ C. Munteanu
„ Gh. Petrovanu — „ C. Matasă

Diac. I. Gheorghiță

Secretari de redacție : **Pr. N. Donos**, **Pr. Const. Nonea**

Administrația la secția culturală a Sf. Mitropolii, Iași,
Abonamentul : 500 lei pe an :

SUMARUL:

In amintirea frățeștii ospitalități . . . **Pr. Dumitru Bejan**

Partea oficială : Referatul secției administrative a Consiliului eparhial Nr. 8146 din 2 Iulie 1943 **Pr. C. G. Vuescu**

Referatul secției economice . . . **Pr. G. Niculea**

Referatul secției culturale . . . **Pr. C. Nonea**

Circulară către P. C. Protoierei și P. C. Parohi din Eparhie ; Posturi vacante ; Parohii vacante ; Posturi vacante de cântăreți ; Mulțumiri publice.

TIPOGRAFIA ALEXANDRU A. ȚEREK, STR. MÂRZESCU 9 — IAȘI

ANUL XIX IULIE-AUGUST-SEPTEMBRIE 1943 Nr. 7-8-9

MITROPOLIA MOLDOVEI

REVISTĂ OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI IAŞILOR
APARE ODATĂ PE LUNĂ

IN AMINTIREA FRAŢEŞTII OSPITALITAŢI

Au trecut trei ani din ziua de tristă amintire—28 Iunie 1940—când Ţara s'a aflat nevolnică în faţa pretenţiilor de cucerire ale vecinei dela răsărit şi, fără lupte, a cedat pământul Basarabiei şi al Bucovinei de Nord.

In ziua ceia de cutropire au sunat pentru ultima dată clopotele pe întinsurile moldovene de peste Prut. Au plâns alături de inima bună a Ţărei toţi voievozii moldoveni şi toţi arcaşii şi răzeşii cari, în trecut, au stat zid nesdruncinat în faţa tuturor năvălitorilor depe pustii locuri. Cei vii, alături de cei morţi, toţi ca unul au jurat pe crucea ridicată pe turlele mănăstirei Putna, la chiemarea Voevodului Ştefan cel Mare, că nu va trece anul şi ţara'şi va spala ruşinea prin foc şi sabie. Şi Dumnezeul părinţilor noştri, care ridică pe cel drept din locul unde a căzut ne-a ajutat şi cu plămădire nouă Ţara şi-a întins hotarul până unde îl ştiam că este al nostru ; slavă lui Dumnezeu pentru toate!

Dar gândul se întoarce înnapoi la ziua de 28 Iunie 1940.

Vestea că Basarabia nu mai este a Ţării, la început a uluit.

Se spunea pe aici că, avem prieteni tari în Apus cari nu vor lăsa pe duşmani să se atingă de ceva din trupul Ţării. Pe de altă parte, mereu, ni se vorbea că Ţara jur împrejur este fortificată şi că în cazul unui conflict armat, duşmanul va rămânea neputincios în faţa zidurilor de beton şi oţel care apără Ţara. Se mai spunea că pentru orice brazdă românească va fi război.

Dar toate acestea s'au dovedit a fi vorbe şi încă vorbe goale.

Când în dimineaţa zilei de 28 Iunie 1940 am văzut că încep a se retrage regimentele dinspre graniţă; când am văzut batjocura cu care erau împroşcaţi oştaşii Ţării de către evrei, în trecerea prin târgul meu, am înţeles că într'adevăr Basarabia nu mai era a noastră.

Am plâns pentru durerea Ţării şi pentru batjocura pe care nu o merita oastea noastră. Mi-am făcut bagajele şi după ce am adunat pe enoriaşi la vecernie (adoua zi era sărbătoarea Sf. Apostoli Petru şi Pavel) cu mare jale mi-am luat rămas bun dela dânşii şi petrecut de mulţime până la marginea târgului — era Vineri în deseară — am plecat mai departe însoţit de câţiva creştini cu căruţele cari, m'au dus până în târgul unde se aflau părinţii mei. Se depăna şirul de ostaşi spre podul dela Sculeni şi pe marginea drumului stăteau moldovenii şi plângeau în pumni, suspinând către ostaşi: „dar pe noi cui ne lăsaţi, fraţilor?" Câtă deosebire între veselia fără frâu a evreimii batjocoritoare — şi barbare chiar — şi între ochii moldovenilor storşi de plâns, cari căutau uitit pe urma oastei Ţării care trecea Prutul; şi nu puteau înţelege ei ce este asta? Gura noastră era mută şi nu le puteam explica pentru ce-i părăsim.

Când am trecut Prutul, în urma noastră a rămas întuneric. Care întuneric era să plutească peste Basarabia timp de un an de zile.

De peste Prut veniau mereu refugiaţi: trişti şi amărâţi, căutând să plece cât mai departe de groaza urmăritorilor. S'au întâmplat atunci lucruri uimitoare. Sate întregi s'au ridicat ca un om să treacă Prutul la fraţi; dar hoardele păgâne puseseră deja strajă la Prut şi i-au întors înapoi. Prutul devenise zid despărţitor în inima Moldovei.

Când, mai târziu, au început a veni în ţară trenuri cu repatriaţi, aceştia îţi făceau împresia că au scăpat din iad; veneau goi, nemâncaţi, speriaţi de temniţă şi de moarte.

Venise peste Basarabia stăpânirea nebuniei, la chemarea fiilor lui Israel. care stăpânire avea să ucidă şi să deporteze spre locuri neştiute sute de mii de moldoveni. Dar temelia Ţării, populaţia moldovenească a răbdat şi a suferit ştiind că „noi am fost totdeauna un popor care am rămas pe acest loc, indiferent de loviturile soartei şi aceasta este cea mai puternică dovadă de vitalitate. Oamenii aduşi de vânt, sunt luaţi de vânt, dar cei ce s'au înfipt în pământ prin muncă, jertfă şi credinţă, sunt nedespărţiţi de el" (Nicolae Iorga, discurs la Vălenii de Munte 1939) şi cu ochii peste Prut, aşteptau să le vină desrobirea dela fraţi ; care, la plinirea vremei, a venit.

Drumurile ce duceau la Iaşi,—dinspre Prut—erau şuvoiu de mulţimea refugiaţilor. Toţi erau amărâţi, flămânzi şi însetaţi. Şi atunci am cunoscut ce înseamnă inima de frate şi larga ospitalitate românească. Dela societăţile de stat, până la cel mai nevoiaş român, au sărit în ajutorul refugiaţilor. Cei fără cămaşă şi haine au fost îmbrăcaţi ; cei flămânzi şi lipsiţi de posibilităţi de susţinere au fost ospătaţi la cantine şi adăpostiţi în şcoli şi cămine studenţeşti. Şi lucrul acesta a durat un an de zile. Funcţionarii au primit posturi de stat ; negustorilor li s'au făcut mari înlesniri spre a-şi putea câştiga existenţa ; agricultorilor li s'a dat pământ, elevii şi studenţii au primit burse spre a-şi continua studiile, etc., toţi, dar absolut toţi, refugiaţii au fost ajutaţi şi primiţi atât de frăţeşte, încât nici-odată nu vom uita că atunci când se prăbuşiau hotarele Ţării, inima românilor din vechiul regat a fost alături—în mod practic—de durerile noastre. Fapta lor a însemnat atunci împlinirea legii Mântuitorului care ne-a poruncit ajutorarea celui căzut în nevoie şi a mai însemnat cea mai puternică cimentare a unităţei noastre de neam.

Ne gândim acum, cu ochii ţintă la acest trecut : oare cum a fost posibil ca trei sute de mii de refugiaţi să-şi găsească uşor un cămin cald în vechiul regat, tocmai când hotarele cădeau, câmpiile erau sărăcăcioase, cutremurul năruise Ţara şi celelalte nenorociri aduse-

seră atâta jale şi nevoie în Ţară? Mare s'a dovedit sufletul neamului nostru în aceste zile!

*
* *

Când mi s'a încredinţat spre slujire biserica Sf. Gheorghe dín Tg. Neamţ, am fost în audienţă la I. P. S. Mitropolit Irineu.

Şi astăzi mă emoţionez la amintirea blândelor cuvinte cu cari m'a primit şi m'a trimis la păstorire, duios, încredinţându-mă că foarte curând vor veni şi zile senine pentru neamul nostru. Pluteau privirile înţeleptului Mitropolit în roua pătimirei noastre.

In curtea Mitropoliei din Iaşi erau în acea zi, mulţime de preoţi refugiaţi. Ne-am adunat cu toţii într'o sală încăpătoare unde ne-au îmbrăţişat cu cuvinte de îmbărbătare şi de sprijin conducătorii Mitropoliei, părinţii consilieri Vuescu, Niculea, Nonea, păr. Niculai Hodoroabă etc. Cuvintele lor de înţelegere le purtăm şi astăzi treze în sufletele noastre. Frumoasă este fapta celui ce-ţi dovedeşte dragoste de frate în timp de bine dar înmiit câştigă în valoare o astfel de faptă, când vine în timp de grea restriste.

Am trăit un an în refugiu şl ne-am cunoscut unii pe alţii.

Noi, cei refugiaţi, am fost ajutaţi şî îmbrăţişaţi în aşa fel încât atunci când mănoasa Basarabie a fost desrobită, greu ne-a fost tuturora să ne rupem dela inima frăţească ce ne-a ospătat în anul nostru de refugiu.

E vorba şi de recunoştinţă pentru asemenea creştinească şi românească primire, la care trebuie să adăugăm şi pentru sacrificiul de sânge adus de ţară, pentru desrobirea pământului strămoşesc dinspre Răsărit. Cum am putea vreodată să ne arătăm recunoştinţa noastră? Un veac să trăim şi n'o vom putea face, dar să credeţi în sinceritatea noastră, inima ne este plină de amintirea bunei primiri pe care am avut-o în refugiu. Va rămane în istoria neamului, ca o faptă de mare preţ, atitudinea jertfelnică a neamului întreg, atunci când Ţara a fost la un pas de prăbuşire.

Vom spune viitorimii că în acele zile de încercări, Neamul Nostru liber, s'a dovedit mare, generos şi şi-a jertfit inima, suferind alături de noi cei ce ne plângeam căminurile distruse şi împreună îmbărbătându-ne în aşteptarea zilelor de glorie şi de descătuşare ce trebuiau să vină.

Astăzi, din căminurile noastre reînoite, în amintirea zilelor noastre de eri, pleacă un cuvânt de recunoştinţă care vrea să se adreseze sufletului nobil al Naţiei.

28 Iunie 1943 Preot DUMITRU BEJAN

PARTEA OFICIALĂ

Referatul secţiei administrative a Consiliului eparhial
Nr. 8146 din 2 Iulie 1943

Inalt Prea Sfinţite,
Onoraţi Membri,

Cu şedinţa de astăzi a Adunării eparhiale, se încheie al doilea ciclu de 6 ani, cât este statornicită prin lege, durata unei Adunări.

Dar primul ciclu, cel dintre anii 1932—1938, era ciclul legal, pe baza alegerii din 1932, pecând cel de al doilea ciclu de 6 ani, ce se încheie azi, e excepţional, datorit faptului că neputându-se face din 1938 până azi, noui alegeri, s'a prelungit mandatul vechei adunări.

In referatul de anul trecut, arătam că la începutul acelui an, se luase iniţiativa de a se face noui alegeri, stabilindu-se şi datele pentru efectuarea lor, într'un ritm accelerat, între 1 şi 15 Martie 1942.

In referatul de anul aeesta, mă găsesc în situaţia de a repeta aproape fără nicio modificare, pasajul din referatul de anul trecut.

Căci, şi la începutul acestui an, s'a luat iniţiativa de a se face noui alegeri. Prin Decretul Lege, No. 338 din 10 Februarie din acest an—(publicat în Monitorul Oficial din 11 Februarie), se stabiliseră noui alegeri, atât de epitropi şi consilieri parohiali, cât şi de mireni şi clerici pentru adu-

nările eparhiale. Aceste alegeri urmau să se desfăşoare în timp de o lună, între 28 Martie, până la 28 Aprilie.

De data aceasta, lucrările de alegeri, luaseră un ritm avansat, dându-se dispoziţii parohiilor, distribuindu-se imprimatele necesare, precum şi regulamentul imprimat din nou, de felul cum trebuiau săvârşite aceste alegeri.

Dar prin telegramele Sf. Patriarhii şi ale Ministerului Cultelor din 19 Martie şi prin adresa Sf. Sinod No. 1714, din 22 Martie a. c., ni s'a comunicat, în urma dispoziţiunilor date de dl. Mareşal Antonescu, că aceste alegeri *„se amână fără termen"*.

Din informaţiunile ce se puteau obţine dela centru, se credea că alegerile vor fi reluate în luna Iunie.

Acesta este motivul că adunarea de azi, nu şi-a ţinut şedinţa la data legală: Dumineca V-a, după Paşti—a Samarinencii—, Duminecă ce anul acesta cădea la 23 Mai.

Se aştepta ca şedinţa din acest an, să fie a nouei adunări, şi dacă am văzut că noua adunare întârzie de a lua fiinţă, am convocat consiliul plenar la 5 Iunie, când s'a stabilit convocarea vechei adunări, în seziune anuală, pentru ziua de azi.

Dacă nu a mai fost menţinută data legală, consiliul a preferat ca adunarea să fie convocată într'o altă zi decât Dumineca, pentru înlesnirea membrilor clerici, care ar fi trebuit să lipsească dela biserici.

*

Dela 3 Mai, de când am ţinut şedinţa de anul trecut şi până azi, s'a depănat încă un an, sub greutăţile asprului răsboi, în care este cuprinsă şi ţara noastră.

Este o încercare grea, pe care Providenţa o îngăduie lumii spre a renaşte sufleteşte sub stări mai bune.

In ţara noastră se simt începuturile acestei regenerări, prin desprinderea tot mai mult, din cătuşele preocupărilor materiale, prin însufleţirea pentru dreptate şi pentru binele obştesc.

Aceste bune începuturi, apar tot mai dese, căci sacrificiul pe care ostaşii îl fac pe câmpul de luptă cu atâta eroism, pentru credinţă şi patrie, obligă întreaga obşte ro-

mânească să suporte cu stoicism, împrejurările grele inerente acestui uriaş răsboi, să se strângă tot mai tare în jurul altarelor străbune, să poarte grijă de ostaşi şi de familiile lor, de invalizi şi de orfani şi azistăm cum se săvârşesc tot mai dese, actele de devotament, pentru binele obştei româneşti.

Am putea spune că ţara întreagă, este în prezent un vast şantier de recreştinare şi reromânizare.

Simţim greutatea trecerei, dela starea de nepăsare în care ne găsiam, până aci la aşezarea pe primul plan a acestor două imperative ale ridicării noastre ca neam.

Mai întâlnim încă pe indătinaţii vechilor deprinderi. Dar nevoia înoirii sufleteşti, va trece nemiloasă peste iremediabilii care stăruie încă, în mlaştina propriilor păcate.

Sunt vremuri de răspântie, când e în joc soarta ţării şi a fiecăruia din noi şi numai printr'o aspră tărie sufletească, putem face faţă asprului examen.

In aceste împrejurări, credincioşii se întorc din nou la sânul bisericii, ca fiul cel rătăcit şi îi cer ocrotirea şi îndrumarea.

Rolul preoţimei este de a răspunde şi de a corespunde încrederii, cu care creştinii se strâng în jurul sfintelor altare, care trebuie să fie acum vatra care să încălzească sufletele în marile greutăţi şi tragedii de azi, să le călească pentru nouile încercări şi în acelaş timp să le lumineze spre viitorul de înaltă trăire creştină şi românească.

Adunarea eparhială

In acest mediu de probleme şi de stări sufleteşti, adunarea eparhială a Arhiepiscopiei, este chemată la consfătuirea de azi, spre a arunca o privire peste tot ce s'a desfăşurat în curgerea unui an, pe tărâm bisericesc, în această eparhie, pentru a vedea dacă personalul bisericesc precum şi credincioşii, se află pe drumul cel bun şi spre a aduce fiecare contribuţia puterilor sale, pentruca fiecare să-şi îndeplinească cu toată tăria, datoria faţă de neam, în aceste împrejurări excepţionale.

* * *

Adunarea de azi nu mai este în numărul celei de anul

trecut, când am avut 50 membri, adică cu o lipsă de 10 membri, din numărul total de 60, cu care am pornit în anul 1932. In prezent, ne înfăţişăm cu un număr de 48 membri, din care 16 clerici şi 32 mireni, căci trebuie să anunţăm pierderea a încă 2 membri; 1 cleric, Pr. Emil Grigorescu membru în adunare din partea jud. Baia şi a unui mirean, Const. Toma ales în adunare din partea jud. Iaşi.

Păstrându-le, o bună amintire pentru tot ce aceşti valoroşi membri ai Adunărei, au contribuit pentru binele bisericei, să zicem după creştineasca datorie: „D-zeu să-i ierte"!

Dl. V. Petrovici membru în adunare din partea jud. Dorohoi, şi-a înaintat demisia.

Rămâne ca adunarea să dispună. In cazul când se acceptă, numărul membrilor se reduce la 47.

Consiliul eparhial

Consiliul eparhial plenar, a ţinut anul trecut o singură şedinţă, la 5 Iunie din acest an, în vederea pregătirii lucrărilor pentru adunarea eparhială şi pentru stabilirea datei şedinţei de azi.

Secţia ad-tivă a ţinut anul trecut, un număr de 6 şedinţe; la 20 August; la 30 Octombre şi 22 Decembre din anul 1942 şi la 26 Februarie, 29 Martie şi 5 Iunie din acest an.

In aceste şedinţe, care au fost mai numeroase decât anul anterior, când s'au ţinut numai 3 şedinţe, s'au făcut recomandări pentru ocuparea locurilor vacante de preoţi şi cântăreţi.

S'a ocupat îndeosebi de aranjarea la parohii bugetare, a preoţilor nebugetari cum şi de numirea unui mare număr de licenţiaţi, care se aflau sub presiunea încorporării în armată şi cărora li se acordase de autorităţile militare o amânare pe termen scurt în vederea hirotoniei.

Parohiile

Numărul parohiilor a sporit anul trecut, cu importanta cifră de 65 noui parohii.

La Minister se aflau încă din anii anteriori propuneri

pentru noui parohii, care erau trecute la vreme prin consiliul şi adunarea eparhială.

Din aceste propuneri mai vechi, Ministerul a trecut în buget după cum am arătat, un număr de 65 parohii.

Pe judeţe parohiile nou înfiinţate se repartizează astfel:

In jud. Iaşi	10	noui	parohii
„ „ Baia	9	„	„
„ Botoşani	22	„	„
„ Dorohoi	17	„	„
„ Neamţ	7	„	„

Precum se vede, cel mai mare număr de noui parohii, a fost în jud. Botoşani, şi anume 22, iar cel mai mic, în jud. Neamţ, (unde s'au înfiinţat) numai 7 noui parohii.

Cu nouile înfiinţări de parohii, avem în prezent în Eparhie 673 de parohii, dintre care 93 urbane şi 580 rurale.

Pe judeţe repartiţia acestor parohii e următoarea:

1. In jud, Iaşi:	35	par.	urbane,	120	rurale,	în	total	155	parohii
2. „ „ Botoşani	16	„	„	135	„	„	„	151	„
3. „ „ Baia	9	„	„	90	„	„	„	99	„
4. „ „ Dorohoi	16	„	„	111	„	„	„	127	„
5. „ „ Neamţ	17	„	„	124	„	„	„	141	„
In total	93	„	„	580	„	„	„	673	„

Din cele 134 de noui parohii, ce se găsiau la Minister propuse mai de mult, pentru înfiinţare, trecându-se acum în buget cele 65 de noui parohii, rezultă că se mai găsesc încă la Minister, propuneri în aşteptare pentru încă 69 de parohii.

S'au mai produs şi în cursul acestui an, cereri şi propuneri pentru înfiinţarea următoarelor 3 noui parohii:

1. Parohia *Vlădeni* din jud. Iaşi, prin deslipirea satului Vlădeni dela Parohia Borşa din jud. Iaşi. Satul e izolat de parohie şi are biserică proprie.

2. Parohia *Savineşti* din jud. Neamţ, prin deslipirea unei părţi din parohia Savineşti, ce are 2 biserici.

3. Parohia *Boboteni*, din jud. Neamţ, prin deslipirea satului Boboteni dela parohia Audia, din jud. Neamţ. Satul e izolat şi are biserică proprie.

Este de remarcat solicitudinea pe care a arătat-o Ministerul, care cu toate greutăţile prezente, a trecut în buget însemnatul număr de 65 de parohii, când celalt an, nu s'au înfiinţat decât 3 noui parohii.

Decese preoţi

Pelângă parohiile nou înfiinţate, numărul parohiilor vacante a fost mărit anul trecut, cu încă 5 parohii rămase libere în urma decesului foştilor preoţi parohi.

Astfel au decedat anul trecut, următorii 5 preoţi :

1. Preotul Ermil Grigorescu, dela Parohia Sf. Ilie, din oraşul Fălticeni (la 24 Mai 1942])
2. Preotul Mihai Gherasim dela Parohia Mogoşeşti jud. Dorohoi, la (18 August 1942).
3. Preotul Nicolae Popovici dela Parohia Sf. Gheorghe din oraşul Botoşani (la 28 Decembrie 1942) .
4. Preotul Alex. Gervescu dela Parohia Slobozia, jud. Neamţ, (la 11 Ianuarie 1943)
5. Pr. Const. Florescu dela Parohia Sf. Voevozi-Paşcani, din jud. Baia (la 22 Februarie 1943).

După cum se vede, s'au produs anul trecut, în rândurile preoţimei un număr însemnat, de 5 decese, faţă de cellalt an, când a decedat un singur preot.

Trei dintre aceşti preoţi, erau în puterea vârstei şi numai doi dintre cei mai bătrâni.

Menţionez cu acest prilej şi decesul a 3 dintre clericii pensionari :

1. Pr. Alex. Patraşcu, pensionar dela Parohia Bârnova din jud. Iaşi, (decedat la 12 Februarie 1943).
2. Pr. Apolon Andrieş, pensionar de la Parohia Buna Vestire din oraşul Iaşi, (decedat la 9 Mai 1943).
3. Arhidiaconul Varlaam Arghirescu—pensionar dela Catedrala Sf. Mitropolii, (decedat la 17 Mai 1942).

Pensionări

Prin pensionare, s'a vacantat anul trecut, un singur post de preot şi anume prin pensionarea:

1. Pr. Apolon Andrieş dela Parohia Buna-Vestire din

orașul Iași, pensionat pe data de 1 Aprilie 1943, prin retragerea de bună voie pe motiv de boală.

Peste o lună a și murit, precum am menționat la decese.

Cărți canonice

Au plecat din Eparhie, cu carte canonică, 4 preoți și 1 diacon. Ei sunt:

1 Pr. Gh. Pipa dela Parohia Rediu din jud. Neamț, (trecând în jud. Roman, la Budeștii Ghica, pe data de 1 Iulie 1942).

2. Pr. Antonie Rabcenco, dela Parohia Măcărești, jud. Iași, (trecând la parohia Buteni, din jud. Lăpușna, pe data de 1 Ianuarie 1943).

3. Pr. Nic. Grigorescu, dela Parohia Horodiștea, din jud. Dorohoi, urmând a trece în altă Eparhie p. pe data de 1 Martie 1943).

4. Pr. D-tru Moldovanu, dela Parohia Tulbureni, jud. Botoșani, demisionat pe data de 1 Noembrie 1942, spre a merge în Transnistria.

5. Diac. Mihai Andronache, dela Biserica Sf. Nicolae Domnesc din Iași, trecând la Catedrala din Vaslui, pe data de 1 Iunie 1942.

Locuri pentru noui numiri

In urma înființărilor de noui parohii și a vacanțelor de noui parohii produse în felul arătat mai sus, reiese că am avut anul trecut, un număr de 75 locuri în preoție, care au putut fi complectate prin noui numiri.

Acele locuri sunt:

65 locuri prin înființări de noui parohii.
5 „ „ decese
1 „ „ pensionări
4 „ „ plecarea din Eparhie cu carte canonică.

La aceste 75 de parohii, se mai adaugă și cele 12 parohii ce se aflau vacante la data ședinții adunării de anul trecut, și obținem astfel un total de 87 locuri, libere pentru a fi complectate prin noui numiri.

Preoţii nebugetari

In aceste locuri vacante, au fost numiţi în primul rând, preoţii nebugetari, hirotoniţi pe baza decretului No. 3468 din 25 Octombrie 1940.

Aceştia funcţionau onorific pe la diferite parohii şi se aflau într'o situaţie precară.

La data şedinţii adunării din anul trecut, se mai găsiau încă 54 de hirotoniţi nebugetari, din care 46 preoţi şi 8 diaconi.

Creiarea marelui număr de parohii, s'a făcut mai cu seamă în scopul de a se normaliza situaţia acestor preoţi nebugetari.

Au fost numiţi într'adevăr la nouile parohii, 49 de preoţi nebugetari.

In prezent nu se mai găsesc decât 3 preoţi nebugetari, care n'au fost numiţi încă la parohii bugetare.

Aceştia sunt:

1. Preotul Parfin Mihai, nebugetar la parohia Cucuteni, din jud. Botoşani
2. „ Scriculeac Nicolae nebugetar la parohia Hăneşti din jud. Dorohoi
3. „ Stropşa Dumitru nebugetar la parohia Rediu din jud. Dorohoi

Au fost parohii disponibile, la care ar fi putut să fie numiţi şi aceşti 3 preoţi nebugetari. Ei n'au cerut însă, şi au preferat să rămână încă mai departe onorifici unde se găsesc, fiind originari din acele parohii şi având acolo părinţi şi gospodărie.

Intrucât am avut un mare număr de candidaţi şi dintre Licenţiaţii în Teologie, care cereau locuri în preoţie, parohiile ce au mai rămas libere, s'au ocupat cu aceştia şi de aceea s'a admis rămânerea în situaţia de până azi, a acestor trei nebugetari.

Punctul de vedere a fost şi este şi acum, de a se trece la cea dintâi ocazie, la parohii bugetare şi aceşti trei preoţi onorifici, şi a se lichida astfel o situaţie ce nu era normală.

Numiri

Faţă de marele număr de parohii nou înfiinţate, s'au

putut face anul trecut şi un număr de 34 hirotonii şi numiri la parohii dintre candidaţii licenţiaţi.

Rezolvirea urgentă a situaţiei licenţiaţilor, a fost motivată de faptul, că noua lege de recrutare, obligă şi pe licenţiaţii în Teologie să facă stagiul militar. Pe baza acestei legi, nu se mai pot hirotoni preoţi şi diaconi, decât dintre licenţiaţii care au făcut serviciul militar.

In toamna anului 1942, s'a dat un ultim termen, până la 1 N-bre, ca să se facă hirotoniile licenţiaţilor ce n'au făcut armată.

S'a mai acordat o prelungire până la 1 Aprilie din acest an, de către Statul major, iar câţiva licenţiaţi au obţinut dispense individuale.

In prezent aşa dar nu se mai pot prezenta la hirotonie, decât candidaţii Licenţiaţi în Teologie, care au făcut stagiul militar.

In urma marelui număr de hirotonii, făcute în toamna anului 1942 pe baza dispensei de stagiu, cât şi în urma dispoziţiunei de a nu fi primiţi la hirotonie, decât cei ce au făcut serviciul militar, nu avem în prezent decât 4—5 cereri de hirotonie, bineînţeles dela licenţiaţi care au făcut serviciul militar.

Primiri din alte Eparhii

Două din parohiile vacante, au fost complectate cu preoţi veniţi din alte Eparhii, (cu cărţi canonice). Ei sunt:

1. Pr. Dumitru Leon, venit din Eparhia Huşilor şi numit la parohia Cogeasca, din jud. Iaşi.

2. Pr. Ilie Avasiloaei venit din Eparhia Hotinului şi numit la Parohia Buimăceni, jud. Botoşani.

Aceşti preoţi, atât ei, cât şi soţiile lor, sunt originari din Eparhie şi au urmărit să se apropie de familie şi de proprietăţile ce au dela părinţi.

Parohii vacante

Făcând un rezumat al acestei mişcări, în personalul bisericesc, din cursul anului expirat, constatăm că din cele 87 locuri vacante în preoţie :

48 au fost complectate cu preoţi nebugetari.
33 „ „ „ prin hirotonii de noui licenţiaţi
2 „ „ „ cu preoţi primiţi din alte Eparhii,

şi se mai găsesc în prezent vacante doar 4 locuri şi anume: 3 parohii şi un post de diacon.

Aceste parohii sunt:

1. Parohia Frumoasa din oraşul Iaşi
2. „ Tudora „ jud. Botoşani
3. „ Negreni „ „ Dorohoi
4. Un post de diacon la Parohia Roznov, din jud. Neamţ.

Din cele 3 parohii vacante, trebuesc socotite numai două, în vederea unei complectări, prin noui numiri, deoarece parohia Frumoasa, se va vedea în ce formă i se va aranja situaţia dat fiind că biserica acestei parohii, împreună cu dependinţele ei, vor fi schimbate în aşezare mânăstirească, înfiinţându-se acolo, un gimnaziu de surori de ocrotire, cu personal recrutat de la mânăstirile de maici, din Eparhie.

Suntem informaţi că din parohiile ce se găsesc în cartoanele Ministerului, propuse mai de mult, se vor trece în buget, un număr de încă 10--15 noui parohii.

Transferări

Din expunerea făcută, ar rezulta că anul trecut, nu s'au făcut decât numiri de preoţi, dintre nebugetari şi licenţiaţi, de vremece n'am amintit nimic de transferări.

Acestea au avut totuşi loc, într'o largă măsură.

S'au făcut anul trecut 39 transferări de preoţi, din care 35 pe baza cererilor, iar 4 în mod disciplinar.

Prin aceste transferări nu s'a modificat însă numărul locurilor vacante, proprii pentru noui numiri, fiindcă un preot transferat la o parohie vacantă, lăsa în schimb parohia sa, liberă pentru o nouă numire.

De aceea totdeauna, s'au rezolvit mai întâi cererile de transferare, avându-se în vedere interesul ca preoţii să se fixeze în locurile unde au legături firesti de familie sau de proprietate.

Acest criteriu a călăuzit aproape toate transferările cu

excepţia a 5 cazuri, unde transferarea era o avansare meritată, dela o parohie rurală la una urbană, sau la o parohie mai bună, afară iarăşi de 4 cazuri, unde transferarea era necesară din punct de vedere administrativ şi afară de cele 4 cazuri de transferări disciplinare, pe baza hotărârilor date de Comisia de disciplină.

O bună parte dintre transferări, au fost făcute între preoţii de curând hirotoniţi, deoarece numirea lor fiind făcută în termenul scurt de dispensă de stagiul militar, au fost repartizaţi provizoriu, la parohiile ce se găsiau libere în acel moment, şi care fuseseră publicate şi deci erau proprii pentru numire, rămânând ca după aceea, să se aranjeze în formă definitivă, la parohiile unde aveau legături speciale.

De aceea s'a socotit, că în asemenea împrejurări, să se facă pentru nouii numiţi, o excepţie dela obligaţia de a face un stagiu de 3 ani, în parohia unde se aflau şi numai după aceea să aibă dreptul la transferare, după cum cere regulamentul de numiri.

Transnistria

Dintre preoţii Eparhiei, au fost detaşaţi pentru Transnistria pe intervale de câte 6 luni, 23 preoţi de parohii şi 6 ieromonahi.

Aceste detaşări s'au făcut pe baza cererii benevole a preoţilor.

Detaşările au fost la unii prelungite pe un nou interval de 6 luni, şi deaceea se mai găsesc în prezent în Transnístria 11 preoţi şi 5 ieromonahi.

Acum în urmă, ni s'a cerut de către Misiunea dela Odesa, 65 de preoţi moldoveni, a cărora detaşare să fie pe cel puţin un an.

Misiunea a cerut ca aceşti preoţi să fie trimişi din oficiu, în forma de mobilizare pentru lucru şi aleşi dintre cei mai buni preoţi, în special din cei cu însuşiri şi experienţă misionară.

Criteriul ce s'a urmat la noi, a fost de a nu se trimite, decât dintre acei ce au cerut de bună voie.

Preoţi concentraţi

Au fost concentraţi în actuala campanie, la unităţi militare, 16 preoţi din această Eparhie.

Cea mai mare parte, au fost demobilizaţi şi numai doi se mai află şi în prezent la unităţi, unde îndeplinesc serviciul de confesor.

Noui posturi

In bugetul actual au fost prevăzute patru posturi de importanţă pentru Eparhie, şi anume :

2 posturi de consilieri referenţi

1 post de revizor eparhial.

1 post de predicator la catedrala metropolitană.

Postul de revizor este mai exact, o repunere în buget deoarece acest post a fost bugetar până la 1930, când a fost suprimat pentru economii bugetare.

In acest timp, eparhia a avut nevoie de revizor eparhial care funcţiona onorific, plătindu-i-se din bugetul eparhiei, doar cheltuelile de drum.

Alegerea Consilierilor referenţi, în virtutea art. 131 şi 139 din legea de organizare, este o atribuţie a adunării eparhiale.

In ordinea de zi, pentru şedinţa de azi, nu s'a trecut alegerea celor doi referenţi, deoarece la data de 5 Iunie, când s'a întrunit Consiliul plenar, şi când s'a stabilit ordinea de zi pentru azi, nu se primise bugetul cu înfiinţarea acestor posturi.

Primindu se bugetul, s'a stabilit ca unul din noui referenţi să fie trecut la secţia culturală şi altul la secţia economică.

Prin adresa No... din Iunie a. c. către Minister, au fost recomandaţi pentru cele două posturi :

1. Pr. Ioan Manoilescu Protoereu Circ. II P. Neamţ şi Paroh al Bis. Sf. Gheorghe din P. Neamţ, în postul de Consilier Referent la Secţia Culturală.

2. D-l Grigore Nicolau, Consilier juridic dela Cancelaria Sf. Mitropolii, Licenţiat în Teologie şi Drept, a fost recomandat în postul de Consilier Referent de la Secţia economică.

Rămâne ca Onorata adunare să dispună în ceea ce priveşte alegerea nouilor Consilieri Referenţi.

Trebuie să fim recunoscători d-lui Ministru al Culturei naţionale şi al Cultelor precum şi d-lui Secretar general al Cultelor, care pe lângă marele număr de parohii, despre care am vorbit, au dat eparhiei aceste importante posturi dela centrul eparhial.

Tot prin aceiaşi solicitudine ministerială, sau făcut importante adausuri de personal şi în bugetul Mănăstirilor.

Astfel la :

Mănăstirea Văratec s'au adăugat : 2 posturi de maestre de muzică vocală şi muzică bisericească.
1 post de profesoară de pictură.

La Mănăstirea Agafton s'au creiat : 2 posturi de maestre : de muzică vocală şi muzica bisericească.

La Mănăstirea Ceţăţuia, s'au adăugat 2 posturi de preoţi
1 „ de diacon

La Schitul Hadâmbu din jud. Iaşi, nou creiat, i s'au prevăzut în buget : 1 post de stareţ
1 „ „ preot
„ „ „ diacon
2 posturi de cântăreţi

Cântăreţii

In ce priveşte cântăreţii bisericeşti, trebuie să arătăm că anul trecut au fost menţinute restricţiile bugetare de până aci.

Astfel nu au fost recunoscute de Minister, numirile în al 2-lea post. S'au făcut excepţiuni numai la parohiile unde primul cântăreţ era mobilizat şi deci biserica nu avea niciun cântăreţ.

S'a menţinut deasemenea dispoziţiunea financiară, ca posturile de cântăreţi ce erau vacante la întocmirea bugetului, să nu mai fie prevăzute în anul următor.

In timpul din urmă, pe baza intervenţiilcr făcute, s'au repus în buget, o parte din posturile suprimate, iar la câte-

va parohii nou înfiinţate, li s'a prevăzut şi câte un post de cântăreţ, căci trebuie să arăt, că cele 65 de noui parohii au fost înfiinţate numai cu postul de preot, fără a se prevedea, măcar un post şi de cântăreţ. In urmă, ni s'au admis posturi de cântăreţi, la patru biserici.

Din numeroasele numiri de cântăreţi, căci trebuie să mentionez că de Cancelarie nu s'au oprit o clipă numirile de cântăreţi, dându-se curs, prin Consiliul eparhial, tuturor propunerilor ce ni se trimiteau de parohii, din aceste, numeroase numiri, ce au fost trimise la Minister, au fost recunoscute până acum cu salar, 23 numiri de cântăreţi.

Ceilalţi cântăreţi propuşi şi nerecunoscuţi de Minister cu salar, funcţionează onorifici, acolo unde le-a convenit, având doar dreptul la pământul cuvenit din sesia bisericească şi la eventualele venituri dela serviciile din parohie.

Avem totuşi în prezent, un mare număr de posturi de cântăreţi vacante.

Golurile în rândurile cântăreţilor, au fost sporite anul trecut şi prin marele număr de 15 decese, în care se cuprind şi 11 cântăreţi ce au murit pe front.

Posturile celor decedaţi în răsboi, nu au fost declarate vacante, decât după ce unitatea militară aranja drepturile la pensie, pentru urmaşii celor decedaţi.

Locaşurile bisericeşti

Cât despre îmbunătăţirile aduse locaşurilor bisericeşti am avut anul trecut, o situaţie excepţional de bună.

In urma cutremurului din 10 N-bre 1940, multe biserici suferiseră stricăciuni importante.

In nordul jud. Dorohoi şi în partea dinspre Prut a Eparhiei, arătam şi în referatul de anul trecut, s'au produs grele distrugeri la câteva biserici, din cauza războiului.

Trebuie să recunoaştem şi aici, că Ministerul Cultelor, iar în jud. Dorohoi, guvernământul Bucovinei, au dat ajutoare însemnate, pentru repararea acestor biserici.

Astfel în oraşul şi jud. Iaşi, s'au dat de Minister, anul trecut 6.405.000, iar in jud. Neamţ, 1.575.000 lei pentru repararea bisericilor.

Cu sumele date de Minister şi de guvernământul Bucovinei şi cu cele ce s'au colectat dela credincioşi, s'au făcut anul trecut însemnate reparaţiuni la 43 de biserici.

Un fenomen interesant, ce se remarcă în timpul din urmă, este contribuţia din ce în ce mai apreciabilă, pentru biserică, a credincioşilor, care în urma eliminării elementelor streine din comerţul şi munca românească, s'au ridicat la o stare mai bună.

Citäm câteva cazuri concludente în această privinţă.

In oraşul Iaşi, comerciantul Filip, ia asupra sa restaurarea bisericii Sf. Dumitru Misai, cheltuind pentru aceasta suma de 700.000 lei.

Tot în Iaşi, comerciantul Petrescu, contribue cu 200.000 lei pentru repararea bisericii Sf. Teodor şi subscrie 500.000 lei pentru construirea unei noui biserici, în cartierul Tătăraşi.

In jud. Botoşani, în parohia Necşeni, proprietarul Hurduc, ia deasemenea în sarcina sa, repararea bisericii din acea parohie, cheltuind 4—500.000 lei.

Odată cu ridicarea elementelor româneşti la o situaţie mai bună, prin împroprietărire şi prin românizarea industriei şi comerţului, se face tot mai simţită contribuţia credincioşilor pentru biserică şi pentru operile de bine obştesc.

E o reîntoarcere la trecut, când între muncă şi rugăciune era o strânsă înfrăţire şi când breslele se grupau în jurul bisericilor, şi se îngrijiau de buna lor întreţinere. Din acele timpuri, unele biserici au şi rămas cu amintirea breslei ce o avea în jurul ei şi care o întreţinea, cum sunt bisericile Talpalari şi Curelari din Iaşi.

S'au terminat de construit anul trecut şi s'au sfinţit pentru slujbă, 7 biserici şi o capelă.

Intre bisericile terminate şi sfinţite anul trecut, este şi frumoasa biserică din parohia Copou, din oraşul Iaşi, care se adaugă cu toată vrednicia la frumoasele biserici ale Iaşilor.

Instanţele de judecată

Nici anul trecut, instanţele de judecată, nu şi-au reluat funcţionarea lor normală.

Abaterile preoţilor şi ale cântăreţilor au fost trimise

comisiunei desciplinare spre a propune sancţiunile corespunzătoare.

Dintre preoţi au fost pedepsiţi 4 cu transferarea, iar 7 cu pedepse mai mici.

Dintre cântăreţi, 2 au fost puşi în disponibilitate, 3 au fost pedepsiţi cu transferarea, iar 6 cu diferite amenzi din salar.

* * *

Din expunerea ce am înfăţişat-o onoratei Adunări, putem spune că fizionomia anului expirat, poartă următoarele note caracteristice din punct de vedere administrativ.

1. Este în primul rând marele spor de parohii, pe care l-a obţinut Eparhia, în urma înfiinţării celor 65 de noi parohii.

2. Este după aceea, lichidarea aproape completă a situaţiei preoţilor nebugetari, scoţându-se astfel din organismul Eparhiei, o grea povară.

3. Tot între caracteristicile anului expirat este şi primirea în preoţie a unui mare număr de licenţiaţi, ce a fost posibilă în urma înfiinţării marelui uumăr de parohii, şi care a fost determinată şi de modificarea situaţiei militare a licenţiaţilor în teologie, obligaţi la îndeplinirea serviciului militar.

4. O caracteristică specială, capătă anul trecut şi prin tragica întâmplare dela 2 August 1942, când au fost mistuite de incendiu, cancelariile Mitropoliei. Ne-am refugiat cu cancelariile în palatul mitropolitan, cu arhiva în dezordine şi am stat în acest refugiu, până la începutul acestui an, când ne-am reîntors în vechiul local, acum renovat, căutând să aşezăm din nou birourile şi cancelariile şi să punem în ordine arhiva.

Putem să spunem cu mulţumire, că sălile de cancelarie se prezintă acum în condiţiuni mai bune decât cele dc până aci şi chiar arhiva, datorită hărniciei funcţionarilor cancelariei, a fost revizuită şi aşezată într'o ordine superioară celei din trecut.

5. Reţinem iarăşi că una din caracteristicile isbitoare e şi înviorarea pe care o capătă anul trecut în repararea sfin-

telor locaşuri, datorită importantelor ajutoare, pe care Ministernl şi Guvernământul Bucovinei le-au acordat bisericilor.

* * *

Nu trebue să pierdem din vedere, că ne găsim într'un răsboi crâncen şi realizările pe care le-am enunţat, sunt înfăptuite în timp ce armele îşi spuneau cuvântul lor, pe frontul de luptă.

Din jertfa eroică a soldaţilor noştri, în luptă cu duşmanii neamului şi ai bisericei, trebuie să ne inspirăm şi noi cei dinlăuntrul ţării, ca fiecare unde se găseşte, să-şi îndeplinească datoria cu prisosinţă, şi aceste grele încercări, să fie spre binele patriei, al bisericei şi al neamului nostru.

Consilier Referent, Pr. C. G. VUIESCU

REFERATUL SECŢIEI ECONOMICE

Inalt Prea Sfinţite Stăpâne şi
Onoraţi Membri

In conformitate cu disp. art. 31 din Statutul Legei de Organizare a Bisericii Române, Consiliul Eparhial Secţia Economică, prezintă Onor. Adunării Eparhiale, raportul general anual despre mersul activităţii economice financiare a Sf. Arhiepiscopii.

Lucrările Secţiei Economice, se împart după cum urmează:

I. Cercetarea şi controlul averii parohiilor ce se execută de consiliile şi epitropiile parohiale şi anume:

a) Verificarea tuturor bugetelor unităţilor bisericeşti din cuprinsul Eparhiei.

b) Idem conturile de gestiune.

c) Arendări de terenuri şi închirieri de imobile

d) Vânzări, cumpărări, schimburi, donaţii, transacţii, etc.

II. Administrarea averii particulare a Arhiepiscopiei şi anume:

a) Intocmirea bugetului de venituri şi cheltuieli,

b) Darea de seamă asupra gestiunei pe anul expirat,

c) Administrarea şi conducerea fabricei Eparhiale de lumânări,

d) Administrarea şi conducerea Librăriei Eparhiale

e) Administrarea şi exploatarea moşiilor şi viei, proprietatea uzufructuară a I. P. S. Mitropolit, cedate Secţiunei Economice în vederea scopului de mai sus.

f) Administrarea şi exploatarea viei închiriate de la C. N. R. în comuna Bucium judeşul Iaşi.

* * *

După cum am arătat şi în darea de seamă a anului trecut, am luat conducerea Secţiei Economice a Arhiepiscopiei Noastre în timpurile cele mai grele — în stare de răsboiu — în care ne aflăm de doi ani contra bolşevismului.

In afară de aceste greutăţi întâmpinate până acum a trebuit să mai trecem printr'o grea încercare în luna August 1942, Cancelariile Sf. Mitropolii fiind în întregime mistuite de foc, abea după ce se făcuseră reparaţiile şi refacerile necesare în urma stricăciunilor cauzate de cutremurul din 1940 şi bombardamentul bolşevic din vara anului 1941.

Faţă de aceste mari greutăţi m'am pus la lucru dimpreună cu colaboratorii mei din secţia economică, cu o energie dusă până la maximum, şi în urma unei munci fără odihnă am putut înfăptui într'un timp record, realizările atât în refacerea Cancelariei distruse de incendiu, cât şi în domeniul exploatărilor bunurilor ce au fost încredinţate administrării secţiei ce o conduc.

Imi fac o deosebită plăcere să amintesc că în toate aceste realizări frumoase ale anului financiar ce încheem, am avut totdeauna aprobarea şi sfatul părintesc al Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit care fiind informat la timp asupra tuturor chestiunilor ce privesc secţiunea economică în toate laturile ei de activitate, ne-a dat în toate împrejurările sugestiile I. P. S. Sale şi numai datorită încrederei şi spiritului larg de libertate de acţiune cu care m'a onorat I. P. S. Sa am putut realiza lucruri frumoase pe care le prezint cunoştinţei şi aprobărei Onoratei Adunări Eparhiale.

I.

Toate lucrările în legatură cu administrarea şi controlul bunurilor bisericeşti din cuprinsul Eparhiei, se execută prin Secţiunea Economică cu aprobarea Consiliului Eparhial.

Bugetele unităţilor în subordine (parohii, mănăstiri, schituri, etc.,) se întocmesc în termen de trei luni dela începerea anului financiar şi se verifică de un biurou special al secţiei economice. Cu începere din anul trecut s'au luat măsuri ca bugetele parohiilor să fie mai întâi vizate de P. C. Protoierei respectivi, cari sunt cei mai în măsură să cunoască realitatea veniturilor şi cheltuielilor bisericilor, pe care le controlează la faţa locului şi apoi sunt verificate şi aprobate de Arhiepiscopia Noastră. Aceste dispoziţiuni au dat într'o foarte mare măsură roadele aşteptate, întrucât majoritatea lor, întocmeau bugete fictive spre a îndeplini numai forme cerute de lege, fără a ţine seama că sunt mânuitori de bani publici şi deci expuşi rigorilor legei patrimoniului public.

Deşi funcţionarnl însărcinat cu verificarea bugetelor şi conturilor de gestiune a fost mai tot timpul mobilizat, lucrările s'au executat la timp de către ccilalţi funcţionari ai secţiei.

Deasemenea unităţile bisericeşti din cuprinsul Arhiepiscopiei Noastre sunt datoare ca la fiecare sfârşit de exerciţiu financiar, să întocmească conturile de gestiune pentru executarea bugetelor respective aprobate de Consiliul Eparhial prin Secţia Economică. Controlarea şi verificarea lor se face tot prin secţia economică, care ţine o evidenţă specială, căutând de a se urmări în orice moment, activitatea fiecărei unităţi şi ţinerea la curent a acestor lucrări de care depinde buna administrare a averei încredinţate consiliilor şi epitropiilor respective de conducere.

Terenurile bisericeşti în plus din cuprinsul Eparhiei Noastre, s'au arendat fie prin licitaţie publică, fie prin bună învoială, cu avizul Consiliilor şi epitropiilor respective, şi pe baza preţului regional fixat de Camerile Agricole locale.

In cursul exerciţiului 1942/943 s'au arendat în total 2061,5 ha, teren bisericecc în plus, cu 2.841.210 lei ceiace revine o medie la hectar de lei 1378.

Repartizate pe judeţe, avem următoarea situaţie:

Judeţul Iaşi , . . . ,	493.5	Ha. cu	760.269 lei
Judeţul Botoşani. . . .	490	Ha. „	631,472 „
Judeţul Baia	370	Ha. „	474.378 „
Judeţul Dorohoi. . . .	317	Ha. „	361.375 „
Judeţul Neamţ . . .	391	Ha. „	613.716 „

(Referat înregistrat sub Nr. 7158/943 aprobat de Consiliul Eparhial Plenar în şedinţa dela 5 Iunie 1943).

Donaţiuni

In cursul anului 1942/943 s'a adăugat la averea bisericilor din cuprinsul Eparhiei Noastre, prin donaţii, următoarele:

1. Locuitorul Simion Ciobanu, donează bisericii parohiei Hodora din judeţul Iaşi, un teren grădină, şi o casă (referat înreg. sub Nr. 7141/943 aprobat de Consil. Eparh. Plenar în şedinţa dela 5 Iunie a. c.).

2. Locuitorii din satul Borşa jud. Iaşi, donează acelei biserici, o grădină de 20 prăjini şi o casă, cu destinaţie de locuinţă parohială (referat înreg. sub Nr. 7142 aprobat de Consil. Eparhial Plenar în şedinţa dela 5 Iunie a. c.).

3. Locuitorul Vasile Iacob, donează parohiei Osoi jud. Iaşi, 32 prăjini in scopul înfiinţării unui cimitir (referat înreg. sub Nr. 7143 aprobat de Consil. Eparhial Plenar în şedinţa dela 5 Iunie).

4. Obştea satului Rădeni din jud. Botoşani, donează parohiei Rădeni II, o casă cu 40 prăjini teren grădină, cu destinaţia de locuinţă parohială (ref. înreg. sub Nr. 7144/943, aprobat de Consil. Eparh. Plenar în şedinţa dela 5 Iunie a. c.).

5. Locuitoarea Marghioala T. Albu, donează parohiei Valea Bourei din jud. Baia, 5 prăjini grădină pentru construcţia unei case parohiale. (Ref. înreg. sub Nr. 7145 din 943, aprobat de Consil. Eparhial Plenar în şedinţa dela 5 Iunie a. c.)

6. Locuitorul Dumitru Ipate, donează parohiei Toleşti din judeţul Baia, 20 prăjini teren în vatra satului, (Ref. înregistrat sub Nr. 7146 | 943, aprobat de Consiliul Eparhial Plenar din şedinţa de la 5 Iunie a. c.)

7. Locuitorul Vasile Cojocaru, donează parohiei Năvrăpeşti din judeţul Baia, 8 prăjini teren pentru construcţia bisericii din acel sat. (Referat înregistrat sub Nr. 7147 din 943, aprobat de Consiliul Eparhial Plenar din şedinţa dela 5 Iunie a. c.)

8. Soţii Elena şi preot Mihai Grigoraş, donează parohiei Toleşti judeţul Baia, un ha. şi 43 arii. (Referat înregistrat sub Nr. 7148 | 943 aprobat de Consiliul Eparhial Plenar din şedinţa dela 5 Iunie a. c),

9. D-na Aglaia D. Diaconescu, donează parohiei Oprişeni din Fălticeni, 3 prăjini teren în scopul construirii unei fântâni cu o troiţă pentru amintirea eroilor căzuţi în războiul sfânt. (Referat înregistrat la No. 7149 din a. c., aprobat de Consiliul Eparhial Plenar în şedinţa dela 5 Iunie a. c)

10. Locuitoarea Elisabeta Aconstantinesei, donează parohiei Pângăraţi din jud. Neamţ, 50 prăjini teren. (Referat înregistrat sub Nr. 7150 | 943, aprobat de Consiliul Eparhial Plenar din şedinţa dela 5 Iunie a: c.)

11. Locuitorul Gheorghe Luca, donează parohiei Bărcăneşti din judeţul Neamţ, 40 prăjini teren (Referat înregistrat sub Nr. 7151 | 943, aprobat de Consiliul Eparhial Plenar în şedinţa dela 5 Iunie 1943).

Schimburi

In cursul anului 1942 | 943 s'au produs modificări în averea parohiilor, prin următoarele schimburi de teren :

1. Protoieria circ. I Neamţ, propune schimbul de teren între parohia Mădei şi locuitorul Constantin Arsinte Cârjă. Schimbul constă din 10 prăjini ale parohiei pentru 11, date de susnumitul. (Referat înregistrat sub Nr. 7152 | 943, aprobat de Consiliul Eparhial Plenar în şedinţa de 5 Iunie 1943).

2, Protoieria circ. II-a Botoşani, propune schimbul a 18 prăjini teren dela parohia Stroeşti cu locuitorul Ioan Hemeu zis Căşeru. (Referat înregistrat sub Nr. 7153 | 943, aprobat de Consiliul Eparhial Plenar în şedinţa dela 5 Iunie a. c.)

3. Parohia Oniceni II din judeţul Baia, propune schimbul de teren al acelei parohii de 4 ha. pentru un conac şi

4 ha. cedate de Academia Română (Referat înregistrat sub Nr. 7154 | 943, aprobat de Consiliul Eparhial Plenar în şedinţa dela 5 Iunie a. c.)

4. Protoeria Circ. II Neamţ, propune schimbul a 10 prăjini de teren dela parohia Serbeşti, cu d-l Maior I. Filipescu, pentru 40 prăjini teren (Referat înregistrat sub No. 7154 din 1943).

Cumpărări de terenuri

Averea Bisericii se majorează prin următoarea propunere da cumpărare:

Protoieria circ. II Neamţ, propune cumpărarea a 28 prăjini teren dc către parohia Târpeşti judeţul Neamţ dela locuitorul N. V. Burdulea în scopul deschiderei unui drum. (Referat înregistrat sub Nr. 7155 | 1943, aprobat de Consiliul Eparhial Plenar dela 5 Iunie a. c.)

Vânzări de Imobile

Averea Bisericii se micşorează prin următoarele:

1. Parohia Tazlău din judeţul Neamţ, propune vânzarea a 300 mp., teren CAPS-ului (Referat înregistrat la No. 7156 | 943, aprobat de Consiliul Eparhial Plenar din şedinţa dela 5 Iunie 1943).

2. Parohia Precista din Peatra-Neamţ, propune vânzarea imobilului proprietatea acelei biserici, care a fost donat cu obligaţia ca din preţul obţinut să se cumpere un clopot pentru biserică. (Referat înregistrat sub Nr. 7157 | 943, aprobat de Consiliul Eparhial Plenar în şedinţa dela 5 Iunie a.c.)

II.

In conformitate cu dispoziţiunile legale, din cercetarea scriptelor de contabilitate a Arhiepiscopiei Noastre de pe anul financiar expirat 1942 | 943, se constată că încasările se ridică la suma de lei 6.612.003 faţă de 6.035.000 lei prevederi bugetare. La aceste încasări se mai adaugă următoarele sume:

a) ajutor dela Minister pentru reparaţiile Cancelariei, Catedralei şi Palatului Metropolitan lei 1.550.000

b) ajutor dela Minister pentru refacerea Cancelariei incendiate lei 6.000.000
c) subvenţie Corului Mitropolitan dela Minister lei 466.664
d) împrumut dela BNR. pe gaj efecte publice lei 1.450.000
Total lei 9,466.664

Aceste sume adunate cu realizările bugetare de lei 6.612.003 ne dă un total general încasări lei 16.078.557.

Veniturile bugetare s'au realizat după cum se arată mai jos :

1. La art. I „Venit dela păduri" s'a încasat suma de lei 189.552 iar dela CAPS urmează să încasăm lei 1.304.807 pentru exploatarea făcută, deci s'a realizat la acest articol 1.494.359 lei faţă de 900.000 lei prevederi bugetare.

2. La art. II „Venitul cupoanelor" nu s'a încasat încă, deoarece o parte din titluri sunt depuse în gaj la BNR. iar pentru rest nu s'au primit instrucţiunile respective dela Minister, totuşi realizările vor fi tot de 200.000 ca ccle prevăzute în buget.

3. La art. III „Fond Eparhial" s'a încasat suma de lei 386.407, urmând ca parohiile să mai achite lei 694.589. Deci s'a realizat în total 1.080.996 lei, faţă de 900.000 lei prevederi bugetare.

4. La art. IV „Fond patriarhal" s'au dat dispoziţiuni Protoieriilor din Eparhie să încaseze şi trimită direct la Sf. Patriarhie,

5. La art. V „Venit lumânări". S'a încasat suma de lei 1.900.000 faţă de 1,900,000 lei prevederi bugetare.

6. La art. VI „Venit Librărie". S'a încasat suma de lei 31.027 urmând a complecta restul de 68.073 lei pentru realizarea sumei de lei 100.000 prevăzută în buget.

7. La art. VII şi VIII „Venit dela Moşie" şi „Venit dela Vie" s'a realizat netto suma de lei 69,687 care s'a lăsat la bunuri întrucât bugetul Arhiepiscopiei Noastre s'a realizat cu diferenţe în plus, aproape la toate articolele bugetare.

Urmează referat special la gestiunile respective.

8. La art. IX „Revista Mitropolia Moldovei“ s'a încasat lei 14.715 urmând ca parohiile să mai achite lei 178.185 deci s'a realizat un total de lei 192,900 față de lei 195,000 prevederi bugetare.

9. La art. X „Imprimarea Calendarului“ s'a încasat suma de lei 895,556, față de 400,000 lei prevederi bugetare.

10. La art. XI „Revista Moldova Creștină“ s'a încasat suma de lei 121,366 față de 200,000 lei prevederi bugetare.

11. La art. XII „Chirii imobile“ s'a încasat suma de lei 400,151 față de 400,000 lei prevederi bugetare.

12. La art. XII „neprevăzute“ s'a încasat după cum urmează :

a) Diferite lei	264,350
b) Prohoade „	100
c) Taxe revizorat . . .	44.848
Total lei	309.298

față de 520,000 lei prevederi bugetare.

In ceiace privește cheltuielile, toate s'au făcut conform prevederilor bugetare, având depășiri numai la art. 10, 13, 18 și 23 care se motivează mai jos.

S'au cheltuit după cum urmează :

Nr. art. bugetar	Suma cheltuită	Suma prevăzută	Excedent	Deficit
1	488.681	500.000	11.319	—
2	50.000	50.000	—	—
3	353.560	354.000	440	—
4	300.000	300.000	—	—
5	383.090	450.000	66.910	—
6	70.088	100.000	29.912	—
7	200.000	200.000	—	—
8	10.000	10.000	—	—
9	669.448	900.000	230.552	—
10	120.000	100.000	—	20.000
11	—	200.000	200.000	—

Nr. art. bugetar	Suma cheltuită	Suma prevăzută	Excedent	Deficit
12	59.600	80.000	20.000	—
13	702.877	500.000	—	202.877
14 a.	100.403	120.000	19.597	—
14 b.	142.793	150.000	7.207	—
14 c.	298.471	300.000	1.529	—
14 d.	77.726	80.000	2.274	—
14 e.	149.608	150.000	392	—
15	97.450	100.000	2.550	—
16	249.144	250.000	856	—
17	180.332	200.000	19.668	—
18	479.020	300.000	—	179.020
19	163.384	250.000	86.616	—
20	—	28.000	28.000	—
21	—	90.000	90.000	—
22	20.000	100.000	80.000	—
23	523.506	173.000	—	350.506
Total	5.889.181	6.035.000	898.222	752.403

La suma cheltuită conform bugetului de lei 5,889,181
se mai adaugă următoarele cheltueli făcute şi anume:

a) Subvenţii cor-Minister lei 466,664
b) Cheltuieli exploatare păduri-buget 40/941 „ 100,000
c) Restituiri de fonduri încasate de două ori „ 7,122

Total plăţi lei 6,462,967

Rămâne deci un sold la cassă de lei 9,615,700 din care scăzându-se subvenţiile dela Minister pentru reparaţii de 7,550,000 rămâne real 2,065,700 lei, pentru care se arată întrebuinţarea lor la reparaţiile Cancelariei dela incendiu şi înainte de incendiu la Palat, Catedrală, etc., şi care formează obiectul unui referat special.

In ce priveşte art. bugetare care s'au depăşit faţă de prevederi, s'au efectuat din cauza cheltuielilor strict necesare şi anume:

a) la art. 10 amenajarea metocului dela biserica Antim s'a cheltuit în plus suma de 20,000 lei.

b) la art. 13 transportul lemnelor de foc s'a depăşit cu 202,877 lei, însă această diferenţă se va recupera dela funcţionarii Sf. Mitropolii, cărora li s'au vândut lemne de foc şi a căror achitare este în curs de executare.

c) la art. 18 imprimarea calendarului. S'a cheltuit în plus suma de lei 179,020, aceasta din cauza scumpirii hârtiei dar se acopere acest deficit prin venitul realizat de lei 495,556 în plus faţă de prevederile bugetare.

d) la art. 23 deschidere de credit — s'a cheltuit în plus suma de lei 350,506 şi anume: lei 225,554 pentru repararea automobilului I. P. S. Mitropolit, lei 100,000 costul unui tablou pictură a I. P. S. Mitropolit şi lei 24,952 diferite rechezite de cancelarie.

Intrucât la majoritatea art. bugetare sunt excedente, pe baza realizărilor în plus la venituri, vă rugăm să binevoiţi a aproba aceste cheltuieli în plus peste prevederile bugetare.

Dela art. 9 reparaţii s'a trecut prin inventar suma de lei 200.000 pentru acoperirea apometrelor, care la data închiderei gestiunei, nu erau încă lichidate. Deasemenea s'a trecut tot în inventar la datorii restante fond Şcoala de Cântăreţi şi valoarea cupoanelor Soc. Ocrotirea, care toate se vor achita în cursul anului viitor pe baza realizărilor anului încheiat.

Aşa fiind vă rugăm să binevoiţi a aproba gestiunea pe anul financiar 1941/942, cu deschidere de credite necesare şi specificate mai sus, situaţia corespunzând în totul prevederilor bugetare, actele justificative fiind toate în regulă.

Cele expuse mai sus s'au discutat şi aprobat de Consiliul Eparhial Plenar în şedinţa dela 5 Iunie 1943. (Referat înreg. sub Nr. 7135 | 943).

Gestiunea Fabricei Eparhiale de Lumânări

Pe baza scriptelor de contabilitate ale fabricei Eparhiale de lumânâri de pe anul financiar 1942 | 943, se constată că s'a realizat un beneficiu brut de lei 8,251.158 faţă de lei 7,628,677 din anul 1941 | 942.

Pentru realizarea acestui beneficiu, s'au făcut următoarele cheltuieli şi anume:

1, Dobânzi la capitalul împrumutat lei	23,021
2 Cheltuieli generale lei	489.238
3. Salarii personal lei	539,500
4. Cota bugetară cuvenită Mitropoliei lei	1,900,000
Total lei	2,951,659
Scăzându-se din beneficiu brut de lei	8,251,158
rămâne un beneficiu net de lei	5,299,399

Intrucât fabrica Noastră Eparhială a achitat Sf. Mitropolii suma de lei 1,900,000, rezultă că beneficiul real net este de lei 7,199 399 faţă de anul 1941 | 942 de lei 6,893,036 deci un spor de peste 300,000 lei.

Ca şi în anul trecut realizarea acestui important beneficiu, se datoreşte controlului permanent, bunei conduceri şi organizării temeinice a acestei întreprinderi, care a fost la timp aprovizionată cu toate materialele necesare. Deasemenea şi depozitelor înfiinţate care şi-au dat tot interesul ca parohiile să consume numai lumânări din fabrica Eparhială,

Din acest beneficiu net propun a se face următoarele:

1. Ajutor pentru construirea unei tipografii, atât de necesare Arhiepiscopiei Noastre, lei 1,000,000

2. Imprumutul contractat la BNR. pentru a acoperi o parte din cheltuielile de refacere a cancelariei incendiate, lei 1,450,000 lei.

3. Ajutor bisericii Frumoasa din Iaşi, pentru amenajarea Şcolii de infirmiere maici lei 300,000.

4. Fond pentru amortizarea celor două maşini din serviciul Sf. Mitropolii 20% lei 400,000.

5. Diferite premii pentru coruri, prisace şi încurajări gospodăreşti lei 150,000

6. Mărirea fondului pentru ajutorarea elevilor seminarişti şi şcolii de cântăreţi lei 50.000.

7. Diferenţă de arendă ce se cuvine I. P. S. Mitropolit pentru moşia Popricani, ca un ajutor dat exploatărilor lei 215,000.

8. Prime de încurajare şi cheltuieli deplasare pentru funcţionarii şi lucrătorii fabricei Eparhiale lei 257,980.

9. Ca şi anul trecut, situaţia funcţionarilor dela Cancelaria Noastră Mitropolitană fiind destul de grea, propun a se veni în ajutorul lor, prin acordarea unui salar spre a le acoperi într'o mică măsură, greutăţile pe care le suportă. Suma ce ar necesita această cheltuială, se ridică la 476,419 lei.

Scăzând toate aceste cheltuieli se însumează un total de lei 4,299.399 rămâne 1,000,000 pe care propun a se trece la capitalul fabricei de 8,444,673, având deci un capital propriu de lei 9,444.673.

Aşa fiind, vă rog să binevoiţi a lua cunoştinţă de mersul Fabricei Eparhiale de lumânări, de a aproba propunerile făcute precum şi bilanţul şi contul de profit şi pierderi.

Cele expuse mai sus, s'au discutat şi aprobat de Consiliul Eparhial plenar, în şedinţa dela 5 Iunie 1943 (Ref. înregistrat sub Nr. 7136 | 943),

Gestiunea Viilor şi Moşiilor

Cu începere dela 1 Noemvrie 1941 administrarea şi exploatarea viilor şi moşiilor a trecut asupra Secţiunei Noastre Economice, în urma referatului definitiv aprobat, de către Consiliu şi Adunarea Eparhială de anul trecut, care hotărăşte: „Se aprobă luarea în exploatare de către secţia Economică, a bunurilor proprietatea uzufructuară a I. P. S. Mitropolit, repartizându-se beneficiul rezultat în două părţi egale.

In anul agricol 1942 s'a exploatat moşia Popricani în întindere de 100 ha., via Hlincea de 5 ha. şi via fostă proprietatea evreească Forşt şi Frenkel dela Bucium, în întindere de 16 ha. închiriată dela CNR.

Pentru edificare dăm mai jos situaţia gestionară a fiecărui bun în parte:

1. Moşia Popricani

Are un inventar viu şi mort destul de important şi anume:

a) Maşini agricole:

Un tractor Lantz cu 3 pluguri lei	438,416
6 furci fier cu 4 coarne lei	470
2 greble de fier lei	268
1 secerătoare Lantz lei	80,632

una batoză secerătoare şi un tăvăluc		
(preot Gheorghe Cojocaru, acont) lei		300.000
9 coase de oţel lei		7.000
5 furci de fier cu două coarne lei		430
una frânghie de legat lei		1.320
151 de saci lei		37.475
	Total lei	866.012
b) Animale		
cinci perechi boi lei		400.000
trei vaci cu viţei lei		80.000
doi mânzaţi lei		30.000
două perechi de cai lei		100.000
doi harmasari lei		50.000
64 oi lei		200.000
	Total lei	860.000
c) Vehicole:		
Una căruţă cu jilţ lei		30.000
1 cotiugar lei		20.000
Două sănii de lemn lei		11.500
Una căruţă lei		22.000
	Total lei	83.500

In acest an agricol, s'au produs următoarele:

21.289	„	porumb	a 20	„	„	425.720
24.571	Kgr.	grâu	a 22	lei kgr.	total lei	540.552
17.016	„	ovăz	a 18	„	„	306.280
1.113	„	orz	a 18	„	„	20.034
7,530	„	cartofi	16	„	„	118.480
2.800	„	fasole	a 25	„	„	70.000
738	„	mazăre	60	„	„	44.000
520	„	sfeclă pangică	a 10	lei Kgr.	total	5.200
155	„	fasole de lună	a 25	lei Kgr.	„	3.875
60	„	nohot	a 8.30	„	„	500
262	„	ceapă	a 30	„	„	7.860
300	fuioare	cânepă			total lei	25.000
2.368	Kgr.	sfeclă furajeră	a 4	lei Kgr.	total	9.472
3	butoaie	murături	total lei			30.000
				Total lei		1,607.331
şi încasări din vânzare de produse lei						27.083
				Total lei		1.634.414

Pentru obţinerea acestor producte a fost nevoie de multă muncă şi pricepere din partea Secţiunei Noastre, pe lângă cheltuielile ce se arată mai jos :

a) Cheltuieli exploatare lei	1.037.768
b) Cheltuieli diferite cereale şi legume, hrană lei	193.014
Total lei .	1.226.782
Din totalul produselor de lei .	1.634.414
scăzându-se cheltuieli de exploatare lei	1.226.782
rămâne un beneficiu de lei	407.632
Se scade amortizare inventar de lei . .	135.122
Rămânând beneficiu net de lei	272.510

Din această sumă, conform obligaţiunei luate de către Secţia Economică, se va da I. P. S. Mitropolit 135.000 lei, iar restul de 137.510 rămâne la moşia respectivă pentru formarea unui fond aparte pentru exploatare şi administrare.

Intrucât beneficiul realizat este mic, suntem de părere după cum am arătat şi în referatul dela gestiunea fabricei Eparhiale de lumânări, a se achita I. P. S. Mitropolit pentru acest an, o arendă anuală de 3.500 lei pe ha. ceiace revine la suma de lei 350.000, din care scăzându-se 135.000 lei beneficiu dela moşie, diferenţa de 215.000 se va achita din beneficiul fabricei Eparhiale de Lumânări.

In toamna anului 1942, s'au însămânţat pentru anul agricol 1943, 38 ha. grâu de toamnă.

In primăvară s'au făcut următoarele însămânţări:

16 ha. grâu de vară
10 ha. orz
5 ha. ovăz
3 1/2 ha. mazăre
16, ha. porumb
3 1/2 ha. fasole
1 1/2 ha. cartofi
1 ha. grădină zarzavat

Arătura s'a efectuat cu tractorul proprietatea Noastră, însămânţările s'au făcut la timp, se prezintă foarte bine până acum şi sperăm într'o recoltă bogată.

2. **Moşia Lungani.** Această moşie a trecut în exploatarea Secţiunei Economice din toamna anului trecut. Intinderea ei este tot de 100 ha.

Până acum se arenda în fiecare an de către I. P. S. Mitropolit. Intreg terenul era înţelenit cu tufari şi a fost nevoie de o muncă mare spre a se face propriu pentru cultură, arându-se cu tractorul proprietatea Sf. Mitropolii.

Cum la această moşie nu se găsea o locuinţă bună, s'a început construirea unui conac precum şi facerea unui hambar incă din vara anului trecut, însă din cauza incendiului dela Cancelaria Noastră Mitropolitană s'a executat numai jumătate din aceste lucrări, cheltuindu-se până în prezent suma de lei 148.390.

S'au făcut următoarele însămânţări de primăvară :

13.38 ha. grâu
6 30 ha. orz
21.52 ha. ovăz
053 ha. mazăre
11.11 ha. porumb
1 1/2 ha. fasole
1 ha. cartofi
1 1/2 ha. zarzavat

S'a cheltuit până la 31 Martie 1943 la această moşie, suma de lei 97.552.

Dispunându-se de 20 ha. imaş, avem 60 oi din a căror lapte se face caş şi urdă distribuindu-se contra cost, funcţionarilor noştri şi personalului dela bunuri drept hrană. Deasemenea meii au fost tăiaţi şi carnea dată la funcţionari contra cost, precum şi celor dela bunuri.

Pentru iarnă se va pune la putini brânza necesară.

Inventarul oilor s'a înmulţit vara aceasta cu 16 mieluţe şi 2 berbecuţi. Pe lângă oile Noastre s'a făcut strânsură de oi dela oameni, având o stână de aproape 200 oi.

Intrucât această moşie este propice pentru amenajarea unei ferme, dispunând de 20 ha. imaş pentru oi, 10 ha. imaş pentru vite şi 112 ha. iarbă, coasă, cu timpul se vor realiza în totul făcându-se o adevărată fermă model pe Eparhie.

Vitele care erau până acum la moşia Popricani, s'au

adus aici spre a se hrăni îndestulător obţinând astfel vite frumoase şi bune pentru munca câmpului.

Deasemenea şi la această moşie se mai găseşte şi un iaz în întindere de 1/2 ha.

Recapitulând însămânţările efectuate la ambele moşii, avem următoarea situaţie în acest an:

38 ha. grâu de toamnă
29.38 ha. grâu de primăvară
16.30 ha. orz
26.52 ha. ovăz
4.1/2 ha. mazăre
26.11 porumb
5 ha. fasole
2.1/2 ha. cartofi
1 ha. grădină zarzavat

Intotal circa 150 ha. semănătură.

2. **Via Bucium** în întindere de 16 H + din care 8 H. vie, restul pomi şi pământ arabil liber.

Dispune de un inventar închiriat dela CNR. în valoare totală de lei 538.730 şi propriu al Sf. Mitropolii de lei 51.874

In acest an viticol s'au produs următoarele:

5.784	litri	vin a 140 lei litru	lei . . .	809.760
450	„	ţuică 300 „	„ „ . . .	135.000
150	Kgr.	magiun a 200 lei Kgr.	„	30.000
3.000	Kgr.	cartofi a 14 lei Kgr.	„	42.000
500	„	fasole a 22 lei	„ „	11.000
1.000	„	porumb a 25 „	„ „	25.000
100	„	fructe s 70 „	„ „	7.000
10	„	prune uscate a 120 lei	„	1.200
1.000	„	morcovi a 10 lei Kgr.	„	10.000
1.500	„	murături global lei		50.000
9.000	„	lucernă global lei		70.000
			Total	1.190.960

Pentru obţinerea acestor produse s'a depus multă muncă şi stăruinţă având în vedere că această vie a fost luată într'o stare deplorabilă, fiind mai mulţi ani în paragină şi viţa bătută de ghiaţă, a fost necesară învestirea de capital mai important pentru îndrepterea şi salvarea ei pe viitor, spre a obţine o producţie cât mai abondentă.

S'au cheltuit următoarele:

a) Cheltueli de exploatare lei . . . 845.940
b) cheltuieli de cereale şi legume hrană . 193.640
Total lei 1.039.640

Din totalul producţiei de lei 1.190.960 scăzându-se cheltuelile de exploatare de lei . . 1.039.580 rămâne beneficiu de lei . . . 151.380 se scade amortizarea inventar de lei 14.423
Beneficiu net de lei 136.957

Via a fost îngropată complect şi la timp iar acum în primăvară desgropată şi aranjată pe haragi, stropită cu sulfat de cupru ce a fost încă din anul trecut cumpărat, circa 1000 Kgr.

Din constatările Noastre pe teren se vede că anul acesta venitul va fi cu mult mai mare decât în anul expirat, aceasta datorită înbunătăţirilor ce i s'au adus.

4. **Via Hlincea** în întindere de 3 1/2 viţă, 1 Ha. pământ cultivabil.

Posedă un inventar proprietatea uzufructuară a I. P. S. Mitropolit în valoare de lei 238.303.

In acest an viticol s'a produs următoarele:

380 litri vin a 130 lei litru	lei	45.600
400 Kgr. porumb a 23 lei Kgr.	lei	9.200
130 „ fasole a 22 „	„ „	2.860
200 Kgr. ceapă 30 „	„ „	6.000
7 „ harpacică a 50 lei	„ „	350
15 „ usturoi a 100 lei Kgr.	„	1.500
300 „ cartofi a 16 lei	„ „	4.800
500 bucăţi castraveţi global	lei	1.500
400 bucăţi varză a 10 lei		4.000
Total lei . .		75.810

Producţia atât de mică se datoreşte faptului că această vie a fost complect bătută de piatră şi distrusă coarda în întregime. S'au făcut mari cheltuieli pentru îndreptarea viţei care nu au putut fi acoperite cu cele ce s'au produs.

S'au cheltuit următoarele:

a) Cheltuieli de exploatare lei 229.659

b) cheltuieli, cereale şi legume hrană 49.981

Total lei 279.641

Scăzându-sc venitul depe producte lei 75.810

rămâne o pierdere de lei 203.831

Având în vedere beneficiile realizate la moşia Popricani de lei 137.510

şi via Bucium de lei 136.957

Total lei 274.467

din care scâzându-se pierderea dela via Hlincea 203.831

Urmează un beneficiu net dela bunuri lei 70.636

La această vie s'a început crearea unei prisace model.

In prezent s'a cumpărat dela dl. Col. Vasilescu 20 stupi sistemateci Dadan blat cu câte 20 magazine fiecare având 8 rame în valoare totală de lei 50.000

Deasemenea s'a mai cumpărut material de rezervă lei 10.000

Diferite cheltuieli cu stupina lei 7.306

Total lei 67.306

Prin roire s'au mai făcut încă 13 stupi. Avem încă 40 stupi primitivi la Păr. Parfeni.

In această vară se va căuta a se complecta stupina cu un număr cât mai mare de stupi spre a se realiza un beneficiu cât mai important.

Suma cheltuită la toate bunurile exploatate de secţie, se ridică la lei 4.161.997 ce s'a luat cu împrumut dele Fabrica Eparhială de lumânări.

Acestea fiind realizările unui an de muncă încordată la bunurile Sf. Mitropolii, vă rog să binevoiţi a da cuvenita descărcare cheltuielilor făcute.

Cele expuse mai sus, s'au discutat şi s'au aprobat de Consiliul Eparhial Plenar, în şedinţa dela 5 Iunie 1943. (Ref. înreg. Nr. 7137/943).

* * *

Tot secţiunea Economică a Arhiepiscopiei Noastre are îndatorirea de a administra averea particulară.

In acest scop, în conf. cu art. 144 din Le»ea de Orga-

nizare Bisericească, se întocmeşte bugetul de venituri şi cheltuieli care se supune aprobărei Onor. Consiliului Eparhial Plenar şi Adunării Eparhiale.

In acest an financiar bugetul prezintă unele modificări atât la venituri cât şi la cheltuieli mărindu-se cu 575000.

Redăm mai jos acest proect de buget :

Specificarea Veniturilor	Aprobate pe 1942/943	Propuse pe 1943/944
CAPITOLUL I.		
Art. 1. Din explotarea parchetului dela Valea Alunului şi parchelui dela Valea Carului jud. Iaşi	900.000	4.000.000
CAPITOLUL II.		
Art. 2. Venitul cupoanelor dela titlurile de rentă proprietatea Sf. Mitropolii şi ale Soc. Ocrotirea	200.000	200.000
CAPITOLUL III.		
Art. 3. Perceperea cotei de 10% din venitul tuturor parohiilor şi Mânăstirilor pentru fondul Eparhial lei .	900.000	1.000.000
CAPITOLUL IV.		
Art. 4. Eventual venit de la fabrica de lumânări lei	1.900.000	3.500.000
Art. 5. Venit Librăria Eparhială	100.000	100.000
„ 6. Venit dela moşii	100.000	200.000
„ 7. Ven t dela vii	150.000	300.000
„ 8. Venit din vânzarea camion Opellblitz	—	451.600
CAPITOLUL V.		
Art. 9. Din abonamentele făcute la Revista Mitropolîa Moldovei	195.000	195.000

Specificarea Veniturilor	Aprobate pe 1942/943	Propuse pe 1943/944
Art. 10. Din imprimarea unui calendar de perete întocmit de Secţia Culturală pe anul 1944	400.000	900,000
CAPITOLUL VI		
Art. 11. Chiriile cuvenite dela imobilul St. Mitropolii lei	400.000	
CAPITOLUL VII		
Art. 11. Neprevăzute	500.000	500,000
Total venituri lei	6.035.000	11.786.600

Din cele expuse mai sus se constată că majoritatea articolelor bugetare dela venituri, au fost simţitor ridicate faţă de situaţia anului expirat 1042/943.

S'au introdus noui articole bugetare la: art. 7 venitul şi dela a doua moşie Lungani trecută în exploatarea Secţiei Economice precum şi la art. 8 diferenţa rezultată prin vinderea Camionului Oppel Blitz armatei germane, în sumă de lei 451.600 fiind înregistrată în inventar cu preţul de cumpărare lei 488.400.

* * *

In privinţa cheltuielilor se arată mai jos comparativ cu cele arătate în bugetul anului trecut 1942/943.

Specificarea Cheltuelilor	Aprobate pe 1942/943	Propuse pe 1943/944
CAPITOLUL I.		
Art. 1. Spesele de transport, diurnă consilii şi Adunări Eparhia-		

Specificarea Cheltuelilor	Aprobate pe 1942/943	Propuse pe 1943/944
le, Consistorii, Comisii, Misiuni, Secretar Eparhial, etc.	500.000	800.000
„ 2. Ouorar avocat cheltuieli procese, expertize	50.000	50,000

CAPITOLUL II.

Art. 3. a) Trei servitori (2 cancelarie şi Palat a 4.000 lei lunar	144.000
b) un instalator pentru reparaţii apă şi lumină a 3000 lei lunar lei	36.000
c) cassierul Mitropoliei a 5000 lei	60.000
d) un şofeur 4.000 lei diferenţă lunar lei . .	48.000
e) 2 sergenţi pază a 800 lei lunar	19.200
f) Un om serviciu palat a 4000 lei	48.000
g) una maică palat a lei 2.500 lei	30.000
h) un mecanic tractorist a 4500 lei	54.000
i) un grădinar a 6000 lei	72.000
j) un magazioner a 3000 lei	36.000
k) un ajutor şofeur a 4000 lei	48.000

Specificarea Cheltuelilor	Aprobata pe 1942/943	Propuse pe 1942/943
l) un ajutor grădinar 4000 lei 48.000		
	354.000	643.200
Art. 4. Subvenţia Corului Mitropolitan	300.000	400.000
„ 5. Fond cultural, Misionar, tipărituri broşuri, cumpărare cărţi, ajutor cărţi săteşti, redactarea şi administrarea revistei oficiale Mitropolia Moldovei lei	450.000	500.000
„ 6. Fond ajutoare şi milă pentru săraci încredinţat I. P. S. Mitropolit lei	100.000	200.000
„ 7. Cheltuieli de reprezentare şi musafiri lei	200,000	300.000
„ 8. Cheltuieli materiale Sf. Sinod	10.000	10,000
CAPITOLUL IV.		
Art. 9. Refacerea şi reparaţia imobilelor Sf. Mitropolii, asigurările imobilelor şi bunurilor lei	900.000	2.000.000
„ 10. Fond procurare două maşini (20% amortisment)	—	400.000
11. Datorii restante	200.000	74,597
„ 12. Cheltuieli cu refacerea şi întreţinerea parcului şi sera de flori	80.000	80.000
„ 13. Transportul lemnelor de foc la Palat, Cancelarie, bis. monumentale, catedrală şi cocs biserici monumentale	500.000	800.000
„ 14. Cheltuieli materiale întreţinere lei		
a) consum apă lei 120.000		
b) imprimate, tipărituri şi furnituri biurou lei 300.000		

Specificarea Cheltuelilor		Aprobate pe 1942/943	propuse pe 1943/944
c) Consum benzină, ulei reparaţiuni maşină	500,000		
d) abonamente şi convorbiri telefonice	150,000		
e) cheltueli de întreţinere lei	300.000		
		800,000	1.370.000
Art. 15. Lumina electrică, biserică, palat etc. lei		100.000	100.000
„ 16. Diferite reparaţii şi procurare mobilier la cancelarie lei		250.000	250.000
„ 17. Cheltuieli exploatare păduri		—	1.000.000
CAPITOLUL V.			
Art. 18, Plata revistei Mitropolia Moldovei		200.000	200.000
„ 19. Plata cheltuelilor de imprimare a Calendarului de perete întocmit de Secţia Culturală		300.000	500.000
CAPITOLUL VI.			
Art. 20. Impozite către Stat, judeţ, Comună, clădiri şi păduri		250.000	750.000
„ 21. Valoarea cupoanelor Soc. Ocrotirea		28.000	28.000
Art. 22. Prime de incurajare funcţionari merituoşi		—	350.000
CAPITOLUL VII.			
Art. 23. Cheltueli întreţinere Palat, întreţinerea personalului serviciu Palat		—	200.000
„ 24. Fond deschidere credite		173.000	780.803
Total cheltuieli. . . .		6.035.000	11.786.600

Cercetând sumele propuse la cheltuieli, se constată o majorare la toate articolele bugetare spre a se putea face faţă tuturor nevoilor de gospodărie şi bună administraţie a Arhiepiscopiei Noastre.

S'a avut în vedere a se majora salariile funcţionarilor şi personalului diurnist, precum şi mărirea sumei alocate pentru reparaţii.

Cheltuielile arătate sunt aproape aceleaşi ce se prevăd în fiecare an, introducându-se trei articole noi bugetare şi anume :

a) Cheltuieli cu exploatarea pădurilor cari au trccut în administrarea Arhiepiscopiei Noastre.

b) Prime de încurajare pentru iuncţionarii merituoşi, pentru munca suplimentară ce o depun pentru bunul mers al serviciului.

c) Cheltuieli întreţinere Palat şi întreţinerea personalului de serviciu a Palatului, cheltuială ce era absolut necesară a fi trecută în buget—fiind de datoria Arhiepiscopiei Noastre de a avea grijă de acest personal şi de cel flotant.

Aşa fiind vă rugăm să binevoiţi a lua în discuţie sumele propuse asupra veniturilor cât şi la cheltuieli, a le cerceta şi da cuvenita aprobare.

Cele expuse mai sus s'au discutat în Consiliul Eparhial Plenar în şedinţa dela 5 Iunie 1943, aprobându-se întocmai.

(Ref. înregistrat sub Nr. 7138/943).

Bugetul Fabricei Eparhiale de Lumânări

Pentru anul financiar 1943/944 propun a se face următoarele cheltuieli bugetare la fabrica Eparhială de lumânări, în legătură cu salariile personalului respectiv.

Le fixarea salariilor s'a ţinut seama de greutăţile vieţei şi de munca depusă de fiecare în parte.

Se arată mai jos personalul cu salarul fixat :

1.	Plata	contabilului	a	13.000	lei	lunar	156.000 anual
2.	«	conduct. tech.		10.000	«	«	120.000 «
3.	«	cassierului		5.000	«	«	60.000 «
4.	«	şef depozit	a	8.000	«	«	96.000 «
5.	«	ajut. cont.	a	6.500	«	«	78.000 «

6. Plata meşterii	a	9.000	«	«	108.000 «
7. « lucrătoarei	a	7.000	«	«	84.000 «
8. « plata lucrător		7.000	«	«	84.000 «
9. « « «		7.000	«	«	84.000 «
				Total lei	870,000 «

Salariile arătate mai sus, se vor putea achita din bugetul fabricei Noastre Eparhiale de lumânări, întrucât şi în anul acesta cu multă muncă şi chibzuiaiă, vom realiza un beneficiu destul de important.

Consiliul Eparhial Plenar în şedinţa dela 5 Iunie 1943 aprobă salariile de mai sus, propunând a se da P. C. Consiler Referent Preot Gh. Niculea suma globală de lei 240.000 drept cheltuieli de deplasare şi reprezentare în conducerea şi administrarea bunurilor Sf. Mitropolii.

Referat înreg. sub Nr. 7130/943.

Bugetul Moşii şi Vii

Pentru anul agricol 1943 propun a se face următoarele cheltuieli bugetare la viile şi moşiile ce se administrează de către Secţiunea Noastră Economică, în legătură cu salariile personalului respectiv.

Personalul arătat mai jos este cel strict absolut pentru buna administrare, şi i s'a fixat salarul în raport cu greutăţile vieţei şi munca depusă de fiecare.

1. Contabil la toate bunurile a 10.000 lunar	120.000
2. Cassier pentru acoperiri de mancuri anual	40.000
3. Ajutor cassier a 3.000 lei lunar anual lei	36.000
Total lei	196.000

I. Personal moşia Lungani

1. 1 Ad-tor econom a 3000 lei lunar	anual		36.000
2. 2 maici gospodărie a 2000 lei lunar	„		48.000
3. 2 ciobani a 2000 lei lunar	„		48.000
4. 1 păzitor vite a 2000 lei lunar	„		24.000
5. 1 paznic şi credincios a 2500 lunar	„		30.000
		Total lei	186.000

II. **Personal moșia Popricani**

1. 1 Ad-tor econom a 3.000 lei lunar	anual	36.000
2. 2 maici gospodărie a 2000 lei lunar	„	48.000
3. 1 grădinar pt. bulgărie a 2000 lunar	„	24.000
4. 2 oameni ogradă pentru vite a 2000	„	48.000
Total lei		156.000

III. **Personal via Bucium**

1. 1 Ad-tor econom a 3.000 lei lunar	anual	36 000
2. 1 vier a 3000 lei lunar	„	36.000
3. un om cu femeie a 2000 lei lunar	„	48.000
4. una maică bucătărie a 2000 lei lunar	„	24.000
5. un paznic a 2000 lei lunar	„	24.000
Total lei		168.000

IV. **Personal via Hlincea**

1. 1 Ad-tor econom a 2500 lei lunar	anual	30.000
2. 1 maică bucătărie a 2000 lei lunal	„	24.000
3. 1 paznic a 2000 lei lunar	„	24.000
Total lei		78.000

Așa fiind, vă rog să binevoiți a aproba bugetul propus pe anul financiar 1943, întrucât fiind o administrare bună și munca depusă de fiecare în parte, se vor putea realiza beneficii la toate bunurile arătate mai sus.

Consiliul Eparhial Plenar în ședința dela 5 Iunie 1943, a luat cunoștință de cele de mai sus și le-a aprobat.

Referat înreg. sub Nr. 7140 | 943.

*
* *

SITUAȚIA

Fondurile date de Ministerul Cultelor pentru reparații

1. In urma bombardamentului bolșevic din vara anului 1941, și Cancelaria Noastră Mitropolitană a avut de suferit, o aripă a ei fiind distrusă.

S'au făcut toate intervențiile necesare la Onor Minister al Cultelor, care ne-a aprobat un ajutor în sumă totală de lei 1.550.000 lei, după cum urmează:

a) Lei 1.500.000 reparaţii Cancelarie, Catedrală şi Palat Mitropolitan.

b) Lei 40.000 reparaţii biserica Sf. Gheorghe (Catedrala veche).

c) Lei 10 000 reparaţii biserica Bărboi.

Cu aceste sume s'au făcut pe cât posibil reparaţii la clădirile arătate mai sus.

Actele justificative privind aceste reparaţii se vor înainta Onor. Minister pentru descărcarea secţiei Noastre.

Supunându-vă la cunoştinţă cele de mai sus, vă rugăm să binevoiţi a lua act.

2. La începutul lunei August 1942 s'a declarat la Cancelaria Noastră Mitropolitană un incendiu, care a mistuit complect acoperişul, o parte din ferestre şi uşi, duşumele, etc.

Pentru refacerea ei, era nevoe de fonduri importante, de care Mitropolia Noastră nu dispunea.

Aşa fiind, s'au făcut toate intervenţiile la Ministerul Culturii şi Artelor, şi datorită Domnului Ministru Petrovici, ni s'a acordat un ajutor de lei 6.000.000.

Chiar în cursul lunei August, deşi în acel timp nu aveam numerarul necesar în cassă, s'au început reparaţiile, instalându-se imediat fabrica de lumânări în subsolul clădirii, unde fusese înainte de bombardament, spre a nu pierde timpul atât de preţios fabricărei lumânărilor.

Pentru refacerea Cancelariei s'a depus tot efortul şi tot interesul, aşa că la începutul acestui an, biurourile au putut fi mutate din Palatul Mitropolitan la locurile lor, unde şi-au luat activitatea în mod normal, aranjându-se întreaga arhivă, care era răvăşită dela foc.

Actele justificative privind reparaţiile din fondul de 6.000.000 lei, se vor înainta Onor. Minister pentru descărcarea Secţiei Noastre, imediat după recepţionarea lucrărilor.

Pe lângă această sumă s'a mai cheltuit până în prezent din fondurile Sf. Mitropolii în acelaş scop, pentru material şi manoperă, suma de lei 2.000.000 şi mai este necesar încă lei 2.000.000 pentru acoperirea complectă refacerei Cancelariei Noastre.

Aceste cheltuieli in sumă totală de lei 4.000.000 se vor acoperi în modul următor :

a) Lei 1.450.000 din împrumutul dela B.N.R. care se va achita din beneficiul fabricei eparhiale de lumânări, după cum s'a arătat în referatul special.

b) Lei 311.754 din fondul strâns în anul trecut dela parohii în scopul reparării cancelariei.

c) Lei 2.238.246 rest se va acoperi din prevederea bugetară a anului 1943 | 944 dela art. 9 în limitele posibilităţilor, iar suma ce nu se va putea acoperi, propun a se lua din beneficiul Fabricei de Lumânări, depe anul viitor.

Aducându-vă la cunoştinţă cele de mai sus, vă rog să binevoiţi a ne da cuvenita aprobare, urmând ca recepţia generală ce se va face de Onor. Minister, să vă fie făcută cunoscut la timp.

Consiliul Eparhial Plenar, în şedinţa dela 5 Iunie 1943, ia act de aceste reparaţii.

Referatele înreg. sub Nr. 7159 şi 7160 | 943.

Construirea unei clădiri pentru tipografie

Majoritatea Mitropoliilor şi Episcopiilor, sunt înzestrate cu câte o tipografie.

La Consiliul şi Adunarea Eparhială din anul trecut, s'a pus chestiunea achiziţionării unei tipografii, necesară Arhiepiscopiei Noastre, în scopul ca toate tipăriturile respective ca: Revista oficială „Mitropolia Moldovei", imprimarea calendarului de perete, imprimatele necesare parohiilor, imprimatele pentru diferitele tipărituri necesare Cancelariei Noastre, ce se ridică anual la suma de 2.000.000 lei, să se execute la această tipografie, aducându-se pe lângă un venit important în cassa Sf. Mitropolii şi împlinirea unui scop cultural, putându-se astfel tipări diferite cărţi şi broşuri cu caracter religios şi cultural şi sfaturi pentru săteni, precum şi editarea unei foi zilnice de propagandă religioasă.

Această importantă lucrare nu s'a putut executa în cursul acestui exerciţiu bugetar, din cauza nenorocirei ce a dat peste Arhiepiscopia Noastră, prin incendiul ce a mistuit cancelariile mitropolitane. Şi întrucât în clădirea actuală de care dispunem, nu este locul suficient pentru instalarea unei tipografii, propun ca în imediata apropiere şi în continuarea cancelarii-

lor, să se construiască o clădire pentru scopul mai sus arătat, alocându-se în acest an, din beneficiul fabricei Eparhiale de lumânări, suma de 1.000.000 lei.

Imediat după aprobarea dată de către Dvs. se vor face toate formele spre a putea începe construcţia, întocmindu-se planul şi devizul respectiv.

In ce priveşte tipografia vom face toate investigaţiile spre a ni se aproba una dela CNR. sau se va achiziţiona pe cale particulară cu preţul cel mai avantajos.

(Ref. înreg. sub Nr. 7161 | 943 aprobat de Consiliul Eparhial Plenar în şedinţa dela 5 Iunie 1943).

Construirea unui Cămin Preoţesc

Incă din timpul Mitropolitului Pimen s'a pus chestiunea construirii unui cămin preoţesc la Iaşi, spre a se veni în ajutorul personalului bisericesc ce vine la centrul Eparhial, cu diferite lucrări sau interese personale şi a nu mai fi nevoiţi să locuiască la diferite hoteluri ce în majoritatea cazurilor nu cadrează cu situaţia ce o au.

Construcţia acestei clădiri a fost la început în sarcina Soc. Ocrotirea care are deja terenul respectiv, la biserica Sf. Ilie din oraşul Iaşi, şi cum din cauza evenimentelor nici până în prezent nu s'au putut strânge fondurile necesare scopului arătat, propunem: ca din arenzile tuturor pământurilor bisericeşti în plus din Eparhia Noastră, să se aloce o cotă de 30—40 la sută pentru formarea fondurilor construcţiei căminului.

Dacă în oraşul Botoşani s'a construit un cămin preoţesc pentru personalul ce vine cu diferite interese în acel oraş, cu atât mai mult la centrul Eparhial se simte această lipsă, întrucât întregul personal din Eparhie este nevoit să vină măcar odată pe an, la Arhiepiscopia Noastră.

Consiliul Eparhial Plenar în şedinţa dela 5 Iunie 1943 discutând această propunere, aprobă a se lua din arenzile tuturor terenurilor bisericeşti în plus, 50% şi anume 40% pentru construirea unui cămin preoţesc la centrul eparhial şi 10% pentru cele judeţene.

Referat înregistrat la Nr. 7162 | 943.

Chestiunea pădurilor Sf. Mitropolii

În conformitate cu Legea Nr. 851 publicată în M. Of. Nr. 375 din 23 Noemvrie 1942, Administrarea şi exploatarea pădurilor cu care a fost înzestrată Sf. Mitropolie au trecut din nou dela CAPS. la Instituţia Bisericească respectivă.

Aşa fiind s'au început imediat lucrările de exploatare care s'au terminat în primăvara aceasta.

Din exploatare a rezultat următoarele:

2578 steri lemne foc esenţă tare
533 „ „ „ „ moale
822,605 mc. lemn construcţie stejar
150 mc. lemn construcţie plop.

Pentru vânzarea acestui material, s'au fixat până în prezent, două termene de licitaţie, urmând a se ţine şi a treia licitaţie şi dacă atunci nu vom avea rezultatul dorit, materialul se va vinde prin bună învoială.

Referat înreg. sub Nr. 7163 | 943, aprobat de Consiliul Eparhial Plenar, în şedinţa dela 5 Iunie 1943.

Subscripţia pentru Palatul Invalizilor

Consiliul de Patronaj al Operelor Sociale, — Palatul Invalizilor—prin adresa Nr, 1441 | 942, precum şi Sf. Sinod, prin adresa Nr. 3635 | 942, ne-a solicitat sprijinul pentru strângerea de fonduri din Eparhia noastră, în scopul creerei unui aşezământ destinat invalizilor din războiul sfânt.

Arhiepiscopia Noastră, a subscris din bugetul său suma de lei 60,000 iar personalul dela centrul Eparhial câte 500—10,000 lei. Din Eparhie s'a colectat până în prezent suma de 1,501,435 lei, urmând a se complecta cu sumele colectate de la câteva Protoierii.

* * *

Concluzii generale

Faţă de expunerea făcută mai sus asupra activităţii Secţiei Economice, pe exerc. financiar expirat 1932 | 43, se constată că numai datorită unei munci încordate, conducerei şi administraţiei bine organizate pe teren, la faţa locului, s'au putut înfăptui frumoase realizări şi anume:

1. Refacerea Cancelariei distruse de incendiul din anul 1942.

2. Amenajarea unei săli speciale de bibliotecă precum şi mobilierul necesar.

3. Construirea closetului model—în locul celui ce se găsea într'o stare deplorabilă şi insalubră.

4. Construirea adăpostului de apărare pasivă la Palatul Mitropolitan.

5. Infiinţarea unei prisace la via Hlincea şi la Păr. Porfiriu 40 stupi primitivi.

6. Plantarea de pomi fructiferi la moşia Lungani.

7. Inceperea construcţiei unui conac la moşia Lungani, amenajarea unei crescătorii de vite şi a unei stâni.

8. S'au însămânţat la ambele moşii în total 150 ha. făcându-se o gospodărie model pentru săteni, mult apreciată de organele agricole locale.

9. S'a salvat viţa dela ambele vii făcându-se o exploatare model.

10. S'a îmbogăţit inventarul de maşini şi animale la moşii, care se ridică la suma de lei aprox. 2 milioane.

11. S'a acordat premiu la un cor bisericesc.

Propuneri pentru viitor

1. Construcţia localului necesar unei instalări de tipografie eparhială, (pentru care s'a alocat deja un fond de 1.000000).

2. Amenajarea la Biserica Frumoasa Iaşi, a unei şcoli de infirmiere maici, pentru care s'a alocat de Sf. Mitropolie 300.000 lei, restul urmând a fi complectat de către mânăstirile înzestrate cu păduri.

3. Construcţia unui cămin preoţesc la centrul Eparhial.

4. Achiziţionarea a două turisme: unul pentru I. P. S. Mitropolit şi altul pentru serviciul dela toate bunurile, amortizându-se anual fondurile necesare.

5. Acordarea unui premiu de 2500 lei de fiecare prisacă găsită cea mai frumoasă din Eparhie (câte două premii de fiecare judeţ) precum şi pentru creşterea viermilor de matasă.

6. Acordarea a cinci premii de 2500 lei, câte unul de

fiecare judeţ din Eparhie, pentru cele mai bogate biblioteci parohiale din Eparhie care se citesc de popor.

Având în vedere cele expuse mai sus, în legătură cu activitatea Secţiei Economice a Mitropoliei noastre, rog pe Inalt Prea Sfinţia Voastră şi Onor. Adunarea Eparhială să le aprecieze şi să-mi dea descărcarea cuvenită.

Consilier Referent, Preot G. NICULEA

1 Iulie 1943

REFERATUL SECŢIEI CULTURALE

Inalt Prea Sfinţite Preşedinte,
Prea Cucernici Părinţi şi
Domnilor Deputaţi eparhiali,

Expunerea activităţii Secţiei Culturale în faţa plenului Adunării Eparhiale reprezintă nu numai o formalitate legală, al căruia soroc cade odată pe an, ci din desfăşurarea schematică a acestei activităţi se profilează recolta unei munci, zi de zi, depusă de harnica preoţime pe altarul social al Bisericii, care, în simbioza ei istorică, se confundă cu permanenţele de existenţă ale neamului.

Aspectul firesc al acestei expuneri nu poate fi surprins de cât subt formă de continuitate, fenomenul cultural şi pastoral alcătuind pânza unui râu în permanentă curgere. Făgaşul acestui râu e croit de învăţătura Evangheliei, canoanele bisericeşti, legile Statului, iniţiativele chiriarhale, la care se adoagă necesităţile sociale impuse de împrejurări excepţionale pe tărâmul pastoral, cum sunt bunăoară cele impuse de starea actuală de război.

In mod firesc, deci, în compartimentul cultural al unei Eparhii nu se vor putea surprinde culmi distante dela un an la altul, ci mai ales menţinerea şi adăogirea în intensiate a unui patrimoniu spiritual, ce de multe ori nici nu poate fi sesizat de privirile obişnuite cu spectaculozităţi. Efectul unei broşuri de propagandă religioasă nu se poate sconta imediat, bunăoară ca succesul unei întreprinderi comerciale, unde di-

ferenţele de preţuri pot schimba pe negustor şi intreprinderea lui, de să nu-i mai cunoşti. Cultura, chiar în forma ei, populară, se sedimentează greu şi recolta ei nu se poate surprinde decât cu anevoe şi după trecere îndelungată de timp.

Subt acest unghiu de vedere se poate privi strădania Secţiei pe care o conduc, iar din experienţa celor doisprezece ani pot să afirm, că nu se poate găsi un cântar altmintrelea imaginat cu care să se aprecieze produsul spiritual de către Administraţia Eparhială la încheerea fiecărui an de activitate.

Invăţământul religios

Problema de căpetenie a Secţiei Culturale o formează învăţământul religios, subt toate formele lui. Prin învăţământul religios Biserica îşi justifică adevărurile fundamentale, le dă vieaţa concretă prin trăirea obligatorie la care sunt supuşi cei ce le ascultă şi şi le însuşesc, innobilând astfel firea omenească pururea ispitită de a fi tutelată de forţele tainice ale instinctelor.

Invăţământul religios se predă de către preoţi, obligatoriu, în şcolile primare. Fiecare paroh îşi potriveşte activitatea didactică în cadrul orarului şi programei stabilite de către Ministerul Culturii Naţionale. Cele opt ore de catehizare pe care trebue să le presteze un preot paroh îs suficiente pentru două şcoli, cu patru clase, socotind de fiecare clasă o oră pe săptămână. Dacă sunt mai multe şcoli primare într'o parohie, preotul paroh are latitudinea să-şi coordoneze activitatea didactică cu a celorlalţi membri ai corpului învăţătoresc, astfel ca orele rămase libere ale materiei religioase să fie propuse de către învăţători.

In privinţa mersului învăţământului religios în şcolile primare, după datele statistice ce ne stau la îndemână, putem sublinia constatarea, că preoţimea îşi face, cu totul conştincios, datoria. Puţinile excepţii nu umbresc lăudabila muncă de instruire şi educaţie religioasă, depusă cu totul gratuit, de către preoţime. Absenţele motivate se pot constata, pe alocurea, din pricina urgentelor trebuinţi pastorale, cărora preotul se cade a le da întăietate.

Sunt cazuri, când preoţii duc pe umerii lor toate obliga-

ţiile didactice şi administrative ale şcolilor, ale căror învăţători îs mobilizaţi. In privinţa aceasta există o dispoziţie a Ministerului Culturii Naţionale, care impune preoţilor obligativitatea de a înlocui pe învăţătorii mobilizaţi.

Controlul învăţământului religios se face regulat de către proestoşi. Aceştia sunt obligaţi a inspecta, odată pe trimestru toate şcolile ce cad în raza proestoşiei.

Proestoşia caşi rolul de inspectori ai învăţământului religios sunt oficii de onoare, care cer obligaţii şi nu oferă vreun beneficiu material.

Proestorul are greutăţi mari, legate de cheltueli, căci dânsul îi obligat, prin natura împrejurărilor, să aibă căruţă cu cal cu care să se transporte dela o parohie la alta. Trebue remarcat zelul arătat de proestoşi şi abnegaţia cu care ei prestează un oficiu, cu răspunderi legale, dar fără nicio remuneraţie, macar cât ar trebui să reprezinte costul unui transport. Căci, orice deplasare a unui funcţionar public, în interes de serviciu, este plătită subt forma unei indemnizaţii de transport. Preoţii proestoşi fac serviciul de control fără să pretindă acest lucru. Obligaţia morală faţă de Biserică o împlinesc cu dăruire personală de sănătate, pierdere de timp şi avut.

Subliniez această ţinută demnă spre a se vedea spulberată o opinie stupidă, aruncată pe spatele preoţimei, anume că slujitorii altarelor prestează servicii numai contra unui echivalent material. Aduc, în faţa onoratului plen al Adunărei Eparhiale, omagii de recunoştinţă pentru felul cum îşi fac datoria, cu totul desinteresat, prea cucernicii preoţi proestoşi.

Munca aceasta de control al învăţământului religios pare dela depărtare destul de uşoară. Ori o socoteală sumară ne arată tocmai contrariul.

Un proestos are subt controlul său cel puţin *cinci* parohi. Deci, în cele 3 trimestre şcolare, el trebue să lipsească din parohie de **15** ori. Asta înseamnă oboseală grea şi cheltuială nu tocmai mică.

La cele **650** parohii s'au facut în medie **1800** de inspecţii, scăzând procentul de 150 inspecţii nefăcute din pricina greutăţilor provenite din pricina gerului, a drumurilor desfundate şi altor piedici.

La numărul inspecţiilor făcute de proestoşi se adaogă şi

cele făcute de către părinţii protopopi, fie inopinat, fie cu prilejul inspecţiilor administrative sau anchetelor ordonate de Chiriarhie.

Modificări structurale în iconomia învăţământului religios primar, demne de relevat, nu s'au făcut. Manualele, care cuprind şi materia religioasă, sunt monopolizate de către Minister în ce priveşte alcătuirea lor. Se constată lipsa materialului didactic intuitiv.

Propunerile făcute în anii trecuţi de a se înfiinţa posturi de catiheţi speciali pentru înv. rel. nu au putut căpăta realizare, fie din motive de ordin economic, fie din cel canonic legat de hirotonie.

Invăţământul religios primar îşi arată roadele şi cu prilejul manifestărilor cu caracter extraşcolar, la şezători, serbări, vizite canonice, când şcolarii cântă în cor bucăţi religioase, căci cele mai multe şcoli şi-au alcătuit coruri, care cântă răspunsurile liturgice.

Nu putem să nu amintim, cu recunoştinţă, şi de munca şi devotamentul arătate de către domnii învăţători obiectului Religiei, pe care-l predau, cu toată evlavia, tinerilor vlăstare.

III. *Invăţământul muncitoresc*, pe curs de 4 ani, are câte o oră de Religie. In majoritatea cazurilor, preoţii parohi, predau Religia la *ucenicii* ce frecventează şcolile ce cad în cuprinsul parohiilor respective.

Şi aici Ministerul Muncii a dispus alcătuirea unui program de educaţie religioasă, care, în afară de şcoală, se vădeşte prin lucrarea oficiului intitulat „*Muncă şi Lumină*“. Manualele dela şcolile de ucenici îs alcătuite astfel ca elementele învăţăturei creştine să fie propuse ca îndreptare de viaţă, deci nu se urmăreşte o instrucţie religioasă, ci o educaţie morală-religioasă.

IV. Invăţământul religios din şcolile secundare este controlat de organele Ministerului Culturii Naţionale. Anul acesta Patriarhia Română, prin Cons. Central Bisericesc, a dat un *normativ* asupra modului cum trebue Biserica să controleze eficacitatea înv. religios, obligând pe referentul cultural să presteze oficiul de control pe întreaga eparhie. Cu începerea anului şcolar ce vine, după ce se vor repartiza atribuţiile ce-

lor doi referenţi ce lucreează în cadrul Secţiei Culturale, unul va avea în grijă şcolile secundare, celălalt pe cele primare.

In orice caz, nu este niciun temeiu să se ridice vreo obiecţiune asupra felului în care se fac inspecţiile obiectului Religios în şcolile secundare, ştiut find că inspectorii din Minister provin din cei mai buni dascăli preoţi.

II

Mişcarea sectelor

Starea de război, cu relaţiile internaţionale de amiciţie şi inamiciţie, a grăbit soluţionarea problemelor sectelor în România. Era ştiut, că majoritatea sectelor nu alcătuiau decât centre de disoluţie socială, mijloace de destrămarea unităţii naţionale şi nuclee de informaţii şi spionaj pentru duşmanii noştri. Totuşi, pretinsa libertate religioasă şi apărarea ce-o lua presa de stânga în favoarea sectelor, subt vechile regimuri politice, a promovat parazitismul sectant. Nu se putea pune o cât de mică oprelişte propagandiştilor fără ca Londra şi Waschingtonul să nu intervie pentru apararea acelor nevolnici. Gările, trenurile, instituţiile industriale şi chiar cele ostăşeşti erau infectate de microbul sectant. Unde te'ntorceai găseai nevinovate, în aparenţă, broşuri de propagandă, tipărite în condiţiuni tehnice uimitor de reuşite. Ierarhia bisericească, cultul morţilor, sfintele Taine, ierurgiile şi datinele creştine erau combătute prin răstălmăcirea textelor scripturistice într'un mod cu totul arbitrar. Pentru pregătirea *predicatorilor* funcţionau şcoli în Ardeal, unde elemente cu absolvenţa dubioasă a cursului primar, căpătau patentă în nerusinare şi îndărătnicie.

Vacarii satelor şi lepădăturile oraşelor deveneau *predicatori*, de multe ori neştiind. mulţi din ei, să cunoască buchile abecedarului. Cu toate acestea aceşti farsori creiau opinie publică religioasă.

Când se apela la sprijinul autorităţii de stat, atunci argumentele ocazionale erau scoase, ca din cutie, în sprijinul acelor bârfitori. Nu se face misionarism !, nu cu jandarmi se se aduce lumea la Biserică. Dar aici nu era vorba de misio-

narism poliţienesc, ci de sesizarea unui mare pericol pentru existenţa neamului.

In răsboiul actual ideologia sectanţilor se confunda cu a vrăjmaşilor noştri. A trebuit să se ia măsuri definitive, ca să se pună capăt acelui desmăţ.

Printr'un Decret Lege s'a oprit funcţionarea sectelor, chiar acelor aşa zise *istorice*, oprindu-se orice soi de propagandă.

Averile comunităţilor vor trece în patrimoniul statului, fiind în curs de elaborare legea care va pune lespedea funerară pe un trecut atât de dureros, din punct de vedere al pericolului sectant.

Nemai fiind protejaţi de autorităţi pedeoparte, iar pe de alta nemai primind fonduri din străinătate, propagandiştii au amuţit. Rătăciţii, proveniţi din elementele băştinaşe, se'ntorc în sânul Bisericii, cu bucuria mărturisită, că au scăpat de întuneric şi ruşine.

E interesant de ştiut, că sectanţii ascunzându-şi activitatea subt neofensivul *titlu de aconfesionali*, nu puteau fi identificaţi de preoţi. Apărarea intereselor statului a obligat pe organele poliţieneşti să identifice pe orice individ, care nu aparţine Bisericii Ortodoxe şi celorlalte Culte mari, urmărind activitatea fiecăruia.

Odată atitudinea Statului fiind lămurită, preoţimea şi-a sporit zelul misionar pentru readucerea rătăciţilor, piedicile de ordin doctrinal nereprezentând o greutate pastorală. Sectanţii, rămaşi fără sprijin lăturalnic, nu pot să-şi susţină erorile de învăţătură. Rapoartele ce ne sosesc aduc veşti îmbucurătoare de trecerea în masă a familiilor sectanţilor la ortodoxie.

Starea aceasta de înviorare se va spori în bine prin reorganizarea serviciului misionar, pe teren, dirijat de noul referent misionar.

Ne dăm seamă, că sunt multe duşmănii sectante ce mocnesc, dar ţinute în evidenţă şi urmărite deaproape, vor sfârşi prin complectă capitulare, aşa cum a fost cu stilismul.

Va fi nevoe de un serviciu de colportaj de broşuri bine scrise şi împrăştiate în popor. Totul rămâne în funcţie de achiziţionarea unei tiparniţi proprii, cu ajutorul căreia să putem tipări foi şi broşuri ieftine şi bogat înzestrate cu material documentar.

Tipărituri

Aici este cazul să amintim de experienţa făcută cu foaia de zidire creştinească *Moldova Creştină*. Această foaie a fost primită de popor cu multă bucurie, dar din pricina scumpetei hârtiei şi a mânii de lucru preţul ei nu mai putea fi popular. Ţăranii cântăresc valoarea banului cu multă chibzuinţă. Pentruca iniţiativa să nu fie compromisă, foaia şi-a suspendat apariţia, pânăce condiţiile de tipar se vor îmbunătăţi. Va fi nevoe de reorganizat serviciul de administraţie în conexiune cu cel de colportaj, ca astfel balanţa să poată fi mereu în echilibru stabil.

Avem mulţumirea că s'au împrăştiat aproape *un milion de exemplare*, din care săptămânal 3000 gratuit prin spitale şi departe în dosul frontului.

Bilanţul financiar n'a adus câştig decât peste 100.000 lei, dar scurta apariţie a *Moldovei Creştine* a dat mărturie de interesul ce-l stârneşte o foaie bine scrisă.

Cealaltă revistă oficială *Mitropolia Moldovei*, în al 19-lea an de existenţă, îşi continuă apariţia, cu greutăţile inerente vremii. Colaboratori sunt preoţii din cuprinsul Eparhiei şi alţi mânuitori de condei din alte eparhii.

Se impune o majorare a preţului abonamentului anual la suma de 500 lei, ca să nu rămânem în deficit la încheerea anului financiar. Mai cu seamă că revista din Decembrie 1942, număr comemorativ, însumează 15 coale de tipar.

Din numărul comemorativ al Sinodului dela Iaşi (1642) s'au scos *1000* extrase: Mitropolitul Petru Movilă—omul şi opera—de I. P. S. Mitropolit Irineu;

100 extrase: Personalitatea Voevodului Vasile Lupu de preotul I. Irimia;

300 extrase: Primatul papal de dr. St. Lupşa, profesor la Academia Teologică din Timişoara.

Aceste studii vor marca, pentru cercetătorii de mai târziu, preţioase contribuţii la viaţa noastră bisericească, legată de opera cărturărească iniţiată de Scaunul chiriarhal din Iaşi.

Cărţi de rugăciuni pentru ostaşi

Cum războiul este în curs, ostaşii au nevoe de hrană

duhovnicească. In anii trecuţi s'au tipărit peste 100.000 exemplare de cărţi de rugăciuni, unele fiind susţinute de cheltuelile Secţiei Culturale, altele din îndemnul credincioşilor. Anul acesta avem încă 30.000 exemplare subt tipar din care câteva mii au şi fost împrăştiate fie la Crucea Roşie, fie prin confesori.

La sărbătorile Sf. Paşti, Secţia Culturală a organizat o colectă de cărţi de prin parohii, pentru a fi distribuite ostaşilor. Natural că această colectă s'a restrâns numai între graniţele Municipiului Iaşi, în celelalte părţi ale Eparhiei s'au îngrijit fiecare preot de săraci.

Cucernicii preoţi au răspuns cu largă înţelegere, şi astfel am putut împărţi la toate spitalele din Iaşi, broşuri, ziare, cărţi la răniţi după ce aceste daruri literare au fost triate în ce priveşte conţinutul. Aducem mulţumiri tuturor preoţilor parohi şi cântăreţilor, care s'au străduit să adune cărţi pentru fraţii noştri aflaţi în căutarea sănătăţii şi vindecării rănilor.

Echipe misionare în spitale

In afara cercetătorilor spitalelor, îndemnaţi de spiritul de compătimire şi dragoste creştină, cum este organizaţia *Cartea sub Icoană* condusă de d l prof. C. Mureşeanu, Secţia Culturală a organizat 3 echipe misionare. Una subt conducerea preotului Haralambie Vasilache şi corul Mitropolitan, a doua subt conducerea Păr. Arhim. Narcis Lucian şi corul şcolii de cântăreţi şi a treia a Seminarului Veniamin condusă de directorul Şcolii, Păr. Ilie Gheorghiţă.

Timp de 3 luni, cât ne-a cerut Conducerea Spitalelor, aceste echipe au cutreerat spitalele de zonă interioară, preoţii făcând slujbe şi rostind cuvinte de îmbărbătare iar corurile cântând cântece religioase şi naţionale.

Au fost împărţite, cu acest prilej, sute de cruciuliţe, iconiţe şi cărticele de zidire duhovnicească.

Pilda cea vie a fost dată de însuşi Chiriarhul, care a dat masa tuturor răniţilor, cercetându-i la paturile lor de suferinţă.

Trebue să amintim că toate aşezămintele culturale ca Universitatea, şcolile secundare şi Căminele Culturale s'au întrecut în ajutorarea şi alinarea suferinţelor celor din spitale.

Radio. Tot la contribuţia spirituală a Bisericii pe frontul militar trebue să enumărăm producţiile manifestărilor corale şi conferinţelor dela Radio, ţinute de două ori pe săptămână.

Direcţiunea postului de Radio *Moldova* a pus la îndemâna preoţimei un mijloc puternic de propagandă religioasă, fie pentru credincioşii din ţară, fie pentru cei din Transnistria.

Nevoile culturale

Acum 2 ani s'au dat dispoziţii preoţimei, ca mijloacele cultuale să fie sporite şi în special, ce priveşte cultul Adormirei Maicei Domnului. Obiceiul atât de puternic îndătinat pe vremea Mitropolitului Veniamin, de a se cânta *Prohodul Maicii Domnului*, în seara de 14 spre 15 August căzuse în desuetudine, fiind practicat pe ici colea de unii preoţi, ceeace era socotit ca o inovaţie.

In timp ce alte confesiuni practică fel de fel de inovaţii religioase, noi părăsim pe unele din cele mai frumoase ierurgii edificatoare, lăsate de tradiţia bisericească.

I. P. S. Mitropolit a hotărât reînvierea acestui act de cult şi practicarea lui în tot cuprinsul Mitropoliei Moldovei şi Sucevei, lucru admis şi în şedinţa Sinodului Mitropolitan din 30 Iunie 1942.

Textul acestui prohod a fost revizuit pentru a III-a ediţie numai de I. P. S. Mitropolit. Deoarece în depozitul librăriei nu se mai găsesc asemenea prohoade, pentru a satisface cererile credincioşilor este nevoe de o nouă ediţie tipărită şi întrucât până la Adormirea Maicii Domnului nu mai sunt decât 6 săptămâni, chiar în cursul săptămânii acestia s'a dat textul la tiparniţă şi se vor scoate 10.000 exemplare, de o singură coală. Execuţia technică va fi adecuată scopului urmărit alegându-se hărtie vargată, tartaji groşi de carton, cu icoana Maicii Domnului pe copertă în două culori. Costul de tipar a unui exemplar va fi de 20 lei exemplarul iar cel de vânzare 30 lei, avându-se în vedere şi scăzămintele cu transportul.

Puţinul venit realizat va trece la fondul creat de I. P. S. Mitropolit pentru ajutorarea elevilor seminarişti şi ai şcolii de Cântăreţi. Lucrarea a şi fost angajată şi aprobată de I. P. S. Mitropolit.

Relaţiile cu celelalte instituţii

Tot în sarcina Secţiei Culturale cade şi protocolul relaţiunilor cu celelalte instituţii culturale de stat ca Universitate, şcoli, cămine culturale, Consiliu de Patronaj, diferite solemnităţi cu caracter naţional sau religios.

Latura aceasta prezintă o deosebită importanţă, întrucât prin ea Biserica găseşte prilej fericit să-şi arate prezenţa activă în toate compartimentele vieţii culturale şi de asistenţă socială tutelate de autorităţile Statului.

Pilda de înţelegere a raporturilor de bună amiciţie şi de stimulare a muncii prestate la alte instituţii a fost dată de însuşi Inaltul Chiriarh. N'a fost solemnitate la Universitate, fie de deschiderea cursurilor, fie la recepţia unor profesori străini, cu renume mondial, fără ca I. P. S. Sa să nu dea curs invitaţiilor. Prestigiul cultural de care se bucură I. P. S. Irineu, cum şi vorbirea curentă a limbelor franceză şi germană, aduce asupra scaunului chiriarhal din Iaşi cele mai alese aprecieri, care, în mod firesc, se resfrâng şi asupra instituţiei în genere. Ciceronii talmaci, atât de frecvenţi la alte instituţii, la Sf. Mitropolie n'au căutare.

Solemnităţile dela Academia de Arte frumoase, Conservator, Teatrul Naţional, Camera de Agricultură, Asigurările Sociale, Sindicatul ziariştilor, ca să înşir pe cele mai proeminente instituţii, au fost onorate de către Chiriarh, care a oficiat serviciile religioase trebuitoare înconjurat de cler. Consilierii referenţi, protopopii şi alţi preoţi delegaţi, şi-au îndeplinit misiunea protocolară de a cinsti orice manifestare unde prezenţa oficială a Bisericei a fost reclamată.

Vizitele canonice

Pentru stimularea muncii pastorale a preoţimei birocratismul nu răspunde unei juste aprecieri. De cele mai multe ori realităţile depe teren ajung atât de desfigurate la centru că deabea se mai pot reconstitui imaginativ. Intr'un raport sau într'un proces-verbal de anchetă nu se pot înfăţişa realizări vii promovate şi întreţinute de preoţi. Deaceea, cel mai bun mijloc de verificare îl oferă vizitele chiriarhale pela pa-

rohii. Acestei necesităţi canonice I. P. S. Mitropolit Irineu îi dă o atenţie deosebită, voind prin aceasta, ca personal să se convingă de vrednicia preoţească. Numai anul trecut au fost vizitate vreo 90 de parohii, lucru puţin obişnuit până acum.

Intre preoţi, atenta cercetare chiriarhală, a produs un justificat reviriment sufletesc, mai ales ştiut fiind blândeţea cu care I. P. S. Mitropolit Irineu tratează corpul preoţesc. Pentru vredniciile pastorale n'a fost cruţată nicio distincţie, Chiriarhul acordând ranguri bisericeşti şi distincţii de onoare nu numai preoţilor dela oraşe, ci şi celor ce păstoresc satele ascunse în văgăunile munţilor sau pitulate în stuhăriile depe malurile Prutului. Munca a fost răsplătită în raport cu greutăţile locale şi posibilităţile reduse ce le oferă izolarea de centrele culturale. Căci, trebue să se ştie şi să se sublinieze cât mai evident, că în timp ce la oraşe se construesc atât de puţine biserici, la sate strădania este atât de mare încât mai că nu este preot fără să nu fi ctitorit o biserică. Pedeasupra, preoţii la sate sunt împovoraţi cu fel de fel de însărcinări din partea altor autorităţi, că te miri cum îşi fac gospodăria spirituală a enoriilor cu atâta prinos de jertfire.

In vara aceasta se vor vizita parohiile necercetate de decenii, aşa că după o trecere de câţiva ani fiecare parohie să aibă mulţumirea că a căpătat binecuvântarea arhierească şi a trăit uşurarea unei deslegări de păcate.

Funcţionarea cercurilor culturale

Reuniunea preoţilor spre a-şi verifica şi coordona mijloacele pastorale se face prin cercurile culturale, fapt îndătinat şi cultivat cu toată sârguinţa. Şedinţele cercurilor culturale au loc odată pe lună la parohiile rurale şi numai vara, pe când la oraşe se fac în Postul Mare, în fiecare Miercuri. O slujbă în sobor, o predică aleasă şi săvârşirea Sf. Maslu adună poporul din satele vecine în jurul altarului unei biserici de unde pleacă fiecare cu sufletul recules şi cu privirea spre zările mântuirii.

După slujbele publice preoţii se retrag şi în intimitatea cercului lor, desbat problemele de pastoraţie impuse de nevoile locale. P. C. protopopi au o mare putere de iniţiativă şi

înrâurire asupra mersului acestor cercuri, întrucât ei fixează subiectele şi tot ei prezidează şedinţele.

Din rapoartele trimise Sf. Mitropolii rezultă că toate cercurile culturale au funcţionat normal, chiar dacă au mai fost absenţe, pe ici pe colo, impuse la unii preoţi de piedici neprevăzute.

Biblioteca eparhială

Anul trecut, consiliul Secţiei Culturale, a luat act cu satisfacţie de iniţiativa luată de a se crea o bibliotecă eparhială publică şi una a Secţiei, pentru nevoile redacţionale a celor ce conduceau revistele. Inceputul făcuse progrese prin cumpărarea a 7 dulapuri şi a unui mare număr de cărţi. Din nefericire, această realizare a fost prefăcută'n scrum de flacările incendiului dela 2 August. Au rămas în fiinţă un singur dulap şi câteva zeci de exemplare de cărţi, celălalt inventar fiind transformat în cenuşă.

Cu toată durerea incercată, iniţiativa n'a fost părăsită, ba încă sporită şi dusă cu tenacitate la împlinire.

Acum avem sala de bibliotecă reconstruită, biblioteca personală a I. P. S. Mitropolit adusă dela Bucureşti în 7 mari lăzi, alte colete de cărţi dela Minister, Fundaţiile Regale, Casa Şcoalelor şi Editura Cugetarea. La aceste se adaogă dubletele donate de biblioteca Seminarului Veniamin.

In curând se va face inventarierea cărţilor, trecerea lor în fişe după autori, ca în toamnă să poată fi pusă la dispoziţia publicului.

Cum această organizare a bibliotecii are nevoe de un om priceput în materie, propun ca să fie angajat Părintele N. Donos, cu o remuneraţie minimă de 5000 lei lunar. P. C. Sa a reorganizat şi biblioteca Seminarului Veniamin şi este recunoscut ca un mare bibliograf, posedând cunoaşterea a mai multor limbi străine. In afară de grija bibliotecei P. C. Sa e secretar de redacţie la revista oficială şi permanent colaborator la chestiunile culturale iniţiate de Chiriarhie.

In acelaşi timp, rog pe Onor. Adunare Eparhială să ia act de pierderile ce le-a suferit Secţia Culturală depe urma incendiului şi să dea descărcare de cheltuelile făcute cu acte

juste, care se află la Casierie, deoarece pierderile ei sunt datorate unui accident neprevăzut.

Tipografia

Lipsa cea mai simţită în activitatea Secţiei Culturale o constitue absenţa unei tiparniţi. O instituţie ca Mitropolia Moldovei, fără tipografie, nu numai că-i ştirbeşte prestigiul cultural şi-i stânjeneşte posibilităţile de creaţie ştinţifică şi de popularizarea culturii, dar lasă în mâna altor intreprinderi venituri destul de apreciabile.

Numai din costul imprimatelor, calendarului şi a tuturor broşurilor de propagandă tipărite până acum s'ar fi putut ridica o tipografie fără seamăn în Iaşi.

Deaceea, rog Onor. Adunarea Eparhială ca să dea toată atenţia la achiziţionarea unei tipografii, dând delegare Secţiei Economice să găsească fondurile necesare.

Secţia Culturală şi-a făcut datoria, făcând toate investigaţiile posibile pentru a intra în posesia mult doritei tiparniţi.

Vom avea şi concursul Ministerului în această privinţă.

Rămâne ca să se amenajeze imobilul pentru maşini, zeţărie, legătorie, depozit de hârtie şi toate atenansele trebuitoare.

La toate realizările de până acum, constatate la Metropolia Moldovei, întemeierea unei tipografii va însemna cununa unei munci demnă de menirea istorică a instituţiei noastre.

Cazul schitului Sf. Ioan Teologul. Vlădiceni

In apropiere de Iaşi există un schit de călugări dependent de Sfântul Munte. Călugării dela Sf. Munte deşi sunt Români de origină au renunţat la această băştină şi au căpătat cetăţenia greacă. Acei de aici dela schit sunt români, cei dela Muntele Atos greci. Schitul e al nimănui ca dependenta administrativă, întrucât se găseşte în această curioasă situaţie.

Soborul de aici a făcut o cerere către I. P. S. Mitropolit şi Adunărei Eparhiale, prin care cere independenţa Schitului faţă de Sf. Munte şi trecerea lui la Mitropolia Moldovei,

ca astfel să se poată organiza pe temeiul celorlalte mănăstiri cu bugete dela Stat.

Socotind justă cererea soborului, rog Onor. Adunare Eparhială să aprobe doleanţele lor, rămânând ca cei din Sf. Munte să depindă de Schitul nostru. Nu e demn ca şi azi să se găsească instituţii care să fie pendinte de autorităţi străine şi să treacă veniturile peste graniţă, ca pe vremea fanarioţilor. Mitropolia Moldovei trebue să aibă în subordine toate instituţiile bisericeşti aflate pe teritoriul ei.

Concluzii.

Din cele arătate până aici se poate constata că activitatea Secţiei Culturale se află pe linia jalonată de prevederile legilor în fiinţă şi de îndrumările date de Adunarea Eparhială în şedinţele ei anuale.

Rog Onoratul plen al Adunării să dea descărcare Secţiei de lucrările făcute, binevoind a da sugestii pentru viitor.

Cons. Ref.
Preot C. NONEA

CIRCULARĂ

către

P. C. PROTOIEREI ŞI P. C. PAROHI DIN EPARHIE

Se comunică mai jos, adresa Ministerului de Culte Nr. 47415 din 23 Septembrie a. c., şi fişele ce trebuiesc complectate de către slujitorii bisericeşti, spre conformare, trimiţându-se protoieriei respective, în termenul arătat, fişele complectate cu datele cerute:

Se vor avea în vedere următoarele:

1. Fişele se întocmesc în patru exemplare.

2. Datele din fişa Nr. 1 cu privire la populaţie şi sectanţi, trebuiesc confirmate de Primăria respectivă prin adresă oficială care se anexează la fişă.

3. Datele dela punctul IV din fişa Nr. 2 privind măsurile disciplinare se întocmesc de către P. C. Protoiereu.

4. La parohiile vacante fişele se întocmesc de P. C. Protoiereu.

5. Intocmirea fişelor de paroh se face *în termen de 3 zile*, după care ambele fişe : 1 şi 2 în câte 4 exemplare, se trimit protoieriei, dacă se poate *prin curier special.* La fişa Nr. 1 se adaugă pe hârtie separată *un raport* cu eventualele nedreptăţi ale parohiei şi cu propuneri şi sugestii pentru binele bisericii.

6. Netrimiterea în termenul arătat a acestor fişe, atrage sancţiuni disciplinare din partea Chiriarhiei, *iar Ministerul nu va ordonanţa salarul pe luna Octombrie la parohia ce nu s'a conformat.*

7. P. C. Protopopi primind aceste fişe, le verifică în termen de trei zile, şi semnează, aplicând sigiliul protoieriei, complectând mai întâi partea 4-a din fişa individuală Nr. 3, — după care :

Un exemplar din fişa Nr. 1 şi 2 se restituie parohiei.

Un exemplar se reţine la protoierie.

Două exemplare (între care şi exemplarul cu adeverinţa Primăriei şi raportul Parohiei), se înaintează Chiriarhiei, în trei zile dela primirea lor, cu un borderou de parohiile care s'au conformat.

Se atrage din nou atenţiunea asupra importanţei ce trebuie dată lucrărei şi sancţiunilor ce se aplică, ca astfel P. C. Preoţi să caute a îndeplini lucrarea în termenul arătat.

† **IRINEU**
MITROPOLITUL MOLDOVEI,

Cousiler Referent,
Pr. C. GR. VUIESCU

INALT PREA SFINŢITE,

Avem onoare a vă aduce la cunoştinţă că Ministerul intenţionând să realizeze în cel mai scurt timp posibil o statistică a tuturor bisericilor şi slujitorilor bisericeşti din Ţară, a elaborat alăturatele două modele de fişe : una pentru parohii, iar alta pentru slujitorii bisericeşti de toate categoriile.

Pentru a preîntâmpina orice cheltueli cu imprimarea lor şi pentru a se economisi timpul, cu trimiterea lor la Chiriarhii, de aci la Protoierii şi apoi la parohii şi viceversa, Ministerul a avizat la concursul sigur şi neprecupeţit al cancelariilor eparhiale, pe care nu a căutat să le împovăreze cu o nouă sarcină, ci pe care le roagă numai să depună puţină stăruinţă, pentru realizarea acestei statistice necesare atât Ministerului, cât şi Chiriarhiilor însăşi.

In acest scop, avem onoare a vă ruga să binevoiţi ca de îndată ce primiţi adresa de faţă să dispuneţi ca cele două formulare de fişe *să fie tipărite în cel mai apropiat număr al Buletinului Eparhial,* pentru ca toţi slujitorii altarului să ia cunoştinţă de ele, spre conformare.

Totdeodată Vă rugăm să binevoiţi a dispune ca publicarea lor să fie însoţită de următoarele lămuriri necesare alcătuirii acestor fişe:

Fişa Nr 1 (fişa parohiei).

Va fi alcătuită de către preotul paroh, în patru exemplare. Datele necesare completării fişei la punctul I se vor lua dela primăriile respective. Ele se vor cere oficial de paroh şi răspunsul oficial al primăriei va fi ataşat unui dintre cele patru exemplare ale fişei Nr. 1.

Datele necesare complectării fişei la punctul II lit. D. se vor arăta după rolurile dela percepţiile fiscale, specificându-se în dreptul literelor a, b, c şi d, dacă ele corespund ralităţii sau dacă în decursul timpului a survenit o ştirbire sau o răşluire a lor din partea vecinilor. (Exemplu sesia parohială Rol $8^1/_2$ Ha., în realitate 7 ha.).

La punctul II lit. H, se vor specifica numărul obiectelor şi pe cât posibil vechimea lor.

La punctul III, după ce se va trece Nr. familiilor şi sufletelor ortodoxe, la stânga se va repeta Nr. sufletelor. De asemenea după ce se va trece Nr. părţii bărbăteşti şi Nr. părţii femeeşti, la stânga se va trece totalul, care trebue să fie exact cu cel de deasupra lui. Tot asemenea şi după ce se va trece Nr. majorilor şi minorilor.

După ce vor fi trecuţi şi cei de alte confesiuni şi sectanţii din parohie, după datele ce se vor lua în acest sens

dela primăriile respective, se va observa ca totalul dela punctul III, lit. a, b, c, să fie egal cu acela dela punctul I, adică să arate populaţia totală a parohiei. La punctul III, lit. b şi c, se vor trece numerele pe indivizi, iar nu pe familii.

La punctul III, lit. d, se vor arăta în primul rând trecerile interconfesionale care au îmbrăcat ulterior caracter bisericesc. (Exemplu: Dela secte la ortodoxie 1940—941 Primărie 5; Biserică 3).

La punctul V se va trece de către paroh tot personalul slujitor al parohiei, fie că este plătit de Stat, fie că este plătit din fonduri particulare sau proprii. După nume şi pronume şi după arătarea funcţiunii ce îndeplineşte se va arăta: salarizat de Stat, (de Fundaţiunea..... din fonduri proprii).

Fişa Nr. 2 (fişa individuală).

Va fi alcătuită tot în patru exemplare de către toţi slujitorii parohiei specificaţi în fişa Nr. 1, la punctul V. Preoţii şi diaconii vor complecta toată fişa Nr. 2, afară de partea IV-a. Ceilalţi slujitori (cântăreţi şi paraclisierii) numai partea I-a a fişei (punctele 1=30).

Acolo unde postul de preot paroh este vacant, fişa Nr. 1 se va completa de către administratorul parohial, sau în lipsa acestuia de către Protoiereul circumscripţiei, după aceleaşi norme.

Acolo unde slujitorii altarului de orice fel sunt mobilizaţi, fişa Nr. 2 (fişa individuală) a lor, va fi completată de paroh, iar în lipsa acestuia de către administratorul parohial sau de Protoiereu, (specificându-se şi situaţia actuală a slujitorului).

Fişele vor fl alcătuite în maximum trei zile dela luarea de cunoştinţă a clerului din Eparhie, de publicarea acestor formulare de fişe în Buletinul Eparhial.

Atât fişele parohiale (Nr. 1) în patru exemplare, cât şi fişele individuale (Nr. 2) în patru exemplare, certificate de către paroh vor fi trimise Protoieriei circumscripţiei, cu raport în regulă.

Pe o coală de hârtie separată, care va fi adăugată la

fişa Nr. 1, la care este adăugată adresa oficială a Primăriei, P. C. Preoţi şi ceilalţi slujitori bisericeşti snnt rugaţi a face propunerile ce găsesc cu cale, a da sugestii cu privire la ceea ce ar trebui realizat pentru binele Bisericii sau a arăta eventualele nedreptăţi ce li s'au făcut şi neplăceri ce au.

Protoiereul ţinând socoteală de urgenţa acestei lucrări *în timp de alte trei zile va verifica fişele*, convingându-se dacă toate parohiile şi toţi slujitorii bisericeşti au răspuns prompt. Va completa şi fişele Nr. 2 (individuale) la partea IV-a (Măsuri disciplinare şi pedepse) *şi după ce le va certifica pe toate—atât pe cele parohiale cât si pe cele individuale—cu semnătura şi sigillul său*, va proceda în chipul următor: câte un exemplar din fişa parohială şi din fişele individuale va înapoia parohiilor pentru a se păstra în arhiva parohială, câte un exemplar dintre aceste fişe va reţine la Protoiere, pentru statistica Protoieriei, iar celelalte dóuă exemplare le va înainta cu raport în regulă Chiriarhiei respective (unul dintre aceste exemplare va avea ataşată şi adresa oficială a Primăriei cu privire la Nr. familiilor şi sufletelor care compun parohia şi coala de hârtie cu propunerile şi sugestiile clerului).

Chiriarhia primind fişele dela Protoierie, în săptămâna imediată primirii lor le va verifica şi anume: cele ale parohiei (fişa Nr. 1) va fi verificată de Secţia Economică şi cele individuale (fişa Nr. 2) va fi verificată de Secţia administrativă bisericească, *P. C. Consilieri semnându-le şi întărindu-le cu sigiliul Eparhial. Apoi un rând de fişe se va opri la cancelaria Eparhială*, (pentru statistica eparhială), iar alt rând de fişe, printre acestea fişa Nr. 1 cu adresa Primăriei referitoare la Nr. familiilor şi sufletelor şi cu coala de hârtie cu propuneri se va înainta cu adresă în regulă Subsecretariatului de Stat al Cultelor (Serviciul Statistic).

Cum lucrarea aceasta are un caracter extrem de urgent şi cum necesitatea ei este deopotrivă de simţită atât de Minister cât şi de Eparhii, avem onoare a Vă ruga să binevoiţi *a dispune să se ia cele mai aspre măsuri împotriva celor ce nu vor răspunde cu toată promptitudinea şi cu toată urgenţa ordinului*, pe care veţi binevoi a-l da, în sensul alcătuirii acestor fişe. In cât priveşte Ministerul, avem onoare a Vă

aduce la cunoştinţă *că s'a dispus ca să nu se mai ordonanţeze salariul pe luna Octombrie slujitorilor bisericeşti cari nu vor înainta la vreme fişele completate după normele de mai sus.*

Primiţi Vă rugăm, Inalt Prea Sfinţite, încredinţarea distinsei noastre consideraţiuni.

p. MINISTRU
SECRETAR GENERAL PENTRU
CULTE ŞI ARTE,
PROF. AUREL POPA

Conducătorul Serv. Statistic
S. Inspector General,
Pr. Dr. Olimp N. Căciulă

F I Ş A Nr. 1

Eparhia _____
Protopopiatul _____
Parohia _____
Comuna _____
Judeţul _____

I. Satele din care se compune parohia: **(după datele dela Primărie)**

1 _____ Nr. familiilor _____ Nr. sufletelor _____
2 _____ Nr. familiilor _____ Nr. sufletelor _____
3 _____ Nr. familiilor _____ Nr. sufletelor _____

Total Nr. familiilor _____ Nr. sufletelor _____

II. *Starea patrimonială a parohiei :*

A. LOCAŞURI DE CULT

a. *Biserica parohială*

Hram _____ vechime _____ materialul construcţiei ____ starea ____

b. *Biserici filiale*

1. Hram _____ vechime _____ materialul construcţie ___ starea ____
2. „ _____ „ _____ „ „ ____ „ ____
3. „ _____ „ _____ „ „ ____ „ ____

c. *Capele de cimitir*

1. Hram_____vechimea_____materialul construcţiei___starea___
2. „ _____ „ _____ „ „ ____ „ ____

B. CASE PAROHIALE (Neproducătoare de venit).

1. Destinaţia___ Nr. încăperilor___material constr.___ starea___
2. „ ____ „ „ ____ „ „ ____ „ ____
3. „ ____ „ „ ____ „ „ ____ „ ____

C. CLĂDIRI PAROHIALE (Producătoare de venit)

1_____Nr. încăperilor_____venit anual net lei_____
2_____ „ „ _____ „ _____
3_____ „ „ _____ „ _____

D. TERENURI *Produc. de venit. Neprod. de venit.*

a. **Biserica parohială posedă teren de cultură** _____ _____
păduri _____ _____
vii _____ _____
livezi _____ _____
păşuni _____ _____
grădini _____ _____
heleştae _____ _____

b. Sesia parohială _____
c. Suprasesie parohială _____
d. Sesia cantorală _____

E. AVERE MOBILĂ

_____producând anual un venit de lei_____
_____ „ „ „ „ „ „ _____
_____ „ „ „ „ „ „ _____

F. **Alte avari şi bunuri parohiale Produc. de venit. Neprod. de venit.**

_____ _____ _____
_____ _____ _____
_____ _____ _____

G. BIBLIOTECA PAROHIALĂ

Nr. total al volumelor_____volume mai vechi de1874_____

H. MUZEU PAROHIAL (**Sau obiecte vechi aflate în biserică**)

Icoane _____

Sf. Vase .....
Veşminte .....
Cruci .....
etc. .....

I. *Subvenţii şi ajutoare primite de parohie pe ultimii 3 ani.*

Anul 1940—1941, suma.....de unde .....
Anul 1941—1942, suma.....de ünde .....
Anul 1942—1943, suma.....de ünde .....

J. *Bugetul parohial pe ultimii trei anni:*

Anul 1940—1941, venit.....cheltuieli.....excedent.....
Anul 1941—1942, venit..... » ..... » .....
Anul 1942—1943, venit..... » ..... » .....

II. *Starea confesională a parohiei:*

a. Ortodocşi, familii .....suflete.....
parte bărbătească.....
parte femeiască .....
majori .....
minori .....

b. *Confesiuni streine:*

romano-catolici.....
greco-catolici .....
reformaţi (calvini) .....
evanghelici (luterani) .....
unitarieni .....
musulmani .....
lipoveni .....
mosaici.....
alte confesiuni .....
fără religie .....

c. *Sectanţi:*

Baptişti..... Adventişti..... Tudorişti .....
Creştini după evanghelie.....Milenişti .....
Penticostalişti.....Stundişti.....Secerători .....
Pocăiţi..... Inochentişti..... Duhoborţi..... Molocani.....
Hlişti.....Spiritişti.....Teosofi .....Tolstoieni .....
Alte secte.....

d. *Treceri interconfesionale pe ultimii trei ani :*

Dela secte la Ortodoxie: 1940-1941.....
1941-1942.....
1942-1943.....

Dela alte confesiuni la Ortodoxie: 1940-1941.....
1941-1942.....
1942-1943.....

Dela Ortodoxie la alte confesiuni: 1940-1941.....
1941-1942.....
1942-1943.....

IV. *Starea morală a parohiei :*

1. Familii constituite legal .....
2. Familii concubinare .....
3. Minori din familii constituite legal.....
4. Minori din familii concubinare .....
5. Ce vicii mai de seamă au prins rădăcini în parohie ?
6. Ce boli sociale bântuie în deosebi în parohie ?
7. Divorţuri (media pe ultimii trei ani).....
8. Avorturi (media pe ultimii trei ani).....

V. *Numele, pronumele şi funcţiunea slujitorilor parohiei.*

1.....funcţiunea.....salarizat.....
2..... " ..... " .....
3..... " ..... " .....
4..... " ..... " .....

Se certiflcă de noi exctitatea,

(L. S.) Paroh,

F I Ş A Nr. 2

Eparhia .....
Protopopiatul .....
Parohia.....
Comuna .....
Judeţul.....

I.

1. Numele şi pronumele slujitorului.....

2. Data şi locul naşterii: anul___ luna___ ziua___ Com.___ Jud.___
3. Origina etnìcă _____
4. Naţionalitatea _____
5. Religia _____
7. Data hirotoniei: anul_____ luna_____ ziua_____
8. Data numirii în funcţiune: anul_____luna_____ziua _____
9. Cartea de hirotonie Nr._____
10. Ordinul de numire Nr._____
11. Studii şi diplome _____
(se va arăta şcolile urmate şi numărul diplomelor obţinute)
12. Numărul gradaţiilor _____
13. SITUAŢIA FAMILIARĂ.

(căsătorit, celibatar, recăsătorit, văduv, divorţat, călugăr)
(se va şterge ceea ce nu corespunde)

14. Numele şi pronumele de fată al soţiei _____
15. Origina etnică a soţiei _____
16. Religia soţiei _____
17. Dacă este funcţionară_____ publică_____ particulară _____
18. Instituţia unde funcţionează _____
19. Salariul pe care-l primeşte_____
20. Numele copiilor data naşterii situaţia copiilor

_____ _____ _____
_____ _____ _____
_____ _____ _____
_____ _____ _____

21. SITUAŢIA MILITARĂ.

22. Ranguri şi distincţiuni bisericeşti _____
23. Distincţiuni şi decoraţii civile şi militare _____
24. Lucrări literare, teologice şi publicaţii_____

_____

25. Lucrări gospodăreşti, sau de altă natură în parohie_____

_____

26. Ce alte funcţiuni sau demnităţi mai ocupă? _____
27. Funcţiuni şi demnităţi avute mai înainte de a se găsi în locul pe care îl ocupă acum _____
(se va arăta la fiecare amănunţit de când şi până când)
28. **Salariui pe care-i primeşte în clipa de faţă: Dela Stat. Din alt loc.**

a. pentru slujba pe care o are în parohie _____ _____
b. pentru alte slujbe _____ _____

29. SITUAŢIA MILITARĂ A SLUJITORULUI după declaraţia lui _____

30. Câte inspecţiuni avute în cursul ultimului an (1942-1943) şi de către cine s'au făcut _____
(se va specifica datele exacte şi aprecierile din procesele verbale încheiate)

II

ACTIVITATEA LITURGICĂ A PREOTULUI
(pe anul bisericesc 1 Sept. 1942, 1 Sept. 1943)

1. Vecernii săvârşite _____
2. Utrenii săvârşite _____
3. Liturghii săvârşite _____
4. Predici ţinute _____
5. Botezuri săvârşite _____
6. Cununii săvârşite _____
7. Inmormântări săvârşite _____
8. Parastase pentru eroi _____
9. Mărturisiri săvărşite _____
10. Cuminecări săvârşite _____
11. Treceri la ortodoxie _____
12. Cununii de concubinari _____

ACTIVITATEA CATEHETICĂ A PREOTULUI
(pe anul bisericesc 1942-1943)

1. Ore de catehizare cu copii mici _____
2. Ore de catehizare la şcoala primară _____
3. Ore de catehizare la şcoalele secundare _____
4. Ore de cor şcolar _____
5. Ore de catehizare cu extraşcolarii _____
6. Ore de catehizare la premilitari _____

ACTIVITATEA CULTURALA MISIONARĂ A PREOTULUI (Pe anul bisericesc 1942-1943)

1. Şezători religioase culturale _____
2. Cuvântări _____
3. Conferinţe _____
4. Citiri biblice _____
5. Adunări religioase duminecale _____

ACTIVITATEA ADMINISTRATIVĂ A PREOTULUI
(pe anul bisericesc 1942-1943)

1. Acte oficiale înregistrate _____

2. Acte oficiale rezolvate.....
3. Alte scripte şi chestiuni rezolvate.....

PARTICIPAREA PREOTULUI LA ŞEDINŢE ŞI INTRUNIRI (pe anul bisericesc 1942-1943).

1. Adunări parohiale .....
2. Consiliul parohial .....
3. Societăţilor tinereşti .....
4. Reuniunilor de femei.....
5. Organizaţiilor misionare .....
6. Societăţi de temperanţă .....
7. Consiliul de colaborare .....
8. Organizaţiei premilitare .....
9. Educaţiei extra-şcolare .....
10. Subcercului cultural-pastoral.....
11. Adunări protopopeşti.....
12. Conferinţelor pastorale .....

ALTE REALIZĂRI ALE PREOTULUI (pe anul bisericesc 1942-1943).

1. Pe teren pastoral.....
2. Pe teren misiorar.....
3. Pe teren literar .....
4. Pe teren social .....
5. Pe teren cultural.....
6. Pe teren economic.....
7. Pe teren gospodăresc .....

III.

RAPORTURI SOCIALE

1. Raportul preotului cu autorităţile comunale
   bune, potrivite, încordate (se va arăta cauza)
2. Raportul preotului cu învăţătorii
   bune, potrivite, încordate (se va arăta cauza)
3. Roportul preotului cu enoriaşii
   bune, potrivite, încordate (se va arăta cauza)
4. Reclame avute de preot în cursul anului bis. 1942-1943.
   dela cine au pornit, ce obiect au avut)
5. Anchete disciplinare avute de preot în cursul anului bis. 1942-1943.

IV.

MĂSURI DISCIPLINARE ŞI PEDEPSE.

Pedepse avute de preot .....

(se va arăta cu exactitate natura pedepselor, timpul, Nr. ordinului, dacă au fost radiate sau nu).

Pedepse avute de cântăreţi şi de ceilalţi slujitori bisericeşti

(Se va arăta cu exactitate natura pedepselor, timpul, Nr. ordinului, dacă au fost radiate sau nu).

POSTURI VACANTE

1. Un post de şef de serviciu în Cancelaria Sf. Mitrolii, rămas vacant prin numirea d-lui avocat Gr. Nicolau în postul de Consilier Referent juridic.

2. Un post de preot la Biserica monumentală Sf. Trei Ierarhi din Iaşi, rămas vacant prin numirea arhim. Narcis Luchian, ca predicator la Catedrala Mitropolitană.

3. Un post de canonarh la Catedrala Mitropolitană, rămas vacant prin numirea d-lui I. Cojocaru în post de cântăreţ la biserica Mitocul Maicilor.

4. Un post de om de serviciu la Cancelaria Sf. Mitropoli ce rămâne vacant pe 1 Noemvrie 1943, prin scoaterea la pensie a d-lui Vasilie Vasiliu.

PAROHII VACANTE

Judeţul Iaşi

Parohia Dumbrava, rămasăvacantă pe 1 Octomvrie în urma optării preotului Ilie Dediu pentru învăţământul secundar.

Jud. Dorohoi

Parohia Drăguşeni rămasă vacantă pe 1 Septemvrie 1943 în urma decesului pr. Octav Măriuţă,

Parohia Plevna vacantă dela 1 Ianuarie 1943, prin neprezentarea la post a preotului Ioan Drăgan.

Jud. Neamț

Parohia Brășăuți înființată pe 1 Octomvrie 1943, prin deslipirea dela parohia Săvinești, prin Decizia M. Cultelor Nr. 46698/943.

Parohia Balanu, nou înființată pe data de 1 August 1943, cu Decizia M. Culte Nr. 38.994/943.

Parohia Oșlobeni rămasă vacantă prin trecerea preotului Ioan Macovei, ca paroh la parohia Brășăuți.

Jud. Botoșani

Parohia Cucuteni rămasă vacantă prin transferarea preotului Vasile Honciuc la parohia Guranda acelaș județ.

Parohia Chișcovata, rămasă vacantă prin numirea preotului Jescu, în postul de preot ajutător dela parohia Dolhasca Baia.

Parohia Tudora II, rămasă vacantă prin transferarea preotului Vasile Ciornei la parohia Tudora I.

Județul Baia

Parohia Cotul Băii rămasă vacantă prin transferarea pr. N. Iacob, la parohia Tobile.

Parohia Stirbăț rămasă vacantă prin transferarea pr. N. Miron în postul de preot ajutător dela parohia Hănțești Dorohoi.

POSTURI VACANTE DE CANTAREȚI

Jud. Iași

Un post de cântăreț la parohia Arama, rămas vacant pe 1 Fevruarie 1943, prin transferarea cânt. T. Vasiliu la parohia Bucecea I Jud. Botoșani.

Un post de cântăreț la parohia Horodiștea rămas vacant prin numirea cântărețului M. Patrascu ca agent sanitar, pe 1 Fevruarie 1942.

Un post de cântareţ la parohia Iacobeni rămas vacant pe 1 August 1943, prin transferarea cânt. Gh. Munteanu în Eparhia Bucovinei.

Un post de cântăreţ la parohia Larga, rămas vacant prin pensioarea cânt. Simeon Gheorghiu.

Un post de cântăreţ la parohia Mădârjeşti rămas vacant prin pensionarea cânt. I. Negruş pe 1 Noembrie 1943.

Jud. Botoşani

1) Un post de cântăreţ la Capela Spit. Mavromati oraşul Botoşani înfiinţat pe 1 Octomvrie 1943, cu Decizia M. Culte Nr. 49.092/943.

2. Un post de cântăreţ la harohia Corni I. prin pensionarea cânt. D. Constantinescu pe 1 Noemvrie 1943.

3. Un post de cântăreţ la parohia Maxut rămas vacant prin transferarea cânt. N. Filimon la parohia Sf. Gheorghe Hârlău.

4. Un post de cântăreţ la parohia Pleşani, rămas vacant prin transferarea cânt. Gh. Mititelu la parohia Ciornohal.

5. Un post de cântăreţ la parohia Storeşti, rămas vacant prin pensionarea cânt. P. Gheorghiu pe 1 Noemvrie 1943.

6. Un post de cântăreţ la parohia Victoria prevăzut în bugetul 1943/944 cu Decizia M. Culte Nr. 50560/943.

Jud. Baia

Postul II de cântăreţ dele haıohia Drăguşeni I prevăzut în bugetul 1943/944, adresa M. Culte Nr. 40476/943.

Un post de cântăreţ la parohia Drăgăneşti rămas vacant prin pensionarea cântăreţului Vasile Mihailescu.

Un post de cântăreţ la parohia Unceşti Petia, rămas vacant în urma decesului pe front a cântăreţului C. Spiridon

Postul II de cântăreţ dela parohia Rotopăneşti nou înfiinţat în bug. 1943/944 adresa M. Culte Nr. 4074/943.

Jud. Dorohoi

Un post de cântăreţ le parohia nou înfiinţată Ruşi Străteni adresa M. Culte Nr. 40482/943.

Un post de cântăreţ la parohia Rediu I rămas vacant prin transferarea cânt. M. Bultoc la parohia Sf. Neculai din oraşul Botoşani.

Un post de cântăreţ la parohia Ştiubeeni, rămas vacaut prin pensionarea cânt. Ioan Căprariu pe 1 Noemvrie 1943

Un post de cântăreţ la parohia Suharău rămas vacant prin demisia cânt. D. Pintilie.

Jud Neamţ

Un post de cântăreţ la parohia Bărcăneşti rămas vacant prin pensionarea cânt. Gh. Popovici pe 1 August 1943.

Un post de cântăreţ la parohia Bodeştii de Jos ce rămâne vacant pe 1 Ianuarie 1944 prin pensionaren cânt. Gh. Ionică pentru caz de boală.

Un post de cântăreţ la parohia nou înfiinţată Bahna, prevăzut în bugetul 1943/944 adresa M. Culte Nr. 51.933/943.

Un post de cântăreţ la parohia Girov rămas vacant prin pensionarea cânt. Gh. Puiu pe 1 Noemvrie 1943.

Un post de cântăreţ la parohia nou înfiinţată Podoleni II conform adresa M. Culte Nr. 36.531/943.

Un post de cântăreţ la parohia Săvineşti ce rămâne vacant pe 1 Noemvrie 1943 prin pensionarea cânt. I. Macovei.

Postul II de cântăreţ dela parohia Vânători II, prevăzut în bug. 1943/944 adresa M. Culte Nr. 21.123/943.

MULŢUMIRI PUBLICE

Sfânta Mitropolie a Moldovei şi Sucevei, aduce mulţumiri publice următoarelor persoane care s'au dovedit a fi buni creştini şi au făcut diferite donaţiuni bisericilor din

parohiile Vânătorii Pietrei Piatra Neamţ, şi Buzeni Jud. Botoşani:

1. Familia Vasile şi Maria Mihailescu.
2. Batalionului 3 din Reg. 15 Dorobanţi de sub comanda d-lui Maior Averescu.
3. D-lui Maior Ştefănescu din Piatra Neamţ.
4. D-lui Plut. Maj. Bodescu Vasile
5. Familiei Gh. şi Eleonora Trifan
6. D-lui Căpitan M. Gherasim.
7. Mihai şi Elena Bălucă
8. Mihai şi Elena Iacob
9. Elena N. Zăiceanu.
10. Gh. şi Maria Iftimie
11. Vasile şi Domnica Dănilă
12. Anica Gh. V. Maxim.
13. D-tru Gh. Durnea
14. Ioana Domnişoru
15. Petru şi Elena Toma
16. Ioan Murgu
17. Dumitru şi Elena Iftimie
18. Saveta şi I. Panaite
19. Alexandru şi Anica Balan
20. Constantin şi Profira Iacob
21. Ioan şi Natalia Constantin
22. Dumitru Gh. Durnea cu Maria şi Anica Gh. V. Maxim.
23. Dumitru şi Ruxanda Isac
24. Vasile şi Maria Luca cu Pachiţa Gh. Manole
25. Cheorghe şi Anica Iftimie.

lipsă 10-12/1943